

ŞEYMA DEMİR

Yaşanmış gerçek bir hikâye...

GELİN

OKU
Z

Yaşanmış gerçek bir hikâye...

GELİN

Kederle dolu yollarda kaybolmuş
bir kalbin dokunaklı öyküsü...

Bir genç kızın masumiyeti ve kırılganlığıyla
başlayan serüven, kaderin acımasız oyunları
birbirine dokunan ruhların hikâyesine dönüşüyor.

Zelal'in İsmail'e olan aşkı umutla filizlenirken
ölümün zalim eliyle paramparça olur. Hayatın acımasız
gerçekleriyle yüzleşip Süleyman'la zorunlu bir bağ
kuran Zelal, kendi iç dünyasında yaşadığı fırtınalarla
mücadele eder.

Zelal, geçmişin hayaletleriyle savaşırken geleceğe dair
kırılgan bir umudu yeşertmeye çalışır...

*"Çocuktum, gelin oldum. Gelindim, âşık oldum.
Âşıktım, Mecnun oldum ve Leyla'mı kaybedip
kendimi Rab'de buldum.*

*Rabb'i bulmuşken yeniden
bir kuluna mı tutuldum?"*

ŞEYMA DEMİR

dokuzyayinlari

DOKUZ
YAYINLARI
dokuzyayinlari.com

978-625-6402-19-5

ŞEYMA DEMİR

GELİN

Düzenleme

Ny.özlem

Gelin

Şeyma Demir

© 2024, Kitapyolu Basım Yayım Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Bu kitabın tüm yayın hakları Kitapyolu Basım Yayım Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz.

© Dokuz Yayınları

© Şeyma Demir

Tür: Roman

Yayın Yönetmeni: Ali Osman Başkuyu

Editör: Hande Balkanoğlu

Kapak & Sayfa Tasarımı: Vildan Yılmaz

1. Baskı: Aralık 2024, İstanbul

Yayınevi Sertifika No: 46270

ISBN: 978-625-6402-19-5

BASKI VE CİLT

MY Matboacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Yılanlı Ayazma Sk. No: 8/F Zeytinburnu / İstanbul

Tel. 0212 674 85 28

Matbaa Sertifika No: 47939

DOKUZ YAYINCILIK

Kitapyolu Basım Yayım Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. Yılanlı Ayazma Sok.

No: 8/2 Örme İş Merkezi, Zeytinburnu / İstanbul

Tel: 0212 640 00 35

ŞEYMA DEMİR

GELİN

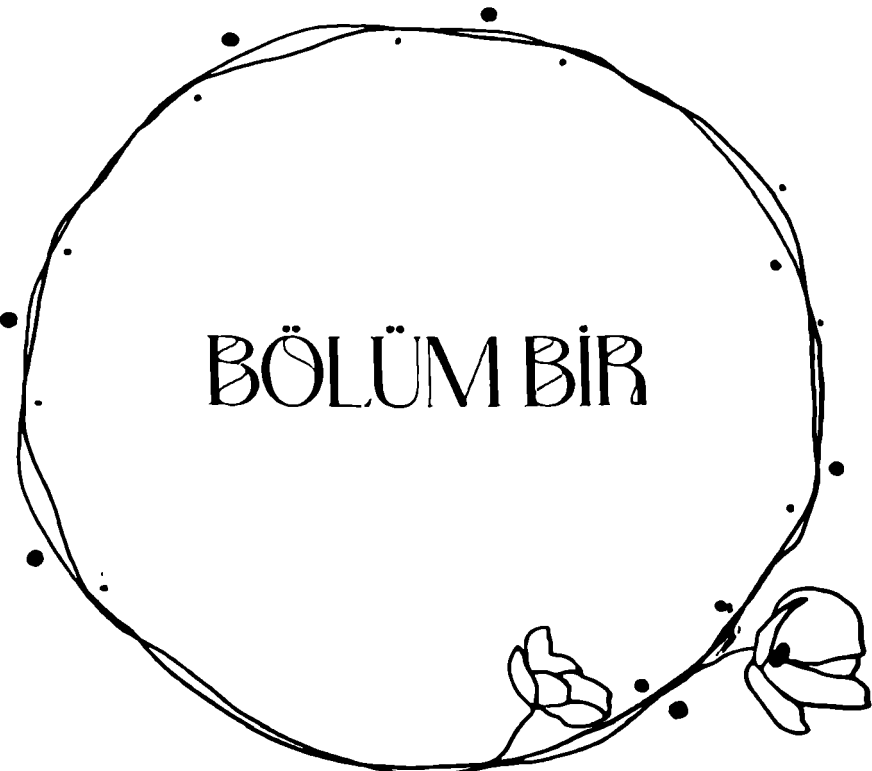

D
O
K
U
Z

**Bu kitap, gerçek bir hayat hikâyesinden
esinlenilerek yazılmıştır. Ancak isimler, mekânlar, tarihler
ve bazı olaylar gerçeği tamamen yansıtmamaktadır.**

Oğlum Poyraz'a ithafen...

BÖLÜM BİR

GÜVEY

AKŞAM OLUR KARANLIĞA KALIRSIN - AYDUR DOĞAN

1942

ZELAL

Ellerimdeki koca eller terliyordu. Avuçlarım kaydıkça, daha sıkı tutundum. Ömrüm boyunca onlara tutunmayı ne çok isterdim...

Gitmem gerektiğini söylüyordu yengem. Vakti geldiğinde... Ama bana anlattığı o şey olmamış, henüz vakti gelmemişti. Yine de kadın mı olmuşum? Yaşıtlarımdan daha erken mi büyümüştüm?

Anlamıyordum. Aşağı baktım. Bedenim küçüktü. Bir kadın gibi görünmüyordum. Hatta yengem çok zayıf olduğumu ve ileride hiçbir erkeğin bana alıcı gözle bakmayacağını söylüyordu. Ama ileride değil, şimdi oluyordu. Bir erkek benimle evlenecekti.

Kimdi? Kaç yaşındaydı? Amcam gibi sevgi dolu muydu? Yoksa babama mı benziyordu?

Susamıştım. Güneş, bugün göz kapaklarımı bile terletiyordu. İp atlarken zamanın nasıl geçtiğini fark etmemiştim. Su içmemiş, tek lokma yemek yememişim. Sadece Ayşe'nin verdiği ve şehirden getirdiği tatlı şeker yemiştım. Ayşe onları kimseyle paylaşmazdı. Ama benim için hep bir tane ayırırdı. Beni sevdiğini biliyordum. Çünkü ben de onu seviyordum. Dedem bir keresinde, güzel kalplerin birbirine benzeyenleri sevdiğini söylemişti. O yüzden, ben seviyorsam, o da beni seviyor demekti.

Amcamın tuttuğu avuçlarım yine kaydı. Çaresizce tutundum ama sonra, çeşmeyi gördüm. Evimizin hemen yanında... Gündüz vakti böyle boş olmazdı. Komşu teyzeler başında sohbet eder, işten kaytarırdı. Yengem öyle diyordu. Dedikodu yapan kadınların işten kaydardığını...

Şimdi ben de göl başına gitmek, kana kana içmek, hatta mümkünse kirli yüzümü yıkamak istiyordum. Evleneceğimi adamın, beni böyle kirli görmesini istemiyordum. Beni beğenmesini ve dövmemesini ümit ediyordum. Erkek memnun değilse, dövüyordu. Bunu öğrenmiştim. Bazen amcam bile çok sinirleniyor ve yengeme bağırıyordu.

“Amca,” dedim, titrek bir sesle. Amcam bana döndü. Gözleri hem nemli hem de öfke doluydu. Sanki konuşmam onu rahatsız ediyordu. “Su içmek istiyorum,” dedim son cesaretimle.

İfadesi yumuşadı. Etrafı taradı ve çeşme başında oynayan çocuklardan başka kimseyi göremeyince başıyla onayladı. O güçlü ellerini yumuşattı. Uyuşan avucumu oynatarak çeşme başına doğru seke seke gittim. Amcam, “Zelal!” diye seslendi arkamdan.

Hemen ona döndüm. Bana uzun uzun baktı ama söyleyeceği şeyden vazgeçmiş gibi kafasını iki yana salladı. “Neyse, ileride öğrenirsin zaten,” dedi ve arkasını dönüp, bir ağaca yaslandı. Cebinden bakır kutusunu çıkardı. O siyah dumanı çıkaran tütünü sardı ve ateşleyip, içmeye başladı. Arkamı dönerken içimde çok derin bir keder belirdi. Amcam bu aralar çok tütün içiyordu.

Çeşme başında oynayan çocuklara, “Selamünaleyküm,” dedim. İnsanlara Allah’ın selamını vermek, hatta boş bir odaya, boş bir alana bile Allah’ın selamını vermek her Müslüman’ın göreviydi. Görevimi yerine getirmenin memnuniyetiyle çeşmeye doğru eğildim. Oynayan iki erkek ve bir kız çocuğu soluklandı. İkisi benden küçüktü. Bir erkek çocuğu da muhtemelen benimle yaşıttı.

Gelin

“Aleykümselam,” dedi koşturmaktan yanakları kızaran kız çocuğu. Üzerinde şehirden gelenlerin giydiği kıyafetlerden vardı. Çeşmeye eğilip suyu yudumlarken, göz ucuyla pabuçlarını gördüm. Işıl ışıldı. Biraz köyün toprağıyla lekелense de hâlen parlıyordu. Kendi pabuçlarıma bakarken utandım. Başparmağıımı içe doğru kıvırdım. Aslında kıyafetlerimden utanmazdım. Ama evlenecektim. Ve evleneceğim adam beni böyle kirli ve bakımsız görürse, hoşuna gitmeyebilirdi. Amcamın bana iyi bakmadığını düşünebilirdi. Bu da amcamı kötü gösterirdi.

Aslında amcam bana çok iyi bakıyordu. Birçok pabuç alıyor, şehre indikçe üzerime kumaşlar seçiyordu. Ama ben, onları kullanmaktan çekiniyordum. Beni doyurmak zorunda olmadıkları hâlde besliyor ve ilgileniyorlardı. Çocuklarının hakkını almak hiç ama hiç hoşuma gitmiyordu. Bu yüzden, amcamın en küçük kızına bırakıyordum o giysileri. İleride evlendiğinde, daha çok kıyafetle gitsin istiyordum.

“Adın ne?” diye sordu kız çocuğu güzel Türkçesiyle. Boğazımı temizledim. Amcam benimle sık sık Türkçe konuştuğu için sevindim.

“Adım Zelal.”

Başımı kaldırdım. Görmek istediğim o kız çocuğunun kahverengi, koca gözleriydi. Ama görüş alanıma en büyük erkek çocuğu girdi. Sanki soruları o kız çocuğu değil de bu delikanlı sormuştu. Ve cevapları bekliyordu. Hatta “Zelal,” diye adımı tekrarlayışını işittim. Sanki dilinden nasıl çıkacağını test ediyordu.

“Sen?” diye soruverdim. Kıza değil. Delikanlıya... Sonra hemen sözlerimi yineledim. “Şey... Buraya yabancısınız, değil mi? Şehirden mi geliyorsunuz? Kimlerdensiniz?”

Utanarak başımı eğdim. Heyecanlanınca çok konuşuyordum ve bu huyumdan nefret ediyordum.

“Süleyman,” dedi delikanlı, aynı anda kız çocuğu “Kısmet,” diye cevapladı beni. Diğer çocuk utangaç bir edayla “Fehmi,” dedi.

Delikanlı devam etti. Türkçesi öyle güzel ve akıcıydı ki, amcamın radyosunda konuşan o adamlar gibiydi. İnsanın dinleyesi ve sohbet edesi geliyordu.

“Birkaç köy ötenizden geldik. Aslında çok da yabancı değiliz. Ama ben uzun zamandır şehirdeydim. O yüzden konuşmam ve görünüşüm biraz farklı.”

“Hoş gelmişsiniz!” dedim daha çok utanarak. Yabancı bir erkekle bu kadar uzun konuşmam uygunsuzdu.

“Babam hayırlı bir iş için geldiğimizi söyledi,” deyince kız çocuğu, yerimde sendeledim. Gözlerim Süleyman denen delikanlıya kısa süre kaydı, onun da baktığını fark edince gözlerimi kaçırdım. Yoksa... Yoksa bu delikanlı, kocam mı olacaktı? İkimiz de küçüktük ama bu fikir o kadar da tuhaf gelmemişti. Hem belki o da benim gibi beklemek isterdi.

Oradan ayrılmam gerektiğini belirten amcam, “Hadi Zelal!” diye seslendi. Avuç içlerimi yeniden suyun altına soktum ve bu bilgiyi, adının Süleyman olduğunu öğrendiğim delikanlıyla paylaşmak istemedim. Eğer beni beğenmezse ve bu kirli hâlimle geri teperse, amcam utanırdı. Eve gidip temiz elbiseler giyecek ve önlerine öyle çıkacaktım.

Arkamı döndüğümde delikanlı, “Seninle tanıştığıma memnun oldum Zelal!” dedi. Memnun olmak... Bir insanın benim varlığımdan memnun olması, oldukça güzel ve sıcak bir histi. Ama kendimi kaptırmadan koşup, oradan ayrıldım. Kocaya böyle arkadaş gibi yaklaşmak yanlıştı. Saygı ve korku olmalıydı. Sevgi değil...

“Hadi kızım...” dedi yemenimi okşayan amcam. “Gidelim.”

Gidiyordum. Ve belki de bu, amcamla son kez bu bayırda yürüyüşümdü.

İSMAİL

Kabul etmeyecektim. Kız çocuğunun yaşını öğrendiğimden beri niyetim buydu. Ağa olan babaların konuşmasına bakılırsa iş olup bitmiş gibi davranıyorlardı ama beni bu evliliğe zorlayamazlardı.

Babam bunun için mi eğitim aldırmişti bana? Gelecekte iyi bir ağa olmamı, bunun için mi istemişti? Küçücük bir çocukla evlendirip sonra ayağımı toprağa bağlamak için mi?

Ağzını eşarpla kapatmış bir kadın önümüze ikramlar sunuyordu. Bu kızın annesi miydi? Yoksa şimdi konuşan adamın karısı mı? Kızın babası ve annesi neden yoktu? Hiçbir soruma cevap yoktu. Ama elimi kolumu bağlayan bir çaresizlik vardı üzerimde. Çünkü kız çocuğuyla ben evlenmezsem, sırada bekleyen adam köşede oturuyordu. Bir ağaydı. İlk karısı hasta ve yataktaydı. Kokuşan ağzıyla, leş kargası gibi orada beklemesinin sebebi de buydu. O kız çocuğunu istiyordu.

Hastalıklı düşünce midemi bulandırdı. Onlar gibi düşünmediğim için kendimi hem şanslı hem de oldukça kasvetli hissediyordum. Babamın fikrini değiştirmem olanaksızdı. Amcası olduğunu öğrendiğim ağanın, aslında pek istekli olmadığını ama babamın ısrarlarıyla kabul ettiğini hissediyordum. Aslında evleri öyle gösterişli değildi. Gelirleri de muhtemelen kendilerinininki kadar iyi değildi. Birçok çocuğu olduğunu işitmiştim. Ve yarısından çoğu da erkekti...

Bu demekti ki, kız çocuğunun adı lekelenmeden elden çıkarılmalıydı. Boynumu sıkan gömleği kurcaladım. Terlemeye başlamıştım. Erkek kardeşim neredeydi? Onun gibi özgürce dışarıda koşturmak için nelerimi vermezdim... Sorumlulukları ona yükler ve ağa olmayacağımın bilinciyle rahatça yaşırdım. Ama büyük ağabey bendim. Evlilik ve ağılık benim hakkımdı.

Yemekleri büyük bir rahatsızlıkla yedim. Aslında köy keçisi oldukça lezzetliydi. Ama yiyeceğim her şeyi çıkaracakmışım gibi hissediyordum. Haylaz kardeşim yemeğin ortalarında bize katıldığında, her yeri çamur ve çimen lekeleriyle bezenmişti. Ona imrenmemek elde değildi. Siyah saçları terden ıslanmış, yeşil gözleri neşe parıltıları saçıyordu. Kendi koyu yeşil gözlerimin kasvetle çöktüğüne emindim.

“Ecc, gelinini gördün mü ağabey?” diye sordu fısıldayarak. Suratındaki sırtan ifadeyi yok etmek isterdim ama damat olarak sessiz kalmam gerekiyordu. Süleyman’ın, kızın yaşı hakkında fikri olmadığını kendime hatırlattım. Başımı hayır anlamında iki yana salladım.

“Gördüğüme göre, köyün kızları güzel. Dua edelim de suyundan ya da havasından olsun.”

Gözlerimi bıkkınlıkla yumdum ve başımı iki yana salladım. Benimle alay edişini reddediyordum. “Sus ve yemeğini ye, Süleyman!”

Erkeksi kıkırtısını duymazlıktan geldim. Yemeği yediğim süre boyunca da diken üzerindeydim. Bir süre iki ağanın sohbetlerini dinledim. Süleyman sıkılıyormuş gibi yerinde kıpırdanıp duruyordu. O sırada, “Kahveler hazır mı hanım?” diye sordu adının Mustafa olduğunu öğrendiğim ağa. Adamın sesinde, daha önce köy ağalarında hiç duyumsamadığım bir şey vardı... Kadınının karşı duyduğu sevgi...

Tam da o sırada kapı açıldı. Oldukça zayıf ama uzun boylu bir kadın içeri girdi. Önce Mustafa ağaya başıyla selam verdi. Sonra babama... Ve kenara çekildi.

İşte o an, onu gördüm. O küçük, nahif kız çocuğunu... Köşede oturan akbabanın kızgın homurtuları, kardeşimin hayret nidası ve babamın “Maşallah.” diyen sesi benim için geri planda kalıp hafif bir uğultuya dönüştü. Ona, bir kadına bakıyormuş gibi

bakmıyordum. Ona, evlat edinmem gereken birine bakıyormuşum gibi bakıyordum.

Küçük yaşına rağmen güzel gözleri, kocaman bir kadının-kine aitmiş gibi duruyordu. Duruşu mahcup, adımları seyrekli. Elinde tuttuğu tepsiye öyle tedirgince bakıyordu ki, kalkıp ona yardım etme içgüdümlü dizginlemeye çalıştım.

Kız çocuğu, küçücük elleriyle babama ve amcama hizmet etti. Önümde eğildiğinde, utandığımı hissettim. Burada durmuş, bilinçli bir insan olduğumu mu savunuyordum? Ya ben bu kız çocuğunun kocası olacaktım ya da o köşede oturan mahluk! Ben olsam, bu kız çocuğu için elimden bir şeyler gelirdi. Reddederssem, onu ebedi bir mutsuzluğa itecektim. Benimle mutlu olmasa da huzurlu olurdu en azından.

Kız çocuğu, kahveyi verirken göz ucuyla bana baktı ve hemen ufacık gözlerini kaçırdı. Korkuyor olmalıydı. Cüssem, onunkinin yanında kocamandı. Normal bir kadın için bile bakıldığında korkunç görünüyordum. Bu kız çocuğu, koca adayına bakarken nasıl hissediyordu?

Erkek kardeşime de hızlıca kahvesini verip geri kaçtı. Fazla hızlı. Sanki odadan kaçmak istiyormuş gibi... Ama kaçamadı. Köşede durdu ve babamın sorularını kibarca yanıtladı. Yaşını, becerilerini, bildiği sureleri, yapabildiği yemekleri, dokuduğu halıları anlattı. Sanki bu meziyetleri edinmek zorundaymış gibi gururla anlatıyordu. Ona kalbimin ısındığını hissettim. Belki de ona hayatı güzelce öğretebilirdim. Gerçek anlamda bir kadın olduğunda ise, beni kabullenmesi için beklerdim.

“Oğlum İsmail,” dedi babam. “İso,” deyip beni mahcup etmediği için memnun oldum. Lakabımla sorunum yoktu. Ama bu kız çocuğunun önünde saygınlığımı kaybetmek istemiyordum.

“Mekteplidir. Köyümüzde Kur’an hocalığı yapıyor. Küçük oğlum Süleyman da ağabeyi gibi okuyor. Ama daha çok yolu var.”

Süleyman’a göz attım. Sanki önündeki dokuma kilimden daha önemli bir ayrıntı yokmuş gibi gözlerini oraya dikmişti. O da sıkkın görünüyordu. Hatta benzi atmıştı. Ağabeyinin kendi yaşlarında bir çocukla evleneceğini öğrenince huzursuz olmuştu muhtemelen. Kız kafasını hafifçe kaldırdı. Bana kısa bir an göz atışını ve renginin sararmasını izledim. Görünümümü yeni fark etmiş olmalıydı.

“Biz deriz ki, nikâhı hemen bugün kıyalım.” Belli ki babam, kızı daha önce istemiş ve almıştı. Bu tanıştırma töreni sadece bir gösteriştı. Aslında her durumda oldukça mantıklı davranan adamın bu konuda neden bu kadar ısrar ettiğini merak ettim. Bil-diği bir şey olmalıydı. Şu yaşlı akbabayla ilgili... Ama bu, benim huzursuzluğumu gidermiyordu.

Kız daha da sarardı. Müdahale etmek için ağzımı açtım. Ama köşedeki ağa yamağı akbaba, “Aceleye ne gerek var?” dedi Kürtçe. Muhtemelen Kürtçe bilmediğini düşünüyordu. Şehirde büyüdüğüm için telaffuzum onlardan farklıydı ama kendimi tutamadım.

“Hayırlı işler beklemez, kali.” Ona Kürtçe “dede” demem, adamı sersemletti. Süleyman’ın dakikalar sonra ilk kez kıkırdadığını hissettim. “Ağa babam ne derse, o olur.”

Gözlerimi kıza çevirdim. İnsanların içinde onu utandırmak istemiyordum ama kızı rahatlatmak istiyordum.

“Ben razıyım. Eğer kızınız da razı gelirse, bugün gelinimizi alıp gitmek isterim.”

Onu burada bırakamazdım. Amcası her ne kadar iyi olsa da bu tepesinde dikilen yaşlı adamların bir oyun çevireceği ortadaydı. Geleneklere göre, kadının eşarbını kaçırdıkları an, onun adına leke gelirdi. Bu kız çocuğu da yemenisini oldukça gevşek bağlı-

Gelin

yordu. O yüzden, onu da beraberimde götürmeli, hak ettiği gibi bir hayat yaşatmalıydım. Allah'ın kısmetimi evvelden yazdığını bilirdim. Bu kızı bana yazmasının da bir sebebi vardı.

Ve bunu yerine getirecektim.

ZELAL

Her şey öyle hızlı oldu ki, soluğumu bırakmayı unuttuğumu düşündüm. Amcam beni bir odaya çekip rızamı istedi. Ona rıza vermek istemedim. Beni bırakmasını istemedim. Ama utandırmak da istemiyordum.

“Sen bilirsin amca,” dedim utançla.

“Zelal...” dedi eğik başımı kaldıran amcam. “Sen benim kızsın. Kızımdan ötesin. Büyüdüğünde, sana neden bunu yaptığımı anlayacaksın. O vakte kadar, benden nefret etme olur mu? Bana beddua etme.”

“Estağfurullah amca,” dedim telaşla. Yanağımı tuttu ve “Sen beddua etmezsin bilirim ama...” dedi. Boğazını temizledi. Önümde diz çöktü. Upuzundu amcam. Bir dağ gibi. Ama şimdi, önümde eğiliyordu. Ellerimi saçlarına sürdüm. Başlığını çıkardığında onlara dokunmayı seviyordum. “Vakit gelecek... Canın çok yatacak kızım. Kalbini ve bedenini çok acıtacaklar. Sabret. Allah’a dua et. Benden nefret etme... Çok şey istiyorum, biliyorum ama sen bana Allah’ın gönderdiği bir gül goncasısın. Seni kirli ellerin açmasına izin veremezdim. O delikanlı iyi birine benziyor. Hem temiz yüzlü ve eğitilmiş. Eminim, sana kolaylık sağlayacaktır.”

Konuştukça kızarıyor ve kafasını daha da eğiyordu. Yanaklarını avuçladım. Onu teselli etmek istedim. O hep beni teselli ederdi.

“Söz veriyorum amca. Ben iyi bir eş olacağım. Yengemin sana olduğu gibi... Seni hep seveceğim. Kocamı ve kocamın

babasını, annesini de seveceğim. Benimle gurur duyacaksın. Ama..." Yutkundum. "Arada yanıma gel, olur mu? Ben sıkılırım. Biliyorsun, yabancı insanlarla konuşmayı pek beceremiyorum. Bir yerim acırsa söyleyemiyorum. Bir tek sana söylüyorum. O yüzden, sen gelene kadar sabrederim. Ama sen gel, olur mu?"

Amcam şiddetle onayladı. "Geleceğim kızım," dedi. "Geleceğim boncuk gözlüm... İlk kar değmeden toprağa, seni görmeye geleceğim. Ama daha erken değil. Biliyorsun, daha erken gelirsem alışamazsın oraya. O insanlar da huzursuz olur. Ama bana yaza bilirsin... Sana öğrettüklerimi hatırla. Birkaç satır bile olsa yeter."

Başımı sallayarak onayladım. Aptal gözyaşlarım firar etmişti.

"Onu beğendin mi?" diye sordu amcam. Kızardım. Ellerimi birbirine bağladım ve yere baktım. Erkeklerimiz, genelde kadınlara böyle soru sormazdı. Ama amcam onlar gibi değildi. Sanki bizler de onlarla aynı değerdeymişiz gibi davranıyordu. "Söyle kızım. Utanma. Onu beğendin mi? Oldukça uzun ve temiz görünüyor."

Başımı daha çok eğdim. Bahsettiği kişiyi görmüştüm. Ve diğerini... Nasıl da yanılmıştım. O yaşıtımla olan, tatlı dilli delikanlıyla evleneceğimi sanmıştım. Ama odaya girdiğimde bile ürktüğüm koca cüsseli adam, kocam olacaktı. Ve neredeyse, küçük amcamın yaşındaydı. Yine de... Temiz görünüyordu. İyi konuşuyordu. Eğitimliydi. Bu, köylü ve sığıntı bir kız için oldukça iyi bir seçenektir. Babam her ne kadar iflah olmaz bir adam olsa da babası sayesinde bir ağaydı. Amcam da kendi çabalarıyla ağalığını edinmişti. Bu da beni, iyi bir kısmet ve toprak birleştirme aracı yapıyordu. Yengem taliplerimin çok olacağını söylemişti. İlk talibimle evleneceğimi değil...

"İyi," diyebilirdim. Nefes verdim ve geriye kaçtım. "Yengenin yanına gideyim."

Gelin

Koşarak uzaklaşırken, amcamın buruk tebessümünü görmezden geldim. Yengemin elbiselerimi toparlamaya başladığını fark ettim. Küçük kuzenim ve komşu kızı odada, giyeceğim yolculuk elbisesine sıcak tuğla sürüyorlardı. Bu kıyafetleri, adamların getirdiğini biliyordum. Üzerime olmayacak kadar uzun ve boldu. Ama herhangi bir gelinlik çağındaki kıza olurdu.

Bir kurban hayvanı gibi süslendim. Örgülerimi al eşarbımdan sallandırdılar. Rahatsız oldum. Onları örtmek istedim. Başlığı kafama taktıklarında boncukları kaşlarıma sürtündü. Gümüş ve eski aynalıktan kendime baktım.

Bir an duraksadım. Aynadan yansıyan görüntümle anneme benziyordum ve bu, kemiklerimi titretti. Onun kaderini yaşamak istemiyordum.

Kollarımdan tutularak odaya götürüldüm. Ama nikâhıma katılmadım. Sadece duyabileceğim bir yerde durdum ve yerime, amcamın konuşmasına izin verdim. Benden izin istemesi bile yeterliydi. Birçok babanın bunu yapmadığını biliyordum.

Hoca efendi odadan çıktı ve hayır duaları etti. Evlenmişim. Ve bu öyle hızlı, öyle ani olmuştu ki, kendimi hazırlayamamışım. Yolculuk hazırlıkları boyunca kocama veyahut yeni babama bakmadım. Bakamadım. Utanç, korku, sersemlik birbirini takip ediyordu.

Üstelik garip bir mutsuzluk da yüreğime çöreklenmişti. Evim bildiğim yeri terk ediyordum. Ve tanımadığım bir adama eş oluyordum.

Artık ağabey dediğim Süleyman'ın ve babasının at arabasına binişini izledim. Önceden hazırlandığı belli olan süslü ata bindim. Kocamla beraber at üstünde gideceğimizi öğrendim. Her şey, daha gelmeden ayarlanmıştı. Ben çoktan bu adamın gelini olmuşum ama yeni öğreniyordum.

At arabası önden gitti. Konforuna özenmedim. At sırtında durmaya alıştım. Köyün yabani atlarına binebilen tek kız çocuğuydum ve bu evcil atlar, benim için çocuk oyuncağıydı. Yularını okşadım ve hayvanın kulağına sevgi sözcükleri fısıldadım. O benim bineğim değil, yol arkadaşımdı.

Atlar hareket etti. Kocam yanı başımdaydı. Kalbim toynak sesleriyle ritim kazandı. Dörtmala belirsizliğe doğru koşuyordum. Toydum. Bunu koşmak sanıyordum.

İSMAİL

Onunla ne konuşacağımı bilmiyordum. Bekâr olarak girdiğim evden, bir çocukla evli olarak çıkıyordum. Huzursuzluğum kısrığa da yansımış olmalı ki, tıslayarak yelesini salladı. Ellerimle okşayarak sakinleştirmeye çalıştım. “Şişşt, kızım...” dedim, bir bebeğe seslenir gibi. Huzursuzluğu anında son buldu. Onunla uzun zamandır görüşemesem de beni hâlen hatırlıyordu. Ellerime doğmuştu, gerçek anlamda...

“Seni seviyor...” dedi, sadece at toynaklarının duyulduğu sessizliği bölen kız çocuğu. Kendimi biraz beceriksiz ve gaddar hissettim. Nereye gideceğini, kiminle gidiyor olduğunu bilmiyordu ama benden daha nezaket sahibiydi. Ona göz ucuyla baktım. Biraz güneşten yanmış ve zayıf olsa da sanki buralara ait değil gibiydi. Aslında tam bir ağa kızıydı. Ama amcasının himayesi altında mecburiyetten kalan değil, şu babası ağa olup keyfini çıkaran pervasız kızlar gibi görünüyordu. Güçlü ve dirayetli... Gerçi bu vaziyeti konuştuğunda son buluyordu. Âdeta topraktaki karıncayı bile rahatsız etmek istemiyor gibiydi.

“Evet. Küçüklüğünden beri tanır beni.” Bir attan bahsediyorduk ama sanki kişiliklerimizi birbirimize açıyorduk.

Gelin

“Benim de atlarım vardı. İkisi öldü. Dereye yuvarlandılar. Yavruları çok küçük olduğu için, amcam onu elime vermiyor. Eğitiyor.”

Kesik kesik cümleleri vardı. Ve mahcup ses tonu... Ama Allah biliyor, tanıdığım her kadından akıllı konuşuyordu.

“Benden çekinme...” dedim. Sonra duraksadım. Adını bile bilmiyordum. Ona zihnimde hep “kız çocuğu” demiştim.

“Zelal, beyim,” dedi kız çocuğu düşüncelerimi okumuş gibi. “Adım Zelal.”

“*Duru ve berrak,*” diye düşündüm. Bir Kürt ismi. Ve bu isim, bir kıza ancak bu kadar uyabilirdi.

“Ben de İsmail.” Ne garip bir andı. Evliyedik. Ve isimlerimizi henüz öğreniyorduk.

“Benden çekinme Zelal,” dedim, yumuşak bir ses tonuyla. “Sana hak ettiğin gibi davranacağım.”

Kız omuzlarını kastı. Bana göz ucuyla bakıp çocuksu bir tebessüm takındı. Ama korktuğu her hâlden belli oluyordu.

“Sana iyi bir eş olacağım. Sözünden çıkmayacak ve itaat edeceğim.”

Bu sözler midemde ekşi bir tat bırakarak beni rahatsız etti. Kaşlarımı çattım. İtaatkâr olmasını mı istiyordum? Ya da sözümünden çıkmamasını mı? Gerçi bu yaşlarda bir eş için doğru olan buydu. Bir eş gibi değil de bir baba gibi yönetmem gerekiyordu. Öğretmem ve himayem altına almam... Terlediğimi hissettim. Kız sözlerine devam etti.

“Beni dövmezsin, değil mi?”

“Ne?” Kaşlarım şaşkınlıkla havaya kalktı.

“Kocaların, eşlerini döverek onlara yol gösterdiğini biliyorum. Ama amcam beni hiç dövmeydi. Çok küçükken babam döverdi ama onları unuttum. Dövülmek istemiyorum. Bana sadece

nasıl davranmam gerektiğini söylemen yeterli. Söz veriyorum, seni sinirlendirmeyeceğim.”

Sözlerini sindirmem ve öfkemi gerçek anlamda dizginlemem için dakikalar harcamam gerekti. Nasıl bir hayatın içinde büyüdüğünü Allah bilirdi. Benim de kusursuz bir hayatım olmamıştı. Ama bu kız kadar pozitif bakmaya devam edemiyordum. Sanki dövülmek hakmış ama kız çocuğu, bu haktan muaf tutulmak istiyormuş gibiydi. Sanki çocuk olan o değildi ve kocası, kendinin iki katı değildi...

“Anlayışın için teşekkür ederim beyim,” dedi sanki ona cevap vermişim gibi. “Beni dövmeyeceğini artık biliyorum.”

Gülümsedim. Kızın garip bir tarzı vardı. İnsanlara dolaylı yoldan istediğini yaptıracakmış gibiydi. Kafalarını sulandırır ve sözlerini dinletirdi. Arkasından ilerlerken onun iyi bir binici olduğunu da fark ettim. Bu kız çocuğunu eğitmek ve kozadan kelebeğe dönüştüğünü izlemek zevkli olacaktı. Biraz meşakkatli ama oldukça eğlenceli...

Kız duraksadı. Omzunun üstünden arkaya baktı. Ona, ne istediğini sormadan önce “Önden gitmelisin,” dedi kız çocuğu. “Böylelikle seni takip ederim.”

“Anladım,” diye düşündüm o boncuk gibi görünen, Kürt yeşili diye bilinen gözlere bakarken. O gözler, “*Hep seni takip edeceğim,*” diyordu. “*Gölgeni kendime örnek alacağım.*” Gerçek bir eş gibi... Ama bu çocuk gelin, bana bakarken bir güveye değil de bir babaya bakar gibi bakıyordu.

“*Nehirlerden daha derin, çimenlerden daha keskin ve gece göğünden daha yoğun olan yeşil gözleri; bir çocuk için fazla derin,*” diye düşündüm. Acaba yıllar sonra bir kadın olduğunda, onlarla bana nasıl bakacaktı?

Mahkûm olduğu bir adama duyduğu nefretle mi? Yoksa kocasına olan sevgi dolu duygularıyla mı?

KEÇE

❧ EVİN – MEM ARARAT

ZELAL

Köy yolları çamurluydu. Yağmur yeni yağmış gibi yumuşacık ve kahverengiydi. Bol hasat çıkarıyor olmalıydı. Bizim köy şehrin en kurak köyü olduğu için, yağmurun kıymetini iyi bilirdim. Yağmur hayat getirirdi. Yeşillik, ekmek, toprak ve para getirirdi...

Para benim için ehemmiyetsizdi. Ancak yeşilliği ve çiçekleri sevdiğim için, köyün yamacındaki yağmur dağını çokça aşındırmıştım. Haşarı bir çocuk değildim, amcamı üzmemek için pek uzaklaşmazdım. Zaten yağmur dağına da tek başına çıkmazdım. Amcamın büyük oğlu Asım ağabeyim beni çıkarırdı. Ondan üç adım öteye gitmeyeceğime söz verirdim ve akşam güneşi batana kadar çiçeklerin içinde oynamama izin verirdi. O da şarkı söyler ve ağzında çiğnediği yaprak saplarıyla gökyüzünü seyrederdi.

Onu öz ağabeyim gibi severdim. O da beni bir kız kardeşten farksız görürdü. Köylülerin nasıl düşündüğünü önemsemez, hediyeler getirir, gezdirir ve güldürürdü. Birkaç yıla kadar omuzlarında gezdirdiğini hatırlıyorum.

Benim yokluğuma üzülecek miydi? Askerdeydi. Amcamın söylediğine göre ortalık yine karışmıştı ve ağabeyim sınırda görev yapıyordu. Şu “görev”in nasıl bir şey olduğunu bilmiyordum ama ağabeyim için her gece dua ediyordum. Şimdi geri döndüğünde amcama kızmamasını ümit ediyordum. Biraz asabi ve sinirli olsa da bana karşı yufka yürekliydi. Eğer yanıma gelirse,

onu sakinleştirmeyi ve kocamla arkadaş olmasını umdum. Böylelikle sık sık yanıma gelebilecekti.

Kocama baktım. Uzun boyu, koca bir dağı andırıyordu. Çok şişman değildi. Hatta köy erkeklerine göre oldukça zayıftı. Beslenmiyor muydu? Yengemin tembihlerini uygulamam gerekecekti. Yemek yapmayı öğrenmem ve onu beslemem... Böylelikle evimize sıcak ekmekler getirecek ve bana sağlıklı çocuklar verecekti.

Yüzüm kızardı. Çocuklar... Benim çocuklarım... Onları nasıl büyütecektim? Onlarla nasıl oynayacaktım? Taşıyabilecek miydim? Nasıl doğuracaktım?

Doğumun o sancıları ve çığlıkları hatırıma gelince birazcık sarardığımı hissettim. Bir kadın olarak kocama erkek çocuğu vermeliydim. Yüzünü yere eğmemeli ve onu gururlandırmalıydım. Ama doğumdan öyle korkuyordum ki, hamile kalırsam üzülecek gibiydim.

Kafamı iki yana salladım. Neler düşünüyordum? Tabii ki hamile kalacaktım. Tabii ki amcama ve kocama layık bir kadın olacaktım. Annem doğurgan bir kadındı. Ben de onun gibi sağlıklı bir bebek dünyaya getirebilirdim.

Düşüncelerimin gidişatını bir ıslık sesi böldü. Batan güneşe inat, neşe içinde çıgınıyordu. Heveslendim. Ona karşılık vermek istedim. Ellerimi kaldırdım ve öylece kaldım. Eldiven giymiştim. Kayınbabamın benim için getirdiği hediyelerden biriydi. Bir diğeri ise üzerimdeki al elbise ve başımdaki al örtüydü. Şalvarım ve tuniğim biraz büyük gelse de eldivenlerim ellerime tam oturmuştu. Onlara uyumlu, ucu sivri pabucum ise güneşin ateşiyle ıslıl ıslıl parlıyordu. "Gelin" olmuştum ben. Artık ıslık çalamaz, bağıramaz, koşamaz ya da yüksek sesle konuşamazdım. Artık evden dışarı tek başıma çıkamazdım. Kocamın razı olmadığı hiçbir şeyi yapamazdım.

Gelin

Islık sesini takip eden bir zurna ve davul duyuldu. Bir anda dağlarda yankı bulan türkü gibi, lodos rüzgârının sert sillesi gibi titretti beni, ağasını selamlayan insan sesleri... Zılgıtlar çalınıyor, kimileri atımızın önüne getirilen kurbanı zapt ediyor, kimileri ise bize gülerek bakıyordu. Kadınlar, çarşaflarının ya da beyaz yemenilerinin ardından elleriyle ağızlarını örtüp birbirlerine yaklaşıyor ve fısıldıyorlardı. Komşularımız da birinin hakkında kötü bir şey söyledikleri zaman böyle yapardı. Amcam bana dedikodunun çok kötü bir şey olduğunu söylediği için, o kadınları bir kereye mahsus uyarırdım. Ama burada sessiz kalmam gerekiyordu. Muhtemelen bu kadınlar, benim dedikodumu yapıyorlardı. Daha dik oturdum. Kocama layık bir gelin olabilmek için güçlü ve dik olmam gerekiyordu.

Kocamın babası ve erkek kardeşi aşağı indi. Annesi ve kız kardeşi, hemen düğün alayının arasına karışıp bir şeyler söylediler. Öylece durmam mı gerekiyordu? Bu köyün âdetlerini bilmiyordum. Gerçi kendi köyümün âdetlerini de bildiğim söylemezdi. Bir yere ait değildim ki bileyim! Ben sadece babamın emanet bıraktığı bir kız çocuğuydum. Bu emanet ömürlük olsun, olmasın...

Şimdi bir yere ait olmam gerekiyordu. Bir kişiye... O kişi hemen yanıma indi. Usulca geriye çekildi. Atlamam mı gerekiyordu? Çünkü onun babası ve akrabaları önünde bana dokunması ayıptı. Bunu biliyordum. Kocana ve çocuklarına sevgi duyduğunu asla göstermemen, büyüklerinin yanında onlara asla dokunmaman gerekir.

Bu yüzden hazırlandım ama kocamın eli usulca beni engelledi. Ne yapıyordu? Dokunmaması gerektiğini bilmiyor muydu? İnsanların ayıplamasından utandığım için gerildim. Ama hemen önüme iliştirilen testiyle neden durdurduğunu anladım. Bu geleneği neyse ki biliyordum. Testiyi tuttum ve var gücümle yere

çarptım. Ama kuvvetsiz kollarım seğirmiş olacak ki testi yuvarlandı, kırılmadı. Sadece ufakça çatladı ve ikiye ayrıldı. Yeni biraderimin ayaklarının dibine... Herkes şen kahkahalar attı. Ufak gelinin kuvvetsizliği, onları eğlendirmiş olmalıydı. Dudaklarım kendiliğinden büzüldü. Ameamı dinleseydim ve daha çok yeseydim, kimse bana gülemezdi.

O vakit gülmeyen iki kişi fark ettim. Biri, tıpkı o testi gibi gerginlikten çatlayacakmışçasına duran kocam, diğeri ise sararmış bir yüzle ayağının ucundaki testiye bakan yeni kayınbiraderimdi.

Sebebini anlamasam da bu ortamdan çok fena nefret ediyorduk gibi duruyorlardı.

Bir karmaşanın içine düştüğümü hatırlıyorum. Yüzler pek net değil ama birçok öğüt ve lakırtı işittim. Küçük ellerimi sevgiyle döven nasırlı eller vardı. Halı dokumaktan kurumuş ve eğilmiş parmaklarıyla yer yer kesilmiş ama oldukça taze ellerimi okuyorlardı. Yıllar sonra benim ellerim de böyle görünecek miydi? Benim de sesim kederle kalınlaşacak ve *“Kocalar zalim olabilir. Seni döverbilir, sana sövebilir. Ama kocadır, başındadır,”* diyecek miydim?

Kocaya verilen kıymeti anlayabiliyordum ama dövülmek istemiyordum. Bunun için kadınların sözünü dinlemem gerekiyordu. Onlar yıllarca sert ve iri adamlarla evli kalmış ve bilinçlenmişti. Mesela bir teyze, ceketini asmadığı için üç gece dayak yediğini söylüyordu. Bu demek oluyordu ki ceketini asacaktım. Sonra bir diğerrinin, “Neden?” diye sorduğu için dudağı patlamıştı. Bu demek oluyordu ki sormadan dediğini yapacaktım.

Saatlerdir ortalıkta görünmeyen kocamı düşündüm. Uzun ve güçlüydü. Ondandır darbe almak beni öldürürdü. Ama bir yandan, gözleri hatırıma geliyordu. Öyle şefkat ve merhametle bakıyordu ki... Ve öyle sözünde duran bir adam inceliği taşıyordu ki; onun

Gelin

asla bana vurmayacağını düşledim, gülümsedim. Belki de düşte kalmazdı.

Saatlerce kocamı bir daha görmedim. Kınalandım. Boynuma, bileklerime ziynetler takıldı. Biraz ağır olsalar da boynumu eğmedim. Ağa gelini olarak güçlü durmalıydım. Belime kuşak kadar kalın altınlar takıldı. Biraz boldu. Elbisem gibi onu da kalın başlı fırketelerle tutturdular. Dualar ettiler. Karnım bereketlensin diye elime bir nar tutturdular ve kapıyı arkamdan kapatmadan önce bana tuhaf öğütler verdiler. Korkmaya başlamıştım. Acıtacağını, hatta ağlayacağımı ama asla kaçmamam gerektiğini söylüyorlardı. Vazifemi yapmam gerekiyordu. Yoksa bu evlilik gerçekliğine kavuşmayacaktı.

Ellerimi, henüz tam olgunlaşmamış göğüslerimin üzerinde bağladım. Kucağımdaki nar benimle alay eder gibi soğuktu. Ayak parmaklarım kadar soğuk ve çelimsiz...

Kapı açıldığında ve koca bir gölge içeri girdiğinde, ağlamak ve kalkıp görevimi yerine getirmek için kendimi zorladım.

SÜLEYMAN

Sıgamadığım köyden fırar eder gibi atımı dizlerimle dövdüm. Düğünün alay eder gibi çalan davul sesinden uzaklaştım. Düğün mü? Aslında çocuk cinayeti demek daha doğru olurdu... İtirazlarıma kimse kulak asmamıştı. Beni şımarık bir velet olarak görüyorlar ve susmam gerektiğini düşünüyorlardı. Ağabeyim İsmail'e bile hayret ediyordum. Nasıl kabullenmişti? Nasıl böyle ufacak ve masum bir kızın hayatına kastederdi?

Abartıyor olabilirdim. Belki ağabeyim şefkatli bir koca olacak ve babam, gelinini el üstünde tutacaktı. Onların iyi insanlar olduğuna, Allah korkuları olduğuna kanaatim tamdı. Ama insan-

lar izin vermeyecekti. İnsanlar bir gelin görmek isteyecekti. İnsanlar, onların karı ve koca olduklarının kanıtını isteyecekti.

Atımın yularını sıkıca tuttum ve mahmuzladım. Rüzgâr, saçlarımı savururken rahatlamaktan çok, öfkeyle doluyordum. Nasıl? Gözlerinde ilkbaharın tazeliğini taşıyan o kız çocuğu, nasıl ağabeyimin karısı olabilirdi?

Düşüncelerimin gidişatıyla aniden dizginleri kavradım ve çektim. Bunu hem atıma hem de zihnime aynı anda yaptım. Düşüncelerimin gidişatı ehemmiyetsiz bir süratle ilerliyor ve tutunamayacağım dallara asılı kalıyordu. Ağa dedemden kalma öğütlerle o dalları doğradım ve düşüncelerimi çıplak bıraktım. Olan olmuştu. Ağabeyimin karısına iyi bakacağını bilmeli ve sesimi kesmeliydim. Onları kabullenmeliydim. Okuluma devam etmeli ve yengemle de bir ağabey ile kız kardeş gibi olmalıyım. O kız çocuğuna yenge demek ne kadar garip olursa olsun, annemin de hemen hemen o yaşlarda ağabeyime hamile kaldığını kabullenmeliydim.

Bunları kendime söyledim. Defalarca söyledim. Gün ağarana ve öfkeme mâni olamayarak yeniden evin yolunu tutana kadar söyledim. Ağabeyimi görmem gerekiyordu. Ağabeyimin düşüncelerini öğrenmem gerekiyordu. O böyle yapmazdı. O bunlara izin vermezdi!

Kafamın içindeki hezeyanı susturamadan, avlunun içine adımlayamadan sönüp kaldım. Atımın toynak sesleri sessizlikle karşılandı.

Zemheri bir vakti andıran avlu ıssızlaşmış ve tüm neşesi, insanlarla beraber odalarına ve evlerine çekilmişti. Bir çocuğun kadın oluşunu kutlayan insanlar, beklemeye son vermişti. Âdet olduğu üzere kapıda kadınlar durmuyor, adamlar haber beklemiyordu.

Gelin

O ana kadar görmediğim ayrıntı, ayak uçlarıma kadar öfkeyle köpürmeme sebep oldu. Ya buradan gidecek ya da o kapıyı açacak ve ağabeyimi hiç tanıyamamış olmamın verdiği öfkeyle üzerine yürüyecektim.

Göz ucuyla beni seyreden beybabamı fark ettim. Elindeki kıymetli tespihini çevirirken bana bakıyor ve başını iki yana sallıyordu. Dişlerimi sıktım. Öfkeyle kızaran gözlerimi yumdum ve Ayvaz'ımın burnunu kuzeye çevirdim. Burada benim söz hakkım yoktu. Bu insanların ve ağabeyimin kabullendiği ve gerçek kıldığı bu evliliğe dilimi uzatamazdım.

Çünkü damdaki “zifaf” testisi kırılmıştı.

İSMAİL

Odaya itildim. Bir kocanın gerdeğe itildiği gibi sırtımdan dövülerek... Kapı ağzında bekleyişlerinin sesini işiterek kunduramı girişe çıkardım. Ve yatak odam olacak olan odaya adımımı attım...

Beni ampul fenerlerinin loş ışığı karşıladı... Ve o ışık altındaki küçük varlık... Titrek mum ışığının yansımalarına benziyordu. Ha söndü, ha sönecek gibi... Sanki koca bir dev onu pençesine almak için hazır bekliyormuş gibi, süslenmiş ve önüme sunulmuştu.

Minik elleri kınalıydı. Kıpırmızı tutmuştu kınası. Kim bilir, bu kadar korku dolu olmasa nasıl da sevinirdi kınasının böyle güzel tutmasına... Onun yaşındaki kızlar bunlarla mutlu olurdu. Hediye gelen bir pabuç, çiçekli bir entari, bezden bebekler, renkli şekerlemeler ve şekilli kınaları... Onun yaşındaki kızlar oyun isterdi. Bir çocuğun rahmine yerleşmesi için gerdek odasında beklemezdi. Zaten o bir çocuktü.

Kız ayaklandı. Olduğum yerde kaskatı kesildim. Telaşına ve ellerinin titremesine bakılırsa bayılacak gibiydi. Ama elleri-

ni uzatırken oldukça sabırlı görünüyordu. Benden ne istediğini anlamadığım için öylece durdum. Kız ellerini sallamak yerine ısrarla, öylece havada tutuyordu.

Kısık bir sesle, “Ceketin beyim,” dedi. Suratımı ekşittim. Şimdiden iyi eş modeline uymak için bana hizmet ediyordu. İtiraz etmeyi düşündüm. Ama sesi öyle çatlamıştı ki, geri tepersen ağlayacağından korktum. Ona yardım ederek ceketimi ellerine bıraktım. Ufak ama hızlı adımlarla odayı aşındırdı ve asma çiviye ceketimi taktı. Kapı ağzındaki ayakkabımı aldı ve tozlarını çırparak meşeden oyma dolabın içine yerleştirdi. Yüzüm gitgide kızarıyordu. Bana hizmet etmesi, hoşuma gitmiyordu. Kendimi, evcilik oyununun içine düşmüş bir delikanlı gibi hissediyordum. Birazdan Çin malı kuklalar ortaya çıkacak ve misafirimiz olarak sofraya oturacak gibiydi.

Sabırlar dilenerek çoraplarıma uzandım. “Dur, beyim!” diye itiraz edip yanaşan kıza elimde olmadan öfkeyle baktım. “Ben yaparım, Zelal. Sen yatağına git.” Şimdi tam da bir koca gibi olmuşum. Emirler yağdıran ve bağırان bir koca... Boğazımı temizledim ve ekledim. “Lütfen.”

Kız ellerini birbirine bağlayarak yüksek ayaklı döşeğe oturdu. Örtüsü, hâlen yüzünü kapatıyordu. Avuç içleriyle oynarken ifadesini merak ettim. Korkuyor muydu? Benim ona zarar vereceğimi mi düşünüyordu?

Sesler yükseliyordu. Lakırtılar mide bulandırıcıydı. Kimisi, “çocuk gelinin” belinin kırılacağını söylüyordu. Kimisi belki yatağından kalkamayacağını...

Yatağa otururken aramızda yarım metre mesafe bıraktım. Titremesine engel olmak istedim, ancak öncelikle kapıdakilerden kurtulmam gerekiyordu. Zelal’e, bu evliliğin nasıl olacağını da öğretmeliydim.

“Zelal...” dedim kısık bir sesle. Kız omuzlarını kaskatı kaldırdı. Ne yapacağımı bilemeyerek “Korkma,” diyebildim. “Sana dokunmayacağım.”

“Neden?” diye benim sesimi taklit ederek fısıldadı kız. Bunu bir oyun gibi bulmuş olmalı ki, taklit ediyordu. Sonra suratını astığını ve iç çektiğini hissettim. “Ben çirkin miyim?”

Aceleyle “Hayır!” dedim. “Sen güzelsin, Zelal.” Çocuk kalbi kırılabilirdi.

Kız, bu sefer heyecanlanmış gibi iç çekti. “Gerçekten güzel miyim? Şey... Amcam beni severken çirkin kurbağam diye sever de...”

Sorusundan utanıyormuş gibi büzüldü. İstemsizce sıırttım. “Neden seni kurbağam diye sevdiğini biliyorum.”

“Neden? Neden?” diye soran kız, yerinden hafifçe doğruldu ve bana doğru döndü. Ellerini heyecanla birbirine bağlamıştı. Dizginlenemeyen neşesi beni memnun etti. Şu gerdek saçmalığından bir nebze de olsa uzaklaşmışız gibi hissediyordum.

“Çünkü nadide kurbağalarda bulunan bir göz rengin var. Oldukça zehirli olsalar da insanları kendilerine hayran bırakırlar.”

Kızın yeniden sessiz kalmasıyla rahatsızlıkla kıvrandım. Gömleğimin ilk iki düğmesini açarken zorlukla nefes alıyordum. Boğuluyordum. Buradan çıkmak istiyordum. Bu kız çocuğuna ders verecek başka vakitlerim olmalıydı. Mesela daha aydınlık ve daha mahrem... Kapı ağzında dinleyen insanların olmadığı...

“Beyim...” dedi kız çocuğu kısık bir fısıltıyla. “Hate” dedi ki, yüz görümlüğümü takmalı ve örtümü açmalısın. Sonra da ben âdet olunduğu üzere, baş ucumdaki narı kırmalıyım.”

Kız öğütleri sıralarken ellerim daha çok titredi. Bu işin içinden çıkarken Zelal’e durumu nasıl anlatacağımı hâlen kestiremi-

* Teyze

yordum. Bana verdikleri yüzüğü Zelal'in eline tutuşturdum ve örtüsünü bir çırpıda açtım. Yüzüne dahi bakamadan gerisin geri yatağa oturdum.

“Bak, Zelal... Seninle bir münazara yapmamız lazım.”

Zelal beni anlamıyormuş gibi yüzüme bakıyordu. Bunu hissediyordum. “Af buyur, beyim. Anlamadım.” O kadar nahif ve hoş gönüllüydü ki bazen onun köyde büyüyen, sınırlı eğitime erişmiş bir kız çocuğu olduğunu unutuyordum. Eksik Türkçesi, tatlı bir incelikteydi. Aksanı bile kusursuzdu.

“Yani bir konu üzerinde tartışacağız ve fikir birliği sağlayacağız.”

Kız hâlen anlamamış gibi yüzüme bakmaya devam edince derin bir soluk saldım.

“Sana bu gece dokunmayacağım. Ama insanlar benim dokunduğumu düşünecek.”

“Ama dokunmadığın hâlde, insanlar nasıl öyle düşünecek?” Masum sorusu düz ve alaysızdı.

“Onlara yalan söyleyeceğiz,” dedim bir çırpıda. “Öyleymiş gibi yapacağız.”

“Yalan söylemek günah ama. Amcam duysa ayaklarımızın altına koca pabuçlarıyla vurur.”

“Amcan duymayacak. Kimse bilmeyecek. Bu, bizim aramızda bir sır olarak kalacak.” Küçük ellerini avuçlarımin arasına aldım. “Sen hiç sır saklamaz mısın, Zelal? En yakın arkadaşlarının iyiliği için...”

“Ama sen benim arkadaşım değil, kocamsın. Amcam, kocama ve onun ailesine asla yalan söylemememi tembihledi.”

Çaresizce saçlarımı avuçladım ve ayakta dolandım. Sonra hatırıma gelenle sırttım. Hemen Zelal'in önünde diz çöktüm. Ellerini avucuma aldım ve sırma saçlarını elimin tersiyle okşadım.

“Bak Zelal. Dokundum sana. Sorduklarında yalan söylememiş olacaksın. Ayrıntısını sorduklarında ise kocanın izin vermediğini, anlattırsan seni dövebilecekimi söylersin.”

Kız aniden iç çekti. Kafamı kaldırdığımda dolu dolu yeşil gözleriyle karşılaştım. Ağlıyordu. Neden?

“Beni dövecek misin? Hani dövmeyecektin?” Neredeyse göz pınarlarından akacak olan yaşlara ve masum gözlerine hayretle baktım.

“Dövmeyeceğim,” dedim kısık bir sesle. Hâlen hayret ediyordum. Yaşı her ne kadar küçük olsa da nasıl böyle masum kalabilmişti? Yalandan ve hilelerden bihaberdi. “Zelal, annen kaç yaşındayken öldü?” diye soruverdim. Onun hakkında bir şeyler öğrenme isteğiyle dolmuştum. İç çekti. Hâlen eğik duran dudaklarıyla, “Hatırlamıyorum,” dedi. “Annemi çok az hatırlıyorum.”

“Kimdi? Kimlerdendi?” diye sordum. Zelal, suallerime şaşırırsa da itaatkâr bir tavırla cevaplıyordu.

“Annem yabancıydı. Babamın üçüncü karısıydı. Rus asıllıydı. Savaş zamanı babam onu kaçırmıştı.”

Demek Zelal, Rus kanı da taşıyordu. Teninin hafif sarı tonu, bunu kanıtlıyordu. Çünkü babası hatırladığım kadarıyla esmer bir adamdı. Esmer, çirkef ve oldukça çapkın bir adam...

“Peki annen Müslüman mıydı?” diye sordum. Aslında önemi yoktu. Zelal gibi bir kız çocuğunu, iyi bir kadın eğitmişti.

“Evet. Önce babamın zoruyla kabullenmiş. Ama İslamiyet’i öğrendikçe daha çok benimsemiş. Hatta babamdan çok namaz kıldığını ve bizi *Kur’an* rehberliğiyle büyüttüğünü söylüyor yengem.”

İç çektim ve çoraplarımı çıkardım. Yataktan yukarı kalkarken köşeye doğru sindim. Zelal’e büyük bir alan bıraktım. Elimle o boş alanı dövdüm. “Sırtını buraya yasla ve bana daha çok şey anlat Zelal,” dedim.

Kız bu isteğime şaşırsa da memnun olmuş gibiydi. Muhtemel sonundan kaçmaktan memnun kalmış olmalıydı.

“Ne anlatayım beyim?” diye sordu. Tavanı seyrederken derin bir soluk bıraktım. Kapıdan gelen gürültüler varlığını koruyordu. Süleyman’ı özlemiştim. Bir anda onun aklına ve öfkesine ihtiyaç duymuştum. O benim gibi değildi. Açık sözlüydü. Gerektiğinde kalp kırmayı bilirdi. Köylüler onun dilini Hz. Hamza’nın hırsına, öfkesini Hz. Ali’nin kılıcına benzetirdi. Doğuştan bir ağa gibiydi. Benim aksime, insanları eğitmekte ve yönetmekte üstüne kimse yoktu.

“Öncelikle senden bir şey isteyeceğim Zelal,” dedim makul bir sesle. “Kapıda bekleyen şu insanlar, bizim sohbet etmemizi pek hoş karşılamayabilir. Bizden bekledikleri bir şey var. Onu vermeliyim ve bunun için senin yardımına ihtiyacım var.”

Zelal’in yanakları aniden kızardı. Hatta bir köle gibi ayaklandı ve bindallısının bağlarını çözmeye başladı. “Ya Hudi!” dedim şaşkınlıkla. “Sen ne yapıyorsun, keçe”?”

“Merak etme, beyim. Hate ve büyük yengen bana ne yapmam gerektiğini söyledi. Ben böyle yapmazsam, sen görevini yerine getirmekte tereddüt edermişsin. Sonra kapımızda bekleyenler gitmez ve testimiz kırılmazmış. Testimiz kırılmaz ise beni babamın evine geri gönderirlermiş, yani amcamın... Amcamın evine dönersem, amcamın başı yere eğilir. Bunu istemiyorum. Canımın yanacağını biliyorum ama çocuğumuz olana kadar bu acıya dayanırım. Sana güzel bir erkek evlat verince, insanlar bizim hakkımızda kötü konuşmaz. Beni de çocuk olarak görmez.”

Kız öyle hızlı konuşuyor ve öyle heyecanla kekeliyordu ki, nasıl ayağa kalkıp bileklerini tuttuğumu bilemedim. Onu dur-

* Ya Allah!

** Kız

durdum. Allah şahit, durdurmaktan başka bir şey yapamadım. Ağzım kuş gibi açılıp kapanıyordu. Tüm bunlarla kızın beynini yıkayan o “hate”yi ve “yenge”yi iyi bilirdim. Onlar, bir erkek çocukla bile tatmin olmazdı. Çaresizliğine içim el vermediği için, “Kimse seni gönderemez Zelal,” dedim. “Sen benim karımsın. Artık benim korumam altındasın. Bir şey söyleyen olduğunda, ağa gelini olduğunu ve kocanın da yakında ağa olacağını onlara hatırlat ve laflarını ağızlarına tık! Bu kadar saf olma. Biiznillah! Sonumuz ne olur sonra?”

“O vakit adamlar nasıl gidecek?” dedi. Meraklı gözleri kocaman açılmıştı. Dudaklarım kıvrıldı. Şu kaşlarıyla yaptığı hareketin farkında mıydı? Oldukça şirin ve komik oluyordu.

“Şimdi ben seni azıcık, çok az çimdikleyeceğim. Ama sen canın çok yanmış gibi bağıracaksın. Sonrasını ben halledeceğim.”

“Ama...” dedi kız. Âdeta itiraz etmek için pusuda bekliyordu. Ne soracağını anlayınca elimle ağzını kapattım ve fısıldadım. “Sır!” dedim hırıltıyla. “Kocanla senin aranda bir sır! Bak, yoksa amcanın evine dönmek zorunda kalırsın.”

Bu lafımdan sonra, ellerimin ardındaki dudakları yeniden büzdü ve göz kapakları titreşti. Yutkunarak doğruldum. Güzel ve lafını dinleten bir kadın olacaktı bundan yıllar sonra. Şimdilik, babasına nazıyla söz dinleten tatlı bir kız çocuğundan farksızdı.

Tam bu anda, onu çimdikledim. Acımadığını iddia etmemesi için birazcık ağrıttım. Yalan söylemekten nefret ettiği için, bu onun açısından daha kolaydı. Elimi aynı anda ağzından çektiğim için gürültülü bir ses çıkardı. Suratımı ekşittim. Kapı ağzındakiler, memnuniyet nidaları koparıyordu.

Sonra Zelal’e, giyinme örtüsünün arkasında geceliğini giymesini söyledim. Bu sefer lafımı ikiletmeden gitti ve üzerini de-

“Delalim...” dedim saçlarını sevgiyle taramaya devam ederken. “Sen büyüylene kadar rahat nefes alamayacağım.”

Alamayacaktım. Henüz bilmiyordum ama yıllar sonra bile güzelliğiyle insanları kendine hayran bırakan bu kız çocuğu, benim başlangıcım ve sonum olacaktı.

Bir gürültü koptu. Tüfek sesi, testinin kuma karıştığını haykırıcasına parçalara ayrıldı. İnsanların hakkımda ne düşündüğü artık önemsizdi. Bu kız, bana Allah'ın emaneti olan bu kız, tüm âlemin gözünde himayeme girmişti. Artık kimse onun saf kalbini incitemezdi.

Uyuklayan kız dizlerime doğru kıvrıldı. Saçlarıyla oynanmasından hoşlanıyor olmalıydı. Yavru kedi gibi kıvrılmıştı. Aptal babasına ve düşüncesiz insanlara inat tertemizdi.

Yatağa yatıp üstünü örterken ve kendime yer yatağı kurarken yarın erken kalkmam gerektiğini düşündüm. Artık sadece kendim için değil, Zelal için de yaşayacak ve Zelal için de konuşacaktım.

Düzenleme

Ny.ozlem

DİRENİŞ

W NAMUS BELASI - CEM KARACA

TEMMUZ 1942

ZELAL

Uyandığımda, henüz güneş doğmamıştı. Doğrularak kocamı kontrol ettim. Gecenin serinliğini istermiş gibi cam kenarına ilişmiş, örtüsünü üzerinden atmıştı. Onun, ağabeylerimden biraz farklı olarak düzenli yattığını fark ettim. Sözcükleri ve yürüyüşü, nefes alışı kadar düzenliydi.

Doğruludum. Onun üzerini örtmeyi kendime vazife edinmiş-tim. Karısı olarak en azından bunu yapmam gerekirdi.

Karısı... Adamın üzerini örterken bu sözcüğü kafamdan defalarca geçirdim. Anlamımı, neden burada olduğumu düşündüm. Bana dokunmamıştı. Yengem bana dokunacağını söylemişti ama adam korkularımı anlıyormuş gibi benden uzak durmuştu. Buna sevinmem gerekirdi. Ama korkuyor ve biraz da hüsran dolu hissediyordum.

Ya bebeğim olmayınca beni gönderirlerse? Ya bu evliliğin gerçek kılınmadığını öğrenirlerse? Onları suçlayamazdım. Akıllı, iyi görünümlü ve becerikli bir oğulları vardı. Muhtemelen babasının bütün işlerini üstlenecekti. Bunu kolaylıkla yapardı. Ve böyle bir adamın, oğulları da olmalıydı. Soyunu devam ettiren, ona benzeyen ve yerini garantileyen oğulları... Ona bunu verecektim. Nasıl yapacaktım bilmiyordum ama öğrenecektim.

Odadan çıkarken simli aynaya gözüm ilişti. Bir gelin hediye-siydi bu. Her gelinin odasında bir tane aynalık bulunurdu.

Yansımam benimle alay ediyordu. Bir erkeğin kadını olamayacak kadar küçük görünüyordum. Belki de yaşlılarımdan bile küçük... On beş yaşında bir kızın kilosuna ve boyu yoktu bende. Taş çatlasa on üç gözüküyordum. Düşen suratımı toparlayarak dışarı çıktım. Kimsenin uyanmadığını fark ettim. Gece göğü mavie çaldığı için birazdan güneş doğacak ve insanlar uyanıp hayvanlarıyla, tarlalarıyla ve hayat meşgaleleriyle uğraşacaktı.

Tulumbanın başına geçerek tasa temiz su doldurmaya çalıştım. Paslanmış sapı beni zorlasa da pes etmedim. Tasın içindeki su, nefis bir soğuklukla yüzümü okşadı. Sükûnet içinde aldığım abdestimle, minderli odayı bulana kadar sabah ayazının tadını çıkardım.

Kırmızı bir kilim ve şark köşesinin bulunduğu odayı buldum. Seccadeler üst üste dizilmişti. Memnuniyetle tebessüm ettim. Çok fazla namazlık vardı, bu da demekti ki, çok fazla namaz kılan vardı. Kocamın da bunlardan biri olduğunu dün gece öğrenmiştim.

Namazımı kılıp işe koyuldum. İlk ziyaret ettiğim yer, tabii ki ahırlarıydı. Sabahın bu saatinde koyunlar süt vermeyi severdi. Yengemin himayesindeyken onlarla ilgili her şeyi öğrenmiştim. Yemlerini harmanlamayı, bir vakitte dağlara çıkarıp yaylamayı, postlarını kırpmayı, yavrularını doğurtmayı... Kimse bana bunları zorla yaptırmamıştı. Onlarla ilgilenmeyi ve bilgi edinmeyi seviyordum.

Bu yüzden dayanamayıp hepsiyle ilgilendim. Sütlerini sağdım, yemlerini verdim, ahırını temizledim... Yorgunluğun verdiği o güzel sızıyı omzumda hissedene kadar çabaladım. Buradaki insanların daha geç uyandıklarını fark ettiğimde; çoktan çayı demlemiş ve köy çökeleği, bal ve kaymaktan oluşan kahvaltıyı

hazırlamıştım. Demliğı közün üstünde bırakarak gün doğumunu izlemeye koyuldum.

Evli uyandığım ilk sabahtı. Evimden ve ailem olduğunu düşündüğüm insanlardan uzakta uyandığım ilk sabah... Ve fark ettim ki, kendimi bu kadar yormamın sebebi, düşünmek istemememdi. Şimdi güneş benimle dalga geçer gibi dağları yarıp ışığıyla sarı tarlaları boyuyor, horozlar avazları çıktığı kadar bağıyor ve uzaklardan avaz avaz ağlayan bir bebek sesi gelirken düşüncelerime engel olamıyordum.

Bu köy uyanıyordu. Dağların ardı da uyanıyor muydu? Amcam sarığını takıp, çarıklarını giymiş miydi? O sımsıcak sohbetleriyle içmişler miydi yuva kokan çaylarını? Yengem hep taktığı beyaz yemenisiyle işlere girişmiş ve “Ah, Zelal’im olaydı!” demiş miydi? Benim gibi özlüyor muydu onlar da? Benim gibi ağlıyorlar mıydı?

İSMAİL

Hıçkırık sesine doğru yürüdüm. İçimde dev gibi bir ızdırap büyüyordu. Onun özlemine, utangaçlığını, sevgisini sırtlanıyor ve acı çekiyordum.

“Zelal...” dedim elimi başının üstüne koyup, ona doğru eğilerek. Hıçkırıkları anında kesildi. Suçlu gözleri, gözlerime ilişti. Nemle buğulanan yeşiller, hayat kadar gerçek ama hüznün kadar derin bakıyordu. “Neden ağlıyorsun?”

Biliyordum ama bana anlatsın istiyordum. Beni bir kocadan önce arkadaş olarak görmesini istiyordum. Ama o, gözlerini kaçırıyor ve bahaneler arıyordu. Şimdi eteğini toplamış ve gözlerini bir iş arar gibi etrafında gezdiriyordu.

İşte o an fark ettim... Avlu tertemizdi. Dün namaz için abdest almaya çıktığımda, bu kadar temiz ve derli toplu değildi. Annem,

Sayma Damla

şu saatlerde uyanırdı. Ama avluya baktığımda, saatler süren bir temizlik yapılmış gibi duruyordu.

“Sen mi yaptın?” diye sordum şaşkın kaşlarını kaldırarak. Yine kızarmasını ve elleriyle oynamasını izledim. Suçlu hissettiğinde hep bunu yapıyordu.

“Yengemle erkenden uyanır, tüm işleri bitirir ve güne erkenden adım atardım,” diye açıkladı o tatlı aksanıyla.

“Burada yapmak zorunda değilsin,” dedim aynı zamanda öfkelenerek. “Annemle beraber uyanıp sadece gücünün yettiği kadar yardım etmen yeterli. Daha fazlasını istemiyorum senden.”

Kız çocuğu gözlerini birkaç kere kuzeye doğru çevirdiğinde, nereye baktığını merak ederek başını çevirdim. Annemin uyandığını fark etmemiştim. Ellerinde tuttuğu güğümlerle bize doğru geliyordu. Yüzündeki ifadeyi tam çözümesem de şaşkınlık yaşadığını tahmin edebiliyordum. Zira henüz uyanmıştı ve tüm koyunlar sağılmış, sütleri süzölmüş ve güğümlere dökölmüşüdü. Annem söze girmeden “Bunu da sen mi yaptın?” diye sordum. Sesimin titremesine engel olamadım. Kendini bir hizmetçi olarak mı görüyordu? İşimizi yapmadığında onu kovacağımızı mı sanıyordu?

“Koyunları severim, onlarla ilgilenmeyi de...” Cevapları tekdüze ve yalansızdı. Bunu iliklerime kadar hissediyordum.

Dakikalar geçmişti ki sesimize uyanan ev ahalisi de şaşkınlık içindeydi. Tüm bunlar yetmezmiş gibi, mutfağın zeminine koca bir sini yerleştirmiş ve düzenli bir kahvaltı hazırlamıştı. Babamın en sevdiği kavurmalar, közün üzerinde cızırdıyordu.

“Yumurtaları bulamadım anne,” diye bir açıklama yaptı anneme. Sesi, babamdan çekiniyormuş gibi oldukça kısıktı. Belki de şu “gelinlik” dedikleri şeyi yapmaya çalışıyordu. Karıncalanan boynum ve terleyen avuç içlerimle öylece durmuş, bir met-

relik boyuyla koca adamların başaramadığı işleri başaran bu kızı izliyordum.

Onu çalıştırıyorlar mıydı? Amcası ona eziyet mi ediyordu? Ondan mıydı bu küçük kızın kabul edilme çabaları?

Annem “E be kızım!” dedi tatlı bir azarla, kendi diliyle. “Uyandırseydin ya beni! Tek başına bunca işe ne demeye giriştin?”

“Olsun, daye” dedi, ona Kürtçe karşılık veren kız çocuğu. “Ben de bu evin bir kızayım artık. Boş duracağıma, bir işe yarıyorum.”

Evet, kendini işe yarar hissetmek için yapıyordu. Korkuyordu. Kabul görememekten korkuyordu ve böyle düşünmesinden hiç hoşnut değildim. Sessiz kalmam gerekiyordu ama Zelal’le bu işi enine boyuna konuşacaktım. Eğer insanların içinde onu uyarırsam, annem ve babam uzaklaştırmaya çalıştığını düşünürlerdi. Köyde hayat böyleydi. Gelin, kocadan çok aileye gelirdi ve kocanın pek söz hakkı olmazdı. Yine de onu iyi eğitmeliydim. Bu insanların içinde nasıl sağlıklı ve hayatta kalacağını öğrenmeliydi.

Kahvaltımızı ayrı gayrı yaptık. O, kız kardeşimle kuru bir taşın üzerinde oturup çok az bir şeyler yedi. Ben de babamla ağa kahvaltısını etmeye çalıştım. Yiyemedim. Pek kursağımdan geçmedi. Sessiz kalmaya çalıştıkça boğazıma bir yumru oturuyordu. Ona kıyamıyordum. Yanımda ve güvende olmasını istiyordum. İyi yediğinden, ağlamadığından emin olmak istiyordum. Bu sabah ne için ağladığını bile öğrenememiştim.

Saatler birbirini kovalarken atları yemledim. Arada sırada yanıma uğrayarak soğuk ayran ve meyve getiriyordu. Annemin ona hafif işleri vermesi, omuzlarımdan bir nebze vicdan azabını kaldırdı. Küçük elleriyle kopardığı serin ayranı yudumlarken yanımda durmasını söyledim. İşleri olduğuyla ilgili söylense de sözünden çıkmaması gerektiğini düşünmüş olmalı ki kabullendi.

• Anne

En çok merak ettiğim soruyu sordum, üçüncü yudumumda “Kaç yaşındasın?”

Soruma şaşırmış gibi gözlerini büyüttü. Saniyeler süren bakışlarını derhâl kaçırdı. Uzun süre göz kontağı kuramadığını fark ettim. Elinde çevirdiği bakır tepsiye bakarak “On beş. Ama on altıma gireceğim...” diye mırıldandı. Boğazıma kaçan ayrıntı oksürük krizine girdim. Sonra kendini açıklamak ister gibi, “Ayı bilmiyorum ama yılını dedem hatırlıyor,” dedi aceleyle. Sanki aylar, bir şeyi değiştirebilirmiş gibi...

“Ben seni... On üç yaşında sanıyordum,” diye mırıldandım birazcık sakinleşince. O kadar ufak tefek duruyordu ki, kız kardeşimden taş çatlasa bir yaş küçüktü sanki. Ama on altısına gireceğini söylüyordu. Hırsla, “İyi beslenemedin mi?” diye sordum. “Hastalık mı çektin? Çok mu çalıştın?”

Soru yağmuruma şaşırmış gibiydi ve yalnızca omuzlarını kaldırdı. “Arkadaşlarım kadar iri değilim. Henüz şey... Ben genç bir kız da olmadım.”

Söylediklerinden o kadar utanmıştı ki, omuzları içe doğru çökmeye başlamıştı. Bacaklarının da titrediğini fark ettim. Neyi ima ettiğini anladım ama bununla ilgili pek bilgim yoktu. Kadınlarla ilgili bildiğim tek şey, erkeklerden daha çok şeyi aynı anda düşünebilecekleri ve ellerinden her işin geldiği gibi. Birçok köprüye sahipti. Bazen annemin ve kız kardeşimin huzuna yetişemiyordum.

“Daha çok yiyeceksin...” diye ona âdeta emir verdim. “Bugünden sonra zorlanana kadar yiyeceksin. Anlaştık mı, Zelal?” Kafasını hızla salladı. Kendimi, askerine görev veren bir komutan gibi hissettim.

“Sen?” diye sordu, o yumuşak sesiyle. Sesinin bile henüz gelişmediğini anlamak için büyük olmak gerekmiyordu. Belli ki o da geç gelişen kızlardandı.

Sorusunu anlayarak “Yirmi beş yaşımdayım,” dedim. “Aslında aramızda daha çok yaş farkı var sanıyordum... Belki amcan değil ama ağabeyin yaşında sayılırım.”

Gülümsedi. Hüzünlü ama sıcacık bir gülümsemeydi. “Ağabeyim olamazsın. Sen benim kocamsın.”

Bu sözler, kafama balyozla vurulmuş gibi hissettirdi. Onun asla dostu veya ağabeyi olamazdım. Kocasıydım. Vakti geldiğinde... Yani, Zelal büyüdüğünde onu karım yapacak ve belki onunla bir aile kuracaktım. Bu his, öyle çok da korkunç ya da tuhaf gelmedi. Şu an için gereksiz ayrıntılardı ama ileride... Onun güzel ve becerikli bir kadın olacağını biliyordum. Kendimi azıcık şanslı hissettim. Aramızda yaklaşık on yaş olabilirdi ama onu bekleyecektim. Onun gerçek bir kadına dönüşmesini izleyecek ve gözetecektim.

Zelal ahırın kapısını kapattığında, bu gerçeklerle yüzleşiyordum. Doru at, burnunu omzuma sürüyor ve artık onlarla ilgilenmem gerektiğini bana hatırlatıyordu. Tam da bu anda, dışarıdan bir hengâme sesi işittim. Her zamanki gibi sesi en çok çıkan ve ortalığı inleyen Süleyman’dı.

Jandarmaların sesini işittiğimde, gözlerimi sıkıca yumarak hayal kırıklığıyla homurdandım. Yine başlıyorduk.

ZELAL

Kocamın gülümsemesiyle sersemlemiş bir hâlde ahırdan çıkıyordum. İleride onun bana ait olacağını ve çocuklarıminin babası olacağını düşünmek bile kalbimi ısıtıyordu. İyi bir adamdı. Atların ona sürünmesinden ve ses tonundan bunu anlıyordum. Kuzenlerim, bu içgüdülerim yüzünden bana, “ehmaqi” diyordu. Aklımın hep aptallığa ve saflığa çalıştığını söylerlerdi. Belki de

• Ahmak

öyleydim. Ama planlar kurmak ve tanıştığım insanların sadece kötü yanlarını görmek bana göre değildi. Ben Yaradan'ın onlara neler kattığını görürdüm, nelerle mükâfatlandığını da... Sıcak bir kalple gider ve sıcak bir kalple karşılık beklerdim. Belki de beni böylesine ahmak bir sevgiyle kuşatan bu özelliğim, annemin ve babamın eksikliğinden kaynaklanıyordu. Bilhassa, insanların kalbini görebildiğimi düşünen amcamın sözleriydi bunlar. Sevgi ararken onu bulmanın ustası olmuştum.

İşte bunları düşündüğüm ve fistanımın kollarını iliklediğim sırada, gür bir ses yankılandı. Bu sesi tanıyordum ve neden böyle öfke yüklü çıktığını anlayabilmek için koşturdum. Yaşına uygun olmayan bir öfkeyle doluydu, onu gördüğümde ise öfkeden çok, hayal kırıklığıyla dolu olduğunu fark ettim. Gözü kimseyi görmüyor gibiydi. Onu tutmaya çalışan babasını iteliyor, kollarını çobanın ellerinden kurtarıyor ve birtakım yeşil kıyafetli adamların üstüne yürüyordu.

Korkarak birkaç adım geriledim. Onları tanıyordum. Amcamla sık sık münakaşa ettiklerine tanık olmuştum. Belki yüzleri aynı değildi. Ama kıyafetleri benziyordu.

Arkamdan belimi tutan bir el, beni aniden arkasına çekti. Atların kokusu üzerine sindiği için onu tanıdım. Göz önünden çıktığım an, korunaklı köşemden, kocamın hızla kardeşine doğru koşturduğunu gördüm. Babasının ve çobanın yapamadığı bir kuvvetle beline sarıldı ve havaya kaldırdı.

İşte o zaman... Süleyman ağabeyin elindeki kitap dikkatimi çekti. Bu öylesine bir kitap değildi. Sıkı sıkı kucakladığı, kalınca ciltlenmiş bir *Kur'an-ı Kerim*'di. Anlam veremeyerek ve ağlama hissini bastırarak hengâmeyi izlemeyi sürdürdüm. Süleyman ağabeyin, kocamın çekiştirmeleriyle daha çok öfkelenmesini izledim. Normalde bakışları ve konuşması o kadar mantıklıydı ki, onu böyle aklını kaybetmiş bir hâlde görmek kalbimi ağırlaştırdı.

Kürtçe bağırdı babası. “Bese lo!” Süleyman ağabey, duymuyor gibiydi. Öfkesinden yaşaran gözleri, kırmızı gece göğü gibi hüsrarla doluydu. Sonra kocam, ona bir şeyler fısıldadı. Defalarca aynı şeyi tekrarladığını fark ediyordum ama ne söylediğini anlamıyordum. Son bir kez fısıldadı...

“Allah, öfkesine yenilenleri sevmez.”

Ve kayınbiraderim duruldu. Yeşil giyinen adamlara dağları yakacak bir bakış attı ve ağabeyine onu bırakmasını söyledi. Kocam, biraz tedirgin de olsa kayınbiraderimi bıraktı ama gözleri üstündeydi. Her an tetikte olan ayakları gergindi. Ama Süleyman ağabey, sadece çamur içinde yüzen takkesini almak için eğildi. Çamurunu önce çırparak, sonra da göğsüne silerek temizledi. Diğer elinde duran *Kur'an-ı Kerim*'i, kaybetmekten korkuyormuş gibi sımsıkı kalbinin üzerinde tutuyordu.

Adamın, “Uyarın onu,” dediğini işittim. Birkaç kişiydiler. Arkada sessizce duranların durumdan pek memnun olmadığını hissettim. Hissettim... Çünkü ben insanların acılarını kendim yaşıyormuşum gibi bilirdim, hissederdim. Ama önde duran adam... O çirkin bakışlı adam, tiksiniyormuş gibi bakıyordu yeni aileme. Ayrıca kayınbiraderimin ellerinde duran “suç aletlerine” yok edilmesini istiyormuş gibi bakıyordu.

“Yasak olduğunu biliyor. Siz de biliyorsunuz. Kellesinden olmadan önce, o sarık dediği saçmalıktan kurtulsun. Köşeli bir şapka edinsin ve cami insanını ayağa kaldırmaktan vazgeçsin. Köylünün huzurunu bozuyor.”

Adam, tüm zehrini akıttıktan sonra kocama da nefret yüklü bir bakış attı. “Sessiz olanınızın da neler yaptığını biliyorum,” dedi hırsla. “Susturulmadan önce, susmayı öğrensinler. Fikirlerinin suçu büyük.”

• Dur oğul!

“Fikir suçu...” diye mırıldandım. Büyük suç! Kocamın ve kayınbiraderimin neden bu suça bulaşuklarını bilmiyordum ama kemiklerimi titreten bir korku bedenimi sardı. Fikir suçluları ası-
lırdı. Yağlı urganda sallandınılırdı. Bir keresinde gazetede oku-
muştum.

Kayınbiraderim ahırdan çıktığında o deli atın üstünde idi. Yaklaşmaya bile ürktüğüm atın... Beni görmemiş olacak ki, bir kol boyu mesafeden, rüzgârı suratıma çarparak geçti. Atın yelesi kolumda bir kırbaç gibi şakadı.

Saniyeler sonra yanıma gelen kocam, babasının önünde do-
kunmaktan utanıyormuş gibi onlara sırtını dönerek kolumu tuttu.
“Bir şey oldu mu?” Onun da öfkeli olduğunu o an fark ettim.

Güzel gözlerinin damarlandığını ve yumuşak çenesinin kas-
katı kesildiğini gördüm... Elimi kaldırıp onu teselli etmek iste-
dim. Amcamın da böyle münakaşalar yaşadığına tanık olmuştum.
Ama o, sessiz kalmayı öğrenmişti. Öfkesini sakinleştirmek için
uzak durmayı ve sakinleşmeyi öğrenmişti. Tıpkı kocam gibi...
Kocamın amcama, kayınbiraderimin de babama benzediğini fark
ettim.

Babam öfkesini dışa vuran, gür sesli bir adamdı. Bu sebepten
köyden kovulduğunu duymuştum. Amcam ise akıllıca düşünür,
sorunların üstesinden sessizce gelirdi. Bir kez daha, böyle bir
adamın eşi olduğum için Allah’a şükrettim.

“Geçti...” diye fısıldadım, yeni annemin ve babamın görmeye-
ceği bir mesafeden onun kolunu sıvazlayarak. “Artık öfkeli olma.”

Kocam şaşırılmış gibiydi. Onu teselli ediyordum olmam çok garip-
miş gibi kaskatı kesilmişti. Sonra... Gülümsedi. Tüm öfke, tüm
kirlilik, tüm dünya meşgalesi silindi, gitti...

“Sen nasıl bir şeysin?” diye mırıldandı o kadife sesiyle. “Hep
böyle kal, olur mu?”

Anlamasam da kafamı onaylayarak salladım. Kocam emrettiyse nasılsam, öyle kalacaktım.

AĞUSTOS 1942

ZELAL

“Az dur be keçe Zelal! Nefes alalım. Hiç mi yorulmazsın sen?”

Görümceci Kismet, ter içinde kalmış yüzüyle sızlanarak şalvarını tuttu ve bir ağaç gövdesine yaslandı. Eşarbi yüzüne yapışmıştı. Ağabeyinin bana taktığı şu “keçe” lakabını kullanmayı pek bir seviyordu. Nefret ettiğimi ve öfkeli olduğumu bile bile damarıma basıyordu.

“Az kaldı görümce,” dedim sinir olduğu şekilde ona seslenerek. “Yarın pazara gideceğiz. Anneme iş bırakmayalım. Kadıncağız onca kalabalıkla uğraşıyor, bir de hasatta yanmasın ciğerleri.”

Görümceci sızlanarak doğruldu. Buğdayları bağlamaya ve üst üste dizmeye devam ettik. Kayınbabamın işçileri de bize yardım ediyordu. Hepsi benden yaşça büyük kadınlar veyahut nişanlı kızlardı. İlk başta bunu garip bulmuştum. Kocama sorduğumda, “İhtiyacı olan kadınlar çalışıyor,” demişti ve eklemişti. “Adamlar kendi işini bulur. Kadınlar çocuklarına süt parasını daha zor çıkarıyor. Babam da köyün kadınlarına böyle yardımcı oluyor. Çok sayıda alınca, işleri az oluyor ama hepsi aynı miktarda para alıyor.”

Aklım bunlara pek yetmese de kayınbabamın, en az kocam kadar düşünceli bir insan olduğunu öğrenmiştim. Ağa olan için bu biraz zordu. Ağalık, gaddarlık ve sert bir duruş gerektirirdi. Bebekliğimden bu yana birçok ağa ile karşılaşmıştım -babamı görmesem de işitmiştim- ve Allah şahidim, hiçbirini kayınbabama benzemiyordu. Hakkı arayan, eşit ve muhafazakar bir adamdı.

Hatta geçen akşam bana, “Benimle oturup yemek yemelisin,” demişti, insanların kızacağını bile bile. “Allah katında ben babayım, kızım. Babaya gelinlik olmaz.”

Ama öyle olmuyordu işte. İnsanların neler söyleyeceğini ve kocamın canını nasıl sıkacaklarını biliyordum. Eğer bunu bile bile yaparsam, kötü bir insan oluyorum demekti. Kocam bana değişme demişti. Ben de değişmeyecektim.

O akşam, yorgun argın eve dönüp, uzak bir köşede görüncemle yemeğimizi yedikten sonra odalarımıza geçtiğimizde, kocamın yorgun ama öfkeli gözleriyle karşılaştım. Bir aydır sakince ilerleyen evliliğimde ilk sitemimi işitmeye hazırlanarak örtümü açtım. Yüzümü odanın köşesine hazırladığı testide yıkadım ve abdestimi aldım. Avluda abdest almamı istemediği için her gün, ben tarlada uğraşırken suyu yeniliyor ve bana kolaylık sağlıyordu. Onun da işinin başından aşkın olduğunu bildiğim hâlde, yufka yüreğiyle beni düşünmesi kalbimi merhametle dolduruyordu.

Her sabah ayakkabılarını cilalıyor ve abasını tarıyordum. Kıyafetlerini baş ucuna koyuyor ve o uyanmadan evden çıkıyordum. Kendimi tarlalarda biraz özgür hissetsem de akşamı iple çekiyordum. Bana biraz sitem ettikten sonra, uzun uzun sohbet ediyor, öğreniyor ve huzur içinde uyuyordum.

“Şu hâline bak. Göçmen kuşlar gibi yakmışsın yine yüzünü.” Kaşlarını çattı ve bir parmağıyla kabuk tutan yanağıma dokundu. “Tenin gün geçtikçe kararıyor. Kilo alacağın yerde, daha da kuruyorsun.”

Yanaklarım ısındı. Bana dokunan yerden karıncalanan yanaklarım... Bir erkek için böylesi sevgi besleyeceğimi söyleseler, inanmazdım. Amcamdan ve ağabeylerimden başka kimseyi başıma kabul edemezdim... Ama bu adam... Baş değil, başımın üstü olmuştu. En tepede, en kıymetli yerde duruyor ve şefkatli gözleriyle bana babalık, amcalık, ağabeylik ve kocalık yapıyordu.

Gelin

Büyümeyi iple çekiyordum; ona sarılmaya kalktığımda bana kızdığı için ve Kısmet'in büyümek dediği, "on altı" yaşına gelene kadar, kocamın asla beni gerçek anlamda karısı olarak görmeyeceği için... Beni hep böyle çocuk görmesinden korkuyordum. Hislerimin büyüklüğü yaşımı ve boyumu aşıyordu. Bir eşin, kocasını sevebileceği kadar seviyordum onu.

Yanağımdaki eli, yerini terk ettiğinde aklıma gelenle suratımı buruşturdum. "Abdestimi bozdun." Sesimin mızımız bir çocuğunki gibi çıkmasına engel olamadım. Ardımdan gelen kahkahayla yeniden abdest almaya durdum. Namazımı eda ettikten sonra, onunla kâğıt ve mürekkepler içinde kayboldum. Yazmayı ve okumayı öğretmekle beraber, okul kitapları da getiriyor ve bana anlatıyordu. Bir öğretmen gibi dersler veriyor, bilmediğimde kızıyordu. Bir ayda öğrendiğim şeyleri düşününce, kocamla yaşamaya devam ettiğim süre boyunca daha bilgili bir kadın olacağımı hissediyordum. Bu beni hem heyecanlandırıyor hem de korkutuyordu. Amcam, bilginin tehlikeli olduğunu söylüyordu. Özellikle bir kadın için...

Gözlerinin önüne düşen saçını ve kâğıda eğilen yüzünü görünce, içimde bir şeyler kıpırdandı. Kızacağını bile bile, kendime engel olamayarak o perçemi arkaya ittirdim. Avuç içim alına dokunduğu an, kaskatı kesildiğini hissettim. Birkaç saniye gözleri gözlerime ilişti... Bana, güzel bir kadına bakarmış gibi bakmasını istedim. Bunun nasıl olduğunu bilmiyordum ama arada sırada, tarlaya kadınlarını getiren adamların bazılarında görüyordum.

Bakışları üzerimde sadece saniyelik durdu. Sonra öfke dolu olduğunu bildiğim bir solukla geri çekildi ve "Kaç kere yapmanı söyledim!" diye beni azarladı. Suçluluk hissiyle kollarımı birbirine bağladım. Ama düşen yüzüme engel olamamıştım.

"Dokunmamdan tiksiniyorsan, neden karın olarak tutuyorsun beni?" Sözcükler ağzımdan çıktığı an pişman oldum. Evet...

Bilmek, tehlikeli bir silahtı. Artık sözcüklerim de zehirli gibi çıkıyordu.

“Seninle bunları konuştuk, Zelal...” dedi ceketini giyen kocam. “Sana vakti olduğunu söyledim.”

“Nereye gidiyorsun?” diye sordum tedirginlikle. Onu böyle öfke dolu sokağa göndermek istemiyordum. Küsmekten de nefret ediyordum.

“Hava alacağım,” dedi keskin bir sesle. Ve ben ağzımı açmadan dışarı çıktı. Suratım iyice düştü ve pamuklu geceliğimi toparlayarak yatağa zıpladım. Sırtımı duvara vererek meşe sehpanın üzerinde duran işlememi elime aldım. Nerede hata yaptığımı düşünürken nakış işlemeye başladım. Şekiller oluşsa da henüz net değildi. Elimi üzerinde gezdirerek “i” harfinin bulunduğu sarmaşığa dokundum. Bu sevginin bana da tıpkı böyle dolandığını ama aynı zamanda acı çektirecek kadar sıkıldığını düşündüm. Sevgi, böyle bir şey miydi?

Amcamı seviyordum. Ama o bana özlemiyle acı veriyordu. Ağabeyimi seviyordum. O da bana öfkesiyle acı veriyordu. Kocamı da seviyordum... Onun da bana uzaklığıyla acı verdiğini fark ettim. Gözlerim uykusuzluktan kapanana kadar nakış işlemeye devam ettim. Derhâl büyümek için dua ettim.

Böylelikle pazar yerinde kocama bakan kadınlara gözdağı verebilir, onun kucağına da bir erkek evlat verebilirdim.

EYLÜL

SÜLEYMAN

Bütün köy ondan bahsediyordu. O becerikli, çalışkan ve güzel kızıdan. Henüz çocuk yaşta olmasına rağmen evimizi çekip çeviriyor, ağabeyimi ve tüm aileyi idare ediyordu. Pazarda selamını

almayan, arkasından güzel konuşmayan yoktu. Sadece kıskanç birkaç kişi, uydurma duyumlardan söz ediyor ama kimseler kolay kolay onlara inanmıyordu.

Ben... Süleyman. Biraz aceleci, biraz açık sözlü ve yerinde duramayan, köyün söz dinlemeyen delikanlısı... Yengeme imreniyordum. Benden oldukça küçük olmasına rağmen, insanları fark etmeden yönetiyor ve kalbinin güzelliğiyle, güzellik talep ediyordu. Yalansız ve dolansız yaşantısı, insanların kendi hayatlarından utanmasını sağlıyordu. Ağabeyim bile çokça değişmişti. Artık daha çok gülüyor ve daha hayat dolu bakıyordu. Onun adına duyduğum mutluluk, kendi hüznümle harmanlanıyordu. Kıskançlık veyahut imrenmek mi denirdi buna, bilmem. Sadece böyle bir hayatı iple çekiyordum. Onun gibi gerçekten gülmeyeli yıllar olmuştu.

Ağabeyimin şehre ineceğinden habersizdi şu sıralar kız çocuğu. Ağabeyim söylemeye ve onu üzmeye korkuyordu. Ama görev çıkmıştı. Öğretmenliğini şehirde devam ettirecekti. Onu bir yıl sonra yanına alacağını söylüyordu ama bunun, en az üç yıl süreceğini biliyordum. Ağabeyime düşüncelerimi söylemedim. Belki de yengem için en hayırlısı buydu. Şehirde, bir öğretmen karısı olarak refah içinde yaşırdı. Becerilerini kendi ve çocukları için kullanırdı. Kendini yardım etmek için paralamaz ve ağabeyimle daha çok vakit geçirirdi.

Onun, bu hasretin üstesinden geleceğini biliyordum. Gelemezse de bazen ağabeyi olarak ona yardım edecektim. Belki babamların izniyle arada ağabeyimin yanına, şehre götürür ve getirirdim. Tehlikeli olduğunu bilsem de zamanla bu tehlikenin azalmasını ümit ediyordum. Bu kız çocuğu için... O, sağ ve sol davaları arasında, bir şehrin yıkılışında yıpranamayacak kadar geniş ve temiz bir yüreğe sahipti.

Bir gün Zelal gibi bir kızla ama yaşça daha büyük bir kızla evlenmeyi ümit ediyordum. Belki de bu çirkinliğin güzellikle, tatlı sözün kibirle, anlayışın öfkeyle harmanlandığı dünyadan kurtulur ve kendi kabuğumda, sevdiğim bir kadınla mutlulukla yaşırdım.

Hayal kokan düşüncelerimi silkeleyerek kulağımı dolduran sesi dinledim. Yüzümün düşmesine engel olamadım. Acaba Bilâl-i Habeşî, ilk ezanı okuduğunda bu günleri görse boğazı düğümlenmez miydi? O kanlı ve acı dolu savaşı bunun için mi vermişti? Omuzlarıma, onun kamına vurdukları koskocaman kaya parçaları yüklendi.

Sessiz kalamadım. Mustafa Kemal Atatürk'ün adını kullanarak bu yasakları getirenlere duyduğum öfkeydi sesimin sebebi. Milletinin her ferdini düşünen o zeki komutandan, asla böyle bir karar çıkmazdı. Akıllıydı, savaş dehasıydı. Ayrıca amacı bölmek değil, birleştirmekti. Onu görmüştüm, araştırmıştım. Bazı insanların aksine, amacını biliyor ve saygı duyuyordum. O bunu kabul etmezdi.

Aksine, onun ölmesini beklemiş, kendi bildiklerini dayatmak için gücü ellerine alacakları vakti ipe çekmişlerdi. İnanmayanlara edilen zulümden farkı yoktu, inananlara edilen zulmün. Kim daha güçlüyse, güçsüzü ezemezdi. Dayatılan kurallar ve saygısızlık, bende ipleri koparıyordu. Benim kusurum da buydu: Şuursuz öfkem ve dizginlenemeyen çenem. Sesimi bunun için eğiten hocamın sözleri kulağıma çalınıyordu. "Allah için oku!" diyordu, aşka geldiğinde. "Allah, bu güzel sesini, ciğerlerimize aşkını yerleştirmek için vermiş."

"Allahu ekber, Allahu ekber!" Sesimi bastıran ama bastırmak istemediği her hâlimden belli olan karşı caminin müezzini de bağıırıyordu. "Tanrı uludur, uludur!"

Gelin

Devam ettim. Boğazım acıyana kadar ilk hâlini okudum. Türkçesini bilmeye karşı değildim. Öğrenmenin güzelliği idi bu. Ama asıl hâli dururken, en yalın ve en saf hâli dururken, herhangi birinin çevirdiği, belki de yanlış çevirdiği cümleleri okumak doğru değildi. Doğru hissettirmiyordu. Kürtçeden bir sözcüğü çevirirken bile birkaç anlam çıkarıyordun. Bu, Arapça için de geçerli değil miydi?

Sesim kısıldığında, jandarmanın yine devriye gezdiğini gördüm. Pencereden bana bakan gözler, anlayış doluydu. Bu, Komutan Halis'ti. Beni gördü. Sesimi duydu ama arabasını sürmeye devam etti. Yanlış görmediysem giderken "Aziz Allah," diyordu.

HAZİRAN YELİ

ÇOCUKLAR GİBİ - SEZEN AKSU

ŞUBAT 1943

ZELAL

Bana hızla gelişi gibiydi gidişi de... Önce bir korku sarıyordu dört bir yanıma. Yaşamın küflü kokusu burnumu sızlatıyor, derter tepeme binmek için tehdit ediyordu.

Sonra... Sonrası bitmek bilmez bir sızı. Gelişi tatlı bir sızıyla son bulmuştu. Gidişi ise her gün, her sabah devam eden ızdırap dolu bir sızı...

Gideli beş ay, altı gün olmuştu. Ağabeyim, babam, kocam terk etmişti âdeta beni. Ama gelecekti... Benim için geleceğine ant içmişti. Ben tam da yaşıma uygun şekilde, bir kız çocuğu gibi omzuna tutunup ağlarken saçlarımı okşamış, gözyaşlarımı ippek mendiliyle silmiş, omuzlarımı sıkı sıkı sarıp, "Geleceğim keçe," demişti. "Allah şahidim, senin için geleceğim."

Neden gitmesi gerektiğini anlamamıştım. İsyankâr bir tavırla kapıya dayanmış ve "Gitme..." demiştim. "Babam oldun sen. Ağam oldun. Beni yetim mi bırakacaksın?"

Bir kız çocuğuna anlatır gibi -ki bu pek de benzetme değildi- bana anlatmıştı. Neden gitmesi gerektiğini, beni yanına ne vakit alabileceğini, bu hayatın ona ve bana göre olmadığını, artık bilgisini konuşturacağını ve ilim dağıtacağını anlatmıştı. Ona hayranlık duyuyordum. Takdir de ediyordum. Ama inatçı yanıma

yalnızca bana kalmasını, yalnızca beni eğitmesini, yalnızca bana bakmasını istiyordu.

Bir kadın gibi düşünmediğimden olsa gerek, onun olmadığı geceler defalarca ağlayarak uyudum. Sabahları kalkarken sızlıyor, saçlarımı taramayı hiç ama hiç istemiyordum. Günler, bir örümceğin ağır ağır aşağı inmesi gibi eziyetle ilerliyordu. Yüzüm düşüyordu ansızın. Bir türkü çağırdığında çoban amca, içim sızlıyordu. Burnumun direği arada onun kokusuyla doluyor ve beni ağlama hissiyle tehdit ediyordu.

Büyüyordum... Buna büyümek denirse tabii... Büyümek acı çekmek demekmiş, bunu içimi en sızlatan yanımdan öğrenmiştim. Yüreğim... Önce amcamın, şimdi de kocamın özlemiyle avuçlarıma düşecek gibiydi. Kayınbabamın izniyle birkaç günlüğüne amcamın köyüne, ağabeyimin düğününe gitmiştim ama bu çiviye çiviyle sökmeye çalışmaktan farksızdı. Oradan ayrılmak eziyet gibi gelmişti. Ağabeyim "Gitme," demişti ama kocamı ve ailesini seviyordum. Derdim neydi, bilmiyordum. Kocam bu evden gitti gideli, kendimi yurtsuz gibi hissediyordum.

Dudaklarım titrerken öfkeyle saçlarımı ördüm. Onları neden örmüştü ki? Eskiden bunu ben hallederdim ve bu kadar zoruma gitmezdi. Şimdi daha da uzayan saçlarım canımı sıkıyor ve parmaklarıma dolanıyordu. Onun şefkatli dokunuşlarını özlermiş gibi, kafa derim karıncalanıyordu.

Saçlarımı toparladım. Yeşil yemenimi iyice sarındım ve kocamın kışın ahırda giymem için gönderdiği çizmelerimi ayağıma geçirdim. Bana her defasında köyün postacısı aracılığıyla hediyeler ve mektuplar gönderiyordu. Mektuplarda bu hediyeleri kullanmamı sıkı sıkı tembihliyordu. Oradan bile bana ders vermeye devam ediyor, mektuplarımda hatalar yaptığımda ikaz ediyordu. Günlerini anlatıyordu. Öğrencilerini, şehri, havanın nasıl oldu-

ğunu, hangi rüyayı gördüğünü ve köy hayatında özlediği şeyleri... Mektubu okuduğum süre boyunca yanı başımda, o kadife sesiyle bana anlatıyormuş gibi hissediyordum. Sonra mektup bittiyor, kâğıt parçasını ikiye katlıyor ve sessiz, ıssız odamda duvarı izliyordum.

Büyümek istiyordum. Derhâl büyümek!

Görümcem Kısmet, şu sıralar serpildiğimi düşünse de hâlen ondan küçük görünüyordum. En azından ayaklarım birkaç numara büyümüş ve genç bir kız boyutlarına gelmeye başlamıştı.

Kahvaltımı ayakta atıştırıp -kayınvalidem buna çok kızıyor- ahıra koşturdum. Onu süt sağarken yakaladım. Hemen yanı başında oturup yardıma giriştim. Kaynanamın becerileri oldukça çoktu. Koca evi çekip çeviriyor ve bir erkek kadar ağır yükleri kuvvetli bilekleriyle kaldırıyor. “Dağ gibi kadın,” derdi yengem, böyle kadınlar için. Böyle kadınların evleri asla yıkılmaz, kocaları asla yılmazdı.

“Kızım hatırlat da babanla şehre indiğimizde sana kumaş alalım. Orada kıymetli bir terzimiz var. Ölçülerini alır, boyuna uygun, güzel elbiseler diker.”

Kızardım. Muhtemelen hafif kısa duran fistanlarım dikkatini çekmişti. “Henüz o kadar uzamadım anne,” dedim mahcup bir sesle.

“Bu gidişle seneye hiçbir kıyafetin sana olmayacak. Ağa gelinisin sen; en güzel, en temiz sen giyinesin ki köyün kadınları örnek alsın. Kocan da burada yok, ihtiyaçlarını aksatma olur mu? Yoksa İsmail’ime ne deriz?”

Daha çok kızardım. Kocam, bir mektubunda açıkça üstüme başıma yeni kıyafetler diktirmem gerektiğini tembihlemişti. Tabii köy yerinde lüzum görmediğim için bahsini açmamıştım. Kayınvalideme teslim olarak “Peki anne,” dedim. Kısmet de bize katıldığında, kocamın çocukluğu ve okul yılları hakkında epey

bilgi edinmiştim. Süleyman aēabey arada iēeri giriyor, gēmleri taşıyor ve saēılan hayvanlara yem veriyordu. Kayınbiraderimin, kocam gittiēinden beri oldukēa sakinleřtiēini kabul etmeliyim. Ama iēimde tuhaf bir his, onun aslında şkesini iēinde biriktirdiēini söylüyordu.

Sözünün eri bir delikanlı olduēu kylce biliniyordu. Hakka girmiyor, tam tersine hak arıyordu. Kocamın tersine sözleri bir nebze sivriydi. Ama kimsenin bundan şikâyet ettiēini görmemiştim... Tabii o adam dışında.

Pek aklım ermese de kayınbiraderimin sadece ve sadece Hakk'a giden yolda engellenmemek iēin ēaba gsterdiēini biliyordum. Hiēbir amaē gütmüyordu. Ama o adamlar gttēn söylüyor, ona "vatan haini" diyorlardı. Bu, beni üzüyordu. Bir keresinde bu üzüntümü Süleyman aēabeye de ima etmiştim ve beni kesin bir dille uzaklaştırmıştı. Bu soruları sormak iēin genē olduēumu düşünüyordu. Ve fazlasıyla saf...

Diēer kadınlara oranla daha mı meraklıydım? ēnk temkinli gözlerle abisini inceleyen Kısmet, hiē ona böyle sorular sormuyordu. Onun akıbeti iēin endişelenmiyor muydu?

Bir iki saat sonra ahırda işlerimiz bitince annem, Kısmet'le beni gl başına gönderdi. Yıkanacak ēamařırlar vardı. Oraya gitmeyi ēok istediēimi bildiēi iēin annem, Kısmet'i hep benimle gönderirdi. Yalnız da gndermezdi, ēnk köylülerin beni sözleriyle yaralayacaēını biliyordu. Sessizliēim, onların sözlerini tetikliyor gibiydi.

Arkadaş edindiēim Gülay'la buluřacaēım iēin heyecanla tepyi aşındırıp, temiz gle doēru âdeta zıplayarak indim. Yaşıtlarım olan genē kızlar ve gelinler bir tarafta, daha orta yaşlı kadınlar diēer tarafta ēamařırlarını yıkıyordu. şubatın keskin soēuēu ellerini ve yanaklarını kıpkırmızı kesmişti. Soluklarından beyaz

Gelin

buharlar yükseliyor, ayaklarının altı buzullaşıyordu. Taşı döven çamaşırların ritmik sesi, suyun hışırtısı ve kadınların keskin gürültüsü birbirine karışıyordu.

Gülay beni gördü. O güzel kahverengi gözleri ısıldadı ve ıslak ellerini sallayarak yanına çağırdı. Kısmet de bizim ortak arkadaşımız olduğu için aynı anda gördük ve Gülay'a doğru ilerledik. Herkese Allah'ın selamını verirken sesim biraz kısıktı. Çekinmem garip kaçmazdı. Bu insanların hakkımda söylediklerini duyduğumda kalbim çok acımıştı. Onlar, bana "kısır gelin" ya da "kocası kaçan" diye hitap ediyordu. Kısmet, onları umursamamamı söylüyordu ama neden benden bu kadar nefret ettiklerini anlamaya çalışıyordum. Onlara kötü söz söylememiştim. Kalplerini kıracak bir harekette de bulunmamıştım. Anlamıyordum ve muhtemelen ömrüm boyunca onların nasıl bir düşünce yapısıyla bu şekilde konuştuklarını anlayamayacaktım.

Gülay'la havadan sudan konuştuğumuz dakikaların sonunda ara sıra ellerimize üfleyerek ısıtıyor, kâh gülüyor, kâh hüzünleniyor, kâh dert yanıyorduk. Köye gelen yeni gelinden bahsederken sesi biraz çatladığında, gözlerimi bu gelinden alamadım. Benim yaşlarımdaydı. En azından göstermem gereken yaşlarda... Çok güzeldi ve narin görünüyordu. Daha düğünün ikinci gününde, su kenarında kaban dövüyordu. Kocasının ya da kayınbabasının kabanı olabileceğini düşündüm. Gülay'ın şu sözleriyle düşüncelerimden sıyrıldım.

"Kocası ondan on yedi yaş büyük. Babasına başlık olarak 300 dönüm tarla ve iki büyük baş öküz vermişler. Zavallı kız, sesini bile çıkaramamış olmalı."

İtiraz edercesine kaşlarım çatıldı. "Yaş önemsiz, Gülay. Benim beyim de benden on yaş büyük. Ama hayatımda sahip olabileceğim en yufka yürekli adam."

Gülay, hüzünlü bir gülümsemeyle kafasını iki yana salladı. O benim hakkımda bazı şeyleri biliyordu. Kismet'in bile bilmediği şeyleri...

"Keşke herkes senin kadar şanslı olsa hevalım!* Burada birçok gelin tanıdım... Kimisi senden bile küçüktü. Baksana şu kıza... Mutluymuş, huzurluymuş gibi bir hâli mi var? Kan kaybından ölmediğine dua ediyordur. Ya da ilk geceden hasta düşmediğine..."

Beynimden vurulmuşa döndüm. Tamam, her kocanın böyle olmayacağını biliyordum ama bu taze gelin, ufak tefek ve kırılgan görünüyordu. Pek de çenesi düşük biri değil gibiydi. Onun canını kim, neden yakmak isterdi?

"Geçen yıl arkadaşımı everdiler. Kuma olarak gitti. Adam ona öyle gaddarca davranmış ki, doktor bir daha asla çocuğunun olmayacağını söyledi."

Genzimden akıp gelen gözyaşlarımı bastırmaya çalıştım ve kader arkadaşım olan çocuk geline baktım. Mantiğım bu duruma itiraz etse de atalarımın öğrendiğim gelenekler buna karşı çıkıyordu. Kız çocukları, erişkin yaşa geldiklerinde kocaya verilmeli ve bir yuva kurmaları için gönderilmeliydi. Ama aklımın almadığı, bu erişkin yaşın aslında bizler için gelmemiş olmasıydı. Bedenlerimiz bile bunu kabul etmezken, insanlar neden ısrar ediyordu? İlk kez bu soruyu soran aklımda, yeni bir kapı aralandı. Kendimi, korkunç bir ihtimali kucaklarken buldum. İsmail değil de bir başkasıyla evlendiğim o korkunç ihtimali...

"Kocan ne zaman gelecek ağa gelini?" diye bağırdı, karşı kıyıda çamaşırını yıkayan orta yaşlı komşumuz. Kadın epeyce bir sesli ve cüsseliydi. İstemsizce ondan biraz korkuyordum. Kadın üzerime otursa karnımı patlatırdı. Ve sözleri... Beni yaralamaya çalışan birer ok gibiydi.

* Arkadaşım

“Gelecek elbet hate!” dedi Kısmet onun yerine konuşarak. “Kadını, yuvası burada. Onsuz yaşayacak değil ya?”

Kadınlar, kendi kendilerine bir şeyler fısıldadı ve kıkırdadı. Merak ederek Kısmet’e baktım. “Sence komik bir şey mi oldu?” diye sordum safça. Kısmet gözlerini yılgınca kenara çevirdi ve homurdandı.

“Bu kadınlar işten güçten vakit buldukça çene çalıştırırlar, keçe Zelal. Neye güldüklerini Allah bilsin.”

Ama Kısmet de biliyor gibiydi. Hatta kadınlara uzun uzun bakarak homurdandı ve henüz duruladığı şalvarı hırsıyla sıkmaya başladı. Oradan ayrılanı kadar kadınlar fısıldadı, kıkırdadı, bana manalı bakışlar attı ama hiçbir şey anlamadım. Bazen büyümekten bu yüzden korkuyordum. Büyükleri anlayınca onlar gibi yaralayıcı bir insan mı olacaktım?

Ben kendime kocamı pusula edinmeye karar verdim. Böylelikle onun gibi sakın ve hoşgörülü olur, tatlı dilimle insanlara merhem görevi görür ve evlatlarımı mutlulukla yetiştirirdim. Bir kızım olursa da onu asla satmayacaktım.

Bu hayallerle gülümsedim. İç burkan bir tebessümdü. Zaman çok ama çok yavaş geçiyordu...

TEMMUZ 1943

SÜLEYMAN

Ahdim vardı. Ağabeyimin hatırı için olaysız bir yıl geçirecektim. Oldukça sessiz durdum. Uysal ve teslimiyetteydim. Bana bulaşmadığı sürece ne bir lafa ne de bir olaya karıştım. Hatta o şirret adama bile katlandım...

Sabahın güneşine uyanmış, kızları tarlaya götürmüş, bir ağacın gölgesinde tarla planını hesaplıyordum. Babam, ağabeyim gittiğinden bu yana tüm hesap ve karar verme işlerini bana bırakmıştı. Bunun beni olgunlaştıracağını düşünüyordu. Kafamı biraz ağrıtsa da beni meşgul ediyordu.

Ağacın aşağı doğru sarkan dalları, beni görüş alanından çıkarıyordu. Böyle olmalıydı ki, o serseriler beni görmemiş ve şu sözleri fısıldaşıyorlardı...

“Kocasını aklını kaçırmış olmalı. Böyle bir güzellik nasıl yalnız bırakılır? Daha karnını bebeyle doldurmamış bile. Ben olsam kimseler göz koymasın diye karnını doldurur, onu kendime saklardım.”

Kafa derimin karıncalandığını hissettim. Yeniden ve yeniden, “lahavle” çekerek tahmin ettiğim kişiden bahsetmiyor olduklarını umdum. Ama doğruldukça şüphelerimde haklı çıkıyordum. Adamlar, ellerindeki o iğrenç barutu tütürüyor ve ter içinde çalışan yengeme pis bakışlar atarak sırtlıyorlardı.

Bakışları... İşte bu benim kopma noktam oldu. Boğazımdan nasıl bir hırlamanın çıktığını bilmiyordum ama bir kurt, adamlara saldırırsa, böylesi dehşetle yerlerinden sıçramazlardı. Önce birini, sonra diğerini yumrukladım. Yerlerinden kalkamayacak kadar sağlam vurmuş olmamı umdum. Çünkü bir tanesinin bile kaçmasına gururum el vermezdi.

O pis gözlerine keskin yumruklar attım. Arkamdan kopan çığlıkların ve kolumu çekiştirenlerin farkındalığıyla öfkeyle hırlamaya devam ettim. Tek bir mantıklı sözcük kullanmıyordum. Sanki nefret ve hırs bedenimi ele geçirmişti. O cılız ses, “Süleyman ağabey!” diye sesleniyor, Kısmet’e yardımcı olarak beni çekmeye çalışıyordu.

Gelin

Kıyamadım. Ağabeyimin karısına kıyamadım ve hırsımla doğrulup at arabasına doğru adımladım. Atları eyerledim ve bağırdım. “Kısmet... Yengeni de al, buraya gel.”

Yularları öyle bir sıkıyordum ki, eklemlerim bembeyaz kesilmişti. İkisinin bindiğine emin olduğum an, atın sırtını dövdüm. Araba sarsılarak toprak yolda ilerledi. Eve geçene kadar ağzımı bıçak açmadı. Eve vardığımda ise... Tek durağım anamdı.

“O ağabeyime söyle...” diye kükredim. “Kadını büyüdü. Onu ya yanına alsın ya da gelip burada sahiplensin. Ben katil olmadan önce!”

Yaptığımın ve sözlerimin Zelal’i ne kadar yaralayacağını düşünmüyordum. Sadece canıma yetmişti. O, bu sene tam bir genç kız gibi olgunlaşmış ve serpilmişti. Köyün delikanlılarının ağzından bunu duymaktan nefret ediyordum. Bu, Zelal’in suçu değildi. Güzel olmak, sahipsiz kalmak onun suçu değildi. Ama ağabeyimin derhâl karısını yanına alması ya da burada boy göstermesi gerekiyordu.

Şehir hayatının ne denli zorluklarla dolu olduğunu tahmin edebiliyordum. Köydeki baskının belki de iki katını yaşıyordu. Bir eğitimci olarak “Kur’an ve ahlak ilmi” öğretmenin zorluğuyla cebelleşiyordu. Bu da yetmezmiş gibi, köy halkının bir kısmı da rahat durmuyordu. Akli başında olan ama dinini tam yaşamak isteyen bir kısım, ayrımcılık davası güdenlerin kurbanı olmamak için çabalıyordu. Bu yüzden kimse, yeni kanuna karşı çıkmıyor ve evinde, dilinde, camisinde Kur’an sözlerini barındırmıyordu. Takkesini indirip, köşeli şapka giyenlerin sayısı hatırı sayılır olduğu kadar, sarıklarından vazgeçmeyip hapis cezaları alan, idama kadar gidenler de vardı. Nefretle kurulmayan bu ülke, nefretle yönetilir olmuştu.

Tüm bu kargaşanın içinde, aç bir hayvan gibi bekleyen, terör yanlısı köpeklerin de ortalığı karıştırmaktan sakınmadıklarını biliyordum. Köyün delikanlılarını kandırmak için kulaklarını nefretle doldurduklarına şahit olmuştum. Onları korumak ve doğruları görmelerini sağlamak da bizzat bana, ağa oğluna kalıyordu.

Bir mahşer zamanına mı gelmiştik? Bu köyde Alevi'si, Hristiyan'ı, Ermeni'si bile yaşırdı. Kimsenin kimseyle derdi, tasası olmazdı. Olanlar, bir avuç çekilmez insan bitiydi. İyi yürekler onları dışlardı. Şimdi Müslüman'ım dediğin ülkede, Müslümanca yaşamak nasıl yanlış ve yasak sayılırdı? Giden başlar ne içindi? Şu siyaset dedikleri şey, ne menem bir illetti de kimsenin kendi ve inançları uğrunda yaşamasına müsamaha gösterilmiyordu?

Ağabeyimin, şehir meydanında bu olaylardan uzakta kalmasını ümit ediyordum. En azından şu biçare kız için... Her ne kadar sessiz olsa da dertlenecek kadar sağlam bir yüreği vardı ağabeyimin. Ve Zelal de en az onun kadar mert bir kızdı. Arkasından konuşulanları duyduğunda, gururla omuzlarını kaldırıyor ve kocasının onuru için başını eğmiyordu.

Onun çok mutlu olmasını ümit ediyordum. Hak ediyordu. O güzel kalbiyle tüm güzellikleri hak ediyordu. Bunu da ona yalnızca ağabeyim verebilirdi...

ZELAL

Gözyaşlarıma mâni olamıyordum. Bunun sorumlusu benken nasıl ağlamazdım? Biliyordum. O adamların hakkımda kötü bir şey söylediğini ve Süleyman ağabeyin de buna sinirlendiğini biliyordum. Süveterimi çekiştirdim ve gözlerimin üzerine sürttüm. Gözyaşlarım benden bağımsız çenemden yol izliyor, fırsat

Gelen

kolluyormuş gibi peşi sıra dökülüyordu. Neden ağladığımı bile bilmiyordum. Kendime mi acıyordum? Kocamı mı istiyordum?

Onu özölüyordum. Şu içimi bir döksem, kudretli omuzlarında bir ağlasam, kalbinin sıcacık ritmini kulaklarımmın altında hissetsem yetecekmiş gibiydi.

Titreyen ellerimle odamın kapısını araladım. Yatağımın altını kaldırdım ve kokulu bir sayfa çekip çıkardım. Mürekkebimi kapıp, kalemimi daldırdım. Mürekkep beceriksizce parmak uçlarıma bulaşmıştı. Onları silmedim. Öyle çok ona derdimi yakınmak istiyordum ki, sayfaların da duygularım kadar karman çorman görünmesini umursamadım.

"ZELAL" 09.07.1943 (AĞRI/ELEŞKİRT)

Sevgili Kocam İsmail...

Bugün seni daha çok ararken ve hasretini çekerken günlük işlerimi yaptım. İnekleri sağdım, onlara su verdim, birkaç koyunumuzun yünlerini kııptım. Annem onlarla bize yorgan sıırıyacakmış. Ben gerek olmadığını söylesem de dinlemiyor. Senin yanına geldiğimde ihtiyacım olacağını söylüyor.

Sahi kocam... Lafı açılmışken ne vakit geleceksin? Bu biçare geçen, yollarını gözler. Endişelenme. Keyfim yerinde. Sıkıntım da yok. Annen ve baban, annem ve babamdan farksız. Ama kocam... Sen yine de ne vakit geleceksin? Merak içindeyim. Oralarda ne hâldesin? Ne yer, ne içersin? Bana yazdığın kadar sıhhatte misin? Kocam. Ben bu aralar biraz garibim. Kendimi terk edilmiş gibi hissetmekten alıkoyamıyorum. Biliyorum oradasın ve bir dileğimle yanımda olursun. Öyle diyordun ya sen... Kafam sıkıştığında sitem etmemi ve gerekirse seni istememi. Erim... Kaygılanma. O kadar da dertli değilim ama biraz seni özledim. Amcamı bu mevsim ziyaret edemedim. O

Şeyma Demir

da işten güçten fırsat bulup yanıma gelemiyor... Belki de ondan böyleyim. Kız çocukları gibi mızızlanır hâldeyim...

Sana odamızdan, akşam güneşinin vurduğu pencere kıyımından yazıyorum. Gecemin çoğunu burada geçiriyorum. Gelmeni beklediğimden değil de... Olur da gelersen diye...

Satırlarıma burada son veriyorum. Sayfam tülkenmekte. Mektebinde sıhhatle ve sağlıklılıkla çalış. Öğrencilerine selamlarımı ilet ve onlara çok şanslı olduklarını söyle.

Her daim duacın,

Keçen.

"İSMAIL" 16.07.1943

Sözlerinde sitem mi var, Zelal'im? Benim dağ ceylanım, sabrının sınırına mı gelmiş? Bu mümkün olmasa gerek. Sana sabır taşı Zelal dediklerini işittim. Köyden gelen akrabalarımız adını hep övgüyle anıyor. Omuzlarım kabarıyor ama mütevazı davranmaya çalışıyorum. Ama içten içe biliyorum. Benim Zelal'im, nazar boncuğum, herkesi kendine hayran bırakacak kadar edep ve hoşgörü doludur.

Keçem... Her satırında "gel" dermiş gibisin. Gelmemi mi istersin? Yetiş de, hemen binip yanına geleyim. Evimiz için tuğla aldığımı bilmek, seni sevindirir mi? Çok güzel bir arsa aldım bize. Senin gözlerini andıran ağaçlarla ve yeşilliklerle sarılı. Yanı başından su geçiyor. Mektebime epey yakın. O yoldan her geçişimde orada koşturmanı ve evimizin bahçesinde gülümsemeni hayal ediyorum.

Sana burada bulduğum taraklardan aldım. Kutunun içinde. Eski tarağın gibi sert dişleri yok. Yumuşak saçlarını daha az acıtır ve onları koparmaz.

Gelin

Zelal... İyisin, değil mi? İçimden bir his, benden saklanıyormuşsun gibi hissettiriyor. Yollar kadar mesafeli satırların. Yazın daha da güzelleşse de kelimelerinde acelecisin. O uzun uzun yazıların nerede senin? Tek tek adlarını koyduğun koyunların hikâyesi? Bilgiye aç sorguların nerede? Yeniden söylüyorum, Zelal. Eğer için bir nebze burkuluyor ve orada yaşamak sana zor geliyorsa, bana yaz. Hemen yanına geleyim. Bırakırım mektebi. Senden kıymetli mi?

Kapım çaldı Zelal. Müdürün öğrencilerle ilgili birtakım dertleri varmış. Şimdi karşımda oturuyor ve benim çok önemli bir işi hallettiğimi düşünüyor. Mürekkep biraz silik, kuruma-ya yüz tutmuş. Kusuruma bakma, olur mu? Sana veda etmek zorundayım. Bir dahaki mektubuna kadar...

Bana bir yemenini gönder Zelal. Senden bir parçayı yanımda taşımak isterim. İyice sarmala ki kimselerin eline düşmesin. Sağ salim bana ulaşsın.

Dualarla sevgili karım...

Kocan İsmail.

EKİM 1943

ZELAL

Ona “gel” demediğim için pişmanlık duyduğum bir sabahın gecesindeydim. Olaylar nasıl bu raddeye gelmişti? Dışarı çıkamaz oluşum, sözlerin ağırlığı, Süleyman ağabeyin ve kayınbabamın sürekli beni savunma hâlinde olması canımı yakıyordu.

Neden erkenden evlenmem gerektiğini artık kavramıştım. Genç bir kız bekâr durduğunda, kötü huylu erkekler onların peşini bırakmıyordu. Bekâr sayılmazdım. Ama kocamın yokluğu

insanlara bunu düşündürüyor gibiydi. İstenmeyen bir kadın olduğum için boşta olduğumu söylüyorlardı.

Geriye baktığımda amcamın acı sözleri zihnime süzülüyordu. “Buna mecburum, Zelal...” Şimdi anlıyordum. “Allah var,” diyen insanların bile kalpten inanmadıklarında, insanlara çektiği eziyeti öğrenmiştim. Müslüman’ım diyen adamdan çirkin bakışlar görmüş, iyi olduğu düşünülen komşu kadınlardan iftiralara maruz kalmıştım.

Hâlen, bunun sadece yanlış anlaşılma olduğunu savunmaya çalışmam, o insanlara aslında iyi bir insan olduğumu kanıtlamak istemem koca bir saçmalıktı. Bunu bana Süleyman ağabey kesin bir dille öğretmişti. Kocam neden bunlardan bahsetmemişti? O sadece güzelliklerin habercisiydi. Tatlı söz öğretir ve insanları sevgiyle anardı.

Süleyman ağabey ise kendimi korumam gerektiğini, insanların gerçek yüzünü görüp ona göre kabuğuma çekilmem gerektiğini öğretiyordu. Artık bana bir ağabeyden farksızdı. Kısmet’le sohbet ettiği kadar benimle de ediyor, onunla beraber beni de yanında her yere götürüyordu. Bir çeşit kalkan görevi görmeye başlamıştı.

Mevsimler ve aylar hızla birbirini kovalıyordu. Artık kalıbıma pek sığmıyordum. Boyum epeyce uzamıştı. Değişmiştim. Buna hislerim de dâhildi. Yakında on yedime girecektim ve kendimi duygusal açıdan çökmüş hissediyordum. Böyle hayal etmemiştim. Hayatın böyle olduğunu düşünmemiştim.

Evde daha uzun zaman geçirdiğim için, kocamın ve kayınbiraderimin tüm kitaplarını yalayıp yuttum. Hatta kendime küçük bir kitaplık bile kurdum. El işlerinden, oyma taslardan ve çini işlerinden fırsat buldukça -ki genellikle geceleri fırsat buluyordum- sayfalarca kitap okuyordum.

Gelen

Bilginin bana daha büyük bir ağırlık getirdiğini fark ettim. Saf zihnim hâlen insanları kavrayamasa da artık dünyayı iyi tanıyordum. Dinimin temclini ve sarsılmaz olduğunu öğrenmiştim. Bilimle de uğraşmaya başlamıştım. Kadın bedenini iyi tanıyor, yer yer gebe kadınların sıkıntılarını çözüyordum. Zamanında yengemden öğrendiğim kûrleri, hamile kalmak isteyen kadınlara uyguluyordum. Cahil cesaretiyle değil, araştırarak yapıyordum ve sonuçlarını aldıklarında, en çok ben mutlu oluyordum. Hatta geçen gece, erken doğum yapan kadının doğumuna bile yardımcı olmuşum. O telaşlı, ürkek hâlimden artık eser kalmamıştı.

Böylelikle küçük çocuklar benden bir şeyler öğrenmeye geldiğinde onları da geri çeviremedim. Kimisine yazmayı, kimisine çini işini, kimisine temel dinî bilgileri öğrettim. Zamanla övgüler almaya başladım. Daha çok çocuk, hatta kadınlar yanıma uğrar oldu. Yaşıtım olan gelinler zor örnekleri çıkarmam için benden yardım ister olmuştu. Kadınlar derman aramak için kitaplarımı okumamı, onlara bir çare söylememi istiyordu. Kaynanam da bu durumdan memnun gibiydi, böylelikle ben de en iyi yaptığım şeyi, insanlara yardım etmeyi kendime bir nevi görev edindim.

Bu, kendimi işe yarar hissetmeme vesile oluyordu. Kocama duyduğum özlem, içimde hâlen şiddetle yoğunlaşsa da kendimi tanıyordum. Kim olduğumu ve ne işe yaradığımı öğreniyordum. Boşluk dolmaya başlıyordu. Var olma nedenim buymuş gibi hissediyordum. Onlardan bir teşekkür ya da minnet dolu bir tebesüm, göğsümü dolduruyordu. Bu bana günlerce yetiyordu.

Ama hâlen orada, bir kadının ihtiyacı filizlenmiş ve büyüyordu. Özlem ciğerlerimi kavuruyordu. Artık bir kız çocuğu gibi özlemiyordum kocamı. Onu yanımda istiyordum. Diğer kadınların kocalarına baktığı gibi ona bakmak ve sarmalanmak istiyordum. Soğuk yatağıma girerken derin bir boşlukla battaniyesine sarılmak yerine, ona sarılmak istiyordum. Artık bu evliliği istiyor-

dum. Görüyordum ki, bana İsmail'den daha çok uyacak bir erkek asla var olmamıştı. O benim şansımды.

Ve ben, on yedi yaşına basarken ona âşık olduğumu anlamıştım.

HAZİRAN 1944

İSMAİL

Nerede ve kim olduğumu unuttuğum geceler oluyordu. Yemek yemeden geçirdiğim günler... Bazen, yataktan kalkarken sırtımın bir halatla direklere bağlandığını hissediyordum. Uyanmak için Zelal'in görüntüsünü yâdıma getirmem yetiyordu ama aylar böylesi hızla birbirini takip ederken, umutsuzluğa düşmeden de edemiyordum.

Onun mektupları da durumumu kolaylaştırmıyordu. Her satırı, daha da olgunlaştığını kanıtlıyordu. Ama bir parça muhtaç... Gizli saklı, "gel" mesajlarını duyuyordum ama duymamak en iyisiydi. Onun buraya refahla gelmesini sağlamalıydım.

Bu yüzden mektep dışında da çalışmaya başladım. Tatil günleri inşaatlarda taş taşıyor ya da tamirhanelerde çıraklık yapıyordum. Buranın ahalisi beni artık iyi tanıyordu. "Çalışkan," diye anıyorlardı adımı. Ve bir nebze bana acıyor da olabilirlerdi. Çünkü fikirlerini bastıran ve yaşamak için sessiz kalan bir adamın olabileceği kadar cesurdum.

Olaylar bitmiyordu. Gençler dizginlenemez bir öfkeyle birbirine saldırıyordu. Kimisi aşırı sağcı, kimisi aşırı solcuydu. Bunun açıklamasını öğrendiğimde bile oldukça şaşırmıştım. Henüz on altısında bir gencin, karşıt fikirli diğer gence duyduğu öfke, birbirlerini öldürmeye kadar gidiyordu.

Zelal

Ne için peki? Sadece fikirleri ve yaşam tarzları farklı olduğu için.

Kabul etmem gerekiyordu ki, zorluklar yaşıyordum. Her daim gözetlendiğimin farkındaydım. Dini bütün bir insan gibi yaşamak, beni şüpheli gösteriyordu. Bu ülkede sakal bırakmak, edepli giyinmek, mümkün olmasa da sarık bağlamak seni listenin en başına koyuyordu.

Ve kimse buna itiraz etmeye hak sahibi değildi. Ben, Süleyman gibi değildim. Elime bakan bir kız çocuğu varken fikirlerimin hakkını yüksek sesle savunamazdım. Böylelikle içime ata ata geçirdim ayları. Sessiz kala kala izledim kanlı kavgaları. Komşusunu ele vereni gördüm, düşmanına çamur atanı gördüm, evladını tutarken dünyayı ve Allah'ı unutanı gördüm.

Çok şey gördüm de içimde büyümesine izin verdim. Ben sessiz bir adamdım.

Şimdi, sessizliğimin ödülünü alma vaktim gelmişti. Evimi iki oda, küçük bir banyo ve tuvaletle kurmuştum. Mutfağımı geniş tutmuştum. Zelal'in en çok mutfakta vakit geçireceğini biliyordum. Onun güzel elleri için, zenginlerin döşediği su tesisatından döşettim. Yerleri karolar, duvarları ise sımsıcak renkleri olan duvar kâğıtlarıyla kaplattım. Zelal'in buraya geldiğinde gözlerinin nasıl ışıldayacağını tahmin edebiliyordum. Heyecanlanıyordum.

Haftaya yanına gittiğimde -ki bu bir sürprizdi- nasıl tepki vereceğini merak ediyordum... Ve tüm köylünün övgüyle bahsettiği o güzel kız çocuğunun ne kadar büyüdüğünü...

ZELAL

Koyunların güdülmesine yardım ederken Süleyman ağabeyin uzaktan sesini işitiyordum. Yine dağlarda yankılanan bir türkü

tutturmuştu ve elindeki sopayla toprakları dövüyordu. Kısmet, bütün gece kıkırdamaktan uyuyamadığı için ağaç gövdesine yaslanmış uyukluyordu. Dün gece benimle yatmakta ısrar etmişti. Bunun sebebinin, görücülerinin gelmiş olması olduğunu bilsem de bilmiyormuş gibi davranarak onun ruh hâline uymaya çalışmıştım. Gülmesi tedirginliğindendi. Yol izni verilmişti ve görücüler bir dahaki sefere oğullarıyla gelecekti. Kısmet, babasına karşı çıkmak istemiyor ama evlenmekten ölesiye korkuyordu.

Kafamı kaldırarak tepemde havalanan kuru dalları izledim. Yazın sıcak güneşi gözlerimi bir nebze yaşartsa da bugün güzel bir rüzgâr okşuyordu kirpiklerimi. Dudaklarım kıvrıldı ve aklıma gelen fikirle, sinsice sızdım. Süleyman ağabeyin yine tedirgin olacağını biliyordum ama nereye gittiğimi anladığında, bana çok kızmayacaktı. Son zamanlarda yeni edindiğim bu huya herkes alışmıştı.

Gizli sığınağıma girmek için biraz cebelleştim. Çalılar fistanıma ve yemenime sürtünse de kenara iterek yoluma devam ettim. Çalıların arasında saklanan bu “gizli cennete” vardığımda, derince bir soluk çektim. Koca bir ağaç, ufak dereye doğru eğilmiş ve çevresini saran çalılar burayı yuvarlak ve korunaklı bir alan hâline getirmişti.

Acele etmeden pabuçlarımı çıkardım ve iç eteğimi sıyırdım. Ayaklarımı suya daldırdığımda ferahlamamın verdiği hisle kıkırdadım. Suyu girmek istesem de bu imkânsızdı. Her ne kadar kimselerin gelmediğini bilsem de korkuyordum. Bir gözcü olmadan yapamazdım ve gözcülük için uykucu Kısmet’e de güven olmazdı.

Belki dakikalar, belki de saatler geçmişti. Yemenimi arkamdan salmış, örgü saçlarımı yeniden örmek için açmıştım. Ayaklarımın üstünden sıçrayan sular, yüzümü ve fistanımın bir kısmını ıslatmıştı. Ama umursamadım. Ne de olsa bu sıcakta kururdu.

Gelen

Avucumu yeniden suyla doldurdum ve kendi kendime bir şarkı mırıldanarak saçlarımı ıslatmaya başladım.

Arkamda hissettiğim çatırtıyla olduğum yerde donup kaldım.

İSMAIL

Onu görmek için uykusuz saatler geçirmiştım ve küçük yaramaz ortalıkta yoktu, öyle mi? Aile bireyleriyle selamlaşıp iş keçemi sormaya geldiğinde Süleyman yılgın bir sesle, "Yine bahsettiği o saklı cennetine gitmiştir," demişti. Onun usanmış ses tonu, bana yüksek sesli bir kahkaha attırmıştı. Hâlen meraklı ve dünyayı seven bir kız çocuğu olduğunu bilmek, içimi ısıttı.

Süleyman bana uzunca bir yolda eşlik etti. Çakıllı ve çalılırla dolu bir yoldu. Koca bir ağacın sarmaşıklarıyla ve kaya parçalarıyla saklandığı alana geldiğimizde elini savurdu. "İşte, oraya girmen gerekiyor."

Çalıları aralamaya başlamıştım bile. Süleyman beni orada bırakarak arkasını döndü. "Çok şükür gelebildiğine göre, artık kadını korumak zorunda değilim. Başına bir iş gelecek diye döktüğüm terlerin haddi hesabı yok..." Daha devam eden tiradı uzaklaştıkça mırıltıya döndü. Canından bezmiş gibiydi.

Koca bir tebessümle ve içimden şikâyet ederek çalıları aradım. Buranın aslında geçmiş zamanda bir insan tarafından yapıldığını düşündüm. Bu çalıların bu kadar sık ve düzenli çıkmasının başka açıklaması olamazdı. İmkânların kısıtlı olduğu bir zamanda mimari bir akıl, bunu hayal etmiş olmalıydı. Son çalıyı da aştığımda kollarım çizik içindeydi. Tam ağzımı açıp kızgınlıkla homurdanacaktım ki, olduğum yerde kalakaldım...

Ayağımın altında bir dal çıtırdadı. Yoksa bu keskin sessizliği mi kimseler duyamazdı... O kız döndü. Kız çocuğu ya da ufaklık değildi.

Güzeller güzeli bir kızdı ve uzun saçlarını salmış, nemli yüzünü bana doğru kaldırmıştı. Yeşim yeşili gözlerinin kirpikleri daha da gürleşmiş, biçimli çenesi sivrilmiş ve kaşları bir yay gibi gerinmişti. Bununla kalmıyordu.

İnce bir beli ve kadınsı hatları vardı. Boynuna düşen eli, gerdanının beyaz gölgesini saklamıyordu.

Bu oydu... Zelal'im... Bir kız çocuğundan, kadına dönüşmüştü. Öyle güzel, öyle narin ve bu dünyaya ait değilmiş gibi duruyordu ki, sesimi bulup konuşmakta güçlük çekiyordum.

“Zelal?” dedim çatlak bir sesle.

Ve gülümsedi...

Kendimi, Allah'a bu güzel gülümsemeyi hak etmek için ne yaptığımı sorarken buldum.

DÖNÜM

~ GELMİŞ BAHAR - HOZAN BEŞİR

2000

Küçük kız dizlerine uzandı ninesinin. Saçlarıyla oynanmasından hoşlanıyordu. Pamuk gibi beyaz elleri, tatlı bir dili ve ona şifa veren dokunuşları vardı... Küçük kızın ne zaman başı ağrı sa ona Allah'ın kelimelerini okur ve nefesini yüzüne üflerdi. Yaşlı kadının buruşmuş ellerini okşadı.

"Nine?" diye seslendi, bir serçeninki gibi ince şakımasıyla.

Yaşlı kadınsa onda kızını görüyordu. Tıpkı kızının küçükken sorduğu soruları soruyor, bu yaşında bile aklını ve becerilerini konuşturuyordu.

"Söyle gül parem," dedi yaşlı kadın şefkatle. Kız çocuğu, ona böyle seslendiğinde âdeta mest oluyor ve kırış kırış kırışıyordu. Tatlı tatlı kıkırdarak sorusunu sordu. Onu, bu soruları sormaktan dünyalar bile alıkoyamazmış gibiydi.

"Büyük büyük dedemi sevdin mi?" diye sordu aniden. Yaşlı kadın, her sorusuna hazırlıklı olduğu küçük torunun gözlerine uzun uzun baktı. Boğazına düğümlenen bağı yutkunurken gülümsedi. Ama gözleri, yılların verdiği tükenmişlikle sızlamaya başladı.

"Sevdim..." diye fısıldadı. "Bir kadın kocasını nasıl sevmez?"

Kız dudaklarını büktü. Meraklıydı ve kafasının içinde dönen hayalperest dünya, onu uzun süre sessiz kalamamaya itiyordu. Kız çocuğunun, ileride tıpkı kendi gibi sabırlı ve sessiz kalmayı öğreneceğini biliyordu; acı duydu. Bunun zorlu olmamasını umdu.

"Peki diğer dedemi?" diye sordu. "Diğer büyük büyük dedemi de sevdin mi? O da senin kocandı. Onu da sevmiş olmalısın nine..."

Kadın, kırışmış göz kapaklarını yumdu. Kız çocuğu, yeşim yeşili gözlerindeki acıyı, o gözlerini kapatmadan görmüştü. Doğrudu. Kucağına kuruldu. Anneannesi gibi kokuyordu ninesi. "Onun annesi olduğu içindir," diye düşünüldü. Ama öyle değildi. Annesi de böyle kokuyordu... Onlar temiz kalpli oldukları kadar, temiz kokulu kadınlardı. Kız çocuğunun canı yandı. Üzülmesini istemedi.

"Üzgünüm nine..." dedi pamuk gibi yanaklarını okşayarak. Sürekli aldığı abdestler, tenini yumuşacık yapıyordu. Tertemizdi. "Üzülmeni istemedim. Bir daha sormayacağım."

Kadın gözlerini açtı. Kız çocuğu, onunki gibi bir çift göze sahip olmak isterdi. Ama onun da gözlerinin güzel olduğunu söylerlerdi. Anlamalı baktığını... Ailesinin kadınları hep anlamalı bakardı.

"Sevdim," dedi ninesi. Acı yerini merhamete, sonra eşi benzeri bulunmaz bir sevgiye bıraktı. "Sevdim kızım."

1944

ZELAL

Kirpiklerime kadar titriyordum. Oydu: Kocam... Ve karşımda bir dağ gibi yükselirken artık ona tüm kadınlık duygularımla bakıyordum. Yakışıklı bir adamdı. Komşu köydeki kadınların neden ona göz koyduklarını anlamaya başlıyordum. Bunu anlayışla karşıladığım için değil, tam tersine düşünceleri beni öfkeliyordu. Ama neden ona öyle baktıklarını anlıyordum... Çünkü artık ben de ona öyle bakıyordum. Bir kadının kendine koca olarak seçeceği kadar güçlü ve kuvvetli duruyordu. Sanki kanatları altına sığınsam, bana kimse zarar veremezdi.

Ve o gözleri... Uzun kirpiklerinin çevrelediği gözleri öylesi anlamlı ve şefkat dolu bakıyordu ki, koşup boynuna sarılmamak için kendimi zor tuttum. Onun merhametine uzun zamandır ihtiyacım vardı. Artık tükenmişim, kendimi korumaya çalışmaktan ve hep bir kalkanla yaşamaktan.

Kocam şaşkınlığını üzerinden atmış gibi dünyaları bahşeden gülümsemesini, benim tebessümüme karşı armağan etti. Ve zincirlerimden kurtuldum. Daha önce bir erkeğe böyle koşacağımı söylemeler inanmazdım. Ben amcamdan başka hiçbir adama, kollarına koşacak kadar güvenmezdim.

Hızla koştum. Göğsüne âdeta çarparak kollarımı boynuna doladım. Beni hâlen o küçük kızmışım gibi kolaylıkla kaldırdı ve kollarında çevirdi. “Benim güzel keçem,” dedi şefkat dolu sesiyle. Onun sesini bile özlediğimi fark ettim. Ve bu benim son demim oldu.

Hıçkırarak ağlamaya başladım. Omuzlarını ipek mendil niyetine kullanarak, sarsılarak ağladım. Ne denli yorgun düştüğümü kollarında dinlenirken anlar gibiydim. Zordu. Duyduklarım ve gördüklerim zordu. Bir çocuğun katlanamayacağı kadar sabretmişim, bir kadının kalbini ağırlaştıracak kadar özlemişim.

“Biraz daha gelmeseydin erim, saçlarımı kesecektim,” dedim hıçkırıklarımın arasında. Kocamın buruk ama tatlı kahkahası kulaklarımda yankılandı. Ağlamamamı tembih ediyor, o adı geçen saçlarımı okşuyordu.

“Bir dağ ceylanı gibi salınıp dolanır olmuştun keçem?” dedi hafif alaylı bir sesle. “Erkek kardeşim beni gördüğüne değil de senin derdinden kurtulduğuna sevinir oldu.”

Kırgınlıkla dudaklarımı bükerek geri çekildim. Kocam buna izin vermediği için âdeta kollarında asılı kaldım.

“Akıllı durdum. Vallahi de laf getirmediim Süleyman ağabe-ye,” dedim aceleyle. Kafamı kaldırmaya utanıyordum. Yoksa o ipsiz sapsız gençlerin hakkımda söylediği iftiraları mı işitmişti? Bir an benliğimi saran korkuyla daha çok açıklama yaptım. “Sabah Kısmet ve Süleyman ağabeyle çıktım bostana, akşam yine onlarla döndüm. Göl başına giderken bile Süleyman ağabeyi yanımdan ayırmadım. Ben senden değil, Allah’tan korkarım, erim. Kafamı kaldırmadım. Gözlerim helalimden başkasına de-ğerse kör olur, bilmez misin?”

Kocamın güçlü ve sıcak elleri çenemi tuttu. Sonra anladım. O sadece benimle konuşmaya çalışıyordu ve ben her şeyi, tüm korkularımı bir anda ortaya dökmüştüm.

“Seni böyle korkutan neydi, Zelal?” dedi hüzünlü bir sesle. “Seni, o insanları seven kızdan uzaklaştıran neydi?”

Ondan uzaklaşmaya çalışarak bir adım geriledim. Ama be-limi sıkı sıkı tutan elleri uzaklaşmama izin vermedi. Neyse ki ayaklarıma bakarak gözlerimi ondan kaçırabiliyordum.

“Kocasız bir kadının yaşamı zormuş...” diye fısıldadım sade-ce. “Bunu anladım.”

Kocam kollarımı sıkı sıkı tutup ona bakmam için beni teşvik etti. “Sen kocasız değildin, Zelal!” dedi âdeta kükreyerek. Sesi şu dağları da titretir miydi kalbimi titrettiği gibi? Ya şu gözleri... Hemen ardımda duran berrak suyu da kurutur muydu içimdeki tüm sızıyı kuruttuğu gibi?

“Değildim...” diye fısıldadım. Sonra burukça gülümsedim. “Artık değilim.”

Sonra bakakaldım gözlerine. O da öyle... Sanki bir çift keli-me fırlarsa dışarı, bozacaktı bu anı. Sanki rüzgâr esse bile ayıra-caktı kollarını benden. O bana baktı, ben ona... Ona bakmak çok kolaydı. Rahattı, güvenliydi.

Gelin

Gelmişti. Kocam, erim, evim gelmişti. Artık güvendeydim.

O koca ellerinden birini kaldırıp gözlerimin önüne uçuşan saçlarımı yumuşakça çekti. “Benim güzel keçem...” dedi bugün ikinci kez. Bana “güzel” demesi kalbimi titretti. “Büyümüş, güzel bir kadın olmuşsun. Ama hâlen aynı, saf Zelal’imsin benim.”

Bir çocuk gibi yeniden kucakladı. Bundan rahatsız oldum. Ben büyümüşüm. Saf olduğumu ya da aynı kaldığımı düşünmüyordum. Artık biliyordum. Bir karı koca arasında olması gerekeni biliyordum. Evli arkadaşlarımdan işittiklerim, benim de bu karı koca hayatının özlemine duymama sebep oluyordu. Bana böyle davranmasını istemiyordum.

Ama en azından artık sarılmama izin veriyordu. Benden bir vebalıymışım gibi kaçmıyordu. Onu özlediğim için sadece bu anın keyfini çıkardım. Parmaklarım, yumuşacık ama kısalmış saçlarına dokundu. Burnumu yün ceketine sokup terinin ve ten kokusunun karışımını kokladım. Ömrümce bu kokuya benzer bir koku daha olmayacaktı. Gözlerimi yumdum ve fısıldadım.

“Hoş geldin, kocam.”

Dakikalar, saatler, günler, belki de sadece saniyeler geçti. Kocam bir adım uzaklaşıp boğazını temizledi. Onun da yüzünün benimki gibi kızardığını gördüm. Boynunu çok sıkıttığım için nefessiz mi kalmıştı? Yanağımın içini ısırarak aptallığıma doymadığımı düşündüm. Bana boşuna “ehmaqi” demiyorlardı.

“Biz... Gitsek iyi olacak. Evdekiler bekler... Onlara doğru düzgün selam veremedim.”

Sesi neden titriyordu? Ben de titreyen ellerimi arkadan bağlayarak gülümsemeye çalıştım. “Annem ve babam seni çok özledi,” dedim.

* Ahmak

O da gülümsedi. Ama hâlen garipti. Sanki yine benden kaçıyor. Bir adım geri gidip yeniden yanıma geldi. Birkaç saniye bakıp tekrar gözlerini kaçırdı ve önden yürümeye başladı. Çalılarını tepmesine gönlüm razı gelmedi, beni dinlemeden hızla o yöne gittiği için, hızla kolunu tutmak zorunda kaldım.

“Şuradan...” dedim parmağımla kendi gizli çıkışıma göstererek. Önce kolunu tutan titrek ellerime, sonra gözlerime ve sonra gösterdiğim yöne baktı.

“T-Tamam...” dedi ama hareket etmiyordu. Ben de hareket edemiyordum. Parmaklarım ona dokunduğu yerinden karıncalanıyordu.

“Zelal...” diye fısıldadı ani bir nefes vererek ve beni sarmalayıp, dudaklarını alnıma dokundurdu. Sıcacık ve şefkat dolu dudaklarıyla daha çok titredim. “Seni özledim keçem.”

Bana hâlen keçem diyordu. Ama bu sefer, bir kız çocuğuna seslenir gibi telaffuz etmiyordu. Sanki benim ona ait olduğumu bildirir gibiydi. Ya da ben öyle düşünmek istiyordum. Bana sarılışının ve dudaklarının keyfini çıkardım.

“Ben de seni özledim kocam.”

İSMAL

Eve gidiş yolumuzda ellerimi ondan uzak tutmak oldukça zordu. Onun narin ellerini tutmak ve sürekli, sürekli sarılmak geliyordu içimden. Kokusu dağlardan gelen hazan rüzgârıyla karışıp burnuma çalınsa da yetmiyordu. Sanki bir düştü. Benim küçük Zelal'im büyümüş, güzeller güzeli bir kadın olmuştu ama hâlen aynı saf kalbi taşıyordu. Bunun için Allah'a şükrettim. Hâlen kendimle ve nefsimle bir savaş içinde olmam da oldukça garipti. O kadar uzun zamandır nefsimi başka kadınlara karşı zin-

cirliyordum ki, erişkin yaşa gelmiş bu güzel kadından içgüdüsel olarak kaçınıyordum.

Yeniden arkama bir göz attım. Kısmet'i de peşine takmış, heyecanla bir şeyler anlatırken gözlerini benden çekmiyordu. Bu hoşuma gidiyordu. Onun bana böyle güzel bakması, hoşuma gidiyordu.

"Köşeli şapkanı köyün girişinde mi çıkardın?" diye sordu kardeşim aksi bir tavırla. Beni suçlamasa da adıma üzüüyor gibiydi.

"Onu takmanın mecburi olduğunu biliyorsun," diye homurdandım. Ben Süleyman gibi savaşçı ruhlu bir adam asla olamazdım. Hele ki ardımdan bakan bir çift hayat dolu göz varken... Yeniden arkamı kontrol ettim. Yıllardır ondan uzak olmak, beni ürkek bir adama dönüştürmüştü. Onu kaybetmekten korkuyordum.

"Epey zayıflamışsın..." diye sözü değiştirdi, Süleyman. Bana şüphe dolu bir bakış attı. "İnsanlar seni çok yıprattı, değil mi?"

İç çektim. "Çocukları sevdiğimi biliyorsun. Onlardan yüzlerce olsa bıkmam. Ama bazı insanlar... Düşünceleri bile bir kalbi yormaya yetiyor kardeşim."

Süleyman da uzun bir iç çekti. "*Bilmez miyim?*" der gibiydi.

"Şehrin durumu nasıl?" diye sordu arkasını kontrol edip fısıldayarak. Merakı, yine öz denetimini yenmiş olmalıydı. Sırıttım.

"Aslında biliyor musun? Sende bir siyasetçi olacak kadar merak var," diye takıldım. Suratını bir delikanlıya yakışmayacak şekilde buruşturdu.

"Xuda naki!" dedi abartılı bir Kürtçeyle. Türkçe tekrarladı. "Allah göstermesin kardeşim. Benim siyasetle, dolambaçlı sözle, kumpasla işim olmaz. Ben Allah'ın gösterdiği bu hayattan memnunum. Bizim gibi garibanları öyle insanlar çiğ çiğ yer."

Yeniden bir soluk verdim. Bazı konularda hak veriyordum. "Şehirlerde de durum senden, benden farklı değil. Gençler bir

dava tutturmuş ve hepsi, birbiriyle kanlı bıçaklı. Fikir yüzünden birbirini öldüren bu kadar insan görmek kanımı donduruyor, Süleyman. Hepsi bir ananın evladı. Kimisi Allah yok diyeni, kimisi Allah var diyeni öldürüyor. Kimisine ‘sol’ kimisine ‘sağ’ diyorlar. Farklı ırktan, farklı inançtan, farklı düşünceden olan herkes kendine bir grup kurmuş, ötekini taşıyor. Fikirlerini köşklerinden ya da koca konaklarından haykıranlara bir şey olmuyor. Olan, bu beyinleri hırsla doldurulan gariban çocuklara oluyor.”

Süleyman, burnundan soluyormuş gibi ayağının dibindeki ot yığınının kuvvetli bir tekme atarak yoluna ilerlemeye devam etti. Ama sessiz kalmakta ne denli zorlandığını en iyi ben bilirdim.

“Haberleri almışsındır... İdama sürüklenen fikirler yüzünden ortalık daha çok köpürmüş durumda.”

“Anlamıyorum ağabey,” dedi çaresiz bir sesle. “Neden yaşıyamıyoruz birlikte? Neden üste geçen her fikir, alttakini ezmek zorunda? Benim dinim İslam. İslam ezmez, ağabey. O anlayış, hoşgörü ve güzel ahlak dinidir. Allah’ın, tek olanın varlığını inkâr etmelerini anlamıyorum ama inanmadıkları için de onları zorlamıyorum. Niye bunu giymedin ya da niye benim dini-me göre giyinmedin demiyorum. Bunlar yalnız Rab tarafından kuluna sorulan sorular... Ama bana soruyorlar, ağabey. Bana neden inanıyorsun, neden inancın için giyiniyorsun, neden inancın uğruna bir kitabı okuyorsun diye soruyorlar. Ağabey, benim başımı koyduğum yastıkta bile Allah kelamı var. Kendimi, Allah olmadan kimsesiz hissederim. Allah’ı, insanlara anlatamazsam eksik kalırım ben...” Süleyman’ın çaresiz sesi çatlamaya başladı. “Daha geçenlerde Zelal yengem bile uyarı aldı. Kız çocuklarına ders veriyordu ağabey. Kadıncağız korkusundan ‘Allah’ bile diyemiyordu. Sadece yazı öğretiyordu.”

Boynunu ovaladı. Terine ve gözlerine bakılırsa öyle çok sık-mıştı ki kendini...

“Sen yoksun diye sessiz kalmak çok zordu. Sorumluluk çok zordu ağabey. Ben susacak adam değilim.” Gözleri keskince beni buldu. “Sen geldiğine göre, artık kendim olabilirim.”

Onun yapacaklarından korksam da engelleyemeyeceğimi biliyordum. Ama Süleyman’dı bu. Benim akli sağlam ama öfkesi çalkantılı kardeşim... O ne yaptığını iyi bilirdi.

“Sadece kendine dikkat et kardeşim,” dedim şakadan boynunu avuçlarken. “Daha senin mürüvvetini görmeden ölmem.”

Hırsla ellerimden kurtulup bana meydan okumaya çalıştı. “Merak etme. Yaşlı bir tilki olsan bile senin ölümünü beklemeden evlenirim.”

Aslında bir ağabeye evlilikten bahsetmek, buralarda ayıp sayılırdı. Ve böyle yarı şakayla meydan okumak... Ama ben ve Süleyman öyle değildik. Biz iki kardeş değil, iki arkadaş gibiydik. Evin önüne geldiğimizde o bana çelme taktı, ben onu tutup yere yatırdım. Dakikalarca ve kahkahalarla birbirimizle boğuştuk. Babamın şen kahkahası ortalığı inletiyordu.

“Koca oğlan olmuş, Süleyman! Ağabeyini deviriyor artık,” diyordu âdeta köyü inleterek. “Yakında evermem şart.”

Kardeşim babamın sesiyle utanmış olmalı ki beni hırsla üstünden atıp doğruldu. Üstünü çırparak suratını düşürdü. Onun için evlilik fikri, pek cazip değil gibiydi. Şu sıralar evlilikten daha mühim konulara kafa yorduğuna adım gibi emindim.

Bana elini uzattı. Benimkinden daha büyük ve nasırlı olan ellerini avuçladım ve gücüne hayret ettim. Koca bir adamı değil de küçük bir çocuğu kendine çekiyormuş gibi rahat görünüyordu. Gücünden korkuyordum. Bu gücün dizginlenmesi gerektiğini biliyordum.

Kafamı kaldırdığımda Zelal'in biraz şaşkın, biraz da araştırmacı bir gözle beni izlediğini fark ettim. Zeki yeşillerinden merak fişkırıyordu. Anlamayarak kafamı hafifçe yana eğdim. Babamın bize baktığının bilinciyle kaşlarımı oynatarak Zelal'i uyardım. Ama bana uzun uzun bakmaya devam ediyordu. Boğazımı gürültüyle temizledim. Hafif irkilmiş gibi uzun kirpiklerini kırpı ve kıpkırmızı kesilerek aceleyle eve girdi. Sırıtmamak için kendimi zor tutuyordum. Ama babam pek de kendini tutuyormuş gibi görünmüyordu. Bana baktı ve imayla kaşlarını kaldırdı. Yanaklarımın yandığını ve avuçlarımın terlediğini hissettim. Onlar da benim Zelal gibi güzel yüzlü ve güzel kalpli bir kızla evli olduğum için şanslı olduğumu mu düşünüyordu?

İçeri gireceğim sıra, güçlü bir çift tekerlek sesi işittim. Süleyman elleri cebinde peşimden geliyordu ama öylesine dalmıştı ki, neredeyse önünde duran bisikleti görmemişti. Genelde ulaşması haftalar süren mektuplar, köyün habercisi tarafından dağıtılırdı. Ama bu sefer, siması tanıdık gelen, resmî kıyafetli bir postacı getirmişti.

Annemin arkamdan bıraktığı soluk, beni doğrular gibiydi.

"Süleyman Dinçoglu!" dedi postacı, ciddi bir ses tonuyla. Gözleri ben ve kardeşim arasında gidip geliyordu. Kalbimin parçalanacağını hissederek elimi uzattım ama kardeşim, kendi adını duyar duymaz kâğıda uzanmıştı. Hiç de sabretmeden gürültüyle yırttı. Bir mahkeme emri ya da Ankara'dan çağırılma bekleyen annemin dizleri tutmamış olacak ki, arkası sıra duran Zelal'in kollarına doğru yığıldı.

Herkes sessizce Süleyman'a bakarken o aniden sıırttı. Neredeyse sevinçten havalara uçan bir tavırla bana bakarak bağırdı.

"Asker olacak kardeşin!"

Yüreğime ne denli bir su serpildiğini o vakit tam anlayamamıştım. Askerliğin, belki de Süleyman'ı tüm o taşkınlıklarından

koruyacağını, hatta biraz dizginleyeceğini anlayamamıştım ama biliyordum ki ileride kalıbının olduğu kadar, ruhunun da adamı olacaktı; askerlik, bir erkeği adama dönüştürürdü.

“Neresi?” diye sordu annem elini bağına koyarak. Bir annenin düşünebileceği tek soruydu.

Süleyman kâğıdı biraz daha inceledi ve daha çok sııttı. “Sınır.”

Anneme doğru koştum. Zira kardeşim, ne denli bir patavatsızlıkla söylediğini bilmiyordu. O yıllardır hayalini kurduğu cenge ve yaverliğe kavuşacaktı ama annemin yüreği buna dayanamayacak kadar güçsüzdü. Süleyman da hatasını fark etmiş gibi annemi kucakladı ve ona şaka yollu takılmaya başladı. Şu sıralar, sınırdan daha tehlikeli olan yerler meydanlardı ve batı ülkeleri de savaş hâlindeydi. Teröristler dağları kuşatmış, meydanlardaki gösteriler de onların ekmeğine yağ sürüyordu; rahat durmuyorlardı. Süleyman’ın kalıbına ve gücüne bakan her insan, onun dağlarda eğitim göreceğini anlardı.

Annem adına yüreğim ağrısı da Süleyman’ın elle tutulan sevincini hissedebiliyordum. Yıllarca sırf İslamiyet için ve yaşadığı topraklar için savaşma hayali kuruyordu. Onu “terörist” olmakla itham eden jandarma komutanının gözlerine baka baka görevini nasıl yaptığını söylemek istediğine adım gibi emindim. Süleyman, toprağına tüküren insanları sevmezdi. Süleyman, dine laf uzatanları sevmezdi. Süleyman, kaygısız ve tasasız yaşamayı sevmezdi.

Şimdi dilediğı hayatın göbeğindeydi.

ZELAL

Ellerimin titremesine engel olamayarak odamın kapısına göz attım. Divan sedirinde oturan kocam ve kayınbabam, koyu bir

sohbetin içindeydi. Kayınbiraderim Süleyman, askerlik heyecanını paylaşmak için köyün delikanlısı olan birkaç arkadaşıyla görüşmeye ve onların da askerliklerinin nereye çıktığını sormaya gitmişti. Heyecanını gören, yeni okullu bir çocuğa benzetirdi.

Annem bana birkaç kere odama çekilmemi tembihlese de gece işlerinde ona yardım etmeye devam etmeyi seçtim. O ıssız odada kocamı beklemek, hem ürkütücü hem de tuhaf hissettiriyordu. Daha önce, odanın kapısından içeri girerken ne beklemem gerektiğini bilmiyordum. Ama artık biliyordum ve bu, kalbimin yerinden çıkacakmış gibi atmasına sebep oluyordu. Terleyen avuçlarımı fıstanıma sildim. Kendimi biraz çirkin ve pasaklı hissediyordum.

Kocamın bana bakmayışı ise cabasıydı. Tabii ki babasından utanıyor olmalıydı ama bana bakan gözleri olmadığında kendimi çok güvensiz hissediyordum. Korku doluyordum. Beni isteyecek miydi? Beni sevecek miydi? Bir eş gibi görecekti miydi?

Annem yüksek sesle, “Artık uyu evladım,” diye duyurdu oğluna. “Yol yorgunusun. Babanın çenesi düştü bu vakit.”

Kayınbabam, şen bir kahkaha atarak oğlunun sırtını sevgiyle dövdü. “Affeyle oğul. Tatlı sohbetini özlemişim,” dedi. İsmail mahcupça ellerini ovaladı. Babasından iltifat duymak, onu çok utandırıyordu. Kayınbabam doğruldu ve karısına anlamlı bir bakış atarak gülümsedi.

“Biz de öyle yorgunuz ki, top patlasa uyanamayız. Yarın malları Süleyman götürecektir. Sabah çok tez kalkmaya da gerek yok.”

Kaynanam da şiddetle onaylayınca kaşlarımı çattım. Anneme yaklaşıp, çok yüksek olmayan bir sesle “Ama ana, yarın hamur edecektik,” dedim üzülmemeye çalışarak. Kocam yeni gelmişti. Anasının ekmeğini özlemiş olmalıydı.

Kaynanam, yine o garip gülümsemeyi takındı. “Ekmeği sonra ederiz kızım. Günler çok,” dedi.

Gelin

Kaşlarımı kaldırdım. “Ama ana, Süleyman ağabey tek başına malları nasıl sağlar, nasıl güder?”

Kayınbabam, boğazını temizledi. Göz ucuyla baktığımda onun da hâlen güldüğünü fark ettim. Komik olan neydi?

“Zelal gelinim...” dedi bana hep sevgiyle seslendiği gibi... Bu kelime hep yüreğimi ısıtıyordu. Ama şimdi sesinde bir ima vardı. “Beyin yoldan geldi. Kocana yardım etmek, mallardan da bostandan da hamurdan da mühimdir.”

Kızardım. Vazifelerimi kendime görev bilirmiş gibi davranmamdan pek hazzetmiyorlardı. Bense disiplinle, saati saatine her şeyi bir düzene oturtmaya alışmıştım.

“Peki, ağa babam,” dedim teslimiyetle omuzlarımı düşürerek. Neden uyumaları gerektiğini hâlen anlayamasam da onların da yaşları itibarıyla yorulmaya başladığını düşünüyordum. Belli ki artık kendilerine dinlenecek zaman tanıyorlardı. Sağlıkları konusunda endişelensem de ses etmemeye karar verdim. Zira bana yine güleceklerdi ve ben sebebini anlamayacaktım.

Kaynanam gelip elini sırtıma koydu ve “Allah muhabbetinizi artırsın,” diye fısıldadı ve kocasının arkasından odasına gitti. Onlar gözden kaybolana kadar arkalarından bakakaldım. Neden böyle yaptıklarını çözemiyordum ki, soluk veren kocamla yalnız kaldığımı fark ettim.

Ani bir hazan yeli, yemenimin ucunu uçurup aramıza kırmızı çiçekli bir perde çekti. O perdeyi derhâl geriye çekmeye yelten-dim ama sıcak ve güçlü bir el, buna izin vermedi. Yemenimi göz-lerimin önünden çekti ve güçlü gölgesiyle rüzgârın bana çarpma-sını engelledi. Korunaklı bir dağ gibi üzerimde yükseldi. Onun boyutlarına hâlen hayret ediyordum. Artık uzun bir kız olsam da yanında hâlen on beş yaşındaki kız çocuğu gibi kalıyordum.

Gözlerimi kaldırdım ve o güzel manzarayla karşılaştım. Bir vaat, bir istek bekledim. Bir beklenti... Ama onda sadece şefkat, ten bir demet buldum. Belki gizli saklı bir şeyler de vardı ama bunu açığa nasıl çıkaracağımı bilemiyordum. Kocamı çözmek oldukça zordu. Sanki onu henüz tanıyordum.

“O-Odamıza...” Kekeledim ve daha çok kızardım. “Odamıza g-geçelim erim.”

Sıcak elini avuçladım. Utangaç olmayı bir köşeye bırakmalıydım. Ona büyüdüğümü ve bir kadın gibi görülmek istediğimi göstermeliydim. Bu, gerçek bir evlilikti. Bir evladı kucaklamak istiyordum ve kocama kadınlık vazifemi yapmak istiyordum.

Avuçlarımdaki elleri sıkılaştı ve beni geri çekti. Ani çekişiyle tōkezleyip göğsüne düştüm. Sıcacık ve güm güm atan göğsünün üstüne... Kafasını eğdiğinde, yüzlerimizin arasında fazla bir mesafe yoktu.

“Titriyor musun sen?” diye fısıldadı. İşte o zaman zangır zangır titrediğimi fark ettim. “Üşüyor musun?” diye devam etti sorularına, kaşlarını çatarak. “Hem de bu ılık bahar vakti?”

Daha çok titredim. Sesi, sıcak sinesi, sakallarının yemenimi okşayışı... Ufak parmaklarımla pamuk gömleğini kavrayarak kafamı hayır anlamında salladım. Şimdi de ayakta zor duruyordum. Derdim neydi?

“Korkuyor musun?” diye sordu. “Eğer korkuyorsan keçem...”

Sözünü kestim. “Hayır, hayır.” Öyle çabuk ve iştahla hayır demiştim ki ondan bir tebessüm aldım. Kocamın beni yine bir çocuk gibi kendinden uzaklaştırmasını istemiyordum. Artık öyle değildim. Artık neye benzediğimi ve ne istediğimi biliyordum.

“Buna mecbur değiliz,” dediğinde göğsümde koca bir oyuk hissettim. Yüzümü kaldırdı ve gözlerimizi hizaladı. “Böyle kork-

mana gerek yok, Zelal'im. Seni hiçbir şeye zorlamam. Gerçek kılmaya mecbur değiliz."

Ağlayasım geldi. Gümleğini daha çok kavradım. Merhame-tine ne kadar minnettar olsam da beni asla bir kadın olarak gö-remeyeceğini düşünmeye başladım. Hafifçe doğrulurken hâlen titriyordum. Onun da hafifçe sallandığını hissettim. Varlığımdan rahatsız gibiydi. Dudaklarım istemsizce düştü ve göz kapaklarım titremeye başladı.

"Sen nasıl istersen erim," dedim yine fısıldayarak. Arkamı döndüm ve avludan geçerek odamın kapısına ilerledim. Arkam-dan gelen nefes ve ayak seslerini işitsem de artık korku ya da heyecan duymuyordum. Beni istemiyordu. Beni asla bir kadın olarak istemeyecekti. Ömrüm boyunca ellerine bile dokunama-yacağım bir adama sevdalanmıştım. Kendi kocama...

Kapının güçlü tokmağını çevirdim. Onun da içeri girmesi-ni bekledim ve sürgüyü çektim. Namazımı kıldığım için, hemen yatağıma girmek ve yatmak istiyordum. Sabah beri beklemek, bünyeme ağır gelmişti. Şimdi de büyük bir hayal kırıklığı yaşı-yordum. Arkadaşlarım ve Suna'nın anlattığı o sevgi dolu bakış, o tatlı iltifatlar, o kucaklama yoktu. Onlar severek birbirini almıştı ve evlilikleri hep aşk doluydu. Bizimki ise mecburi bir birlikte-likten başka bir şey değildi.

Gaz lambasını yakarak yüklüğün içinden yorganımı ve yas-tığımı çıkarıp yün döşeğimizin üstüne serdim. Uzun yastığı dö-şeğin üzerine koyduğumda, yine içimden ağlamak geliyordu. Çünkü bu yastığın amacı eşleri bir arada tutmak ve tek yastıkta kocatmaktı. Umursamıyormuşum gibi davranarak "Yatağın hazır beyim," dedim. Onun ceketini çıkarmasına yardım ederken de gözlerine bakamıyordum.

“Zelal...” diye seslendi. Ona evde bıraktığı giysilerinden içliklerini verirken “Hım...” diye cevapladım. Yeniden arkamı döndüm ve kendi keten iç elbisemi çıkardım. Abdest almak için kullandığım taş oyuğun üstüne astığım perdeyi çektim ve üstümü değiştirmeye giriştim. Ona da üstünü değiştirmesi için zaman verirken bir yandan da cevap vermesini bekliyordum.

O cevap, ben perdenin ardından çıkana kadar gelmedi... Ve sonra onu gördüm. Gaz lambasının arkadan vurduğu ışıkla oldukça yakışıklı ve kocaman görünüyordu. Siyah bir içlik giymişti ve üstünde duran keten iç gömleği, yakışıklı simasını şenlendirmişti. Göğsü yarıya kadar açıktı. Güçlü çenesi ulaşılmaz ve sert bir görüntü oluştursa da nahif gözleri ısıtılar saçıyordu. Kollarına koşmamak için, kendi bedenimi kucaklamak zorunda kaldım. Bunun bir sebebi de beni de aynı ilgiyle seyrediyor oluşuydu.

Saçlarımı açmıştım. Saçlarımı sevdiğini biliyordum. Bu durumun, eskisi gibi, sadece bir kız çocuğuna olan şefkatle kalmasını istemiyordum. Beyaz güpürlü iç elbisemle güzel olmayı ümit ediyordum.

Soluk verme sesini işittim. Ona baktığımda gözlerini benden kaçırmaya çalıştığını görünce, daha fazla uğraşmak istemedim. Zaten öz güvenim ayaklar altında geziyordu. Kocam beni beğenmiyor ve istemiyordu.

Yatağa hızla girdim. Üşüyormuşum gibi arkamı döndüm ve artçı titremelerime engel olmaya çalıştım. Peşi sıra açılan yorganı da burnumu dolduran kokusunu da içime çektim. Yoldan geldiği için sıcak bir banyo yapmak isteyebilirdi. Ama bunun için beni odadan çıkarması gerekirdi ve bunu teklif ederek arsız gözükmek istememiştim. Karısı olarak hakkım olsa da o, bu hakkı bana asla ama asla vermeyecekti.

Titremelerim daha çok çoğaldı. Varlığını hissetmek bile hücrelerimi coşkuyla harekete geçiriyordu. Bayram ilan edilmişti bugün bedenimde. Aylardır hasretini çektiğim adam, yanı başımdaydı. Bir uzanmak istiyordu ellerim... Bir dokunmak istiyordu parmak uçlarım... Bir buseyle hissetmek istiyordu dudaklarım... Engel olmasam kalbine tutunacaktı kalbim ve dilim feryat figan dökülecekti. Sev beni. İşte, özle, gör beni...

“Üşüyor musun hâlen?” diye sordu dakikalar sonra. Uyuduğunu düşünerek hayıflanan yanımda heyecanla el çırpı. Ama sesim oldukça titrekti.

“Üşümüyorum ama titrememe engel olamıyorum.”

Bir süre daha sustu. Beyninde dönen çarkları görüyor gibiydim. Her zaman düşünerek hareket eden bir adam olmuştu. Şimdi bu huyu beni deli ediyordu. Ona bağırarak ve göğsünü dövmek geliyordu içimden. Asla bu denli sabırsız bir kız olmamıştım.

“İstersen...” Yeniden sustu. Sanki konuştuğuna pişman olacak gibiydi. Dişlerimi sıkarak sabırla bekledim ve sonunda devamını getirdi. “Eskiden olduğu gibi üstünü daha sıkı örteriz. O zaman üşümezsin. Ya da ben pencere kıyısında yatarım ve sen...”

Öfkeyle, “Üşümüyorum,” diye homurdandım. Gözlerimden akan yaşa engel olamıyordum. Benden ayrı yatmasını istemiyordum. Artık on yedimi doldurmuştum ve bir çocuk gibi uzaklaştırılmak, kadınlık güdülerime bir darbe gibiydi.

“Peki, o zaman...” dedi ama hırsıyla onu susturdum.

“Ama sarılman yardımcı olabilirdi.” Sessizlikle uzayan dakikalar boyunca dilimi ısırardım. Utancımdan kafamı yatağın içine gömmek istedim. Bunu cidden söylemiş miydim? Bu cesaret nereden geliyordu?

“Zelal ben...”

“Unut gitsin,” diye çarçabuk lafını kestim. “Aptallık ettim.”

Ağlamaya başladım. Sessiz gözyaşlarım, yastığımı ıslatıyordu. Ama sonra... Sonra onu hissettim. Sırtıma dokunan elleri tereddütlüydü. Saçlarımı yastığımın üstünden yana çekti ve bana biraz yaklaştı. Sıcaklığı beni sarmaladı. Daha çok titredim.

“Şişşt...” diye fısıldadı. Belime dolanan kocaman elleriyle ruhumu teslim etmek üzereydim. Göğsünü sırtıma yasladığında ise ağlamalarım kesilmiş ve nefes alamaz olmuştum. “Neden titriyorsun bu kadar keçem?” diye fısıldadı.

Omuz silktim. Omuzlarım bu esnada göğsüne sürtündü ve sıcaklığına daha çok gömüldüm. Gözlerim kapanmak nedir bilmiyordu. Sadece bana dokunan ellerinin ve boynumun arkasındaki nefesinin farkındaydım.

“Oradayken...” dedi aniden odanın sessizliğini bölerek. “Sürekli bu anı düşündüm. Ama asla böyle hayal etmemiştim.”

Hafif kırılganlaşarak “Nasıl yani?” diye sordum.

Uzun bir nefes verdi. Elleri birazcık daha sıkılaştı. “Artık çocuk Zelal yok,” dedi teslimiyetle. “Ve bu oldukça garip.”

Suratımı ekşittim. “Çocuk Zelal olmamı mı isterdin? Bu hâlimden hoşnut değil misin?”

“Sorun bu değil...” dedi bıkkın bir soluk bırakarak. Merakla ona dönmeye çalıştım. Bunun için ellerini zorla gevşetmem gerekti. Kocaman avuçlarını, küçük avuçlarıma alarak döndüm ve yüz yüze geldik. Bana, acı çekiyormuş gibi bir bakış atarak fısıldadı. “Sorun sana nasıl davranmam gerektiğini bilmemem. Sen osun. Zelal’imsin. Ama aynı zamanda bu dünyada gördüğüm en güzel kızsın. Ona benziyorsun ama aslında farklısın... Artık bir... Yani, sen artık büyümüşsün.”

İçimde kabaran memnuniyeti bastıramayarak gülümseyiverdim. Beni artık bir çocuk olarak görmediğini bilmek, bulutlarda yüzüyormuşum gibi hissettirdi.

Gözlerini sıkı sıkı yumup “Ah!” dedi. Elleriyle ellerimi daha güçlü kavradı. Sanki beni görmek ona acı veriyormuş gibi sım-sıkı yumdu kirpiklerini. “Gülümsüyorsun,” diye homurdandı. Daha çok güldüm. Tek gözünü açıp muzipçe yanağını kastı. “Neden güldüğünü sorabilir miyim, küçük hanım?”

Somurttum. “Küçük demeseydin, gülmeye devam edecektim.”

Sırıttı. “Küçük olmanın ne denli değerli olduğunu büyüdüğünde anlayacaksın küçük kız,” dedi ve burnuma bir fiske attı. Benimle dalga geçtiğini anlamam uzun sürdü. Bir kahkaha daha patlattı. “Bil diye söylüyorum. Annemler, seni iyi beslemiş. Ufak boylu, küçücük bir kız çocuğu olarak kalacağını sanıyordum. Beni şaşkına çevirdin.”

Ellerimi çözerek kollarımı inceliyormuşum gibi kaldırdım. Hafifçe doğrularak saçlarımı savurdum ve sanki yüzümü ilk kez tanıyormuşum gibi ellerimle yüzümü inceledim.

“Çirkin mi olmuşum?” diye sordum merakla. Kaşlarımı kaldırdım. Sırıtıyordum. Keyfim azıcık yerine gelmişti. Eski İsmail’i çok özlemiştim.

Uzun saçlarımın ucunu tutarak beni tekrar yatağa çekti. Kısık bir çığlıkla pat diye yastığa düşüverdim. Saçlarım yüzüme ve onun göğsüne savruldu. Onları çekmeye çalıştığımda beni engelledi. Hatta kolumdan çekerek göğsüne yatmamı istedi. Kalbim kulaklarımda atarken kuruldum göğsüne ve kokusunu yakından çektim içime...

“Güzel olduğunu farkındasın değil mi, Zelal?” diye sordu anlam veremediğim bir sesle. “Tüm o söylenenler, tüm o dedikodular ve sorunlar bu yüzden çıktı.”

Yüzüm düştü ve gömleğiyle ilgilenirken homurdandım
“Tüm suçlusunu ben değilim.”

Çenemi tutarak benimle yine göz teması kurdu. Bu sanki bir alışkanlık gibiydi. Sürekli göz göze gelmezsek onu anlamayacağımı düşünüyor olmalıydı.

“Sende zerre kadar suç yok,” diye fısıldadı. Garipti ama sanki bana iltifat ediyordu. “Kötü kalpler, güzel yüzleri ve güzel kalpleri kıskanır. Yüzünde ruhunun yansıması var, kör bile görür bunu.”

Kafamı yana eğerek onu anlamaya çalıştım. “Bazen böyle konuştuğunda senin başka bir dünyadan olduğunu düşünüyorum,” diye mırıldandım. “Anlamak için çok uğraşıyorum.”

Kahkaha attı. Kalbim sıcacık atmaya başladı. Kulaklarımın bu kadar ısınması bundandı. Kahkahası benim de yüzümü güldürüyordu. “Çok düşünme, geçem. Zamanı geldiğinde dediğim her kelimeyi benden iyi anlayacaksın.”

Dudak büktüm. “Neredeyse on sekiz olacağım ve bu zaman hâlen gelmedi mi? Kocam, senin sırtını çözmek için kadınlara gitmek lazım.”

Saçlarımla oynamaya devam ettiğinde esnedim. “Sana bir şey soracağım,” dedim utana sıkıla.

“Sor,” dedi o da aynı mahmur ses tonuyla.

“Bir çocuk istiyorsun, değil mi?” diye sordum aniden. Kaskatı kesilen omuzlarıyla daha çok sırtıtmak istedim. Kocam, bahsettiği kadar da rahat sayılmazdı. Belki o da bu fikirlerle cebelleşiyordu.

“Bu da nereden çıktı?” diye sordu aniden açılan ses tonuyla.

“Hiç...” diye mırıldandım ve ona doğru sokuldum. Bana sarılmasını bekleyerek mırıldandım. “Ben istiyorum da... Hem de çok tane. Arkadaşlarım, çocuklarının meziyetleri ve güzellikleriyle övünürken onlara imrenerek bakmak istemiyorum.”

Sessiz kalmaya devam edince kafamı kaldırdım. Göz göze geldik ve ciddiyetle fısıldadım. “Bana bir çocuk ver, erim. Senin çocuğunu,” diye fısıldadım. Onun da benim gibi kızardığını ve soluklarının hızlandığını duyumsadım. Gözlerini tek saniye benden çekmedi.

“Sen beni öldürecek misin?” diye fısıldadı aynı soluksuzlukla. “Ben burada sabretmeye çalıştıkça, öz denetimimle oynuyorsun.”

“Öz denetimin ne olduğunu bilmiyorum ama eğer sabrını tutan bir şeyse ve onu zorluyorsam, iyi bir şey yapıyorum demektir.”

“Zelal... Ama senin için çok erken,” dedi kaşlarını çatarak. “Sen... Korkarsın.”

Bilmiş bir ifadeyle bakmaya devam ettim. Girdiğim doğumlardan habersizdi. “Bahaneleri kendin için sırala. Korktuğum falan yok.”

Aniden belime doladığı kollarıyla beni kendine doğru çekti. Sinem sinesine oturdu ve titremelerim misliyle geri geldi. Heyecandan baygınlık geçirecek gibiydim. Bana bu kadar yakın olduğu ilk seferdi.

“Korkmuyor musun yani?” dedi alay eder gibi. “Peki, bu titrek hâller nedir?”

Nefes nefese, “Heyecan,” dedim. “Onlar sadece heyecan.”

“Zelal...” dedi alnını alnıma yaslayarak... Kafasını bir sağa bir sola yatırarak burunlarımızı birbirine sürttü. “Emin misin? Bak, bu çok ciddi...”

“Ben bir çocuk istiyorum,” dedim ağlamaklı bir sesle. “Beni bırakıp gittiğinde teselli olacağım bir çocuk.”

Yüzümü avuçlayarak yaşaran göz kapaklarımı şefkatle öptü. “Gitmeyeceğim bir daha. Evimize gideceğiz ve ben orada çocuklarımız olsun istiyorum. Sen de hazır olduğunda...”

“İnsanlar bunu bilmiyor...” diye homurdandım. “İnsanlar, beni istemediğini düşünüyor. O iğrenç adamlar, sürekli bana kötü şeyler söylüyor. Sen bana dokunmadıkça hakkımda dedikodu yapıyorlar...”

Çenesi kasıldı. Ama elleri hâlen yumuşaktı. Sakinleştirici bir etkisi vardı.

“Kimin ne dediğini umursama. Sana bakan o gözleri oymak da benim kocalık vazifemdir. Sen sadece kendin için yaşa, Zelal. Ben olsam da olmasam da kendin için yaşa...”

Ben de onun yüzünü avuçladım. Ve gözlerimizi birbirine hizladım. “Seni, onların sözleri için değil, kendim için istiyorum,” diye fısıldadım. “Senin çocuklarını taşımak, seninle bir aile kurmak istiyorum.”

“Zelal...” diye homurdandı. Gözlerini yine sıkı sıkı yummuştı. Ellerimi çözerek “Tamam,” diye homurdandım. “Tamam, istemiyorum. Kadınlık da kocalık da çocuk da yok, yok!”

Arkamı döndüm ve yorganıma dolanarak gözlerimi yumdum. Kahkahasını işitmek de sinirlerimi bozuyordu. Sabırlı bir adam olabilirdi. Ben de artık hırslı ve yetişkin bir kadındım. Omzumda elini hissettiğimde, “Dokunmak yok,” diye azarladım. “Ötede yat ve bana yaklaşma.”

Bu sözümle beraber beni hırsıyla kendine çekti. Yorganımla beraber savruldu ve güçlü bedeninin altında küçücük kaldım. Nefes nefese, beni hiddetle seyreden yüzüne baktım.

“Sabırlı olmaya çalışıyorum,” dedi hırsıyla. “Bunu sen zorlaştırıyorsun.”

“Beni istemiyorsun... Beni bir çocuk gibi görüyorsun.”

Yüzüme yaklaşarak soluğunu verdi. “Seni şu an, asla çocuk gibi görmüyorum karım,” dedi. Saçlarımı yana çekti ve dudaklarımda ellerini gezdirdi. “Öyle güzelsin ki... Sana dokunduğumda,

ellerim camdan bir şamdanı parçalayacakmış gibi hissediyorum. Seni hak etmek için ne yaptım, güzel Zelal?”

Gözlerimi yumdum ve nefes nefese dudaklarıma dokunan ellerinin keyfini çıkardım. “Önce bir çocuk yetiştiriyordum...” diye fısıldadı. “Sana kıyamadım. Böyle güzel bir varlığa dönüşeceğini biliyordum ve seni yaban ellere veremezdim. İncitirlerdi. Hoyratça paramparça ederlerdi. Şimdi sen bana diyorsun ki... Beni incit.”

“Sen beni incitmezsin.” Yanağını okşayarak ona teminat verdim. “Sen beni sadece güzelce seversin. Bir koca gibi. Bir eş gibi. Bir yâr gibi...”

“Yâr gibi...” diye tamamladı sözlerimi. “Mektuplarını okurken hep bunu hissettim: Satırlarının bir yârene dönüştüğünü... Ve onu yazan parmakların yakında benim yârim olacağını.”

“Öyleyim,” dedim çarçabuk. “Allah şahit, yârinim senin. Kemiklerime kadar bunun hasretindeyim.”

“Zelal'im...” dedi, yanaklarımı okşayan parmakları eşliğinde. “Her yaşın da güzel mi olur senin? Sen hep böyle güzel, temiz kal, olur mu?”

“Beyim isterse...” diye fısıldadım nefes nefese. Elllerine teslim oluşum, bu sözümle oldu. Onun oluşum... Biraz daha reddedilseydim eğer, ebediyen beni sevmeyeceğini düşüncektim. Ama beni öyle sevdi ki... Öyle nahif... Öyle hassas... Öyle ilgili...

Bir kocanın, bir kadını ancak böyle sevebileceğini düşünmüştüm. Yıllar, asırlar geçse bile bu değişmeyecek diye düşünmüştüm.

Bu gece, hayatımın temelinde çok şey değişmişti. Bilmiyordum. Saçlarımı tarayıp örmeye devam eden bu adamın aşkıyla yanıp kavrulurken, kalbimin tek çarpışının bu olmayacağını henüz bilmiyordum. O gece, kâbuslar görerek uyudum. Ve bu kâbuslar, sonraki yıllarımda yakamı bırakmayacaktı.

BUKE

~ HEJROKE - AYNUR DOĞAN

Bir güzelliği sevdim Allah'ım, bereketinin ve nurunun dünyaya yansıması gibiydi. Bembeyaz ve tertemiz... Onca kirliliğe rağmen dünyayı sevdirdi.

Bir güzelliği sevdim, Ya Allah'ım... Önce bir çocuk... Sonra bir özlem... Ve nihayetinde bir kadın oldu.

Ellerim dünyevi ellerine tutundu, cenneti anımsatan kalbine indi, ferah bir kabir gibi kollarına yatırdı beni...

Ölüm Allah'ım... Ölüm, bu kadının kollarında kolaydı.

İsmail.

İSMAİL

Bir güzelliği yaşıyordum âdeta. Gözlerimi her açtığımda şu saçların kollarıma düşüşüyle sabah ezanını huzurla dinliyordum. Suyumu tutan, bana havlumu uzatan ve gocunmadan eğilip secademi seren bir güzellikle yaşıyordum. Ona bunları yapmasına gerek olmadığını söylediğim hâlde, “Erime yapmak isterim,” diyerek beni susturuyordu. Eskiden, insanın insana eziyeti diye düşünürdüm bu gelenekleri. Bir kadının kocasına hizmetini...

Ama şimdi onun hizmetine, kendi sevgimle karşılık vermem gerektiğini öğrenmiştim. Zelal, böyle büyütülmüştü. Sevgisini gösterebildiği tek yol buydu. Bazen göz kapaklarını öptüğümde

utanarak bunu yalnızca akşamları yapmam gerektiğini söylüyordu. Annem ve babam etraftayken benim olduğum tarafa bakmıyor ya da adımla asla seslenmiyordu.

Şehre döndüğümüzde ve bir evin içinde yalnız kaldığımızda nasıl bir Zelal'le tanışacağımı ölesiye merak ediyordum. Acı acı yutkundum. Bunu görebilmeyi umdum. Ruhum, bitik bir ızdırapla o günleri görebilmek için dualar ediyordu.

Zelal'im... Küçük keçemin bu büyümüş ve bilge hâlini daha fazla yaşamayı umuyordum. Bazen ağırlığına, bazen yeteneklerine, bazen kısa ama öz sözlerine hayranlık duyuyordum. İnsanların onu gıptayla incelemesinin sebebi ortadaydı. O, bu dünyaya âdeta yardım ve hoşgörü için gönderilmişti. Elini uzattığı dal yeşeriyordu. Dilini uzattığı insanın ruhu ferahlıyordu. Sevgiyle tamir ediyordu nefreti. Hoşgörüyle yıkıyordu kini. Ve huzurlu yaşamla taçlandırıyordu ölüm düşüncesini...

Zelal'in, ölümden bahsedişini işitmiştim bir vakit. Korkunç ızdıraptan çok, bir kurtuluşu ve teslimiyeti anlatır gibiydi. Benden öğrendiklerini böylesi şekillendirişi ve dillendirişi kulaklarımı şenlendirmişti. Onu dinleyebilmek için pek çok sabırsız gece geçirdim. Ona dokunmak ve varlığını yanımda hissetmek için de... Bir kuş kadar hafıftı sanki ruhu ve ellerimden uçup gidecekti.

Dünya, böyle bir güzelliği ellerinden bırakmazdı elbet. Benimse bedenim toprağa yapışacak kadar ağırdı. Ancak ondan yaşça büyük olmam hiçbir şeyi değiştirmiyordu. Elllerinde kendimi genç ve toy hissediyordum. Şimdi olduğu gibi heyecanla çırpınan kalbim, güzelliği karşısında savunmasızdı. "Uyan kecem," diye fısıldadım güzel yüzüne doğru. Burnunun kavisini yokladım. Kusursuz değildi. Hiçbir insan kusursuz olamazdı. Ama öyle güzel, öyle narin bir hat çizilmişti ki yüzüne, Yaradan'ı takdir ve şükürle anmamak mümkün değildi.

Gelin

Erkenden gözlerini açan göz bebeğim, bugün epey tembel davranarak itiraz etti. Hafifçe dolan yanakları kızarmış ve ona gül goncası gibi bir görüntü vermişti. Yanaklarını okşadım. Orayı öpen birkaç ben parçasından biri olmak istedim ve dudaklarımı yanaştırdım. “Uyan, ahu gözlüm...” diye fısıldadım. Dudakları-mın altındaki yanaklarının daha çok ısınmasını zevkle izledim.

Mırıldanarak açtı gözlerini. Mahmur ve uyku doluydu. Ama gülümsemesi... Her daim dudaklarına oturan bir sadaka gibiydi. Dilenci gönlüm neşeyle zılgıt çekti. Bugün de açlık çekmeyecekti.

“Bu aralar pek bir uyur oldun?” diye takıldım ona. Son gün-lerde yatakta kalması için yalvarmıyordum. Ezandan önce kalkar ve ezan vakti beni uyandırır. Onun yokluğunda üşümüş ve so-ğuk hissederdim kendimi. Annem bile kızardı. Daha atmacalar uyanmadan uyanan gelinini ikna edemiyordu.

“Yorgun hissediyorum,” dedi çatallı ama dünyaları değiştiren bir ses tonuyla. Kıkırdadım ve burnuna bir buse kondurdum.

“Sen yorgun hisseder miydin keçi?”

Suratını buruşturmaya çalıştı. Yeni uyandığı için, asık suratlı bir kediye andırıyordu. “Keçe oldu keçi!” diye sızlandı. “Ahretli-ğine böyle der mi hiç insan?”

Daha çok gülümsedim. Bazen içinden taşıp gelen şu dilli ve hazırcevap kızı seviyordum. İnsanların önünde saklıyordu ve sa-dece bana sunulan bir armağan gibiydi.

Toparlandım ve doğruldum. Onu da beraberimde doğrulttum. Yeniden yastığa düşmek ister gibi bir hâli vardı. Kaşlarımı soru sorar gibi kaldırdım. “Hastaneye mi götürsek seni hanım?” diye sordum. Bunu günlerdir soruyordum ama cevap hep, “Gerek yok bey,” oluyordu.

Yine aynı cevabı vereceğini anlayınca nefesimi dışarı üfle-erek “Bir gözüksen hatırım için?” diye sordum. Uzun uzun gözle-

rime baktı. Bana bir şey diyecekmiş gibiydi. Yutkundu. Saçlarını toparladı ve eteğini burdu. Ellerini avuç içlerime alarak kaygıyla atıldım. Benim hâlsizliğim ona da geçmişse kahrolurdum. “Ne-
yin var, Zelal?”

Kaygılı ses tonumu sezerek kirpiklerini kaldırdı. Mahcup ve utangaç bakıyordu. Sabırsızlığım odayı dolduruyor, ellerimden taşıyor ve onu daha sıkı kavırıyordum. En sonunda boğazını temizledi.

“Emin olmak için beklemek gerek tabii ancak... Gebe olabilirim erim.”

Bir süre sadece ve sadece ona baktım. Sözlerinin anlamını, bakışlarının kırılğanlığını, içimden dolup taşan hissi çözümlemeye çalıştım. Ve sonunda boğazımdan kopup gelen, “Allah!” nidasına engel olamadım.

“Şükürler olsun!” dedim odayı inleyen sesimle. Zelal kıkırdayarak dudaklarını kapatıyor ve utangaç bir sesle, “Sessiz ol, İsmail!” diyordu. Bana adımla seslendiğini bile fark etmiyor oluşu, onun da benim neşeme ortaklık ettiğini gösteriyordu.

Kimse susturamadı beni. Kimse durduramadı. Şükür nidalarım avluyu sardı. Evi, köyü sardı. Onu kollarımdan yumuşakça bıraktım ve kalkıp içliklerimle avluya koşturdum. Ardımdan çıkamazdı. Benim bu delibaşıma engel de olamazdı. Anam, avlunun ortasında önce korku dolu bir bakış attı, sonra da temkinle beni gözledi. Yeni uyanmış ve sesimle ürkmüş gibiydi.

“Baba oluyom daye!” dedim kısık bir nidayla. Eğildim ve ufacık boyuyla anamı kucakladım. Onu etrafımda çevirdim. “Güzel keçem, Allah’ın izniyle bana evlat veriyor.”

Belki de abartıyordum. Önce hekime gitmek gerekirdi. Zelal’in arkamdan gelip sessiz olmam için yaptığı uyarıları duy-

mam gerekirdi. Ama içimden bir ses, ta derinlerden bağınyordu. Bu güzel kadının bereketli topraklarında yeşeren çocuğum ancak kocaman bir kalbe sahip olabilirdi.

Korkularım bedenimi terk etti. Toprak sanki bir süreliğine yakamı bırakmış gibi ciğerlerim ve ağrılarım rahatladı. Arkamda Zelal'imi ve benden olanı bırakacağımı bilmek, hem buruk hissettiriyor hem de tarifi imkânsız duygular yaşıatıyordu. Her şeye rağmen bencil ve erkek yanıım, onun ebediyen bana bağlanışının nişanesini karnında taşıdığını bilmekten memnundu.

Zelal titrek ellerini yüzüne kapattı ve utançla ıslanan yanaklarını sakladı. Yanına gittim. Babamın o sırada bizi izlediğini bilmediğim için, yüzünden ellerini çektim. İlk kez anamın önünde hanımımın alnına şefkatli bir buse kondurdum ve "Seni bana gönderen Allah'a hamdolsun," dedim.

Yüzüme bir yağmur damlası düştü. Bir damla daha ve bir damla daha... Bereketle gelmişti bu kız çocuğu bana. Kendi büyüüp yeşerdi, az evvel verdiği müjde de âdeta toprağı bereketlendirdi. Şimdi her çiftçi el açıp şükrediyordu bu yağmura. Her mümin gönderene dua ediyor, her nehir bir akarsu gibi çağlıyor ve etrafını yeşertiyordu. Kuru topraklar çatırdıyordu. Çiçek ekilen mezarlar renkleniyor, insanlar tarafından kirletilen dünya yıkanıyor.

Keçemi sarıp kollarıma, kafamı kaldırdım göğ... Yıkıyor ve paklanıyordu ruhum. Ölümüne hazırlanan her mümin gibi teslimiyet ve merak doluydum. Beni ne bekliyordu? Peki ya bu küçük keçemi ve karnında büyüyen yağmur damlamı?

Nemlenen gözlerim, yağmurun gözyaşlarıyla karıştı ve toprağı düşüp, acımı ve şükürümü katladı. Kısacık bir yaşamda, dolu dolu yaşamıştım. Şimdi tek kaygım, onların güzel yaşamasıydı.

ZELAL

Hayallerimi bile süsleyemezdi böyle geçen günler. Bir evlilikten ne beklenilmesi gerektiğini bilmiyordum ama kocamın bizim için hazırladığı eve vardığımızdan bu yana, hayallerimin ötesinde yaşıyordum.

Kocamın sınırları yoktu. Evimizin duvarları içinde sevgisini her dakika, her saniye dile getiren bir adamdı o. Atalarımın gördüğüm gibi karısına karşı mesafeli değildi. Verdikçe veriyor ve benden de aynı karşılığı bekliyordu. Ona, “İsmail,” diye seslenmek güçtü. Çünkü kayınvalidemin ve kayınbabamın evinde ona asla adıyla seslenmezdim.

Bu süre zarfında karım büyüyordu. Telaşlı bir kocayla geçirilen hamileliğim, hareketlerimi maalesef kısıtlıyordu. İçtiğim suya dahi dikkat ediyor, ağır işlere el uzatmama izin vermiyordu.

Becerikli bir adamdı. Bu güzel evin çitlerini elleriyle yapmıştı. Evi ilk gördüğümde oldukça geniş ve düzenli bir ev olduğunu düşünmüştüm. Gün geçip kocamın elleri eve daha çok değdikçe, bir yuva gibi sınırsız olmuştu; daha da önemlisi, bizim olmuştu...

Buralarda benim için çalıştığını, tüm yorgunluğuna rağmen bu koca evi inşa ettiğini komşulardan işitmek, kalbimin minnetle dolmasına vesile olurken, bir parça da mahcubiyet hissetmeme sebep olmuştu. Ona sitemle karışık yazdığım mektupların haddi hesabı yoktu zaten.

Birçok arkadaş edinmiştim. Beni sevenlerle beraber, garipseyen insanlar da vardı. Şehirde fazlaca yabancı uyruklu insanların yaşadığını buraya geldiğimde öğrenmiştim. Cahil kafama biraz büyük gelmişti yaşantıları. İnançlarına göre yaşadıklarını bilsem de bu ayrı dünya, bende merak uyandırmıştı. Bu öyle ilgi çekici

bir durumdan çok, neyle karşı karşıya kalacağımı öğrenmek gibiydi.

Bir anne olacaktım. Ve zamanla böyle insanları daha çok göreceğime, hatta gerekirse muhatap olacağıma emindim. Öyleyse onlardan korkmak yerine, onların beni tanımasına izin vermeliydim.

Komşularımın, yaşıma yakın kızlarıyla tanışmam da bu kararla pekişti. Komşularım bana geliyor ve meraklarını gidermek istedikleri konularda hafifçe hayatımı deşiyorlardı. İsmail, onlara verdiğim cevapları her daim takdir ediyordu.

Bana bir gün, “Onları şaşırtıyorsun,” demişti. “Neden?” diye sorduğumda, “Onlar senden çekinmeni ve geri çekilmeni bekliyor. Ancak sen, kendin olarak onlara tüm varlığını gösteriyorsun,” diye sözlerine devam etmişti. Hatta onların fikirlerini değiştirdiğimi bile düşünüyordu. Garipti. Aynı zamanda biraz gurur duymuştum. İnsanların hayatlarında güzel etkiler bırakmak hoşuma gidiyordu.

Yabancı uyruklu bir aile de komşumuzdu, bir de kızları vardı. Bu yabancı uyruklu kıza da aynı etkiyi bırakmam, ailesi tarafından hoş karşılanmadı. Kız meraklı ve araştırmacıydı. Okuduğum kitapları gizli gizli okuyor, benimle sık sık “beş çayı” dedikleri şeyi bahane ederek buluşmak istiyordu. Çaresiz bir çukurun içinde debelenen karıncayı andırıyordu kızın simsiyah gözleri. Benim kitabımda, her inanca saygı vardı. Kitap herkesindi. Ama kabul etmiyordu kızın anne ve babası. Kız bir gün bana, “Kitap beni kabul eder mi?” diye sorduğunda çok şaşırmıştım.

“O bir emir ve pusula... Onu ellerinin arasına alabiliyorsan eğer, çoktan kabul edilmişsindir,” demiştim bu meraklı kıza. Öyle güzeldi ki... Ancak güzelliğini etrafa saçan kıyafetler ve boyalar çalıyordu. Saçlarını savuruyor, kendini belli eden kokular sürünüyordu. Onlar, böyle görünmeye ve giyinmeye alışkındı.

Bu raddede işin içine benim görmemiş olmam giriyordu. Garip karşılamak istemiyordum ancak kocamın böyle insanlarla yıllardır iç içe yaşadığını düşünüyordum da nefsine güzellikle nasıl engel olabilmişti? Bunun için Allah'a şükürler ediyordum. Kocamın düzgün yetiştirilmiş, dirayetli biri olmasına da...

Kızın kalbinin, gözlerinin aksine aka çaldığını hissetsem de ailesi asla merakını ve benimle olan arkadaşlığını hoş karşılamıyordu. İsmail'in söylediğine göreyse beni ihbar ederlerse, düşünce suçlusu olabilirdim.

Garipti. Fikirlerini bir arkadaşınla paylaşmanın suç sayılması... Ayrıca o arkadaşımın inanmaması suç sayılmazken... Özgürlük perdesi neden benim fikirlerim ortaya çıktığında kısıtlanıyor ancak onlar için sonuna kadar açılıyordu? Açılmasını demiyordum ancak aynı perdenin, bana da aydınlık getirmesini beklerdim.

Bu sebeple kız, zor duruma düşmemi istemediği için görüşmelerimizi daha seyrek ve gizli saklı yapıyorduk. Bir arkadaş edinmenin verdiği mutlulukla İsmail eve geldiğinde daha güleç ve yaşımın insanı gibi hissediyordum.

Hatta arkadaşımın reddetmeme rağmen ısrarla hediye getirdiği takılarımı takınıyor, eşime güzel gözükmek için elimden geleni yapıyordum. O beni bu hâllerde gördüğünde genellikle küçük bir kız çocuğuyla alay eder gibi kıkırdıyor ve bana hiç uymadığını söylüyordu. O benim açık bırakılmış saçlarımı, takısız gerdanımı ve kendi kokumu seviyordu. Yine de azıcık kıskançlık, bazen beni bunları yapmaya teşvik ediyordu. Benim de aslında bir hazineye sahip olduğumu ama onu yalnızca kocama sakladığımı beyime hatırlatıyordum.

Gebeliğimin ağırlaşan dönemlerinde İsmail eve daha erken gelmeye çalışıp, sabahın seherinde işinin yolunu tutuyordu. Aklı-

nın hep evde kaldığını söylüyor ve evden çıkana kadar kırk kapıyı bana göz kulak olması için tembihliyordu. Dışarı sık çıkmamı istemiyor, bunun gerekçesi olarak da yaşanan olayları gösteriyordu. Taşkın gençlerin, bazen hamile bir kadını bile göremeyecek kadar hırslandığını hatırlatıyordu.

Ama İsmail'in söylemediği ve beni endişelendiren hâlleri vardı. Gitgide içine kapanan ve benimle daha az konuşan bir adama dönüşüyordu. Ayrı kaldığımız yıllar boyunca ona ne olduğunu kestiremiyordum. Beni sevdiğini söylüyordu. Benimle ve evladımızla geçireceği ömür için sabırsız olduğunu söylüyordu. Ama öyle tükenmiş bir hâlde uykuya dalıyordu ki, tutup çekemeyeceğim bir rüyaya dalmasından korkuyordum.

Öksürerek uyandığı sabahlar ise hepsinden beterd. Benim için, nefes almam için inşa ettiği balkonda sabahın serin rüzgârını yiyor ve uzaklara dalıyordu. Benden uzaklara... Onu omuzlarından tutarak yatağa getiriyordum ve ağlamamak için direnerek sarılıyor, dualar okuyor, her ne ızdırap yaşıyorsa geçeceğini söylüyordum.

Mutlulukla uyuduğum her gecenin sabahına böyle uyanmaya korkarak gözlerimi yumuyordum. Mutluydum. Kocamı seviyordum ve bana olan sevgisini de hissediyordum.

Ama içimden bir ses, şimdiden kaybettiği mutluluğuna dövnüyor ve ağıtlar yakıyordu. Bir annenin feryadı gibi yüreğimde hezeyanlar ederek itiraz ediyordu. Dünyada cenneti yaşıyordum. Bundan nasıl vazgeçerdim?

İSMAİL

Süleyman'ın ziyaretiyle ferahlayan karıma ve onun kadar sağlıklı, umutlu görünen erkek kardeşime baktım. Omuzları dinçti

ve saçlarında tek tane ak yoktu. Benimkilerse şu son günlerde sayamayacağımı kadar çoğalmışlardı.

Kasvet çöken bazı vakitlerde, Zelal'e haksızlık ettiğimi düşünüyordum. Tamam, onu ihtiyar tilkilerin pençelerinden kurtarmıştım ama sonra, güzel bir kadına dönüştüğünde, kendime bağlama gasletine düşmüştüm. Karım olarak ona istediğim gibi dokunmuş ama zamanı gelince kalbinin kırılacağını hiç düşünmemiştim.

Gözlerinde gördüğüm aşk ise beni daha doyumsuz bir adama dönüştürmüştü. Kıskanç ve paylaşımsız... Zelal, Allah tarafından bana eş kılınmıştı ve bunu kimse değiştiremezdi.

Bir "Hah!" çektim ateşi harlayıp, köz patatesleri Zelal'in istediği gibi pişirirken. Ne kadar da bencil ve ahmaktım. Cenabı-hakk'ın benim için başka bir kader çizdiğini düşünememiştim. Daha erken ayrılacağım ve bu körpe kızı perişan edeceğim bir kader...

Erkek kardeşim abartılı anlatımına devam ederken, Zelal dişlerini gizleyerek tebessüm ediyordu. Bir tek benim yanımda kahkaha attığına tanık olmuştum. Genelde mahcup bir kızdı. Ama erkek kardeşimle yan yana dururken diğer insanlarla olduğundan daha rahat ve kendi gibi görünüyordu.

Bir an için... Canımı oldukça yakan bir an için, benim Zelal'ime doyamadan göçüp gittiğimi ve onu, erkek kardeşime istediklerini düşündüm. İçimden akan kanları susturup sadece mantığımla düşündüm ve Zelal'in asıl hak ettiği evliliğin bu olduğunu kabullenmek zorunda kaldım.

Kendi gibi genç ve sağlıklı bir delikanlıyla mutluluk dolu günler geçirmeliydi. Uzun bir ömürde ona göz kulak olan bir kocaya ihtiyacı vardı. Bense ona sadece ızdırap verecektim.

Yanağımdan damlayan gözyaşı, sobanın közünde cızırdadı. Birkaç kere zıplayıp, buhar olup gitti. Tıpkı benim gibi... Uzun ömrüm boyunca gönlümü hiç bu kadar dolu hissetmemiştim ve şu bir yıl, koca bir ömrüme bedeldi. Şimdi onunla vedalaşmak güç geliyordu.

Omzuma dokunan erkek kardeşim, kaşlarını soru sorar gibi çattı. Omuz silkerek gülümsedim. Yanık teni, koyu yeşil gözleri ve güneşin sararttığı saçlarıyla oldukça yakışıklı ve dinç görünüyordu. Çenesinde ve kulağında, çatışmalardan edindiğine emin olduğum birtakım izler taşısa da genç kızların onunla evlenmek için sıraya geçeceğini biliyordum. Bunu görmek için nelerimi vermezdim. Aniden, “Sen evlensene kardeşim,” deyiverdim. İçimde tutamamıştım.

Şaşkın Süleyman sırtarak omuz silkti. “Kendi tutsaklığına beni ortak edemezsin ağabey.” Sonra ciddileşerek ateşin başında bağdaş kurup oturdu. “Ne olacağım belli değil. Askerlik bitmeden ve adam gibi çalışmaya başlamadan hiçbir kızın başını yakamam.”

Yanında bağdaş kurarken bu sözlerin benim canımı ne denli yaktığını belli etmemeye çalıştım. Aylar sonra, belki de birkaç yıl sonra bu anı hatırlayıp, dediklerimi düşünecek miydi? Bu yüzden mutfakta çalışan karıma göz gezdirip yeniden Süleyman’a döndüm. Ateşi dalgın gözlerle izlediğini fark ettim.

“Çok ölüm gördüm ağabey,” dedi ben ağzımı açmadan. “Ve şu ateş her harmanlandığında burnuma kan kokusu, kulağıma da caresiz çığlıklar çalınıyor. Omuz omuza çatıştığım can dostlarımin eski bir battaniyeye dolanıp toprağa gömülüğü...”

Dudaklarımın titreyişini engellemek için birbirine bastırdım. Bir de kendime yanıyordum. O gencecik ruhların kim bilir nasıl hayalleri vardı?

“Köşkleri olacak onların...” diye teselli ettim erkek kardeşimi omuzlarını sıvazlayarak. “Kimsenin ulaşamayacağı, sadece o güzel rubların yaşayacağı sarayları olacak. O vakit bu kadar üzölmek yerine, onlar gibi şerefle ölmüş olmayı dileyeceğiz.”

Erkek kardeşim başıyla onaylarken yutkunarak mırıldandım.

“Ben... Ola ki yaşım itibarıyla erkenden göçersem kardeşim, gözüm hiç arkada kalmayacak.”

Aniden diklenişi, itirazla bağırmaaya başlayacağını söylüyordu. Zela’ın duymayacağı bir ses tonuyla acele acele konuştum.

“Şimdi değil elbet. Aramızda epey yaş olduğunu biliyorsun. Sen benim gardaşım, kanımsın. Helalimi ve evladımı sana emanet edemeyeceksem, kime ederim? Ola ki senden önce terk edersem bu diyanı, yengen ve yeğenin yokluk çekmeyecektir. Aslan gibi amcası olacak yanı başlarında.”

Süleyman’ın bir süre bana inceleyen gözlerle bakması yerimde kıpırdanmama sebep oldu. Şüpheci ruhu, onu işkillendiriyor olmalıydı. Yutkunarak sııttım. “Tabii, benden önce senin de gitme ihtimalin var, gardaşım. Arkanda bıraktığın atını, bir de tüfeğini çok iyi korurum.”

İşi şakaya vurmam, çok şükür ki kardeşimi yumuşattı. O da sııttı. “Sende bu katır gibi omuzlar olduktan sonra, bastonla gidersin o mezara.”

Gölümsemek oldukça güçlü. O kadar yaşlanmayı pek de istemiyor gibiydim. Dünyanın eziyetleri bana göre değildi. Ama Zela’den sonra bu yalancı dünyaya daha bir tutunur olmuştum. Ben tutunurken onun beni bırakması ise kaderin bana kendi yolunu tuttuğunu gösterme biçimiydi.

“Şaka bir yana ağabey...” dedi keskin bir sesle. “Yengem ve yeğenim, başımın en değerli tacıdır. Evlensem dahi onların yeni hep ayrı olacak.”

Bir nebze rahatlayarak nefes bıraktım. Arkamda bırakacağım enkazı toplamak, bu sefer Süleyman'a kalacaktı. Yıllarca onun enkazını toplamıştım. Şimdi ona koca bir yıkım bırakıyor ve geri dönmek üzere gidiyordum.

“Patatesler olmadı mı bey?” diye sordu mutfak kapısından bana bakan güzel gözlü karım. Bir eli karnındaydı. Şişkin ve hayat dolu görünüyordu. Ama bazen... İçimde kopan fırtınaları görecekmış gibi hissettiriyordu. Belki de şüpheleniyordu. Kocasının neden böyle ketum olduğunu düşünmüyor olamazdı.

“Hazır...” diye fısıldadım ama gözlerimi ondan alamadım. Kafama dank eden düşünceyle gözlerimin yaşarmasını engellemeye çalıştım. Oğlumun yahut kızımın emeklediğini, yürüdüğünü, ana, baba deyişini duyabilecek miydim?

“Bey?” diye sordu, Süleyman yanı başımda oturduğu için mesafeli durmaya çalışan Zelal'im. Güldüm ve gözyaşım tıraşlı yüzümü yıkadı. Gülerken ağlayışım karımı afallatmış gibiydi. Süleyman'ı umursamadan çocuk gibi gözyaşı döktüm ve fısıldadım.

“Öyle güzel bir anne olacaksın ki!”

“*Ve dilerim ben de göreceğim,*” diye mırıldandım içimden. Sessizlik ortamı yuttu ve bir şeyleri hisseden Zelal'in gözyaşları bana eşlik etti. Orada, ne için ağladığını bile bilmeden ağlıyordu. Benim güzel kalpli keçem... Sırf ben ağlıyorum diye ağlıyordu.

Allah'ım! Onu bırakıp gittiğimde güçlü durması için tüm gücümü ona vermesini diledim Hak'tan. Eğer ufacık bile kulluğum varsa, kabul olması ve bu kadının dünyada hiçbir kötülükle karşılaşmaması için dualar ettim.

“Hadi...” dedim, gülümsemeye çalışarak. “Bu yaşlı adamın karnı acıktı.”

ZELAL

Karlar yolları tutmuş, kemiklerime kadar üşütüyordu beni. İsmail'in sessizliği, bir çığ parçası gibi evimizin ortasına düşmüş ve onu takip eden günlerde öksürük krizleri daha da çoğalmıştı.

Aksi adam rolleri oynayarak beni uzak tutmaya çalışmaktan usanmıştı artık. Sobanın yanına kıvrılıyor ve titreyerek ona hizmet etmemi kabulleniyordu. Şişen ve üşüyen ayaklarını ovalıyor, bitkileri kaynatığım sıcak çaydanlıktan bir bardak çay dolduruyor ve her gün, zorla bal ve pekmez yediriyordum. Az çok ilimden anlıyordum artık, gözlerinin altından, dilinin renginden, tırnaklarındaki kanın çekilişinden bile anlıyordum ama benim ilmimin yetemeyeceği kadar hasta görünüyordu. Hekime gitmemiz gerektiğini söylediğimde, zaten gittiğini söyleyerek beni geçiştiriyordu.

Derdinin ne olduğunu bilmediğim için, elim kolum bağlıydı. Kışın çetin soğuğu bu sene kapı dışarı çıkmamı bile engelliyordu. Karnım artık eğilmekte zorlanacağım kadar büyümüştü. Zihnim sanki daha pusluydu.

Bugün de yine İsmail'in üşüdüğü ve sıcak sobanın yanına kıvrıldığı günlerden biriydi. Elimde tuttuğum mendil ise kötü şeylerin habercisiydi... Mendilin orta yerinde kan lekesi vardı ve buruşturulup, benim göremeyeceğim bir köşeye iliştirilmişti. Bu saçmalıktı. Kaç gece kalkıp yastık kılıfını sobaya atışına tanık olmuştum, aptal olduğumu düşünüyor olmalıydı.

Kabullenmek istemediğim hastalığı, hızla hayatımıza müdahale ediyordu. Artık okula gidemiyor, sık sık izin alıyordu. Bana söylemese de şu bir haftadır hiç gitmeyişi, temelli ayrılışını düşündürüyordu bana.

Soba kenarında sızlanışıyla yanı başına oturdum. Mendili cebime iliştirdim ve terleyen alnını, yanaklarını nemli havluyla temizledim. Güzel başını dizlerime yasladım. Derhâl kafasını

çevirdi ve avuç içimi bulana kadar burnuyla elimi yokladı. Sonra orayı öptü. Bunu uyku sersemliğiyle sürekli yapıyordu.

“Affet beni keçem...” diye de fısıldıyordu. Ağlayarak onu affedecek bir şey olmadığını, yakında ayaklanacağını ve beni asla bırakmayacağını söylüyordum ama söylediklerime inanmıyor gibi gözüküyordu.

Bugün daha çaresiz gibiydi. Gözleri nemlenmiş ve ağrıyla kıvranıyordu. Öksürdükçe ağzını dolduran kanı, siyah bir beze siliyordu. Ağlayarak ve dualar ederek saçlarını okşadım. “Keçe?” dedi, uyandığını belli eden bir sesle.

“Hım?” diye sordum. Konuşursam ağlayacağımı biliyordum.

“Beni götür...” diye fısıldadı. Sesi, ızdırap yüklüydü. Onun acısını almak istedim.

“Nereye götüreyim?” diye sordum boğuk bir sesle. Gülümsedi. Yanağına sızan kan, kalbime tamir edilemez lekeler bıraktı.

“Köye...” diye fısıldadı. “Köyümüze keçem. Beni iğde ağacına götür... Koyunlara...” Kesik kesik soluyarak ve gülümseyerek devam ediyordu. “Çoban... Arkadaşıma götür beni. Anama... Toprağımın kokusuna.”

Sanki oraların kokusunu alabiliyormuş gibi derince bir iç çekti. “Nasıl da güzel kokuyor...” diye fısıldadı.

“Ne kokuyor?” diye fısıldadım hıçkırıklarımın arasından.

“Almıyor musun bu kokuyu Zelal'im? Toprak kokuyor... Mis gibi köyüm kokuyor.”

Hıçkırıklarımın eşliğinde kafamı onaylayarak salladım. Koca ellerinin kemikleriyle yanağımı okşadı. “Seni götüreceğim,” diye fısıldadı. “Anana, atana götüreceğim seni erim.”

Gülümsedi. Pembeleşmiş dişleriyle ve sararmış yüzüyle hâlen şu dünyadaki en yakışıklı erkekti. Benim erkeğimdi ve onu böyle savunmasız, muhtaç görmek kalbimi paramparça ediyordu.

“Sen galiba bir melektin...” diye fısıldadı yeniden uykuya dalmak üzere olduğunu belli eden sesiyle. “Ve benim, dünyamı aydınlattın.”

Kafasını yumuşakça sararak hıçkırıklarımı dizginledim ve sessiz gözyaşlarımla yüzümü yıkadım. Asıl İsmail benim meleğimdi. Beni kötü ruhlardan koruyan, bana hayatı öğreten, bana aşkı ve sevgiyi öğreten adam, Allah’ın bana bir armağanıydı.

Şimdi biliyordum. Beni bırakıp gidecekti. Bunu gözlerinde görüyordum ve nasıl dayanacağımı bilmiyordum. Ama Allah, onu seviyordu. Onu seviyordu ve bu kötü dünyadan, hızla yanına alıyordu. Onu daha sıkı sarmaladım. Bebeğim, âdeta babasını hissetmek istercesine karnımı tekmeleyerek dışarı çıkma çabalarındaydı; ben de ileri geri sallanıp, dualar mırıldanıyordum.

Ertesi sabah yola çıkana kadar baygın bedenini sıcak tutmaya çalıştım. Yolculuğun ona iyi gelmeyeceğini söylediklerini biliyordum ama kocamın isteğini yerine getirmek zorundaydım. İçimden bir ses, ömrüm boyunca bu sözlerin bana yük olacağını söylüyordu.

Yarı omzumda, yarı dizlerimde onu topraklarına taşıdım. Ağa oğlunu taşımak için seferber olan köy halkının dört tekerlekli at arabalarıyla, kat kat battaniyelerin yardımıyla artık babam ve annem olan kadının kapısını aşındırdım.

Kaynanam, önce bana ve karnıma bakıp şaşkınlıkla gülümsedi. Ama sonra yüz ifademden dolayı gülüşü soldu ve iki adam tarafından taşınan, bir cesedi andıran oğluna göz attı. Oracığa yığılacakmış gibi sallandı. Oğluna uzanan elleri titriyordu.

“Kurem!” diye feryat etti. Yaşlar, gözlerinden oluk oluk akıyordu. Oğluna uzanırken bir geri çekiliyor, bir öne atılıyor, bir kocasına sesleniyordu.

* *Oğlum*

Annemin feryatlarıyla hıçkırarak eski odama doğru adımladım. Sobayı yakmalı, döşeği kurmalı ve kocamın köyünde, huzur içinde ölmesini izlemeliydim.

Ama Allah'ım, buna canım dayanmıyordu. Ölsün istemiyordum. Bencilce tek kalmak, onsuz kalmak istemiyordum. Nasıl nefes alırdım? Nasıl uyurdum? Bebe mi nasıl babasız büyüttürdüm? Kendime yanarken, onun gencecik hayatında, ömrünün son demini benim için çabalarken harcadığını anımsadım. Canımı en çok bu yakıyordu. Yetim, öksüz Zelal'e derman olmuş, yetişmişti ama ben ona yetişemiyordum. Yeniden yetim ve öksüz Zelal gibi kendimi beceriksiz hissediyordum.

“Kurem! Ben ölem!” diye feryat eden kaynanamın ağıdı avluyu aşındırdı. Dizlerini dövüyordu. Onu hiç böyle kendinden bihaber, feryat eder hâlde görmemiştim. Ayların birikimi yüreğimden taşıdığına, karın soğuğuyla buz kesmiş odunların ortasına oturdum ve hüngür hüngür ağladım. Ben dillenemedim. Onun için öleyim diyemedim. Kurban edemedim Allah'a ait olan bedenimi...

Ama ağladım. Kaderime, kocama ya da ölüme değil... Ona doyamadığıma ağladım. İçimde büyüyen ve hep büyümeye devam edecek olan sevgisine ağladım. Bensiz gidecek olmasına, bu kirli dünyada tek kalışıma ağladım.

ZELAL

Haftalar geçtikçe silik bir bedene dönüşüyordu yatağında. Ağzına su damlatıyor, sağ yanından ayrılmıyordum. Allah kelimeleri okurken sakinleşmesini izliyor, ızdırapla uyandığında ağrılarını dindirmek için hekimin verdiği ağrı kesicileri içiriyordum.

Hekim bize, “Çok vakti yok,” demişti. Neydi çok olmayan vakit? Ay mı? Yıl mı? Gün mü? Bilmiyordum ve düşünmeye korkuyordum. Sadece artık acılarının dinmesini istiyordum. Onun yerine acı çekmeye bile razıyım.

Kendimi sefil ettiğimi ve karnımdaki bebeyi düşünmem gerektiğini söyleyenleri işitmiyordum. Bebemin de ancak babasının yanında uyduğunu ve sakinleştiğini kimseye söyleyemiyordum. Babasını görebilecek miydi? Peki ya kocam? Gözlerinin kendisine benzediğini umduğum evladımızı görebilecek miydi?

Şu günler doğum vaktimdi. Ebelik ettiğim için biliyordum. Çocuk aşağı inmişti ve yalancı sancılar bedenimi yokluyordu. Ama doğum düşünecek vaziyette değildim. Sadece İsmail daha az acı çeksin istiyordum.

O gece, herkes uyuduğunda garip bir şekilde irkilerek uyan-dım. Dışarısı kışın en soğuk karıyla beyazlıyordu ve soba söndüğü için oda buz gibi olmuştu. Üşüdüğüm için kalktığımı düşünerek odun almak üzere doğruldum.

Ama sonra onu gördüm...

Doğrulmuş ve eskisi gibi, bir dağ gibi yükseliyordu pencere önünde. Kalbim heyecanla çırpındı. Onu ayakta gördüğüm için sevinç çılgınlıkları atmak istedim. Ama tedbirle doğruldum ve arkasında durdum. Neye baktığını merak ederek göğe baktım.

Hiçliğe bakıyor gibi gözlerini kar damlalarına dikmiş, öylece dikiliyordu. Hafifçe titrediğini hissettim.

“Erim?” diye seslendim. Ona sarılmak, böyle ayaktayken güçlü kollarında teselli bulmak istedim. Omzuna dokundum ama cevap alamadım. “Uykun mu kaçtı?” diye mırıldandım sesim titreyerek.

Elimi yayarak omzunu okşadım. Teni ateş gibi yanıyordu.

“Susadım keçe,” diye mırıldandı. Sesi güçlü çıkıyordu.

“Su getirem o vakit!” Kapıyı açtığım an içeri giren buz gibi soğukla nefesimi içime çektim. Kara adımımı attım. Ayak seslerimi takiben karda yürüyen koca ayak seslerini tanıyarak kocama döndüm.

“Neden dışarı çıktın?” diye sordum. Ve ya Allah! Nasıl bu kadar güzelleşmişti? Yüzü hâlen solgundu ancak teninin beyazlığına inat, dudakları gül yaprakları gibiydi. Alaca gözleri daha önce hiç bu kadar berrak olmuş muydu? Dimdik duruyor ve bana gülümsüyordu. Ağzında kan izi yoktu. Çok güzeldi. Âdeta bu dünyaya ait değil gibiydi.

Eğildi ve bir avuç karı avcuna aldı. Teninin sıcaklığıyla kar avuçlarında eridi. Bana bakarak yeniden gülümsedi. “Çok güzel, Zelal,” diye mırıldandı. Bana bir yudum içmem için uzattı. Onu asla geri çevirmezdim ve avuçlarından bir yudum su içtim. Yeniden gülümsedi. Şimdi gözleri nemliydi.

“Bu dünya seni hak etmiyor ama senin gibi kalplere ihtiyacı var...” diye fısıldadı. Sonra dudaklarımın dokunduğu yerden kar suyunun geri kalanım işti.

“Ya Hudi!* İçimin yangını geçti.”

Ona gülümserken buldum kendini. Çocuklar gibi şendi. Sağlıklı ve güzel görünüyordu. Aklıma anamın son anları geldi. Çocuk aklımla pek hatırlamasam da son günlerinde o da böyle dinç ve sağlıklıydı.

Kocam avuçlarımı tutup kara batırdı ve yanaklarına koydu. Teninin sıcaklığıyla derhâl eridi. Ama o, ellerimi yanaklarında tutmaya devam etti.

“Beni yıkadın, Zelal...” diye fısıldadı. “Artık tertemizim.”

* Ya Allah!

Hem ağlıyor hem gülüyordum, âdeta aşkından delirmiş bir mecnun gibi ona bakmaya devam ettim. “Asıl sen beni yıkadın, İsmail...” diye fısıldadım. “Babam, atam, ağabeyim, ağam, kocam... Allah’tan sonra tek sahibim sen oldun.”

“Şimdi seni asıl sahibine emanet ediyorum,” diye fısıldadı ve alnımı öperek beni kucağına çekti. Gücü beni hayrete düşürdü. Eski İsmail’in özlemiyle kemiklerim sızladı. Bir taşa oturdu ve kollarıyla beni sarmalayarak ileri geri sallandı.

Bir süre sonra... Sallanışı durdu. Onun uyduğunu düşündüm. Kolları gevşemişti.

“İsmail?” diye fısıldadım, ilk kez babasının evinde adını kullanarak. Bana cevap vermedi. Onun adını söylediğim her vakit olduğunu gibi heyecanla, “Zelal’im?” demedi.

Titreyerek doğruldum ve avlunun duvarına yaslı duran, can çekilmiş yüzüne baktım. Üstünde oturduğumuz karlar kadar beyaz ve hissiz duruyordu.

“İsmail?” diye seslendim. Titrek elimi uzatarak yüzüne dokundum ve boynunun, cansızca omzuna düşüşünü izledim.

Feryadımı tutamadım. “Erim!” Dağlar bana karşılık verdi. Yeniden haykırdım. “İsmail’im!” İnsanlar bana ortaklık etti. Ve sesim kısılana kadar seslendim. “Kocam... Bebeğin babası!”

O güzel bedenini gözlerimin önünden alan insanlara kızdım. Ağladım. Bayıldım ve yeniden ağladım. Biliyordum. Ağıtlarım onu geri getirmeyecekti. Ama dünya eğer böyle güzel bir insan için kahrolmuyorsa bile ben kahrolurdum. Onun yokluğu için ben hayıflanır, arkasından dövünürdüm.

Annemin Kürtçe ağıdı, benim içimden kopup gelen feryatları taklit ediyordu. “Kurem!” diyordu. “Oğlum... Canımın canı. Ciğerimin yangını. Allah aldı seni. Beni de alsın topraklar. Beni de kabul etsin Allah. Ben de geleyim...”

Gelin

Elimi karnuma koydu. Gitmek için yalvarmayacaktım, Allah'ın gücüne gidecek tek kelam etmeyecektim. Evladım için... İsmail'in kanı için yaşayacaktım. Ona babasını anlatacak ve bu dünyaya babasının verdiği değeri vermesi için eğitecektim.

Bir kar damlası yanaklarımı öptü. Bir tane daha... Bunlar İsmail'in öpücükleri gibi içimi ferahlattı. Gözlerimi yumdum ve acı acı gülümsedim. İnsanlar benim delirdiğini düşünüyordu.

Ama İsmail beni terk etmemişti. Sadece bu dünya için eğitmiş, kısa süreli bir ayrılık için Zelal'ini arkasında bırakmıştı. Vakti geldiğinde onun kollarına gidecektim.

BÖLÜM İKİ

LEVİRAT

❧ KEÇE GÖLE 'TÊ SÊNE - BURHAN BERKEN

ŞUBAT 1945

Topraktan yaratılan insanoğlunun tohumunu doğurmak kadına düşmüştü. Allah bunu emredeli asırlar geçmiş, kadın bu hayatın gelişini avaz avaz çığlığıyla duyurmuştu. Kadın kocasızsa, kimsesizdi. Kimsesiz bir kız çocuğu, kocasının özlemiyle onu andıran bir bebek doğurdu. Bebeği "İsmail'im," diye sevdiler. Adını "Emin İsmail" koydular...

Küçük anne, kaderi değil de huyu benzesin diye dualar ederek kokladı oğlunu. Ahirete uğurladığı kocasının bu dünyadaki yansımasını kucakladı ve çıplak ayaklarını şubat karına bastı. İçinin yangınını almasa da bedeni bir nebze soğuyordu.

Herkes uyurken çıktığı avluda, kundağındaki bebesinin yüzünü açtı ve kıyamadığı tenine bir iki kar tanesi düştü. O taneler, teninde eridi ve kocasının busesi gibi derinlere gömüldü. Küçük anne, bebeğini göğsüne gömdü ve fısıldadı.

"İsmail'im... Oğlun doğdu."

TEMMUZ 1946

SÜLEYMAN

Bizim buralarda unutilan kadınlar vardı. Kimsesiz çocuklar ve savaştan korkup sınırlarımıza sığınan yabancı insanlar... Bizim

topraklarımız, kendine sığınanı kucaklardı. Yeşertir, işler ve se-verdi...

Askerden dönerken o toprağın kokusunun özlemiyle kavru-lup duruyordum. Kara tren dumanını tüttürüyor ve taşları demir yolunun kıyısına atıyordu. Her geçtiğim toprakta bereketle şen-lenmiş haziran ağaçları vardı. Terörün ve savaşın yiyip bitireme-diği yerler, kıyıda köşede kalan köyler vardı.

İşte benim köyüm de onlardan biriydi. O yolculuğum olduk-ça yavaş geçti. Şimdi düşününce, daha da yavaş geçmesini di-lerdim... Belki o kadar yavaş ilerlerdi ki, bu yoksun memlekete varmadan ölürdüm.

Evet. Yoksundu artık topraklarım. Bir ağadan, bir atadan, bir yârenden yoksun... Ama ben vardım işte! Varlığım, ağabeyimin açtığı boşluğu doldurmak şöyle dursun, sanki daha belirgin kıl-mıştı. Kafamı kaldırdım ve ruhsuz bir yüzle elinde kirmenle yün eğiren genç ve dul gelini gördüm. Kismetinin karalığı asla çalın-mamıştı gencecik, körpe yüzüne. Hüzünlü gözleri ha döküldü, ha dökülecek yaşlarla nemlense de onu hiç ağlarken görmemiştim. Benim aksime...

O gün, kara tren getirdiğinde beni topraklarıma, hüngür hün-gür ağlayacağımı hiç tahmin etmemiştim. Ölmüştüm ben. Avare-ye dönmüştüm ve hâlen kendime gelmiş değildim. Toprak ayak-larımı çekiyormuş gibi daha ağır yaşıyordum bu hayatı. Sanki ağam beni de yanına çağırıyormuş gibi can çekilmişti parmak uçlarımdan...

Artık eski Süleyman değildim. Sırtımda kocaman bir acı hörgücüyle, ardımda bir kadının ve çocuğun sorumluluğu vardı. Taşkınlıklar dün de kalmıştı. Diklenmeler, efelenmeler bana göre değildi. Tüm öfkemi içime gömüp yengemin ve bebesinin huzu-runu gözetmem gerekiyordu...

Ama neme lazım, bizim gibi Allah yolunda insanlara huzur yoktu. Takken alınırdı kellenle. Seccaden sökülürdü bu vakitte ellerinden ve Allah lafzı eden dilin, yediğin hükmün bedellisiydi. Sırf varlığımın bile o komutanı rahatsız ettiğini hissediyordum artık. Hakkımızın arandığı şu günlerde, sesimizi kesmek isteyen çoktu. Sesi çıkmaya başlayan cahil belledikleri halkı susturmaya çalışıyorlardı. Eğer Emin'im olmasaydı, beni bu dar topraklarda kimse tutamazdı. Taşar ve öfkemle çökerdim zalimin sinesine...

Ben böyleydim işte. Bir İsmail adabı yoktu bende. Neye hak veriyorsam onun yolcusuydum. Kim uzatırsa evime dilini, keserdim kökünden. Kim bakarsa namusuma yan gözle, oyardım gözlerini. Kim basarsa seccademe, kırardım ayaklarını...

Anam bana hep "Ali Hamza," derdi. Allah'ın aslanları... Onların haksızlık karşısında gösterdiği hiddeti gösterdiğimi düşünüyor ama böyle bir vakitte bunu dizginlememi istiyordu. Hak aranmıyordu bu vakitte. Kimse hür kalbinle ilgilenmiyordu ama inancını özgürce yaşama hakkı da tanımıyordu. Sözün bile bir kalıbı vardı ve oraya sığdırılıyor, taşırana ceza biçiliyordu.

İşte böyle bir zamanda âşık oldum ben İslam'a... Ve işte böyle bir zamanda, Allah'ın aslanlarının yolunda gittiği Peygamber'in izine revan oldum... Ayak izlerinin bile mümine nefes verdiği Peygamber, "*Zalime boyun eğmeyin,*" demişti ya işte... İşte...

Tam o vakitte, bir ağıt böldü doludizgin taşan öfkemi. Öyle bir ağıt ki bu, önünde sel olsa durur, can olsa kururdu... Bir ağıt ki daha kelimelerin yoksunluğunu çekerken çat pat "apo" ya da ara sıra "bavo" derdi...

Kanımdan olan, yetim yeğenim...

* Amca

** Baba

Ağıt onunsa eğer, bende her şey bitmişti. Kendimden bitip, ondan başlarım bundan sonra. Ağamın emanetine, “Emin'im,” diye seslendim. Ağlaması sustu hemen. Şikâyet edermiş gibi iç çekişleri ve boynuma uzanan kolları yumuşacıktı. Omuzumun kıyısına sığınıp kimsesiz gibi kıvrıldı. Öfkem yine alev aldı. Bu defa Emin için. Bu defa onu üzene... Bu defa ona kimsesizliğini hissettirene.

“Kim üzdü benim aslanımı?” diye sordum, kısık tutmaya çalıştığım sesimle. Emin’e söylemiş gibi, anasına soruyordum bu soruyu. Yengem benimle pek konuşmazdı, Emin’e sorar gibi sorardım sorularımı ya da anam aracı olurdu. “*Dul gelin,*” dedikleri için, aramıza mesafe koymuştu.

Elindeki ipleri köşeye bırakmış, açtığı ellerine bakıyordu yaralı gelin. Kına dahi yoktu tırnaklarında. Başında beyaz yemeni, üzerinde anaminkini andıran bir fistan ve koyu, bozulmuş bir pabuç... Gören, onu da kimsesiz sanırdı. Altmışına basmış bir kadın gibi giyiniyor ve âdeta ölüm döşeğini bekleyen bir ihtiyar gibi belini büküyordu. Bazen içimden onu silkelemek geliyordu. Kıyamayan ve kırılğanlığını gözetken yanımda üstün gelmese, bir ağa gibi emirler verip kendini toparlamasını sağlardım.

“Bir şey yok, ağabey...” dedi kaldırmadığı kafasının ardından. “Bebe işte... Ağlıyor.”

Emin daha çok ağladı. Biri bir şey mi demişti? Bir yeri yaralanmış yahut üzölmüş müydü? Bacaklarını, kollarını kontrol ettim. Güzel teninde oyun yara bereleri kurumuştu. Taze yarası yoktu.

“Emin...” dedim yine, yengeme sesimi duyurarak. “Bir yerin mi ağrıyor paşam? Bir derdin mi var? De hele amcaya.”

Emin derdini anlatacak kadar konuşamazdı elbet. Çat pat konuşan, yalpalayarak koşan süt bebesiydi daha. Yengem de bunu

biliyordu. Bildiği hâlde sessiz kalıyordu. “Elbet dilleneceksin...” dedim sesimi düz tutmaya çalışarak. “Elbet bana anlatacaksın oğlum.”

Gözlerimi bir süre bu çökmüş kadına diktim. Sözlerimin bir kısmı onaydı. Eski hâline dönmesi gerekiyordu. En azından Emin için. Onun güçlü ve neşe dolu bir anneye ihtiyacı vardı. Onun güzel yürekli, becerikli, tüm köyün hayranlıkla baktığı bu kadına ihtiyacı vardı.

Emin kucaklayıp at sırtında gezdirmeye götürürken tek temennim, eski Zelal’in geri dönmesiydi. Onu bu evde herkes özlemişti.

EYLÜL 1946

ZELAL

Hasatlar biçiliyor, kadınlar ve erler sırtlarındaki nimetlerini at arabalarına yüklüyor, bebelerinin ekmek parasını çıkarıyordu. Güneş tam tepedeydi bugün. Eylül sıcağı bu mevsimde ısıtırdı bizim memleketi. Kuru toprak tenini kurutur, güneş ciğerlerini yakardı. Öte dağlardan bulanık bir sıcaklık göze çarpar, bulutlara seslenirdin “*Haydar, haydar,*” diye. Bereket veren, rahatlık veren Rabb’e bir serzeniş, bir yağmur dileniş...

Genç kızlar, tenlerini kavuran güneşten korunmak için hasır şapkalarını yemenilerinin üzerine geçiriyordu. Düğünler henüz bitmemişti, görücüleri kavruk tenlerini beğenmeyebilirdi.

Erler bir köşede hesap kitap tutarken, genç delikanlılar göz koyduğu kızı belki bir kere daha öteden görebilirim diye yolunu saptırıyor, yükünü çoğaltıyordu. Koyunlar, kuru çalılara dalmasın diye bekçi köpekleri gür gırtlaklarıyla köyün sesine ses katıyordu.

Eskiden... Şimdilerde asırlar geçmiş gibi gelen o eski zamanlarda bu ayrıntılar, beni gülümsetirdi. İşime şen bir neşeyle sarılır ve etrafımdaki insanlara ışık saçardım. Şimdi... Işığım sömürülmüş ve güneşim elimden alınmış gibiydi. Sıcaklık bile hissetmiyordu bedenim. Sadece bir yangın vardı içimde. İçim öyle yangın yeriye ki, güneşin sıcaklığı benim yangınının yanında serin kalıyordu. Onu hissedemiyordum.

Bebem, amcasının yaptığı salıncakta uyuyordu. Önümde bir kuru peynir, son günlerinde daha da lezzetlenen domatesler ve yeşil soğan vardı. Anam taze pişirdiği tandır ekmeğini yanı başıma istiflemişti. “Gelinim yesin,” diyordu. Yesin ki, ona da Emin’ime de can olsun...

Can... Canım gitmişti ki benim... Can benden gidince, nasıl bedenim sağlam kalacaktı?

Kafamı çevirdim ve hamağında mışıl mışıl uyuyan İsmail Emin’ime baktım... Babasının kopyası saçları, güneşin rengindeydi. Yumduğu gözleri nehirlerden daha yeşil, can dolu yanakları birer elma gibi kıpkırmızıydı. İnsanlar ona bir bakınca, bir daha bakıyor ve hüzünle gözlerini kaçınıyordu. “Yetim,” diyorlardı fısıltıyla. “Küçük gelinin, yetim bebesi.”

Boğazıma dizildi yeniden lokmalar. Komşumuz Hafize teyze yanaşıyordu yine. Kim bilir yine neler diyecekti? Allah affetsin, onu hiç istemiyordum yanımda. Selamını verip öteye gitse olmaz mıydı? Yine canımı yakacaktı. Yine İsmail’imin kemiklerini sızlatacaktı.

“Selamünaleyküm, huşkamin,” dedi Kürtçe. Aksanı o kadar sert, sesi o kadar yoğundu ki kelimelerini zor seçebiliyordum. Anam ve ben selamına karşılık verirken tedirgindik ve kadın, bizi yanıltmayarak yanı başımıza, soframıza oturdu. Ona ikram-

* Kız kardeşlerim

Gelin

da bulunduk. Mümin insanın hoşgörüsüyle yaklaşmaya çalıştık. Gldk, sohbetine karıştık. Ancak insanoğlu neden böyleydi? O kadın bana acımadı. Benim ona gösterdiğim hoşgörüye karşın anama, “Olmaz böyle huşkamın,” diyordu. “Bacı” ediyordu anamı kendine kelimelerle. Ama bir bacı, böyle canını yakmazdı kız kardeşinin.

“Daha körpecik. Hele bir izin ver, gelsinler, görsünler...”

“Yok!” diye sitem etti anam. “Bizde kimseye verecek kız yok. Ben gelin ettim kızımı. Benim gelinim! Kimseye vermem ben evladımı.”

“ocuk sende kalsın...” dedi acımasız kadın. “Kadın başına! Bekâr oğlun var, kadın! Olmaz aynı evin içinde. Laf oluyor, söz oluyor...”

“Lafları çıksın!” dedi anam. Anamı hiç böyle öfkeli, kendinden bihaber görmemiştim. “Anasını evladından ayırmam. Zelal de benim kızım, Emin de benim oğlum. Diyen gelsin bana desin!”

“Vallahi sen bilirsin, huşkamın,” dedi kadın gözlerini bana dikerek. “Dul kadının aşındıranı çok olur. Hele ki böyle ceylan gözlü, güzel yzlyse... Benden demesi.”

Gözlerimi çıkarıp ellerine bırakmak istedim. Tenimi yüzmek ve insanların güzellik algısından kurtulmak... irkin fikirlerin güzellik anlayışı buydu. Erkeklerin bakmaya doyamadığı bir kadın olmak ve sözde, ersiz adını dışarı dahi atmamak.

Gözlerim Allah için açıktı. Tenimi yaratan da Allah’tı, bana bu bedeni veren de... Ben ona teslimdim. Ölen kocamdan sonra, yakınımdan tek namahrem geirmemiştim. l gibiydım. Ama bundan memnundum. Yine de insanoğlu susmuyordu. Kadınsan ve kimsesiz grnyorsan, seni sahiplenmeye çalışan a zihinler çoktu.

O gün eve varana kadar anam tek laf etmedi. fkesi bana mıydı? Öyle çok korktum ki yol boyunca, ben de tek laf edeme-

dim. Beni babamın evine gönderir miydi? Erim öldüğünde amcam bunu teklif etmişti ancak anam onu susturmuştu. Ben artık bu evin kızıydım ve hiçbir yere gidemezdim.

Ama şimdi sorunlar çıktıkça, beni bırakacaklarından korkuyordum. Öyle insanlar değillerdi. Allah korkusu olan ve sevgi dolu insanlardı ama İsmail'i kaybetmek, bir başına kalmışlık hissinin üstüne yüklemişti. Bundan kurtulamıyordum. Sanki pusulam yok olmuştu ve ben, Zelal olmayı unutmuşum. Tekrar nasıl yaşayacağımı ve nasıl kendimi bulacağımı bilmiyordum.

O gece annem, cuma olduğu için kaza namazlarını kıldı. Saatlerce tespih çekti. Ona duaya gelenler oldu. Annem çok güzel dua ederdi... Bunu o değil, insanlar söylüyordu. Anam da kalp kırmaktan yoksun olduğu için, gelenleri geri çevirmiyordu. Oturuyor, onları da duasına katıyor ve kalbini ferahlatıyordu.

O gece de yalnız yatacağı. Oğlu vefat ettiğinden beri her cuma yalnız ve soğuk odada yatıyordu. Kafasına yastık almıyor, soğuk bir halının üzerinde, kefeni andıran bir örtüyle kendini sarıyor ve âdeta ölüme uyuyordu.

Ama bu, ölüm değildi. Bu, teslimiyetti... Bu, istihareydi...

Onunla Allah arasında olduğu için, ne babam ne de biz cumaları anamın kapısını aşındırmazdık. Ona kızmaz ya da karışmazdık. Uyandığı vakit dalgın hâllerini sorgulamaz, ara ara hüznlendiğinde ne tür rüyaların onu istila ettiğini deşmezdik. Anam bir şeyleri bilir gibi bakardı. Kalp gözü açıktı. Sözleri birer zehir olur içine akar ama bıraktığı izi takip ettiğinde de üstüne bir ferahlık çökerdi.

Anam, Allah'ı dünyadan çok severdi. Bunu da herkes bilirdi...

O geceyi uykusuz geçirdim. Sabah namazının ardından pabuçlarımı ayağıma geçirdim ve avluyu hızla koştum. Emin uyuyorken işlerimi bitirirsem, anam memnun kalırdı. Benden

memnun kalmalarını istiyordum. Beni yanı başlarından asla ayırmalarını... O vakit anamı avluda buldum. Elini başına dayamış, bir taşa oturmuş, dertli dertli düşünüyordu.

“Ana?” dedim. “Ne oldu?”

Anam bana uzun uzun baktı. Sinemi yarıp içimi görüyormuş gibi, İsmail’imin o kocaman yeşillerini andıran gözlerini üzerimde gezdirdi. Ellerim, avuç içlerim terledi.

“Olacak iş değil...” diye mırıldandı, kafasını iki yana sallayarak. “Olacak iş değil.”

Ona “Ne?” diye soramadım. Arkasını çevirdi ve avlu boyunca hızlı hızlı ilerledi. Bazı bazı yaptığı gibi kendi kendine konuşuyordu. “Olacak iş mi? Değil...”

Anamın rüyalarının derinliğini, gençliğimde bilmiyordum. Bana derin bakmayı öğretene kadar, derin rüyalar görmeyi de beceremezdim... Ama şimdi anlıyordum. Anam hissetmişti. Anam görmüştü. Ya da anama gösterilmişti.

Kader beni o ellere bırakacaktı. Sadece bahaneler ve yollar aranıyordu.

NİSAN 1947

SÜLEYMAN

Köy meydanında kurulan et pazarına gitmiştim. Bağrıışmaların, kan ve et kokusunun arasından sıyrılarak anamın emanetlerini bırakacak ve kendi yoluma bakacaktım. Uzun boyluydum. Tanımayan yoktu beni ve görünmeyecek kadar sessiz bir tip değildim. Kulaklarım keskindi. Ruhumsa bu aralar öfkeye daha yatkındı... Bu yüzden konuşulanları duymamı isteyen biri avaz avaz bağıınca, öfkem körüklendi ve kendime mâni olamadım. Karşı köyün ağa oğlu Hakkı diyordu ki:

“Olur mu dul kadın bekâr oğlanla aynı evde? Hem, görüclüğü çıktıysa verin gitsin canım! Ne diye bekletiyorsunuz? Turşu değil ya bu... Kadın kısmı boş kalmamalı, ağam. Boş kalırsa zinaya çağırır!”

Ellerimden düşen bakır leğenden etrafa dağılan etleri umursamadım. Hakkı'nın pahalı gömleğini bir paçavra gibi kavradım ve yırtarak yumruğuma sardım.

“De bir daha!” dedim. “Yüzüme bak da de hele! Kimmiş bu zinaya çağırın dul?”

Kibirli ağa oğlu, elimde tespih gibi sallanırken burnunu kaldırdı. “Ağam, ağam!” dedi bana babamın yerine geçecek kişinin ben olacağımı hatırlatırcasına. Bu da boynuma dolanan bir başka yükü. “Sen böyle edersen köylün de eder. Kadınlar kocalarını kolluyor, dul adamlar kendine eş istiyor, genç delikanlılar gönüllerini kaptırıyor! Huzuru bozmak hak mı?”

Adamı sündürdüm ve yüzünü yüzüme hizaladım. Oldukça çelimsiz olmasına karşın, dilinin kemiği yoktu. Boynunu sıkıp köşeye atma isteğimi bastırdım.

“Huzur sizin mi?” diye hırladım. “Uçkurunuza mukayyet olamayan sizler mi suçlusunuz, yoksa biçare oğluyla Allah yolundan ayrılmayan yengem mi?”

“Yengen değil artık o senin! Boşta. Bırakın kız he desin, isteyen alsın nikâhına. Gül gibi geçinir gider, kocası da korur, kollar onu,” dedi dul bir ihtiyar. Yengeme göz koyan aç köpeklerden biriymi ve öfkeme mâni olmak için bir sebep göremedim. Önce ellerimdeki diken dilliyeye sille attım, sonra da yaşına başına bakmadan yengeme göz koyan ihtiyara yöneldim. Beni tutmasalar eğer, büyük falan dinlemeden adamı hak ettiği cehenneme gönderecektim.

Gelin

O gün, evin önünde dolanıp durdum. Eve giremedim. Anam sorarsa sinirimi dizginleyemezdim. Onları da yeğenimi de ama en çok da o hüzünlü kadını üzmeye hakkım yoktu.

Hayatımda bir insanın değişimini, hiç bu kadar yakından izlememiştim. İçim yana yana, rüyalarım giren o çeşme başındaki kız için dua ettim.

“Allah’ım...” dedim yakararak. “Allah’ım, sen bu insanların dilinden ve ellerinden koru bu kızı. Ona hak ettiği değeri ve insanları bağışla.”

Ki ben bile onu hak etmiyordum. Bu köy, bu memleket, bu insanlar, hatta bu dünya dahi onu hak etmiyordu. Kalbî ve ruhu temiz Zelal’di o. Çeşme başında gözlerindeki saflığa hayran kaldığım kız çocuğu...

“Ağabeyimin karısı,” diye hatırlattım kendime. Hep öyle kalacak olan kız kardeşim ve ağabeyimin karısı...

Bu kelimelerimi bana yutturacak olan olay patlak vermeden önce, o sadece ağabeyimin karısıydı.

AĞUSTOS 1948

SÜLEYMAN

Köyde bekâr, yaşlı, dul, evli fark etmeden kapımızı aşındıranlardan öylesi yılmışım ki, anama kapımda bir kişiyi daha görürsem Zelal’i de alıp köyü terk edeceğimi söylemişim. Ama sözlerim ehemmiyetsizdi. İnsanlar laftan anlamıyor, ne dillerini ne gözlerini evimizden çekiyordu.

Çamur gibi bir şeydi bu. Üstümüze bulaştırıp kaçanın haddi hesabı yoktu. Sonra onu temizlemek ve tamir etmek yine bana düşüyordu. Yeğenim de bir şeyleri anlayacak yaşa geliyordu. Pe-

şimden dolanıyor ve tavırlarımı örnek alıyordu. Onu kollamak benim için bir görevden çok, kalbimden gelen bir histi. Amca yeğen değildik, baba oğul gibiydik biz Emin’le. Bana uzun zamandır “apo” değil de “bavo”^{••} diyordu, ben de ona “oğlum” diyordum.

Evlat nasıl bir histi bilmiyordum ama şu dünyayı Emin’in tırnağına değişmezdim. Onun yıkılmaz kayası, onun çekilmez nehri, onun kurumayan pınarıydım ben. Gel dese koşar, yetiş dese iki elim kanda olsa yetiştirdim. Oğuldu o benim için. İsmail ağabeyimin emaneti, onun parçası...

Şimdi bu insanlar diyordu ki, İsmail’in emanetlerini bırak bize. Sana haram. Sana düşmez!

Ha! Nasıl yıkardım ağamı? Nasıl verdiğim sözü yutardım? Allah şahit, gece yarısı girer, sabahın seherinde çıkardım evden. Bir yabancı gibi selamdan öte konuşmazdım “keçeyle.” Ağabeyimin keçesi, annemin kızı, Emin’imin anası... Şimdi yaban elerin gelini mi olacaktı?

Omzuma yüklediğim Emin’im, “Baba,” dedi o tatlı sesiyle. “Çattın yine kaşları!”

Ellerini gezdirdi alnımda. Kırışan alnım ve çatılan kaşlarımı parmak uçlarında hissetmişti. Hiç memnun kalmıyordu öfkelenmemden. Ve hemen anlıyordu.

“Yok bir şey paşam,” dedim ama anamın yüzünden çekilen kanı görünce, kaygıma kaygı eklendi. Emin’i, çobanın yanı başına bıraktım. Koyunlarla cebelleştikten emin olduğumda, anamın eteğine doğru yolu aşındırdım. Beni görünce daha da solan anam, elini “sus” der gibi kaldırıncı daha da meraklandım, yanında da bir kadın vardı.

* Amca

** Baba

“Hayrolsun?” dedim, kaşlarımı kaldırarak. Kadını o an tanıdım. Anamın, hasta yengesiydi bu. Kadın zor ayakta dursa da köyün bir ucundaki evinden buralara yolu düşmüştü. “Ne hikmet?” diye sordum anama, kadını umursamadan. Anam eteğini burdu. Ellerini birbirine bağladı ve o hüznü dolu gözlerini bana kaldırdı.

“Yengen bir şey demeye gelmiş.”

“Ne diyecekse desin yanımda.” İçimden bir ses, bundan hiç memnun kalmayacağımı söylüyordu.

“Dedi diyeceğini oğul, sen boş ver hele,” dedi beni omzumdan iteleyerek. “Bak, Emin koyunlarla koşturup durur. Düşecek, yaralanacak kure!”

“Ana!” diye gürledim. Yanı başımdaki kadın yerinden zıplasa da umursamadım. “Söyle hele, yengemin derdi ne imiş?”

Anam dillenmeyecekti belli. Gözlerimi öfkeyle hasta kadına çevirdim. Kadın, kocasından kaynaklı olacak ki, titreyerek dilendi. Dayım olacak adam hiç de tekin bir herif değildi.

“Hayırlı bir iş için bu akşam iznini istedim anandan.”

Beynime bir sıcaklık aktı. “Ne hayırlı işi, yenge?” diye sordum her ihtimali tartarak. Yok! Olmuyordu. Bu iş, hiç de hayırlı değildi. “Beni oğluna isteyecek hâlin yok ya? Kısmet de evlendi, bekâr kızımız da yok?”

Kadın eğildi, büküldü. Anam hâlen kadına, “Sus, ne olur sus!” diyordu. Kadın teslim oldu.

“Ben gitti, gideceğim Süleyman. Ağam, hanımsız kalacak. Ben razı geldim. Siz de razı gelerseniz, ağam, yeğenin karısıyla levirat” olmak ister.”

* Oğlan

** Kocasını ölen kadının, kocasının erkek kardeşi ya da erkek akrabası ile evlendirilmesi geleneği.

Anlayamamanın yahut öfkenin verdiği ahmaklıkla. “O da ne?” diye sordum.

“Yani Zelal’le evlenmek ister,” diye fısıldadı kadın son nefesini verir gibi. Eğer karşımda bir kadın değil de o dayım olacak şeref yoksunu olsaydı, canını alırdım.

“On dokuzluk bir fidanı, toprağı çeken dayıma mı vereceğiz?” diye kükredim. “Ana, bu kadın ne der?”

“Sakin ol oğul,” diye fısıldadı anam omzumu yoklayarak. “Sakin ol.”

“Ana!” dedim etrafıma toplanan birkaç kadının fısıltısını umursamayarak. “Zelal’i kimseye vermem ben. Evlenmek istemiyor, evlenmeyecek. Atamın emanetine göz koyan, öz dayım bile olsa benden günah gider, söker atarım gözlerini. Sözleriniz de gözleriniz de uzak dursun Zelal’den.”

Öfkeyle etrafımda döndüm. “Kimseye vermeyeceğim. Yüreği yeten varsa gelsin istesin benden!”

Herkes yüzüme uzun uzun bakıyordu. Dayımın karısı, korkak olduğunu düşündüğüm o kadından bir söz çıktı. İçimi delip geçen, oldukça sahici bir söz.

“Senin değil ki Süleyman...” dedi. “Eğer vermeyeceksen, nikâhına alıp karın yap. Eğer sen Zelal’le levirat olursan, kimse- nin ne eli ne de dili uzanır... Bu zamanda, bu topraklarda güzel kız boş kalmaz, Süleyman. Kız becerikli, eli her işe uzanır, üstelik de ebelik eder. Her eve dul hâliyle girip çıkamaz, işini de doğru edemez. Onu da kendini de yakma. Ya sen al ya da uygun bulduğun bir bekâra eş olarak ver.”

“Vermem!” diye kükredim yeniden.

Anam fısıldadı. “O vakit sen al Süleyman...”

Gelin

Anama inanamayan gözlerle baktım. “Ana?” diye sordum. Hem sitem hem sorgu doluydu sesim.

Omuzları düşük, dudakları titrekti. Elleri çaresizlikle iki yanına açılmış, gözlerinde yenilginin verdiği bir nem vardı. Yenilgi ve öfke... Öz ağabeyinin bile niyetini öğrenince yıkılmış olmalıydı. İşte o zaman farkına vardım. Anam tükenmişti. Hem bedenen hem ruhen çökmeye başlamıştı. İnsanlara karşı kendini ve ailesini korumak onu tüketiyordu. İnatçı bir oğlun, sessiz bir kocanın, kocasız bir gelinin ve hatta tüm köyün yükü sırtındaydı. İnancı ve temiz ruhu öyle büyüktü ki, çirkefleşemiyor, başkasının sırtına yıkamıyordu.

Bu bakışları Zelal'den anımsıyordum. Anamın öz kızı olsa ancak bu kadar birbirlerini anımsatabilirlerdi. Allah güzel kalpleri dünyada hep yan yana yazıyordu, buna artık inanıyordum. Ve onları, benim gibi taşkın ruhlarla imtihan ediyordu.

“O senden, sen ondan daha iyisini bulamazsın,” diye fısıldadı anam yanı başıma gelip. Dinleyen kulakları ortak etmemek adına gömleğime tutundu ve yanı sıra çekiştirerek ıssız bir köşeye çekti. “Evlilik vaktin geçiyor, Süleyman. Köyde birçok ana, bana seni soruyor. Neden evlenmediğini merak ediyorlar. Kızlarını sana layık görüyorlar...”

Homurdanarak saçlarımı avuçladım. “Evlilik mi?” dedim sersemlemiş gibi.

“Evlilik ya! Bu efendimizin sözü değil mi oğlum? Allah'ın emri değil mi? Hepsini gözeten sen, yaşın geldi ama evlilikten söz etmez oldun. Ne bir gönül verdiğin ne de kafanı çevirip baktığın bir kız var. Gönlünde biri olsa ses etmezdim ama oğul...”

Anamı susturmak için elimi kaldırdım. Ne diyeceğini biliyordum. Sersemlemiş hissediyordum. Evlenmem gerek miydi? Elbet gerekti ama şimdi mi? Bir sabi, gözlerime bakıp “Baba,”

derken mi? Veyahut Zelal korunaksız, bir başına insanlarla mücadele ederken mi?

“Bilirim, kardeşinin hatırası dersin ama ağabeyin de olsa...”

Dinleyemedim. Ne diyeceğini biliyordum, bu yüzden öfkeyle adımlarımı sıklaştırarak yürümeye başladım. Anam arkamdan koştu. Nefes nefese sesi, ciğerlerimi dağladı. “Belki de en doğrusu budur, oğlum. Zelal’i daha ne kadar yanımda tutabilirim? Yaşım gelmiş, geçiyor. Toprağa girdiğimde kim koruyacak kızımı? Kim koruyacak torunumu? Bilmez misin, bizim elde ‘dul kadın oğlu’ derler Emin’e! Kabahatmiş gibi, ezerler biçareyi! Olmamış şey değil oğlum, ilk bizim başımıza gelmiyor. Daha ikiniz de genceciksiniz...” Hırsıyla dönüp anama baktım. Nefes nefese durdu ve sinesine elini koydu. Kocamış gözleri yaşlı, çaresiz bakıyordu. Dişlerimi öyle sıkıyordum ki çenem ağrıyordu. Aniden çakan şimşekler, nisan yağmurunun habercisiydi. Köyü sel götürse fark etmezdim. Ya da hemen şimdi sineme bir şimşek inse...

Anam susunca, sırtımı dönüp olabildiğince hızlı yürüdüm. Kalbim kaburgalarımda atmaya başladı. Gök, bir nida koparıp bana kendime gelmemi tembihliyordu ama duymuyordum. Adımlarımı sıkılaştırdım. “Olmaz...” dedim kafamı iki yana sallayarak. Gözümün önüne gelen görüntüleri silmeye başladım.

Ağabeyimin sesi kulaklarımdaydı. “Zelal ve evladım sana emanet...”

“Olmaz!” diye haykırdım, ağabeyimin anısını susturabilirmişim gibi.

Anam konuşuyordu. “O vakit sen evlen...”

“Olmaz!” diye kükredim. Gök yarılıp dilime düşmüştü sanki. Gözümün önünü göremiyordum. Koşmaya başladım. Ayaklarım çamura bulanıyor, gömleğim üzerime yapışıyor. Henüz

yeşeren tarlaları aşındırdım ve dağlara, yukarı doğru koşmaya başladım.

“Sana emanet...” diye fısıldıyordu ağabeyim.

“Olmaz!” diye feryat etmeye çalıştım. Sesim boğazıma tıklandı. Zelal’in on beş yaşındaki hâli bana baktı ve fısıldadı.

“Adım Zelal... Sen? Şey... Buraya yabancısınız, değil mi? Şehirden mi geliyorsunuz? Kimlerdensiniz?”

Bunları zihnimde ezbere tuttuğumu bile bilmiyordum. O kız çocuğu âdeta bana:

“Evleneceğim genç sen misin?” der gibi bakıyordu. Ve ben ağabeyim için isteyeceğimiz kızın, o olduğunu bile bilmiyordum. Öğrendiğimde, bu sohbeti de o kızın ne denli masum göründüğünü de zihnimden söküp atmıştım. Ona “kardeş” demiştim. “Yenge” demiştim. O ağabeyimin helaliydi. Ona nasıl “karım” gözüyle bakabilirdim?

Yorgun düşen dizlerim titredi ve kendimi bir tepenin üzerinde, dizlerimi yerde, ellerimi çamur içinde buldum. Yağmur, tenimi âdeta zihnimi yıkamak istediğim gibi yıkıyordu. Ama ne fayda... İçimde bir toprak hareketlenmiş, bir ağaç filizlenmişti. Bu öyle köklü, öyle geçmişe dayanan bir filizdi ki, sarıp sarmaladığını bile fark etmemiştim.

Ben başkasıyla evlenemezdim. Ağabeyimin emaneti olan bu kızı bırakıp, yabancı gözlere bakarak onu terk edemezdim. Bakmamıştım ben hiçbir kıza. Allah korkusuyla namahreme göz ucuyla bile bakmamıştım... Tek baktığım kız, o kız çocuğuydu. Bana adımı soran, çimenler kadar yeşil, yaşam kadar canlı ancak bir cam kadar kırılgan bakan o kız çocuğu...

“Keçe...” diye fısıldadım. “Ağabeyimin karısı.”

Şeyma Demir

Ancak artık ağabeyimin kansı değil, tüm köyün güzeller güzeli dul olarak adlandırdığı Zelal'di.

Ve ben, onu kimseye vermeye niyetli değildim.

Çobanın yanık sesi hemen aşağımda, dağın eteklerindeki gür ağacın altında yankılandı.

Kız örgülerin üçtür...

Kuzum örgülerin üçtür...

Üçü de birlikte yatar.

Gönlüme hüznler getirir.

Kız kölenim. Abdal senin kölenim,

Hay gönül hay gönül,

Evimi ateşe verdi.

Canımın etini yaktı.

Kız örgülerin dördtür...

Kuzum örgülerin dördtür..

Dördü de arkadaştır.

Gönlümün hüznleri yedi bitirdi beni...

Kız kölenim. Abdal senin kölenim.

Hay gönül hay gönül.

Evimi ateşe verdi.

*Canımın etini yaktı.**

* Burhan Berken – Keçê şarkısı

DAĞ KEKİĞİ

MELEK MOSSC - KEKLİK GİBİ

ARALIK 1948

ZELAL

Kendimi, yağlı urgana bağlanmış ve ayaklarım koca çınardan sallandırılmış gibi hissediyordum. Hayatı severdim eskiden. Çok eskiden. Kalbimin yıpratılmadığı ve özlemle parçalanmadığı geçmiş günlerde...

Yaşayamayacağını zannediyor insan yüreğindeki kaybettiğinde... Nefesinin de o dakika kesileceğini varsayıyor...

Ama işte buradayım. Bir aralık ayı soğuğunun kollarında ve capcanlı... Öylesine capcanlıyım ki kalbim doludizgin atıyor, karın ayaklarımı ısırmasıyla... Yanaklarım al al ve tenim karıncalanıyor...

Gencim ben henüz. Yirmi bir yaşında bir anneyim. Eş değilim artık. Yâr değilim. Bir adamın kızı da değilim. “Buke” derlerdi bana eskiden. Gelin... İsmail’in gelini. Artık gelin değilim. Söylediklerine göre artık, İsmail’in de değilim.

Erkek toprağa karıştığında, kadın kimsesiz kalır diyorlar; bekâr ve dul... Onu kayıracak, onu sarmalayacak, onu koruyacak güçlü erkek pençeleri yok oluyormuş omuzlarından. Ben kayırırım kendimi diyemedim onlara. Ben kimsenin dulu, bekârı değilim diyemedim. Ben Zelal’im. Severek girdim kocamın kollarına. İsteyerek bir çocuk edindim ve şimdi kendi rızamla bekâr ölmek isterim... Diyemedim... Çünkü onlar beni değil, İsmail’i

dinliyor, İsmail'e saygı duyuyordu. Artık İsmail yoktu. Bu biçare Zelal ve onun sübyanı göz önündeydi.

Kafamı eğerek uzak köşedeki odanın kapısına gözlerimi iliştirdim. Oğlum, bugün baba dediği adamın yanında yatıyordu. Amcasının... Onu bu dünyada benden sonra canı pahasına koruyacak tek insandı. Güçlüydü. Bir dağ gibi oğlumun sırtını kolluyor, sevgisi bir ırmak gibi küçücük çocuğun kalbinde büyüyordu. Buna şükreliyordum. En azından baba eksikliği çekmediğine şükreliyordum.

Ama şu aralar anamın sözleri, şükürlerimi korkuya çeviriyordu. Emin'in, Süleyman'a bağlandığını ve asla ayrılmayacağını, ayrılmaması için de benim Süleyman ağabeyin nikâhına girmem gerektiğini savunuyordu. Aynı çatının altında kalmamız yeterince söz oluyorken, Süleyman ağabeyin henüz bekâr oluşu da herkesin sözüne söz, gıybetine gıybet ekliyordu.

Dil, kara bir bağdı; iki söz bir olunca da zehirli bir mezardı... Beni öldürüyordu insanlar. Günden güne gençliğimi ve dünyaya olan sevgimi tüketiyordu. İnancım, sabra zorlarken, nefsim haykırıyor ve insanlardan nefret ediyordu. Ölmek, ahretliğine kavuşmak istiyordu...

Anam, her gün bu bahisleri açmaya devam ediyordu. O, gerçekten inanmazsa bir şeyi dillendirmezdi. Ana baba görmemiş bir kız çocuğu olarak kayıinvalideme hayrandım, bunu engelleyemiyordum. İnsanların ona neden hayran gözlerle baktığını da yaşım ilerledikçe daha iyi anlıyordum. Onun güzel insanlar soyundan geldiğini söyleyenlerin aksine, kalbinin güzelliğinin tamamen kendi kişiliğinden kaynaklandığını biliyordum.

Ve bana yol gösteren, bana imanı öğreten, bana el veren bu kadın ilk kez benden bir şey istiyordu. İsrarla reddettiğim bir şey.

Gelin

Bunu içinden gelerek istemediğini biliyordum. Lafın, sözün ağırlığı yuvalarını kuşatmıştı. Babamın dahi kulağına giden sözlerin ağırlığı ise benim sırtımdaydı.

Babam... Kayınbabam lakin özbeöz babam.

Yaramı kapattı o adam. Baba yokluğumu dindirdi, babalığa olan inancımı kuvvetlendirdi. Anamın dediğine göre, o da istiyordu küçük oğluyla evlenmemi. Daha körpecik oğullarına, dul gelinlerini güvey etmeyi...

Garipti.

İlk duyduğumda midem ayaklanmış ve kusmamak için zor tutmuştum kendimi. İsmail'im gelmişti hatırıma. O güzel gözleriyle beni izleyişi... İsmail'imın kardeşi bellemişim, Süleyman ağabeyi. İsmail'in nikâhına geçtiğim vakit, o çeşme başındaki çocuk olmaktan çıkıp ağabeyim olmuştu.

Şimdilerde anam, ağabey dememe kızıyordu. Nikâhımın düştüğü adama öyle dememem gerekirmiş... Yol yapıyordu anam bana. İki yıla kadar fark etmemiştim ancak deli kanım henüz beynime yavaştan akmaya başlamış olacak ki yeni yeni anlıyordum bazı şeyleri. Anam, beni bu evde istiyordu; yanında. Torununu da kimselere üvey evlat etmemi kabul etmiyordu ve bunun tek yolu, küçük oğlunu bu geline kurban etmektir.

Süleyman ağabey, kurbandı. Benim makûs talihimin kurbanı...

Kapı gıcirtısıyla dalan gözlerimi kaldırdım. Ellerim titremeye başladı. Gözlerim dalıvermişti oğlumun yattığı odaya. Amacım oraya öylece bakmak değildi lakin bu hâlimi gören olsa ne derdi?

Ellerimi karnımın üzerinde toparladım ve sanki beni koruyabilirmiş gibi beyaz yazmamın arkasına saklandım. Kara dokunan ayak sesleri çıtırdadı. Kocaman ayakların sahibi belliydi. Gözlerimin önünde büyüyen bir delikanlıydı artık o. Şimdi yüzü de

sözü de boyu posu da köylünün dilindeydi. Kız babaları haber uçuruyordu ağa babama. Anamı kızlarına bir baksın diye sıkıştı-
rıyordu kız anaları. Zengin, akıllı ve eli açık bir bey oğlu... Kim
kaçırmak isterdi böyle bir kısmeti?

“Ben,” diye düşündüm. Herkesi reddeden bu yağız delikan-
lıyı, ben reddetmek isterdim. Sanki sonu belli olan bir yola, hep
taş koyuyormuşum gibi hissediyordum. Sanki bu işin bir bitişi
vardı ancak o süreyi uzatıyordum.

Karda ayak sesleri yankılanırken bile insanların fısıltısını
işitiyordum âdeta. “*Elbet ona varacak. Varmazsa barınamaz bu
köyde. Daha geçen, yolunu oğlanlar çevirmiş. Böyle salınarak
gezerse ortalıkta bakarlar tabii. O karalar çalındığı yemeni de
koruyamaz onu. Ebelik edeceğim diye her eve girip çıkıyor, evine
de sınırsız insanı alıyor. Üstelik Süleyman’la nikâhsız aynı odada
yattıklarımış. Ben Süleyman ağanın yerinde olsam, nikâh falan
bilmez, alırdım ölmüş ağabeyimin karısını koynuma; gör bak o
zaman yok diyor mu!*”

“Gecen hayrolsun...” dedi, o ağabeyininkinden çok da uzak
olmayan ses. Ama uzaktı işte. İsmail’im, kuşlar bile incinir diye
tane tane, kısık sesle konuşurdu.

Süleyman ağabey, hür sesli bir adamdı. Onu tanıdığım sene-
ler boyunca daha kuvvetli, daha baskılı ve sanki karşısındakini
tek bir sözüyle ikna edebilecekmiş gibi konuşuyordu. Ağabeyi
kuşları incitmedi, kardeşi ise o kuşları inciteni incitirdi.

Birbirleriyle aynı kalbe sahip ancak ayrı karakterde iki kar-
deşti onlar. Süleyman ağabeyin kaderinin İsmail’ime benzeme-
mesi için dua ederken buldum kendimi. Bu köy dâhil, bu dünya-
nın da böyle adamlara ihtiyacı vardı.

“Senin de ağabey,” dedim kısık bir sesle. Arkamı döndüm,
gidecek ve onu gecesiyle baş başa bırakacaktım, Süleyman ağa-

beyindi gece. Ben öyle bellemiştim. Bu avlu gündüzleri ona, geceleri ise bana haramdı. Eskiden iki arkadaş gibi konuşur ve yol gösterirdik birbirimize. Ağabeyini kaybettiğimiz günden beri, aynı avluda yaşayan iki yabancıydık artık. Yabancıdan daha beter, zehirli sarmaşıktık. Yaklaştıkça dolanıyor, dolandıkça daha haram, daha zehirli oluyorduk.

Söz değildi bunu tek yapan. Bizdik, biliyordum. Çünkü bir yanımin sürekli tekrarladığı ve benim susturduğum bir söz vardı. Bu dünyada İsmail hiç var olmamış olsaydı ve bana bir seçme şansı verilseydi, Süleyman ağabey gibi bir adamı seçerdim. Sessizliğime ses, güçsüzlüğüme güç, yaşlı kalbime genç olurdu. İmanı da vardı, öfkesi de. Hakkı ararken öyle gürdü ki sesi, imreniyordum bazı bazı. Bana da öğretse, benim de sesim öyle güçlü, öyle inandırıcı çıkar mıydı ki? Sanmıyordum. Oldum olası, o sessiz ve parmak uçlarında yürüyen kız çocuğuydum.

Düşüncelerimi bölen ve dağları titreten o ses, “Bir dur hele, Zelal!” dedi.

Zelal...

“Yenge” ya da ağabeyinin bana taktığı lakapla “keçe” değil. Bu, beni biraz ürküttü. Dizlerimden başlayan ağrılı bir titreme sardı tüm bedenimi. Arkamı dönmedim, dönemedim.

“Buyur ağabey,” dedim, söyleyeceğini hemen söylesin ki terk edeyim istedim bu avluyu. Yaşamak istemiyordum galiba ben ve bu avlu bana önce ölümü, şimdi de yaşamı getiriyordu. Biliyordum. Hissediyordum.

Boğazını temizledi. “Üstüne bir hırka alsaydın keşke...” Titrememin, soğuktan kaynaklandığını düşünmüş olmalıydı. “Hırkan mı yok?” dedi cevap vermeme beklemeden. “Bana ihtiyaçlarını söylemelisin. Kimsesiz gibi kendi başının çaresine bakmaya çalışmamalısın.”

Şimdi o ses, bir parça daha yumuşamıştı. Bir kaya parçası ne kadar yumuşarsa, işte ancak o kadar... Buyurganlığı kendiliğindendi, kalbinden değil, biliyordum. Ondan biraz ürküyordum ama cevap vermemek de benim harcım değildi.

“Unutmuşum giymeyi.”

Bir “Ah!” sesi yükseldi. Kızgın değil, kırgın bir “ah” ama yine de yerimde zıpladım.

“Bebeni düşünmez misin hiç?” Ve o koskoca dağ, ufacık bir Emin’im için fısıldıyordu. Arkama kısa bir göz attım ve kendi kapısını gözleyişini izledim. Uyanmasından, kırılmasından, babasızlığının hatırlatılmasından korkuyor gibiydi. Yüreği yufka, cüssesi koca adam... Allah böyle adamları, Emin’im gibi yetimlere göndererek kudretini hatırlatıyor, kimsesiz çocuklara kimse olmalarını sağlıyordu.

“Esağfurullah ağabey,” dedim kırık dökük. “Bebem için yaşıyorum ben. Unutmuşum sadece.”

“Beben için mi yaşarsın?” dedi, sözümün hemen üstüne sözlerini bindirerek. Bu bile yanılttı. Aynı avluda, aynı havayı soluyarak sözlerimizi pekiştiriyorduk. Avuç içlerim terledi.

“Bana müsaade et,” dedim fısıldayarak. Kaçmak çabası içindeydim ama kalbini kırmak da istemiyordum. Ondan nefret ediyor ya da korkuyor değildim. Tamam, korkuyordum ama bana vereceği fiziksel zarardan değil. O, dağları bile delemek kadar güçlü olsa da bana asla el kaldırmazdı. Korkuyordum çünkü içimde bir yıkım peyda oluyordu. Beni maneviyatımdan ve gizli saklı köşelerimden yaralıyordu. Beni sadakatimden ve nefsimden yaralıyordu. Gözlerim kördü artık benim. İsmail’imden başka her erkeğe kördü.

İsmail’imin erkek kardeşine ise... Gözlerim göremez, dilim söyleyemez, nefsim el vermezdi. İhanetti bu. Kötüydü. Çirkin ve can yakıcıydı.

“Sana müsaade edeceğim lakin önce bana cevap ver, Zelal. Dün yine canını sıkmışlar. Bana niye söylemedin?”

Yutkundum. Ona söylesem, çıkacak olan felaketi biliyordum. Bugün eve geç gelmesinin sebebi de bu muydu? Yine benim yüzümden bir kavgaya karışmış ve köylünün diline mi düşmüştü?

O gençti. Her istediğini elde edebilecek kadar güçlü ve güzel bir adamdı. Neden vicdanını bir köşeye bırakıp evlenmiyor ve çocuklarına bakmıyordu? Emin artık büyümüştü. Her ne kadar amcasını baba olarak görüyor olsa da öğrenirdi. Babasızlığı öğrenmek zorundaydı. Bunları sesli dile getiremedim. Sadece orada dikildim ve önüme baktım.

“Yine gelinlik yapıyorsun, değil mi? Sessiz kalmanın arkasına sığınmaktan vazgeç. Bana söylemelisin ki, bu benim de itibarımı zedelemesin.”

Can yakıcı sözleri, genzimi yaktı. Bunu beni dillendirmek için söylediğini düşünmek istedim, aksi takdirde ağlayabilirdim. Ağlamıyordum ama. Uzun zamandır başkalarının yanında ağlamayı bırakmıştım. Efendimizin (s.a.v) bile evlatları için ağlayamadığı şu dünyada, bir koca için her gece gözyaşı dökmek kibirdi gözümde. O koca ki, sevgisi, Peygamberimizin (s.a.v) Aişe’sine kördüğüm sevgisi gibiydi içimde. Gün geçtikçe dolanıyor ve katran tutuyordu, yeşil ve cenneti anımsatan bir özlemle...

“Konuş ne olur,” dedi aniden kısılan ve bir yakarışa dönen ses tonu. Şaşkınlıkla havalanan kaşlarıma ve dikilen omuzlarıma engel olamadım. Onu asla yalvarırken işitmemiştim. Boğazımdaki o koca düğüm azıcık gevşemiş ve genzimden boşalan yaşlar, yanaklarıma damlamıştı.

“Eskisi gibi olmaz mıyız seninle? Ağabeyim şehre gittiğinde bana her derdini söylerdin, Zelal. Seni gözetmedim mi? Güvenini mi yitirdim? Kalbini mi kırdım senin?”

Ağlamayacağım diyen ben, şimdi kendimi pek telkin edemiyordum. Öyle çok canım yanıyordu ki, bir an için Süleyman ağabeyden yardım dilenmek istedim.

“Sustur onları,” diye fısıldadım içten içe. *“Benim canımı çok yakıyorlar. Ne olur sustur onları...”*

Beni işitmese de yakarışıma bir cevabı vardı. Sanki görmediği gözlerimden anlıyordu acımı. Duymadığı sesimden işitiyordu serzenişimi ve asla ona dönemeyeceğim yüzüme haykırıyordu.

“Kimseye izin vermem, ahdettim Zelal. Sana uzanan dili kesirim. Emin’ime laf getirmem. Bana ve sözlerime güvenin yok mudur?”

Dudaklarımın arasından mahzun bir iç çekiş kopup giderken kendime engel olamadım. *“Nasıl?”* diye fısıldadım. Sesime ve kendime güvenemiyordum. Utangaç bir fısıltı daha koptu dilimden. *“Onları sen bile susturamazsın ağabey.”*

Uzunca bir sessizlik avluyu doldurdu. Teslim olduğunu ve pes ettiğini düşündüm. O da insanlarla uğraşmaktan, şeytanın konuşturduğu o dilleri susturmaktan yorulmuştu. Karda bir adım sesi işittim. Bir adım daha ve bir adım daha... Uzaklaşıyordu. Açık ellerime bakarak sessiz ağlayışıma devam ettim. Ne istiyordum ki? Ne bekliyordum? Kendi öz babam bile beni terk etmiş, ölümü kucaklamıştı. Süleyman ağabeye yük olmaya, ondan yardım istemeye hakkım var mıydı? İsmail’in özlemi kor olup yaktı yeniden içimi ve bir daha asla, onunla evli olduğum yıllar kadar rahat olamayacağımı anladım.

Yanı başımda koca bir el ve o elin ortasında işlemeli beyaz, keten bir mendil belirdi. Üzerine kırmızı bir lale işlenmişti. Etrafını beyaz el işiyle çevirmişlerdi. *“Bir erkek için ne kadınsı bir mendil,”* diye düşündüm şaşırmadan hemen önce. Şaşırmıştım ve panik hâlindeydim. Süleyman ağabey gitmemişti. Tam ter-

sine, bana doğru adımlamış ve kıymetli, temiz mendilini sunuyordu. Mendilin neden böyle kadınsı olduğunu düşünedurayım, önünde ağladığımı unutmuştum. Bunca yıldır kimsenin yanında ağıt yakmıyordum.

“Ağlama...” dedi, mendili yeniden bana doğru sallayarak. Onu almamı mı istiyordu? Bu kıymetli ve güzel işli mendili? Gözyaşlarımla kirletirdim ben onu. Ona hediye eden sahibi her kimse, benimle harcandığı için üzülürdü.

Bu fikirle daha çok ağladım. İsmail’e böyle bir mendil dikmişim, ölmeden hemen önce. Onu aynı bu renklerle, aynı bu desenlere benzeyen desenlerle güzelce işlemişim. Kullanmasını beklemişim. Ama o işlemesiz, çirkin bezlerle siliyordu terini. Ve kan olur korkusuyla mendilimi cebinden hiç çıkarmıyordu. Ölmeden bir gün önce kaybetmişti onu. Ne çok üzülmüştüm... Yıllarca dokunmadığı o mendilin acısıyla kavrulmuştum. Benim güzel yürekli adamım, ellerim değdi diye o mendile, gözlerimden birkaç damla yaş döktüm diye dokunmuyordu, biliyordum.

Gözlerimi defalarca kırıştırdım, gözümün bulanıklığından kurtulmaya çalışıyordum. Yeniden baktım mendile ve yeniden... Anlam veremeyerek uzandım. Kapıp koparacak ve neden bu mendile dokunduğuyla ilgili hesap soracaktım. Sonra onun Süleyman ağabey olduğunu hatırladım. Koca yürekli, iyi niyetli, delikanlı Süleyman... O asla çalmazdı. Emanet alır ve ölene kadar korurdu.

Titreyerek sordum. “Ağabeyin mi verdi mendili?” Adını zikredemedim. Cevabını sabırsızlıkla beklesem de ona dönemedim. Mendile bakıyordum. Mendili sımsıkı kavrayan nasırlı ve işinde becerikli oluşunu ispatlayan kalınlaşmış tırnaklarına; beyazımsı pamuklu kumaşı kavrayan siyah, güneşten yanmış ellerine bakıyordum. Öyle bir sıkıyordu ki mendili, onu bana vermekten vazgeçtiğini düşündüm.

“Neden bunu sordun?” dedi çatlak bir sesle.

İç çektim. İstemsiz, acı dolu bir iç çekiş. Onu neden Süleyman’a vermişti? Benim mahremimi, el emeğimi neden erkek kardeşinin ellerine bırakmıştı?

“Annem bana verdi,” dedi alelacele iç çekişimi işittiği vakit. “Anam, ağabeyimin ölmeden önce mendili ona verdiğini ve bana vermesi için anamı tembihlediğini söyledi. ‘Emanet,’ dedi.”

“Emanet...” diye mırıldandım. Mendilimi neden Süleyman’a emanet etmişti?

“Bir gün evlenirsem...” Boğazını temizledi. “Bir gün evlenirsem, karıma hediye etmemi istedi.”

Terleyen avuç içlerimi eteğime sildim ve önümde uzanan eline kaşlarımı çatarak baktım. Ayıp ettiğimi bile bile sordum. “Neden saklamadın o vakit?”

“Ne?” diye sordu, anlamamış gibi şaşkın bir ses tonuyla. Elini açtı ve elindeki mendile baktı. Şimdi onu seyrediyordum. Ağabeyinden farklı bir yüz hattı vardı, köşeli çenesi ve çatık kaşlarıyla ürkütücü olduğu kadar güvenilir bakıyordu. Onun sözüne ve gücüne bakan herkes güvenirdi.

“Neden mendili eşine saklamadın, ağabey?” dedim küçük bir sesle.

Ve kafasını kaldırdı. Kaçıramadığım saniyelerde gözleri gözlerimi buldu ve orada, on altı yaşındaki Süleyman’ı gördüm. Çeşme başında, cebinde bir sapanın şişkinliği, ellerinde toprağın kiri ve saçları güneşin altında durmaktan kavrulmuş yeşil gözlü, emsalim genç delikanlıyı...

Hemen hemen yirmi birdim. O ise yirmi dördüne basacak olgun bir delikanlı. Hâlen aynı bakıyordu bana. Güven veren, keskin ve güçlü...

“Eşim olmayacak benim,” dedi gözlerimi kaçırdığım vakit. Ama sanki hâlen birbirimize bakıyorduk, oradaydı işte. Kaderin benim için çizdiği yol, oradaydı. O kelimedede. Susturup kaçarsam, hep böyle devam edecektim. Kaçamak, sessiz ve acı dolu...

Ama ya dinlersem? Bitecek miydi kederim? Süleyman’a dert olmaz mıydı derdim?

Susturmak için hızla arkamı döndüm ama o Süleyman’dı işte. Ne bir ağabey, ne bir ata, ne bir komşu ne de bir yâren... O emsalim, koruyucum, söz söyleyenim Süleyman’dı.

“Eğer sen kabul etmeyeceksen, hiç evlenmeyeceğim.”

Yutkunamadım. Ne söylediğini kulağı işitiyor muydu? Düşündüğümü mü ima ediyordu?

“Ne diyorsun sen ağabey?” dedim yakararak.

“Ağabey dersin, bilirim. Sözlerim ne denli canını yakar, onu da bilirim ama Zelal, sen he dersen yarın seni nikâhıma alır, tüm sesleri keserim.”

“Bir kurban gibi,” diye düşündüm. Kendini bana kurban mı edecekti?

“Ağabeyin bunu işitse...”

“Ağabeyim öldü Zelal,” dedi acımasız bir ses tonuyla. “Öldü ve seni artık koruyamaz. Bana emanet ederken ne düşünüyordu bilmiyorum ama ben, seni başka türlü koruyamam. Ne örf âdet ne de imanım izin verir buna. Senin bana haram olduğunu ben dâhil, yedi düvel biliyor. Kalbin bana bakmana bile izin vermiyor, Zelal. Şurada sana ettiğim iki çift lafın hesabını Cenab-ı Rabb’e ben vereceğim lakin seninle başka türlü konuşamazdım. Beni anla ve bana he de, ne olur! Seni de Emin’imi de yere baktırmam. İyi bir eş olurum. Dilersen seni ağabeyimin evine götürür...”

Elimi kaldırarak onu susturdum. Canım öyle çok yanıyordu ki, saygıyı ve hoşgörüyü unutmuştum. “Sus, ne olur!” dedim titreyerek. “Sus. Seninle evlenmem ben. Evlenemem.”

Arkamı bile dönmeden uzaklaştım. Bunu niye daha önce yapmamıştım? Boynuma geçirdiği bu görünmez urgan, sözlerinin sonucuydu. O sözleri işitmemek için kaçmam, ondan kaçınmam gerekirdi. Hissederdim ben. İnsanların gayesini anlar ve kaçınırdım. Neden durmuştum ki? Neden ihanet etmişim kalbime ve İsmail’e?

Utancın gölgesiyle buz gibi yorganıma sarındım. Emin’im olmadığı için sobayı da yakmadım. Her kış olduğu gibi, ayaklarımı ısıtmak için yün çoraplarımı da giymedim. Cezalandırdım kendimi. Öldüm sanıp, ölmediğim için cezalandırdım. Dolduğunu düşündüğüm kalbime, bir başka adamın sözlerini davet ettiğim için cezalandırdım. Daha güçlü ve daha sesli bir kadın olmadığım için cezalandırdım.

Sarıp kollarımı kendime ağladım. Çocuktum, gelin oldum. Gelindim, âşık oldum. Âşıktım, Mecnun oldum ve Leyla’mı kaybedip kendimi Rab’de buldum.

Rabb’i bulmuşken yeniden bir kuluna mı tutuldum?

MART 1949

SÜLEYMAN

Kendimle savaşımı kaybettim ben. Vaktiyle hükümdarların, âlimlerin ve peygamberlerin bile kaybettiği bir savaşta galibiyetimi nasıl beklerdim?

Kaybetmişim. Bir çift yeşil gözün esiri olmuşum.

Utancım sabrımı, sabrım kalbimi ve kalbim sözlerimi körükliyordu yıllardır. Önce, “Nasıl olur?” demişim. Sonra “Olsa, iyi olur,” dedim.

Gelin

En sonunda da “Olursa, ne güzel olur...” derken buldum kendimi.

Olmuyordu ancak. Oluru yoktu. Utanarak söylediğim sözler ehemmiyetsiz, onu korumak adı altında sığındığım gerekçeler gereksizdi. Kabul etmiyordu beni, Dağ Kekliği Zelal. Herkesin imrenerek, gıptayla baktığı bu “gelin” onu istediğim için beni ayıplıyordu. Haklıydı da. Ağabeyimin geliniydi o bir vaktiyle. Öyle de kalmak istiyordu.

Gönlü yoktu kimsede. Sorup soruşturduğumdan değildi elbet. Sormaya da soruşturmaya da kalbim yetmiyordu. O ilk itirafımdan sonra içimdeki kor, koskocaman bir kaya olmuş ve sol köşeme oturmuştu. Anam, sevdanın ateşinden bahsederdi bazı bazı. Allah aşkının kıyısından dokunmuş, ufacık bir ateş filizlenirdi kulun kalbinde. Yaratılana âşık olmaktı bu Yaradan’dan ötürü. Kalbimde şimdi bir kula ne kadar sevgi duyulabilirse, işte o kadar büyük bir sevgi vardı. Büyüyor, büyüyor ve benden yana ne varsa yakıp kavuruyordu. Utanmadım lakin ben. Utanacak hâl kalmamıştı. Onu isteyen gözleri uzak tutmak istedim evimden, ona söylenen sözlerin ardını kesmek istedim.

Hemen söyledim anama. Zelal’i zorlamak istemedim ama “Benim gönlüm var ana,” dedim. “Gelinin he derse, nikâhıma alırım.”

Gururla söylemiştim bu sözleri. İkna olacağına o kadar inanmışım ki... Kibrimi yedirdi bana, Dağ Kekliği. Demem o ya, yabani bir çiçek gibi bitti burnumun direğinde. Kokusu keskin, gözlerimi yaşartan... Ama ferah, yeşil ve temiz, tertemiz... Dul kadının kirli olduğunu söyleyen o çirkin dillere inat, bir inci kadar beyaz ve sade...

Onu ikna etmek için anam yetmedi. Anam yetmediyse, kimsenin sözü Zelal’in kalbine ördüğü duvarı yıkıp geçmezdi. Ama

susturamadım yüreğimi. Her ay anamla haber ettim. “Benimle nikâhlanmaya gönlü var mı?”

Anamı her bekleyişimde koca bir ağaç devirdim. Soydum, budadım, sırtıma yükledim ve taşıdım. Kafamı işten kaldırdığımda nefes alamaz hâlde etrafıma sarıyor ve öfkeleniyordum. Cevabını bildiğim soruyu defalarca sorduruyordum. Belki bir gün... Belki bir gün, bıkar da beni kabul eder diye...

Anam geliyor ve kafasını üzüntüyle iki yana sallıyordu. Kız kardeşim, şu sıralar çok az uğruyordu. İki evlat büyütüyordu en güzelinden. Kismet’le evlenen, bizzat tanıdığım, Komutan Halis’ti. Temiz, babayiğit ve mert adamdı. Ancak görevi yüzünden kız kardeşimi sık sık uzaklara götürüyordu. Ara sıra gelen kız kardeşim de anam gibi benim için çabalıyordu ama çabaları sonuç almıyordu. Onlar sebebini bilmiyordu. Sadece Zelal’i korumak ve Emin’e üvey baba derdi yaşatmamak için çabaladığını düşünüyorlardı. Gönlüme bir ateş düşmüştü ki, bir daha asla başka bir kadınla evlenemez, Zelal’in de el eline değmesine bu deli gönlüm razı gelmezdi.

Anamın elini omuzumda hissettim. Nefes nefese durup alnımın terini sildim. Mart soğuğu tenimi keskin bir bıçak gibi keşiyor ve yakıyordu. Ağzımdan çıkan soluklar, beyaz bir duman gibi havaya karışıyordu. Hızla döndüm anama. Umutla baksam da gözlerine, cevabı biliyordum.

Anam bildiğim cevabı söylemek yerine, “Neden oğlum?” dedi. “Neden her ay bu inadın?”

İnat ettiğimi düşünüyordu. Biraz da vicdan... Çenem kasıldı ve yutkunamadım. O paşasını, göz bebeğini kaybetmiş bir anaydı. Nasıl olur da oğlunun mirasına göz koyduğumu ona söylerdim?

“O bana emanet ana,” dedim. Bunda yalan yoktu. “Ağabeyimin emanetini koruyacağım.” Koruyacaktım da. Canım pahasına.

Gelin

Anam bana uzun uzun baktı. Zorlukla yutkundu ve fısıldadı:

“Zclal, eğer ben ısrar ediyorsam, sana ‘He,’ dermiş oğul. Benim analık hakkım için, bu izdivacı kabul edermiş.”

Elimdeki kalın balta, köklü ağacın üstüne düştü. Tok bir ses toprağı dövdü ve bir uğultu koptu yerden. Yok, yok, yerden değildi bu ses; sinemdendi... Sisli bir sessizlik tutturdu sonra içim. Umutlu, korkulu ve utangaç... Ne diyecektim ki anama? Utanmazca zorlamasını mı isteyecektim? Bu oğlunun onu yaban elerde görürse öleceğini, ellerinde solup gideceğini mi söyleyecektim?

“Ne diyeyim oğul?” diye fısıldadı, saçlarını arkaya tarayarak. “Onu sadece ve sadece sana verebileceğimi söyleyeyim mi? O benim kızım artık, Süleyman. Sen bile elsin gözümde. İsmail’in emanetine iyi bakacak mısın? Onu benden, atandan iyi koruyacak mısın? Öfkeni dizginleyip bu sessiz gelinin ağı kocası olacak mısın?”

Anlamıştım. Anam, deli suyun nehre karışmasıyla çıkacak olan felaketin haberini veriyordu. Ya o su durulacak ya da nehir, güneşin ateşinde kuruyacaktı.

Kafamı utançla eğdim ve terim anamın kıymetli ellerine dö-küldü. Sıcak ve titrek ellerini avucumun arasına aldım. Yıllar, ona ne de çok katman katmıştı. Atalarının ona yaptığı eziyetle yeşil dövmeleri parmak boğumlarına dizilmişti. Anam onları hiç sevmezdi, nenesinin ona bıraktığı bu günahı hep saklamaya çalışırdı. Anam, Allah’ın emaneti olan bedenine hem iyi bakar hem de bizleri iyi bakmamız için tembihlerdi.

Onu, günahlarından öptüm. Ne kadar onun günahıysa artık... Tertemiz kadınlarla çevrildiğim şu dünyada, Allah’ın bana, “*Dur artık Süleyman,*” dediğini hisseder gibiydim.

“Durulacağım ana,” dedim. Utanarak, hatta kendimden nefret ederek fısıldadım. “Zelal karım olursa, bu deli yanımı susturacağım.”

Elimi alıp yanağına bastırdı. Tebessümü, kırıışmış yanaklarından parmaklarıma ulaştı. Bir sır veriyormuş gibi fısıldadı.

“Hayırlı olsun o vakit. Zelal, seni kabul etti.”

Gözlerimi büyüterek anama baktım. “Nasıl?” diye sordum heyecanla bağırdığımı fark etmeyerek. Elini sallayıp sesimi kısmamı işaret etti.

“Ayıp oğul ayıp, bağıрма,” dedi gülümseyerek.

“Ana!” dedim; kızgınlık, merak, heyecan arasında gidip geliyordum.

Teslim olmuş gibi omuzlarını düşürdü. “Zelal hep, ‘Sen bilirsin ana,’ derdi. Bu sefer, ‘Sen olur diyorsun. Olur ana,’ dedi.”

Anneme inanamayarak baktım. “Yani, bunca konuşmayı boşa mı ettik?”

Kafama ufak, sevgi dolu bir sille attı. “Boşa değil, delikanlı oğlum. Sen merak etme, anan hiç boşa konuştu mu? Bundan sonra; önce Allah’ı, sonra Emin’i ve sonra da kızım Zelal’i düşünerek konuşacaksın. Üç yoldan geçip yine de öfkene yenilirsen, işte o vakit elimden de dilimden de kurtulamazsın.”

Şaşkınlıkla sırtımaya başladım. Engel olamıyordum. Ayıbını bile bile sevinçle bağırmak istiyordum.

Anam az sonra ciddiyetle dudaklarını toparladı ve elini uyarır gibi kaldırdı. “O hâlen yaralı oğul. Bilirim, emanet derdiyle nikâhına alırsın lakin kocalık haklarını isterken yumuşak olasın. Dokunmak hakkın olsa dahi, hakkını yutasın. Konuşman gereken yerde dahi susasın... O Zelal, oğlum. El kadarken düştü elimize. İçini dışını bilirim onun. Kırmak istemez, kırılır. Üzmek istemez,

Gelin

üzülür. Diyeceğini demez, içine koca bir dağ eder de dert sahibi olur. Derdini yüklen onun oğul. Yerine konuş, yerine üz, yerine ses ol. Ama ona asla ses etme. Karşında önce beni, sonra da ölmüş ağanın vebalini bulursun.”

Acı acı gülümsedim. Utancımдан ölecek kadar mutluydum. Ağam... Ağabeyim... Şimdi içimde yeşeren bu sevgiden haberdar olsa yine keçesini bana emanet eder miydi?

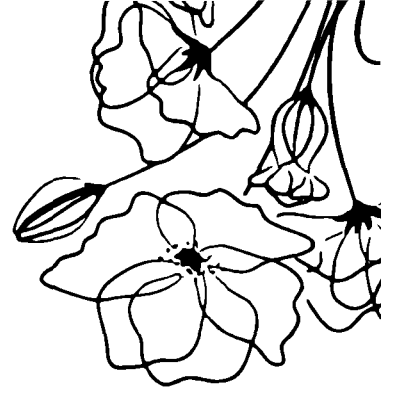
Anam arkasını dönünce usul usul cebimdeki mendili yokladım. Anlamış mıydı? Allah’ın kaderine teslim olan o küçük delikanlının, Zelal, ağabeyiyle evlendiği an evlilikten vazgeçtiğini? Çünkü benim de o çeşme başındaki delikanlının da kalbini elle-rine bırakacağı tek bir kadın vardı.

Ve o kadın, artık keçe diye andığımız ağabeyimin karısı değildi. O kadın, benim karım olacaktı.

Zarif, sessiz ve temiz Zelal... Gönlümün ayıbı, emanetim...
Dokunmadığım, kalbi ağabeyime ait olan gelinim...

Düzenleme
Ny.ozlem

KINALI KUZU

1959

ZELAL

Cam kenarında kıvrıldım. Kucağımda Emin'in saçları serilmiş, ayaklarım sobanın sıcaklığıyla kavrulur ve gözlerim nemle parıldarken...

Acı değildi içimdeki. Mutluluk da değildi. Huzurlu bir umut besliyordum artık içimde. Biri karnımda, öbürü parmak uçlarımda..

İkisi de güzel... İkisi de Emin'im kadar canım. İkisi de benden.

Çıtırdadı sobanın ateşi. Kalbimin taklidi... Bir kalp sever miydi iki benzer kalbi?

HAZİRAN 1949

ZELAL

Kınaladılar yine ellerimi... Beyaz kuzuların al tüylerine boyanan kızılar gibi...

Eskiden amcam keşmeden önce kınalardı kuzularını, onları boyar, kurdeleyle süsler ve yengeme armağan ederdi. Her bayram bir kuzu keserdi, yengem ve çocukları için. Ve bir de büyük düve. Çünkü Allah'a adardı mutluluğunu ve dağıtırdı aç kimse-lerin sofrasına bereketini...

Çok karın doyardı. Çok dua alırdı. Bilirdim, ne denli iyi bir şey yaptığını bilirdim ama kıyamazdım kuzulara...

Bana bir kuzu armağan etmişti amcam. Ona dokundurmamıştım. Koynumda beslemiş, onunla uyumuş, hatta gece karnına yaslanarak seyretmişim yıldızları. “Boncuk” diyordum ona. Tıpkı künyemin boncukları gibiydi gözleri. Bana bakar ve sanki... Sanki konuşurdu benimle. Amcama bunu söylediğimde gülüp geçmişti. Kimsesiz bir kız çocuğunun, arkadaş arayışı gibi görmüştü muhakkak.

Ama konuşmuştu o koyun benimle. Sevgiyle... Bir hayvanın sevgisi bile içimde dağ kadar büyüyordu benim. Onu benim, sadece benim ilan etmişim. Kesmedi amcam o koyunu. Kınalamadı da... Sadece mavi bir kurdele taktı boynuna ve “Zelal’in Boncuk’u,” diye bildirdi.

Yıllar geçti. Boncuk yaşlandı; kınasızdı, ağır ve hastaydı. Bembeyaz tüyleri keçeleşmiş, boncuk gözleri düşmüştü sanki toprağa... Koynunda uyumuştum yine o gece. Tüylerine gömmüştüm burnumu, yengem ona sarıldığım için sürekli yıkardı ve pamuk gibiydi tüyleri. Çocuk kalbim, öleceğinin bilincindeydi.

Amcam uyandırdığında soğuk ve kocaman bir yüne sarılıyor gibiydim. Beni kucağına aldığı anda hıçkırıklarım yine sessizdi. Amcam bana, “Ağla Zelal,” demişti. “Sesli ağla kızım. Ben yanındayım.”

Ağlayamamıştım ama. Sesim çıkarsa rahatsız ederdim onları. Onlar bana bakan amcam ve yengemdi. Babam yoktu, annem yoktu; kayıtsız şartsız kabul edecek sahibim yoktu benim. Baba bellediğim amcama sarıldım ve sadece iki damla sessiz gözyaşı döktüm omuzlarına.

“Kınasız ve mutsuz gitti,” dedim. İçimi en çok benim bencilliğim yakmıştı.

Şimdi yine iki damla yaş süzüldü gözümünden. Ellerimin kınasını seyredururken kendimi, o küçük kuzudan, külfetli koyuna

dönüşen Boncuk gibi hissettim. Sanki bedenimi yöneten küçük bir kız çocuğu hayatıma karar veriyordu ve ben engel olamıyordum. Allah için kurban edilmek yerine, o kız çocuğunun yastığı olmaya mahkûmdum.

Annemin billur sesiyle okuduğu *Kur'an-ı Kerim* kulaklarımı doldururken, nasıl bir işin içine düştüğümü düşünmekten kendimi alamadım. Gerçi, bu diyarda düşünmek pek kadınların harcı değildi. İyi insanları sömüren cahil bilmişler, buna izin vermezdi. Anneme, babama ya da Süleyman'a bir öfkem, kırgınlığım yoktu. İnsanlara da öyle... Kendi kalplerinin ve doymaz nefislerinin dillerini uzatmaları sadece âcizliklerindendi. Bu iyi insanlar ise âcizlerin bana vereceği zararı hafifletmek istiyordu.

Ebelik bile edemiyordum son vakitler. Artık iftiranın, kalamamanın ve dedikodunun önüne geçemiyordum. Ne çarşıya çıkabiliyor ne de ot toplayabiliyordum. Yanıma gelen çocuklar da gelmez olmuştu. Emin'ime, "dul kadın oğlu" dedikleri için, Emin'im de çocuklarla oynamaz olmuştu.

Dertlerime tek çare bu gibi görünse de gözlerimi yumarken İsmail'in yüzü gözlerimin önünde belirdi. Bir rüya gibiydi. Beyaz, solgun ama güzel... Cenneti andıran bir ışık kucaklamıştı etrafını, gözlerimi alıyordu. Gözyaşlarım bundan olmalıydı. Onun güzel ışığından...

"Üzgünüm..." diye fısıldadım. Kınalı avuçlarımı yumdum utancımdan. Onları görürse anlardı benim kardeşine yâr olduğumu. "Yâr değil, eş," diye hatırlattım kendime. Dünyada bir eş. Ahiret için yârim İsmail'di.

Korkunç bir anda, saklanmak istedim koca kalabalıktan kaçarak. Kulağımda yankılanan annemin ilahisi, kocamın silüeti ve insanların fısıldayan sesi...

"İki kardeşe yâr oldu. Genç yaşta soldu... Yazık, nasıl da mahzun... Acaba girer mi koynuna? Ona da bebe verir mi? Be-

nim kocam istedi vermediler, kendi oğluna saklıyormuş... Benim de gül gibi oğlumu geri teptiler.”

Bunlar söyleniyor muydu yoksa artık ben mi herkesten aynı sözleri bekler olmuştum, bilmiyordum. Kulaklarımı ellerimle tırmalamak ve düşünümü çabucak sonlandırmak istedim. Gerek yoktu böylesi kalabalığa ancak anam, insanların inanması gerektiğini savunuyordu. Yoksa zehirli dilleri yine uzar ve bana saplanırdı; katlanmak zorundaydım o sarmaşık gibi saran, boğan sözlerle.

Büyük bir sessizlik olduğunda hâlen gözlerimi yummuş olduğumu fark ettim. Açmaya ürküyordum. Ya İsmail’imin nuru alınımı terk ederse? Ben hep onu alın yazımda taşımıştım, şimdi kardeşi dahi olsa, başka bir erkek için onu silecek miydim?

Saç diplerim sızladı. İnsanın saçları acır mıydı? Ya da tırnak kökleri? Boğazının dibi kanar mıydı? Kanıyordu benim. Acıyordu canım ve buna engel olamıyordum.

“Zelal...” diye fısıldadı anam. “Vakti geldi kızım.”

Akşam ne zaman çökmüştü? Henüz kınanın kokusu çıkmamıştı avuçlarımdan, İsmail’in elinin izi vardı saçlarımda. Ya Allah, bana güç ver...

Rüyamı, istiharemi anımsayarak kalkacak derman buldum ayaklarımda. Yeşildi Süleyman’ın kaftanı, elinde bembeyaz bir tespih... “*Bunu anımsa Zelal,*” dedim kendi kendime. “*Senin için hayırlı olmasa, Rab, istiharende gösterir miydi onu sana en güzel renklerle?*”

“*Engüzelibilen’in bir bildiği vardır elbet,*” dedim içten içe. Öyle adımladım İsmail’imin can verdiği avluyu. Odada, köşede kırmızı yastıklar ve minderler seriliydi. Ortada, orta yaşlarında bir imam vardı. İmam, sol elini dizine koymuş, sağ elini *Kur’an-ı Kerim*’in sayfalarında gezdiriyordu. Kelamları benimsiyormuş

gibi elleriyle beraber, gözlerinin takibinde tutuyordu. Babam imamın sol yanındaıydı. Hemen arkasında, bir minderin üzerine bağdaş kurmuştu... Normalde oldukça iri bir adamdı kayınbabam. Siyahlı beyazlı sakallarıyla daha da büyüyordu bulunduğu alanda. Ama sağ yanında, İsmail'in ve babasının ortak bir kopyası gibi duran Süleyman ağabey -*ağabey değil* diye anımsattım kendime- herkesin varlığını siliyordu. Kaç yıl geçmişti de böyle değişmişti? Onu ilk gördüğümde cılız ama nahif bir delikanlıydı. Kibardı. Sesi düşük ve omuzları inceydi. Şimdi kocaman duruyordu gözlerimde. O on dördünde Zelal'in cesareti neredeydi? Nasıl amcama izin vermiştim? Nasıl bir erkekle evlenmeye öyle mutlulukla koşmuşum? Mutlu muydum sahi ben? Ne hissediyor, neye koşuyordum?

Çocuktum. Bir oyun bellediğim evciliğe koştum. Oyun arkadaşım İsmail olmasaydı, bu hayata çoktan küserdim. Amcama da küserdim. Beni bırakıp giden babama da... Ama kimseye küsmedim, nasıl küserdim? Kader beni İsmail'in kollarına bırakmıştı. Belki de bir daha asla öyle bir adamla karşılaşmayacaktım. Ne kadar da şanslıydım!

"Otur kızım," dedi yumuşak sesli hoca. Babama baktım. İster istemez, ürkek yanım onay bekliyordu. Babam kırılğan ve biraz... Ağlamaklı gibiydi. Onu hiç ağlarken görmemiştim. Oğlu öldüğünde bile. Kaya gibi sert ve acımasız dururdu yüzü ama içinden merhamet aktığını bilirdim. Tıpkı amcam gibiydi. Ama bu dünya amcam gibi ve kayınbabam gibi adamlar için anlayışlı değildi. Onlar da oyun oynuyordu. Tıpkı çocukluğumda oynadığım gibi. Kendilerine uymayan bir kalıba bürünüyor ve saklanıyorlardı.

Başını hafifçe eğdi kayınbabam ve dudaklarıyla bir tebessüm sundu. Tebessümünü dahi nadir gördüğüm adam, kendini çok suçluyor olmalıydı. Ona güvence vermek ister gibi gülümsedim.

Ama gözlerini kaçırdı benden. Tıpkı İsmail'in beni aldığı ilk zamanlar amcamın yaptığı gibi... Bu adamlar güçlüydü ama dünya onların da belini benimkini büküğü kadar acımasızca büküyordu.

Adımladım, adımladım... Kolumu tutan anamla beraber tutarsız birkaç adım attım. Anam hafifçe dizimi kırmam için kolumu aşağı çekti. Belirsizlikle, sarsakça yere, hasır bir halıya oturdum. Bu, benim ilk nikâhım gibiydi. İsmail'le evlendiğimde vekâletimi amcama verdiğim için, nikâhıma tanık dahi olmamıştım. Şimdi herkes bana bakarken nasıl konuşur, nasıl ses ederdim?

Kayınbabama vekâletimi vermek istemiştım. Utangaçtım ben. Kendi hakkımı ya da sözümü söyleyemeyecek kadar dil cahili... Yaz deseler yazardım elbet ama söylemeye tek sözüm yoktu. Ama Süleyman kabul etmemişti bunu. Kendi rızamla orada olup sesimle kabul etmemi istemişti. Bunun sebebini merak ederek uyuyamamıştım koca bir gece. Ya da pişmanlık mı kemirmişti içerlerimi?

"Hata mı ediyorum?" diye kendime sorduğum soruların cevabı hep aynıydı: "Emin için."

Süleyman ağabeyin de yeğeni için bu yola baş koyduğunu biliyordum ve belki biraz da evlilik yaşı geldiği için... "Ağabey değil," diye anımsattım kendime. Ne zordu... Evleneceğim adamın bir zamanlar kocamın kardeşi oluşu...

Yanı başıma önce gölgesi, sonra dizleri düştü. Göz ucuyla gördüm ellerini... Çok uzun ve inceydi. İsmail'in ellerinin aksine esmerdi. Çizgileri hamaratlığının göstergesi olarak siyahlaşmış ve kalınlaşmıştı. Tutar koparırdı bu adam istediğini... Peki ya, neden beni istedi?

Başka şansı vardı. Benim yoktu. Evleneceğimi biliyordum ama içten içe, bunu erteliyordum. Emin'i buradan ayıramazdım. Kendim de ayrılamazdım. Ölen kocama ihanet gibiydi... Ama

ya o? Daha körpecikti. Güzel yüzlü ve güçlü bir delikanlıydı. Köyün kızlarının onun arkasından kaç kez göz süzdüğüne tanık olmuştum, haddim değildi ancak görmemek elde de değildi. Hemen hemen aynı yaşlardaydık kızlarla. Belki birkaçı daha küçük... Benden dinç, benden güzel ve benden sevgi dolu... Benim sanki kabuğumun içi boşalmış ve içim kurtçuklarla doldurulmuştu. Kemiriyorlardı dört bir yanıma ve umuttan, sevgiden, mutluluktan yana tek bir iz bırakmıyorlardı.

Elleri dizlerini sıkı sıkıya kavradı. O da mı benim kadar gergindi? O da mı ağabeyini düşünüyordu?

Hoca, *Kur'an-ı Kerim*'i okumaya başladı. Beynim, gözlerim ve nefsim aniden sustu.

"Ey Rabb'imiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle." (*Furkan, 25/74*)

"Rabb'imiz! Bize dünyada da iyilik, güzellik ve nimet ver; ahirette de iyilik, güzellik ve nimet ver ve bizi ateş azabından koru." (*Bakara, 2/201*)

"Senin Rabb'in; kudret ve şeref sahibi olan Rabb, onların nitelendirdiği şeylerden uzaktır, yücedir. Peygamberlere selam olsun. Hamd, âlemlerin Rabb'i olan Allah'a mahsustur." (*Sâffât, 37/180-182*)

"Allah'ım! Bu evlilik akdini mübarek eyle. Bu çiftler arasında geçim, sevgi ve evliliklerinde sebat nasip eyle, aralarında nefret, geçimsizlik ve ayrılık var eyleme. Âmin... Âmin... Âmin..."

"Yasin kızı Zelal, Hasan oğlu Süleyman'ı Allah'ın rızası ve Peygamber'in sözüyle kendine eş olarak kabul ettin mi?

Yutkunarak ve hayatımda hiç olmadığım kadar kızarak fısıldadım.

“Ettim... Ettim... Ettim.”

“Sen Hasan oğlu Süleyman...”

Kendi kulaklarımın uğultusunda boğulurken Süleyman’ın çatlak sesi kulaklarımı doldurdu. Üç şey fark ettim. Ben ağlıyordum. Yanaklarım ıslanmıştı. Kafamı kaldırdığımda güç bulmak için baktığım babam ve annem de ağlıyordu. Ve hocanın bizi Allah katında karı koca ilan ettiği Süleyman ağabey... Hayır, ağabey değil; kocam ağlıyordu.

İsmail’in koca gölgesi üstümüzü kuşatmış gibi, oradaki herkes ağladı. Ama sanki bu kasvetli değil, günahımızı döktüğümüz bir ağıttı. Sessizleştığımızda, omuzlarımdan artık dünyanın bir yarısı kaldırılmış gibi hissediyordum. Belki de acılarımın yarısını yeni kocamın omuzlarına yüklediğim içindi, bilmiyordum.

AYNI GÜNÜN GECESİ

SÜLEYMAN

Yemekler verdi anam misafirlere... Herkesin ağzı tatlansın diye elleriyle açtığı tatlıları dağıttı. Ağa kadını yemek yapar da köylü geri kalır mıydı hiç? Bir de Süleyman evlenmişti işte! Evliliğimi bekleyenler, anamın elinin lezzetine koşanlar, başka ilçelerden Zelal’i görmek için can atanlarla doldu taştı avlu. Kimdi o lafları diyen? Kimdi ufacık bir kızı, koca adama gelin ettiren? Kimdi küçücük Emin’imin gözlerinden yaşlar akıtan?

Bitmişti işte. İnsanoğlu -ben de dâhil- amacına ulaşana kadar deşerdi yarayı. Yara kabuk tutana kadar tekrar, tekrar...

Nefesim boğazıma takıldı, suçluluk omuzlarıma bir deve hörgücü gibi yüklüydü. Avuçlarım terliyor, yüzüm utançla kızarıyordu. Babamı görüyordu gözlerim her saatte bir. Bana uzun uzun bakıyordu. Ne düşünüyordu? Yengemle evlenmemi o istemişti ama şimdi, ben kabul ettiğim için kırgın mıydı? Ya da kız-

gın? Belki de kaderine yanıyordu, pek yanmayan babam. "İsmail nasıl gider? İki erkek evladım var. Biri Süleyman, öteki İsmail. Nasıl İsmail gider de kalır Süleyman?" diyordu belki de...

Utaniyordum düşündüklerimden ama aklımı susturamıyordum. Akıllı oğlan gitmişti. İyi baba, yakışır eş, makul insan ve melek gibi o kalp gitmişti. Babam böyle bir evlada, Emin böyle bir babaya... Zelal... Ah, o kırık dökük Zelal, nasıl benim gibi bir kocaya kalmıştı? Yanlış mı etmişim onu kendime mahkûm ederek? Sesler sussun derken, o kadının kalbini ömrübillah sessizliğe mi gömmüştüm?

Köşede, erkeklerin görmediği örtülerin ardında, gölgesi çalındı gözlerime. Boynu büküktü bu gölgenin. Elleri dizlerinde, gözleri ellerinde... Emin etek ucunda uzanmış, ona yaptığım tah-ta arabasını havaya kaldırıyordu. Neşeyle bir şeyler anlattığını işitir gibiydim. Habersizdi. Baba bellediği amcasının anasına kıydığından habersizdi.

Büyüyünce benden nefret edecek miydi? Yoksa fedakârlık yaptığımı mı düşünecekti? İşte benim canımı en çok yakan buydu. Herkes, anam dışında herkes fedakârlık yaptığımı düşünüyordu. Ben böyle bir adam değildim. Fedakârlık için, bir kadını kendime bağlamazdım.

Bu kadını istemiştim, kendime eş olsun istemiştim. Haya-limde, kimseleri onun yanına koyamamıştım. Olacaksa bir eş, o olsun istemiştim. Çünkü Allah şahit, tepeden tırnağa hayrandım ben o küçük kıza.

Ağabeyimin ölümünü takip eden yıllarda, önce edebiydi beni çeken. Sessiz günler boyunca edebini takdir etmişim. Kocasız bir kadın için ne denli zordu arkasından söylenenlere susmak... Bu kadar konuşanların içinde, onun sessiz ama haklı susuşlarıydı takdirle kalbimi dolduran.

Sonra kısa ama mantıklı sözleri... Vaktiyle şu köyden bir-birimize eş olalım diye on tane kız getirdiler önüme, hiçbirine “eş” derken hayal edemedim kendimi. Zelal düşüveriyordu yine hatırıma ama “Olmaz, Süleyman. Olmaz,” diyordum.

Sonra sözler kavurdu kalbimi. Zelal’e söylenen sözler... Bir anama, bir bacıma böyleydin ben. İnsan yenge bellediğine edilen sözlere bu denli öfkelenir miydi? BAHANEM HAZIRDI elbet. Ağabeyimin emanetiydi işte. Yine gömdüm içime ve korudum onu kendimden.

Sonra ansızın yüzü düştü önüme. Uzaktan, bir elkızına bakar gibiydim... Hiç bakmazdım ya elkızına, Zelal’e nasıl düştü gözlerim? “Yengem,” demekten vazgeçtiğim o vakit, “Haram,” dedim. “Bakma,” dedim.

Bakmadan büyüttüm içimde. Büyüdükçe öfkem, büyüdü Zelal. Büyüdükçe ruhum, büyüdü Zelal. Büyüdükçe aklım, Zelal daha da büyüdü ve doldurdu dört bir yanıma. Kalbim, beynim, ruhum ağlar oldu. Pişmanlık ve sevgi harmanladı beni, için için yiyen bir vebaya dönüştü. Ağabeyim düşer oldu rüyalarım. Gözlerini kırmış, bana öfkeyle bakan ağabeyim... Onun öfkeyle bakışları olmazdı gerçi. Haddini bildiren susuşları olurdu. Tıpkı Zelal gibi...

Kendimi, göl başında buluyordum her rüyanın sonunda. Ve ummasız zihnim, ağabeyini orada öldürüyor ve yeşim gözlü makam kızın ileride eşi olmasını diliyordu. Sanki orada çözülmemiş bir düğüm varmış gibi hep aynı rüya, hep aynı vakit...

Anam gözlerime çalındı. Tütün içen adamlar ötemdeydi ama anam yine de bana el etti. Yanına çağırıyordu. Titrek bacaklarıyla doğruldum. İstedikim olmuştu işte. Bu omuzlarımı düşüren his de neydi? Bir adım attı ve kalbim gümbürdedi. Sanki toprak da ayak uçlarımda titreşiyordu. Bir adım daha... Ağa oğlu için

Gelin

davul çalmak isteyenleri geri tepmişti anam. Bu davul gibi kulaklarımı gümbürdeten de neydi? Anam gözlerimin önüne ne vakit gelmişti? “Oğul...” dedi ama pusluydu sesi. “Böyle yapma. Olması gereken buydu, biliyorsun. Kimse böyle olsun istemezdi.”

Ne yapıyordum ki? Kendime baktım. Avuçlarım yumruk, bacaklarım kaskatı... Anam anlardı ya oğlunun hâlinden, kaldırdım kafamı ve tüm pişmanlığımı sundum, anamın gözlerine. Pişmanlığım Zelal’le evlenişime değildi, pişmanlığım kalbimi alt edemeyişimeydi. Ben ağabeyimin kardeşi değildim. Onun kadar güçlü ve iradeli de değildim.

Anam kolumdan tuttu ve anladım... Gerdek odasına götürüyordu beni. Arkama göz attım. Zelal olduğu yerde yoktu. Ruhum bir anda bedenimde yükseldi âdeta, tepeden baktı bana. Kınayan ve öfkeli bakışlardı bunlar...

Ardımdan gelen birkaç adam... Biri amca oğlu Abdullah, öteki karşı köyden yakın akraba Mümin. Biri babamın kardeş kadar sevdiği amcam İlyas, öteki çocukluk arkadaşım Kıyasettin... Kim derdi ki Süleyman düğününde böyle neşesiz, böyle ölü gibi olsun? Düğün benimdi. Zelal, benimdi. Emin artık hep güvendeydi.

Anam geri çekildi ve odanın önünde bana uzun uzun baktı. Babaminkini andıran bakışlar değildi bunlar. Hesap sorma ya da yargılama yoktu. Çenesinden örttüğü örtüsüyle, hafif kısa boyuyla ve nemli, ağabeyiminkini andıran gözleriyle orada durmuş, bakışlarıyla bana benden büyük dersler veriyordu. “Allah mübarek eylesin,” dedi ve gülümsedi.

Anladım. Anamın ne demek istediğini anladım ve başımla onaylayarak adımladım. Âdet bu ya, kapıdan adımımı atmadan omuzlarımda güçlü vuruşlar hissettim. Eğer bu denli heyecanlı olmasam direnirdim ama eşikten geçerken âdeta ayaklarım birbirine dolandı. Güçlkle içeri adımlarken amcam, oğluna bağı-

rıyordu. “Yeter, gün yüzü görmeden belini kıracaksınız, ağa oğlunun.”

Zorlukla doğrulurken kahkahalar işittim ama ben gülmüyordum. Rengimin küle döndüğüne emindim. Günlerdir su içmemişim gibi kuruyan ağzımı, boğazımı temizleyerek ıslatmaya çalıştım. Bu da karşımda oturan gelinimin irkilmesine sebep oldu.

Kırmızı bir düğün elbisesi giymişti. İlk düğünündeki gibi bol ve yakışksız değildi... Gerçi, o vakitler giydiği hiçbir şey Zerral’e şimdi olmazdı. Çocuk bedeni serpilmişti, uzun ve zarif bir kadına dönüşmüştü. Onu hiç böyle incelemediğimi fark ederek ve kendimden bir nebze utanarak uzun uzun baktım. Tepesine tutturulan şu tül gibi şey görüşümü engellese de güzel yüzünün solgunluğunu nikâhımızda görmüştüm. Ellerini birbirine bağlamış, bembeyaz kesilene kadar sıkıyordu. Altın kemeri ince belini sarıyor, titrek bacaklarını kapatan elbise bir parlayıp, bir duruluyordu. Ona seslensem, bir heyelan gibi dağılacağa benziyordu.

Odada sessizlik uzadıkça, gerginliğim arttı. Ne diyecektim ki? O hiçbir şey söylemezdi. Sahi, gelinlik dedikleri şeyi yapmaya devam edecek miydi? Yoksa artık onun sözlerini uzun uzun, kısıtlamalar olmadan işitecek miydim? Dışarıdan birkaç kıkırtı geldi. Kaşlarımı çatarak kapının altından yansıyan gölgelere baktım. Bu da nesiydi?

Bir kere daha düşünmeden kapıyı açtığımda, karşımda yengelerim ve iki halam vardı. “Ne?” dedim hiç de utanmadan. Onların gerdek kapımda bekledikleri için utanması gerekiyordu, benim değil.

“Haber vereceksin ya...” dedi biraz titrek bir sesle yengem.

“Ne haberi?” dedim aksi aksi. Zaten yeterince çok dertle uğraşmıştım. Artık rahat bir soluk aldırmayacaklar mıydı?

“Şey haberi...” Kızaran yengem, halamdan destek almak ister gibi onu dürttü. Koca koca kadınlar, karşımda birbirlerini dürtük-lüyor ve cesaret arıyordu.

“O iş olunca bize haber vereceksin ki, testi kırılsın, insanların ağzı kapansın diye.”

Ne duyduğumu anlamak için kafamı yana eğdim. Bu arsızlı-ğı aklımın alması bir dakika, harekete geçmem ise saniyeler ka-dar sürdü.

Gerdek odamı terk ederek, bağırtılar ve itirazlar eşliğinde evin damma tırmandım. Çoban, “Etme Ağam!” diye bağırsa da koca testiye elime aldığım gibi avlunun ortasına fırlattım. Ka-labalığı gözüm görmüyordu. Anamı, babamı gözüm görmüyor-du. Haberimi bekleyen insanlara döndüm ve “Bir daha bu köyde damda bir testi görürsem, onu da aha böyle kafanızın üstüne ata-rım! Kim öle, kim kala! Zelal artık benimdir. Karımdır. Bundan şüphesi olan testiye bakmasın, gelsin adam gibi gözlerime bak-sın. Ben ona bildiririm ne olduğunu!” diye bağırdım. Sesimin yankısı dağlardan sekerek beni buldu.

Soluklarımı düzene sokmadan avluya doğru atladım, ayak-larım itiraz etse de hiçbir acıyı hissetmeyecek kadar öfkeliydim. Odama doğru yürürken -artık tek benim odam değildi- babamın sesini işittim.

“Duydunuz, Süleyman ağayı. O ne derse, odur.”

Babam... Gülüyor muydu? Bir anda, dudaklarımın kıvrımına bir tebessüm oturdu. Kendime engel olamıyordum. Yapmıştım. O koca ağızlarını kapatmıştım. Öyle çok gevşemiştım ki, odama âdeta sırtarak girdim. İşte o vakit, gelinimi bırakıp gittiğim hatı-rıma geldi. Yüzünü bana döndü. O kırmızı tül hâlen yüzündeydi, artık ayaklanmış ve pencere kıyısından muhtemelen ne yaptığı-ma bakıyordu. Arkama göz attım. İnsanlar bizi görmesin diye

kapıyı usulca kapattım. Onunla bir odada hiç böyle yalnız kalmamıştım, bu da öfkemin yerini tedirginliğe bırakıyordu. Derin bir soluk bırakarak titrek Zelal'e yandan bir bakış attım ve "Otur," diye fısıldadım.

Sanki benim emirlerimi bekleyen bir köleymiş gibi derhâl oturdu. Kaşlarımın amansız çatılışını gelin aynasından gördüm, yüzümün hâlini de... Düğünden değil de savaştan çıkmış gibiydim. Mağlup gelen bir nefer gibi, ayakkabılarımı avuçladım ve ayaklarımın dibine, odanın halısız bölümüne çıkardım. Beton duvarlarda askılıklar vardı. Benim eski odamda bulunan askılardan daha süslüydü, gerçi odam artık benim odam gibi görünmüyordu. Kocaman bir yatak, süslü bir dolap ve işlemeli bir kilim vardı. Kadının eli değmişti. Anam, her şeyi gelinin gönlüne göre döşemişti.

Gönülsüz, biçare gelin...

Tepemde bir gölge belirdi. Sessiz gölge... Onun yürüdüğü-nü bile hissetmemiştim. Gerçi Zelal hep böyleydi. Bir kuğu gibi toprağa âdeta dokunmadan yürür, karıncalara dahi ses vermezdi.

Kafamı kaldırıp elindeki testiye ve örtüyle kapanmış yüzüne baktım. Anlamsızca kaşlarımı çatmaya devam ediyordum, çok garip bir durumdaydık ve Zelal kolaylaştırmıyor, zorlaştırıyordu. O tül neden yüzünden kalkmıyordu?

"Su," dedi berrak sesiyle ve testinin olduğu elini uzattı. Uzanıp testiye kavradım, elinden almaya çalıştım ama izin vermedi.

"Şimdi ne oldu?" diye sordum. Testiyi neden bana vermiyordu?

Birkaç dakikanın ardından daha yumuşak bir sesle mırıldandı. "Abdest alasın diye ben tutacağım, beyim."

Gözlerim kısa süreli bir şaşkınlıkla açılırken az kalsın kendi nefesimde boğuluyordum. Beyim demişti! Bana! Aklım, sanki bana ait değildi ve artık kocası olduğumu yeni yeni kavırıyormuş gibi çıldırmanın eşiğine gelmişti. Aklım kaçacaktı, kendini kay-

bedecek ve bağıracaktı. Gerçi bağırmıştı, daha demin bana koca bir testiye kırdırmıştı.

Ellerimi bilinçsizce uzattım, neden uzatmam gerektiğini dahi bilmiyordum. Gözlerimi bana bakmayan Zelal'den güçlükçe çektim ve dökülen suyla avucumu doldurup ellerimi yıkadım. Abdestimi almaya girerirken tek düşündüğüm, Zelal'in bunu daha önce yapmış olduğuydu. Bu gelenekleri uygulayarak öğrenmişti ve ağabeyim, muhtemelen her gün Zelal'in testisinden abdest alıyordu. Boğazımdaki yangını geçirecek su yoktu. Kalbimdeki ızdırabı susturacak ses yoktu. Böylelikle, sessizlikle aldım abdestimi ama neden aldığımı dahi bilmiyordum. Anama sormam gerekirdi. Bu yaşma gelmişim ancak evlilikle alakalı tek bilgim, aynı hayatı paylaşmakla ilgiliydi.

Zelal doğruldu, arkasını döndü. Şaşkınca bekledim. Sudan çıkmış balık gibi hissediyordum, sığ nefesime bakılırsa benzetmem pek de yersiz değildi. Bir havluyla geri döndü ve ellerime uzattı. Onu almam mı gerekiyordu? Yoksa ellerimi uzatmalı mıydım? Yeniden utanmayı göze alamayarak ellerimi uzattım ve kurulamasını bekledim. Böyle çok... Küçük hissediyordum. Çocuk yaşma dönüp kurulanmayı bekleyen çelimsiz Süleyman gibi...

Elleri havada asılı kalınca, yine yanlış bir şey yaptığımı anladım ama bozuntuya vermemek adına boğazımı temizleyerek, "Kurula," diye buyurdum. Battıkça batıyordum. Tereddüt edişi utancından mı, hayretinden mi yoksa korkusundan mı bilemedim ama ellerini uzatıp avuçlarımı havlu yardımıyla kuruladığında, titrediğini fark ettim. En az benim bacaklarım kadar...

Elleri ince ve ufaktı. Bu küçük ellerden, köylünün dilinde dolanan becerikli işler nasıl çıkıyordu? Havluyu bileklerimde dolandırdı ve diğer elime geçti. Becerikli ve hızlıydı. Üstünkörü dokunuşları -havlunun arkasından olsa da- tenimi âdeta dağlıyordu.

O artık benim karımdı, dokunmam helaldi. Bunu kendime defalarca tekrarlasam da yıllardır sakındığım tenim yanıyordu. Yabancı bir elin hissiyle. Dün yabancı, bugün karım... Ondan daha önce de gözümü sakındığım...

“Yeterli. Ellerine sağlık,” diye fısıldadım. Sert, emir cümleleri gibi olmaması için çaba sarf etsem de kötü bir kocanın sözlerini anımsatıyordu sözlerim. Zelal havluyu asmaya götürmek için döndüğünde, ani bir kararla bileğini kavradım. Kısık bir hayret nidası çıkarsa da bir tepki aldığım için memnundum, teklifim için heyecanlı bir sesle mırıldandım.

“Otur, ben de su dökeceğim.”

“Süleyman ağ...” Hatasını fark edermiş gibi boğazını temizledi ve yineledi. “Beyim. Zahmet görme. Buna gerek yok.”

Yere serilen kilimi, ayaklarımın altına çektim. Testiyi elinden alırken onu iskemlenin üstüne oturttum. “Şunu yüzünden çeksen...” diyerek tülüne uzandım ama kafasını aniden geri çekti. Elim havada asılı kalsa da onu zorlamadım. Sanki hiç uzanmamışım gibi önünde oturdum. Havluyu dizime katlayıp bir elimle de testiyi tuttum. “Uzat,” dedim.

“Ağabey,” dedi hafif şaşkın sesiyle. Eliyle ağzını kapattı, hatasını henüz fark ediyor gibiydi.

“Nasıl geliyorsa diline öyle seslen. Ama unutma. Allah katında karı kocayız artık, Allah’ın gücüne gider ağabey demen.”

Kafasını onaylayarak sallarken mahcup görünüyordu. “Süleyman de,” diye buyurdum. Adımı dilinden sade ve yalnız duy-mak istiyordum.

Kafasını olumsuz anlamda salladı. Onu daha fazla utandırmak istemediğim için, testiyi havaya kaldırdım ve “Hadi, ellerini uzat,” diye rica ettim.

Küçük, titrek ellerini ne yapacağını bilemiyormuş gibi öne uzattı. Titreyişleri artık gözle görülür vaziyetteydi. Bir tutam su döktüm. Ellerin arasından geçip tasa döküldü. Sabırla bir tutam daha döktüm. Bu sefer, ellerini ovaladı. Uzun uzun ovaladı ve bir tutam daha su dökmek için bu defa kendi uzattı. Bunu sadece iki kere tekrarladı ve sonra utangaç bir sesle mırıldandı.

“Benim abdestim vardı.”

Yüzüme bir tebessüm oturuverdi. Bana küçük Zelal’i anımsattı. O zamanlar daha hazırcevap ve kelimelerine hâkim olmayan bir kızdı. Ve kalbi diline, yüzüne yansırı. Onu kollamak zordu, sevmek ise çok kolay.

“Pekâlâ,” diye mırıldandım. Nihayetinde havluyla ellerine uzandım. Havada kalan ellerini kıyafetiyle kurulayacaktı ki itiraz ettim. “Ah! Uzat ellerini.”

Yine çekingen ve kararsız birkaç dakika geçti. Sonra ellerini uzattı ancak ürkek bir kediye yaklaşır gibi usulca yaklaştım ellerine. Onun gibi havlunun üzerinden değil, kavrayarak kurulamak istedim. Bunu bana kalbim mi, beynim mi yaptıırıyordu bilmiyordum ama aramıza mesafe koyarsam hep öyle kalacaktı gibi hissediyordum.

Ellerini kavradım ve işte olan oldu... Aklım, kalbim, ruhum havalandı, o küçük avuçlara kondu. Artık titreyen ben miydim, o muydu bilemiyordum. Elleri sarsakça kurularken, hayatımda hiç bu kadar nazık ya da hiç bu kadar beceriksiz değildim. Koca koçların tüylerini budardım, atları tımar eder, nallarını takardım. Kendim kadar ağır yemleri omuzlarımda taşırdım. En incesiinden, en ağırına birçok işe el atmıştım.

Hiçbiri bu kadar güç gelmemişti bedenime. Âdeta ter döküyordum. Elleri kuruyunca geri çekti. Utançtan mı, bana olan

fkesinden mi bilemedim. Sonuçta bu evliliğin gerçekleşme sebebini dnnce, onun için tavırlarım garip olmalıydı.

Doruldu, deki damatlıın ceketine uzandı. Sekiz dmeli, koyu renk bir takım giymitim. Yaımın gösterdiği gibi giyinmem konusunda kuzenlerimden sağlam bir azar iitmitim, ilerime koşarken mahvettiim kıyafetlerden uzak durmam konusunda uyarılmıtım.

Hafif beceriksiz, hafif aceleyle ceketimin dmelerini açtım. ıkardım ve Zelal'in ellerine bıraktım. Zelal onu da askıya astıında, bu defa o tl çıkarma sıram geldiğini düşündüm. Ama hayır, Zelal yanıma değil, odanın ortasında duran yatağa doğru ilerledi ve yatağın ucuna emanet bir oturula kıvrıldı. Ellerini önünde baladı ve beklemeye baladı. Hay Allah'ım, anam neden bana bir şey sylememiti? Ya da evli kuzenlerim? Arkadaşlarım bir şeyler söylemişti ama hiddetlenerek onları susturmutum. Kimsenin beni ve Zelal'i hayal etmesini, bana akıl verirken akıllarından geçirmesini istememitim. Şimdi de beyliime ya-nıyordum.

ne doğru yürüdüm. nce dikildim, sonra yanına oturdum. Ben de ellerimi balayıp oturacak mıydım? Yoksa onunla konumam mı gerekiyordu? u tl ne olacaktı?

Beynimde dönen tüm seslerin öfkesiyle, "Aman!" diye söylenip döndüm ve tl tuttuum gibi arkaya attım. "undan bir kurtulalım..." Sesimin grl yavaş yavaş kısıldı ve elim tlle beraber havada asılı kaldı.

Zelal ellerine bakarak öyle bir ifade takınmıtı ki, sanki kendini bana kurban etmek üzereydi. Gözlerini kaldırmasını bekledim ama kıpırdamıyordu bile. ylece bekliyordu.

Tl arkaya attım ve yeniden yanına oturdum. Bu defa ona dnktm. Yüzüne uzun uzun baktım. O bana bakmasa da ben

ona baktım. Belki her şey daha farklı olsaydı, nasıl bir gerdek geçireceğimizi hayal ettim. Öyle davranmalı mıydım? Onu kırar mıydım? Kırardım. Kendimi de kırardım. Biz, birbiriyle evlenen iki âşık değildik. Levirat gerçekleştiren kayın ve yengeydik. Artık karı koca olmamız, bu gerçeği asla değiştirmeyecekti.

Kaçamak bakışlarla Zelal'e baktım, Zelal ise sadece avuçlarına... Kınalı avuçlarında neyin bu kadar önemli olduğunu merak ederek ellerine de baktım. Kirpiklerine, yüzüne serpilmiş güneş çillerine, hafif tülünden çıkmış sarımsı saçlarına... Çocukken gelin olan, gelinken dul kalan, dul iken kayına yâr olan bu güzel kadına saatler boyu baktım. Ama bana tek kelime etmedi.

Ben de etmedim. Onu seyrettim. Odayı seyrettim. Pencereden yansıyan ay ışığını seyrettim... Saatler sonra fısıldadım.

“Benimle geceleri damda yatar, gelecekteki eşinin hayalini kurardı,” diye fısıldadım. İşte, başlıyordum. Günahlarımı ve acımı akıtıyordum. Onunla başka ne konuşabilirdim ki? Tek ortak noktam oydu ve onu benim kadar seven tek insan da bu kadın, yani karımdı. “Mektebini bitirmişti. Evini kuracak, eşiyle mutlulukla yaşayacaktı. Çok akıllıydı. Sakin ve doğru kararlar veren bir adamdı. Beni kaç kere kavganın eşiğinden aldığını sayamadım...”

Zelal'in omuzları kaskatıydı. Bana dönmese de gözlerinin oynayışı ve dudaklarının gerilişinden onun da bu konuşmaya en az benim kadar ihtiyacı olduğunu anlamıştım.

“Ölmeden önce ona eski sözlerini anımsattığımda, bana bu dünyada eşi olabilecek tek kadını bulduğunu söylemişti. Bunu söylerken gözlerinde hüznü görsem de konduramamıştım. Bana, seni ve yeğenimi emanet ederken, ölümü ona konduramadığım gibi...”

Seni ilk gördüğümde yalanım yok, ağabeyim için de bir nebze üzülmüştüm. O senin için bu evlilikten vazgeçmezdi, seni o

yaşlı bunaklara yem etmezdi. Ama seni bir eş olarak kendine de istemezdi... Belki de bu yüzden, yıllarca çocuk gelininin yanına dönmedi.”

Sustum ve yanan boğazımı temizledim. “Seni özledi. Bizleri, köyü çok özledi. Bu özlem onu hasta edene kadar özledi...”

Zelal’den bir iç çekiş duyduğumda, pişmanlıkla derhâl sustum. Onun canını yakmak değildi amacım. Ağabeyimin aslında neden gittiğini bana her sorduğunda açıklayamadığım gerçekleri anlatmaya çalışıyordum.

“O benim kocamdı,” dedi sanki bu gerçeği bilmiyormuşum gibi. “Aklım başıma geldiği vakit, onunla açtım gözlerimi.”

Sesi kınılğan ve ürkekti. “Devam et,” diye yineledim. Durdu, cesaret arıyordu. Gözlerini nihayet kaldırdı ve karşı duvara baktı.

“Sen de anlamışsındır ama ağabeyin benim için çok söze katlandı. Benim için sakladığı sırların günahını boynuma yüklesin Allah, güzel kalbiyle bana bir zarar gelmesin diye hiç başvurmayacağı yollara başvurdu.”

Akıcı dili, keskin kelimeleri beni hayrete düşürdü. Onu daha önce hiç böyle konuşurken işitmemiştim. O güzel kabuğunun içinde taşıdığı aklı ve güzel kelimeleri, beni yeniden etkisi altına aldı. Zelal becerikli bir el, güzel bir yüz ve mütevazı bir kişilikten daha fazlasıydı; en derinlerini, içinde taşıdığı siyah inciyi merak ettim.

“Gönlü güzel bir adamdı. Ben, onun bu dünyadaki imtihanıydım.”

“Öyle düşünme,” diye kızdım bileklerime doğru yaslanarak. Yorulmuştum. Günün yorgunluğu bir yana, o koca damdan atladığım için ayaklarım yanıyordu. Öfkem çekildiği için de bedenim uykuyu arıyordu. “Bence sen olmasaydın, ağabeyim hiç evlenmezdi.”

“Neden?” diye sordu ani bir merakla. İçimi, tarifi imkânsız bir kıskançlık kuşattı. Ağabeyimi mi kıskanıyordum, yoksa ona duyduğu ilgiyi mi çözemedim. Çözmek de istemedim. Kirli huy-lardı bunlar, kendime yakıştıramıyordum. Ağabeyimi bir insan, bir insanı ne kadar çok sevebilirse, o kadar çok sevmiştir. Göz-lerinde görmüştüm bunu. Şimdi buna imrenmek bencillikti. O beni sevmeyecekti. Karım olacaktı ama asla bana eş olmayacak-tı. Buna alışmalıydım.

Gözlerim ağırlaşmaya başladı, kalbimi taklit ediyorlardı. Kendimi hiç bu kadar sakin, aynı zamanda suçlu hissettiğim ol-mamıştı. Derince bir soluk çektim ve hiç düşünmeden “Çok yo-ruldum,” dedim.

Zelal'den derince bir soluk sesi yükseldi. Yine cesaret arıyor gibiydi. Korkularını dindirmek istedim, bu evliliği gerçek kıla-caktım elbet. Ama şimdi değil. O beni istemiyorken değil. Zih-nim, “Ya hiç istemezse?” diyerek beni vesveseye verse de Zelal'e güvenmek zorundaydım. O asla yalandan bir evlilik yürütmezdi, bunun için benimle evlenmeyi kabul etmezdi. Allah'ı kandırmak onun sindireceği bir şey değildi.

“Uyuyalım,” diye fısıldadım tavana doğru.

“Nerede?” diye fısıldadı, benim sesime karşılık. Korkusunu âdeta yudumladım.

“Burada. Yatağımızda.” Sustu. Ah! İşte, kaderine teslim olan gelinin susuşları! “Artık karı koca olduğumuza göre, bana ge-linlik yapmana gerek yok. Ayrıca, sadece uyuyacağız. Korkma.”

Yazlık dokuma battaniyeyi kaldırdım ve altına girdim. Onun hâlen öylece oturduğunu görene kadar yerime kıvrılmışım bile. Elimi birkaç kere yanıma vurdum. Oldukça köşede, uzak uçta yatmaya özen gösterdim. “Yoruldun, uyu artık Zelal.”

Doğrulduğunda, odayı terk etmesinden korktum. Birkaç tereddütlü adımın ardından feneri söndürdü. Baş ucunda yanan mumu üfledi ve tahminimce, sadece kafasındaki tülü ve altın kemerini çıkararak yatağa girdi. Kalbim patlayacak gibiydi. Aramızda bir insan boyu mesafe olsa da yanımda, yakınımda olması bile öyle yoğun bir histi ki boğulacak gibiydim.

Zelal, ne ara bu kadar kalbime işlemişti? Pencereden dışarı bakarken Zelal'in kısık ama ihtiyatlı sesi kulaklarıma süzüldü.

“İsmail bir çocuk olduğum için bana dokunmamıştı. Büyümemi bekleyecek kadar iyi bir adamdı.”

Doğru olan yapıldığında bu takdirin alınması güzeldi ama zaten olması gerekenin bu takdiri alış, canımı yaktı. Evlendikleri gece o testi kırıldığında ağabeyim yüzünden hayal kırıklığına uğramıştım. Onun küçücük bedeninin zarar görebilecek olması fikri canımı yakmıştı. Ağabeyim eğer onu kendine eş olarak almasaydı, çocuk oluşum umurumda olmazdı. Ben alırdım ve büyümesini, şimdiki kadar harika ve becerikli bir kadına dönüşmesini beklerdim. Ama kader onu, hem ağabeyime hem bana eş etmişti. Benim harcıma yine beklemek düşmüştü.

“Şu köşede, pencere kıyısında yattı birçok kez. Üşütürdü ama korkutmazdı beni. Çocuk aklım, üstesinden geldiği iftiraları bile anlamazdı.”

Gözlerimin nemi, yastığımı ıslatmaya başladı. Sesinde hüznü saklıydı. Sesinde saygı, sesinde aşk... Sesi, mahcup ediyordu beni. Kışkandırıyor. Öfkeliendiriyor, imrendiriyor. Özletiyordu sesi, özlediği kadar...

Tüm bu duygular beni öldürecekti. Fazlaydı. Ona olan sevgim, ağabeyime olan sevgim ve kendime olan nefretim... Hiç bu denli ezilip, yok olmaya yakın hissetmemiştim kendimi. Tek temennim, artık emanete iyi bakabilmektir.

“Sen bana...” Sesi yok oldu aniden sanki. Nefesi kesilmiş ya da utancından sözcükleri tükenmiş gibiydi.

“Sana, sen istemediğin sürece dokunmayacağım.”

“Peki ya sen? Senin hayatın, evlat isteğin, mutluluğun?”

Kalbinde koca bir merhamet taşıyan bu kadına olan saygım, kalıbıma sığmayacaktı artık. Ben ömrümde bu kadar saf bir kalp görmemiştim.

“Seni kendime eş seçtim, Zelal. Senin de beni eş olarak kabul ettiğini, Allah katında karı koca olduğumuzu anımsa... Seni zorlamayacağım ama ben, bu evliliği gerçek kılmak niyetindeyim. Belki yarın, belki bir yıl, belki bir ömür. Bekleyeceğim ama bu savaşımayacağım anlamına gelmiyor.”

Yutkunuşunu âdeta yakından duydum. O da benim gibi insanların terk ettiği sessiz geceyi ve pencereyi mi seyrediyor, yoksa gözlerini yummuş her şeyin farklı olmasını mı diliyordu?

“Neden ben?” diye fısıldadı yeniden. “Emanet diyorsun ama sen, bir emanet uğruna kendini yakacak adam değilsin.”

Dudaklarım kıvrıldı. Ansızın içimi bir sıcaklık doldurdu. “Beni iyi tanıyorsun, Zelal. Mecbur hissederek nefes dahi almam. Alıyorsam, istiyorumdur.”

Açıklamamı kısa tuttum ve kendimi karanlığın kollarına öylece bıraktım. Uyuyamam sanıyordum bu gece. Öyle bir heyecan ve umut vardı içimde. Ama karmaşık duygular beni bitap düşürmüştü, yumuldu gözlerim ve belki bir saat, belki dakikalar sonra küçücük bir sıcaklık sarıldı belime.

Önce kaskatı kesildi omuzlarım. Sonra farkındalıkla gülümsedim ve o minik elleri dudaklarıma götürdüm. Sıcak, yumuşak bir buse kondurdum.

“Baba?” dedi Emin’im.

“Buradayım evlat,” diye fısıldadım çatallı sesimle ve döndüm.

Hava henüz aydınlanıyordu ve güneş, karşımdaki güzel yüzü aydınlatıyordu. Annesinin kopyası yüz hatlarıyla bana bakıyordu. Uykuluydu ama biraz ağlamış gibiydi. Ellerini yüzümün iki yanına koydu ve hep yaptığı gibi gözlerimizi birbirine hizaladı.

“Annemle neden uyuyorsun baba?” diye sordu.

Gülümsedim. Buruk, acı bir gülümseme idi.

“Anne ve babalar beraber uyur aslanım.”

Arkasına bir göz attı. Melekler gibi, sessizce uyuyan annesine... Onu sabahları görmek, savunmasız ve o güzel kirpikleri yanağını öperken görmek bir seraptan daha güzel, bir rüyadan daha hayal gibiydi. Bana döndü yeniden Emin ve burnunu burnuma dokundurarak fısıldadı. Hep yaptığı gibi yanaklarımı sıkı sıkıya kavradı.

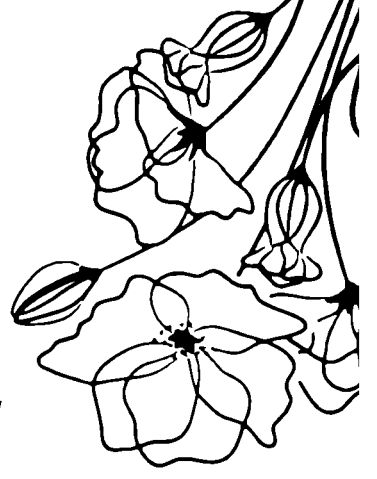
“Bak ne diyeceğim, babacığım. Bak, söyleyeceğim şimdi.”

“Bakıyorum.” Eğer ona bunu söylemezsem, aynı sözleri öğlene kadar tekrarlardı. Baktığıma kanaat getirince, güzelim gamzelerini ortaya çıkararak gülümsedi.

“Fırat’ın annesi ve babası beraber uyuyormuş. Fırat da onlarla uyuyormuş. Karar verdim. Ben de sizinle uyuyacağım. ‘Evet, annem ve babam beraber uyuyor Fırat,’ diyeceğim. ‘Evet, ben de onlarla uyuyorum,’ diyeceğim.”

Kararından memnun, kafasını boynuma gömdü. Bir eli annesinin hâlen kafasında örtülü olan örtüsündeydi ve o anda uykuya daldı. Bu çocuğun farklı çalışan zihnine gülerek evlat bildiğim yeğenimi sarmaladım, öylece uzandım ve karımın uyanmasını bekledim.

İlk kez, gün aydın ve kahvaltım tatlı olacaktı.

AKLA KELEPÇE VURULMAZ

W VAZGEÇTİM - SEZEN AKSU

HAZİRAN 1949

SÜLEYMAN

Beni atam değiştiremedi. “Dur,” dedi koştum. “Sus,” dedi konuştu. “Gel,” dedi kaçtım. “Al,” dedi attım. Beni atam babam, atam ağam, atam ağabeyim değiştiremedi de bilekleri daldan ince, gözleri nehirlerden derin, sesi surdan, can değil ama canan bir kadın değiştirdi.

Memnuniyetle teslim olduğum hiç olmazdı benim, sessizce beklediğim... Dizginleyemediğim bir öfkem, üstüne sünger çektiğim katı inanışlarım ve kaşınan avuç içlerim olurdu hep. “Askerlik değiştirir,” demişti ağabeyim. Askerlik değil de onun yokluğu değiştirmişti ilkin beni. Akıl hocamın yoksunluğuyla sorumluluklar yüklenmiştim.

Şimdi yeni bir akıl hocası edinmiştim. Yaşı benden küçük ama aklı büyük. Kalbi de büyük. Sabrı da... Sözü de...

Sırtıma yüklediği yoncaları, gülümseyerek taşıyacağım ki-min aklına gelirdi ki? Tamam, hep severdim böyle terleten işleri lakin artık keyifle, canıgönülden yapar olmuşum. Bana tek söz, tek bakış bahşetsin diye tüm köyün işini yüklenmeye razıydım.

“E be Mecnun!” diye bağırdı anam, yoncaları koyduğu torbanın ağzını hasır ipele bağlarken. İrkilerek kucığımdaki torbamdan birkaç deste düşürdüm. Anam yeniden bağırdı:

“Mecnun derim de boşa demem!”

Arkamı döndüğümde, döke saça taşıdığım yoncaları gördüm ve sessiz karımın pratik elleriyle onları toplayışını... Ardımı topluyordu. Şu sıralar hep yaptığı gibi. Bazen ayakkabımın çamurunu silkeliyordu dışarı, avluyu kirletmeyeyim diye. Bazen yere düşürdüğüm tarağı askıdaki cebime iliştiriyor, bazen de sessizce üstümü örtüyordu.

Fark ettiğimde kızarıyordum. Küçük bir oğlan çocuğu gibi hissediyordum kendimi. Beceriksiz ve ona muhtaç...

Oğlum, yani Emin'im de annesinin eteğine tutunmuş, onun için yaptığım sapanı sağ elinde bir o yana, bir bu yana sallıyordu. Sapanın aslında nasıl gaddarca bir silah olduğunu henüz öğrenememişti. Muhtemelen ağaçları, yaprakları ve toprağı nişan alıyordu. Kuşun canına kıymak, küçük yüreğine ağır geliyordu. Annesini andıran gözlerini bana dikip gülümsedi. Ve boğazıma koca bir yumdu oturdu. Gülümseyişinde ağabeyim vardı. Babasının merhametini taşıyacağına inancım artık tamdı. Bir erkek, babasına ancak bu kadar benzerdi.

İki koca adımda onlara yaklaştım. Zelal'in yüzüne bakmaya biraz utandığım için eğildim ve torbamı açtım. Onun küçük ama maharetli elleriyle yoncayı doldurmasını izledim. Aniden, ellerindeki bir demet yonca olmak istedim. Parmak uçlarına bulaşır-dım hiç yoktan. Sonra belki onları saçlarına sürer ve kokusuna sinerdim...

“Baba...” diyen Emin, beni utanç yüklü düşüncelerimden sürükleyip aldı. Bu ikilem beni öyle çok boğuyordu ki, artık ne Emin'e ne de Zelal'e utanmadan bakamıyordum. Büyük bir ayıbın koynunda debeleniyordum. Emin'in annesini, Zelal'i istiyordum. Özleminden kavruluyor ve acı çekiyordum. “Bence sen birazcık sakar oldun,” dedi elleriyle sakarlığımın boyutunu göstererek.

Torbamı Zelal'in önüne bıraktım ve ellerinin özlemini umursamamaya çalışarak arkaya doğru kaykıldım. Oturduğum yerden kafamı arkaya doğru attığım için Emin'i âdeta tersten görüyordum ve o tek tük dişleriyle, dayanılamayacak kadar sevilesi görünüyordu. Sırtarak sordum. "Sen babaya sakar mı diyorsun? Pekâlâ, küçük aslan, senin sakarlıklarına ne demeli? Kafanda o kadar çok yarık var ki, saymak için bir avuç buğday yetmez."

Emin, dudaklarını büzerek şaşkınlıkla sapanı tuttuğu elini kafasına götürdü. Böylelikle sapan alına çarptı ve kaşlarını çatarak ağlamamaya çalışırken bana çıkıştı. "Gördün mü bak, baba? Bana da bulaştırdın."

Alnıyla mı ilgileneyim, yoksa söylediği laflara mı güleyim bilememişken, yanı başımdan bir kıkırtı yükseldi. Elini sahiple-nici bir şekilde oğlunun kafasına koyan karım, onu gülerek azarladı.

"Babanla böyle konuşmamalısın."

Yerimden doğrulamadım. Ellerim toprakta, yüzüm Zelal'deydi. Boynum tutulacaktı âdeta. Şaşkınlıktan nefesim kesilmiş, kalbim âdeta boğazımda atıyordu.

Zelal de ne dediğini anca fark etmiş gibi döndü; kısa bir an için, özleminden öldüğüm kısacık birkaç saniyede nehir yeşili gözleriyle bana baktı. Baktı ve olan oldu. Daha çok Zelal'le doldum. Daha çok merak, daha çok sevgi ve daha çok istek... Buna engel olamıyordum. Yabani bir ihtiyaç, içimi kemiriyordu. Bir erkeğin ve bir kadının en ilkel, en doğal ihtiyacı... Onu, sadece evlendiğimiz gün istediğimi sanıyordum. Sadece bakmak bile bu isteğimi bir nebze hafifletiyordu.

Ama artık biliyordum. Onu gün geçtikçe daha fazla seviyordum. Sadece sevgi olsa, bir muhabbet söndürürdü bu içimdeki yangını. Ona âşıktım. Aşk, ruhun bedenden çıkıp bir yabancıнын

kalbine yerleşmesi gibiydi. Ruhum onun içindeydi. Sıcacık ve mutluydum onun yanındayken. Ondan uzakta ise ruhsuz bir ölü...

Kalbini ellerimde istiyordum. Söküp almak değil, bedeniy-
le yanımda taşımak... Demiştin ya; sadece sevmek olsa severek
beklerdim, özölüyordum onu. Hiç dokunmadığın bir teni özlemek
ne garipti... Hele ki o ten, bir zamanlar ağabeyine aitken...

Kaşlarım çatıldı ve içime acı acı bir kıskançlık yayıldı. Bo-
ğazım yanıyordu. Kendimden utanarak doğruldum ve üstümü
çıırttım. Emin'in kafasını kontrol ederken Zelal'e göz dahi ata-
madım. Kafamın içi kıyametti. Ben değildim bu, böyle düşün-
mek bana göre değildi. Değişiyordum ve bu yeni benden oldukça
korkuyordum.

Zelal'e onu ikna edeceğimi söylerken aptallık ediyordum.
Henüz, ona âşık oluşumun acısını ben bile geçirememiştim. Ağa-
beyimin gözlerini aklımdan silip nasıl onun keçesine dokunabi-
lirdim?

Çuvalımı sııtladım ve annemin deyimi ile bir "mecnun" gibi
kendimi yeniden işime vurdum. Aklımı yitirmeden daha ne ka-
dar karımdan, yani gelecekte aslen karım olmasını istediğim bu
kızdan uzak duracaktım?

ZELAL

Sırtını seyrettim. Onu son zamanlarda sık sık seyrettiğim gibi...
Gerginliğini açık edercesine kaskatıydı. Döke saça gidiyordu
yine. Ardında nasıl bir harabe bıraktığını bilmeden...

Belki de köyün kızları haklıydı. Oldukça güçlü mizacıyla
insanda hep bir iz bırakıyordu bu adam... Onu son zamanlar-
da böyle görüyordum. Adam... Çünkü gün geçtikçe, yatağında
her uyanışında, abdest alışında yahut Emin'le hoşbeş edişinde

“adamlık” görüyordum. Bir delikanlının değil, görmüş geçirmiş bir erin maharetine sahipti.

Bunu yalnızca ben fark etmiyordum. Aylar, genç kocama iyi bakıyordu. Güneş tenini koyulaştırdıkça saçlarını sarartıyor, bedeni ise kalıplaşlıyordu. Kızların ona nasıl baktığını bana görümcem göstermeseydi, ne zaman fark edecektim bilmiyorum. Çünkü kafamı toprağa gömmüş ve kayınbiraderimle evli olduğum gerçeğini kabul etmeme çabası içindeydim.

Göl başına gittiğimiz gündü, unutamıyorum çünkü âdeta başıma bir sopayla vurulmuş ve derin bir ölüm uykusundan uandırılmıştım. Üstümde dökümlü, eski bir elbise ve ellerimde yıkamaktan yıpranmış bir örtüyle su kenarındaydım. Görümcem aylık görmesine gelmişti. Annem onun için keteler pişirirken beni de görümcem ve yeni kocamla göl başına göndermişti. İş çoktu. Yıkanacak, durulanacak fistanlar koca bir sepete doldurulmuştu.

Kafamı gömmüştüm yine işe. Ellerim ne hâlde, ben ne hâldeydim bilmiyorum. Sadece ve sadece işimleydim. Uzun zamandır olduğu gibi.

Görümcem Kısmet beni dürtmüştü. İşimi neden böldüğünü merak ederek kaşlarımı çatmıştım. “Hadi ama keçe Kısmet, işler çok!” diye onu azarlamıştım bir de. Bana ters ters bakarak ıslak kollarını birbirine bağlamış ve kafasıyla öteyi işaret etmişti.

Güneş öyle parlaktı ki, çaydan yansıyıp gözlerime çarpıyordu. Gösterdiği yere gözlerimi kısarak bakmak zorunda kalmıştım. Bir ışık hüzmesi içinde onu gördüm: kocamı. Yani nikâhlandığım ama asla elini elime sürmediğim adamı... Kimseler bilmiyordu lakin testinin kırıldığı gün herkesin anladığından emindim. *Süleyman, Zelal’e el sürmeyecek... Testiyi kirdi ki, kimseler ona hesap soramasın.*

Sözler hâlen çirkindi. Fikirler de öyle... Ama galiba umursamayı uzun zaman önce bırakmıştım. Ya da o güne kadar bıraktığımı düşünüyordum.

Süleyman, kollarını bağlamış, bir ağaca yaslanmıştı. Bir şeye kederliydi... Son zamanlarda hep böyleydi. Bu, canımı biraz acı-tıyordu: Bir adama değil, iki adama birden dert olmak... O ikisi ki, hayatımda tanıdığım en mert adamlardı. Kaderimin ağırlığı boynuma dolanmıştı, her uzandığım insana acı getiriyordum. Ama tevekkül bu ya, her acı da yeni akıllar, yeni fikirler doğuruyordu zihnimde. Büyüyor ve berraklaşıyordum.

Süleyman o gün sadece kederli değildi. Bir farklıydı sanki. Daha büyük, daha farklı ve yabancı... Bir kardeşe erkek gözüyle bakmak zordu ama o gün, Süleyman kardeşlikten oldukça uzaktı. Yabancı, sessiz ve oldukça gösterişli bir adamdı.

İsmail’le evlenirken bir erkeğe ne gözle bakılırdı, bilmiyordum. Zamanla bir erkeği kabullenmeyi ve sevmeyi öğrenmiştim. Kıyaslamak korkunç bir hata olsa da artık eski Zelal’in her şeyi anında kabullenen bir hayalperest olduğunu kabul ediyordum. İçimde öldürdüğüm o hayalperest kız çocuğunun yasını dahi tutamıyordum çünkü bu hâlimle de barışmıştım. Nasıl bakacağını ve ne görmek istediğini bilen bir kadındım.

Görümcem de benim gibi büyümüştü, hatta benden daha kurnaz olacak ki fısıltıyla kulağıma yaklaştı. “Ağabeyimi görüyorsunuz, değil mi?”

Kaşlarım acıyla çatılsa da kafamı sessizce yukarı aşağı salladım. Ne söylemeye çalıştığını anlayamamıştım. Sonra yeniden bir fısıltı... “Peki ya, şunları?”

“Şunlar,” diye bahsettiği o kızlardı... Kocam hakkında iyi niyeti olmayan kızlar...

O güne kadar, insanlar neden böyleydi, anlayamıyordum. O gün anladım ki, boşta kalan malın ya da canın olsun, insanoğlu beğendiğini ister ve alırdı.

Benim de boşta bir kocam, hatta o gün fark ettiğim üzere oldukça gösterişli bir kocam vardı.

“Şunların fısıldaşmalarına bak!” diye homurdandı görüm-cem kulağıma. Gözlerimi güçlkle Süleyman’ın efkarlı yüzünden çekip Kısmet’in gözlerine baktım. Sonra nefretle, hatta tiksiniresine işaret ettiği suyun diğer tarafına...

Bir avuç genç kızdı bunlar. Kimisi uzun ve inceydi. Kimisi altın gibi saçlarını yemenisinden sarkıtmış, kendine ait olmayan güzelliğini dünyaya sergiliyordu. Kimisi kıkırdıyordu. Sesi günaha davet eden bir şakayık kuşu gibiydi. Bugüne kadar asla kuşlardan nefret etmemiştim ama o birkaç saniye... Kuşların dahi kendilerinden nefret ettiğini düşündüm.

“Şu Kerime,” demişti Kısmet; belirgin ve ağdalı aksanıyla, âdeta adını tükürür gibi söylemişti. “Yedi cihan bilir ki, ağabeyimde gözü var. Gözü de göz değil.”

İfademi inceliyormuş gibi yan gözle bakınca, güçlkle omuzumu kaldırıp silkeledim. Umursamaz görünmeye çalışıyordum. Umursamıyordum, öyle değil mi? Sadece aklıma takılmıştı. Süleyman neden öyle kederliydi? Hep mi mahzundu böyle, yoksa dul karısı mı omuzlarına dünyanın yükünü yüklemişti?

Somurtmamak için uğraşarak çamaşırları âdeta kirinden kazdım. Düşündüğüm o kızlar değildi; düşündüğüm bendim, benim Süleyman’a bu ettiklerim... Ne gaddar eştim böyle? Daha ona hâlini hatırını bile sormamıştım. İki sözü bir araya getirip de “Ne yemek seversin?” dememişim. Nereye gider, neyle sakinleşir, neden bu kadar susar...

Küçük adamdı, Süleyman. Körpe ve tazeydi. Yaşlarımız emsal olsa da benim gibi körelmemişti o. Yaşam dolu olmalıydı. Sevmeyi ve hoş görülmeyi hak ediyordu.

Tekrar göz ucuyla baktığımda, gözleri gözlerime kısa bir an ilişmişti. O bahsettiğim kuşlar aniden gökyüzüne havalandı. Bir, iki, üç kere döndüler ve kalbimin kıyısında döne döne yer edindiler kendilerine. Bir kuşun kanat çırpışı kadar hızlı başladı ve bitti bakışmamız. Ama ondaki keder, beni tamamen yakmaya yetmişti.

Şimdi yonca taşırken ardından baktığımda, iki şeyi düşünmem ne garipti. İlki, elbette yeni kocamın kederiydi. İkincisi ise ona bakan Kerime'nin midemi bulandıran gözleri...

Günler devam ederken -ben sesiz ve köşemde, Süleyman sessiz ve kendi köşesinde- bir karara varmam gerektiğini çok acı da olsa fark etmiştim. Süleyman'la nasıl konuşacağımı kestiremiyordum. Ne tepki verecekti? Ya çok sevinirse? Sevinmesini istiyordum, değil mi? Peki neden ağzımda ekşi bir tat ve ruhumda koca bir ağırlık vardı?

Onu yakalamaya çalıştım bu tatsız ağzımla günlerce. Benden sürekli kaçması da oldukça garipti. O kısacık bakışmamızın ardından, kocam olan adamın yüzü yüzüme gelmemişti. Geceleri çalışıyor, ben uyandığımda yatağa giriyordu. Emin'i dahi sadece yanında götürdüğü sabahlar görüyordu.

Onu biraz... Arıyordum sanki... İki yabancıнын beraber yaşamasına dönüşmüştü evliliğimiz ama yine de evliydik işte. Varlığını sık sık arkamda, yanımda ve uzakta dahi olsa bakışlarını üzerimde hissediyordum. Buna karşılık, ne hissetmem gerektiğini bile bilmiyordum.

Bana dokunmamıştı. Bu evliliği gerçek kılmak konusunda asla ısrarcı davranmamıştı. İki evliliğim de birbirine hem çok

Gelin

benziyor hem de birbirinden oldukça zıt adamlarla evlendiğim için farklı hissettiriyordu.

Ama ortak bir yanları vardı: kalpleri... Kalpleri güzeldi iki kardeşin. Birininki yumuşacık ve yuva gibiydi. Diğerininki sert ama sırtını dayayabileceğin bir kaya gibi...

Onları benzetmeye çalıştığım için kızarak ellerime baktım. Yer yer çatlamıştı, kimi yerlerinde de ufak nasırlar vardı. Parmak uçlarımı inceledim ve ağlamaklı hislerle iğne deliklerine baktım. Neden bu kadar dalgındım bu aralar? Neden sürekli kendimi yaralıyordum? Kaynattığım şifa otlarının rengi çıkmıştı parmak uçlarıma. Sadece iş tutuyordum ve çirkin görünüyordum.

Anam yamacıma oturdu ve elini dizime kuvvetlice vurdu. Yanıma oturan kadını hissetmeyip sıçradım ve daha çok yüzüm düştü. Anam, “Hayrola allı gelin?” diye konuştu; sesi alaylı değil, merhametliydi. “Yine kuşlar konmuş omuzlarına?”

Anama burukça gülümsedim ama dudaklarım derhâl titredi. “Daye...” dedim acı acı. “Ben yaşlandım galiba.”

Anam kıkırdadı. Öyle şen bir sesteki ki, kaşlarım çatılsa da ona kızamadım. “Neden gülüyorsun, ana?” dedim şiddetle, parmak uçlarımı göstererek. “Bak hele şu ellerime. Tamam, iş tutan gelinin elleri dersin bilirim ama bak...” Delik deşik tımaklarımı göstererek abartıyla dudaklarımı sarkıttım. “Allah ya becerimi alıyor ya da aklım ağarıyor. Saçlarım da ağarır yakında. Beli bükük ağa gelini derler artık bana.”

Anam sırtımaya devam edince, ona sırtımı döndüm ve ellerimi incelemeye devam ettim. Kafamı şefkatle tutup omuz girintisine dayadı ve fısıldadı.

“Onlar; ağaran aklını değil, yeşeren kalbini gösterir,” dedi.

• Anne

Seyma Demir

Ne dediğini anlamadım. Uzunca bir süre de anlamayacaktım. Yıllar sonra, ne bilge bir söz söylediğini anımsayacaktım ve göçüp giden güzel ruhu için bir Fatıha daha okuyacak ve fıdan dikecektim... Annemin mirası olacaktı bana, ucu bucağı görünmeyen ağaç bahçelerim. Onun ruhuna her dua eden, bahçeme bir ağaç ekecekti...

SÜLEYMAN

Daha ne kadar kaçabilirdim, bilmiyordum. Neden kaçtığımı bile anlamıyordum. Ama onda bir şeyler farklıydı... Tamam, eskiden de beğenirdim onu. İşini, ahlakını ve saf niyetini... Ama son zamanlarda bana bakışı... Birkaç kere çalınmıştı yeşeren gözleri gözlerime ve ben kaçmaktan başka bir çare bulamıyordum.

İçimde kabaran duygular köpürmek üzereydi. Bana sadece bir kere dokunsa... Bir kere dokunsa taşacaktım, biliyordum. Onunla tek kelam konuşamazdım. Onunla bir daha aynı yatağa giremezdim. Nasıl girebilirdim ki? Zaten kokusuyla bana eziyet ediyordu aylardır. Kaskatı yatmaktan boynum tutuluyordu; maa-zallah, hareket ediverir de dokunurum diye bir yanına...

Bir gece uyandığımda örtüsü koluma değiyordu. Saçları, elleri ya da teni değil. Güzel kokusunun sindiği, ufacık bir parça örtü... Kaskatı bir heykel gibi gözlerimi örtüye dikmiş, sabahı sabah etmiştim. Örtüyü itmek istiyor ama itemiyordum, yüreğim buna dayanmıyordu. Daha çok yakınımaya çeksem... Utancımdan onu da yapamıyordum. Birkaç mesafe öteden kokluyor ve sırtı her daim bana dönük huzurla uyuyan karımı izliyordum.

Onu izlediğimi fark etmesinden ölesiye korkuyordum. Hislerimi fark edip benden iğrenmesinden... Ona, bu evliliği gerçek kılacağımı söylemiştim zamanla. Ama hislerimi bilmesiyle aynı

şey değildi. Mecburi bir evliliği gerçek kılmak zorunda olduğumuzu ikimiz de biliyorduk, bu yük boynumuzdaydı ama ikimiz de bahsini açmıyorduk. Ama gerçek kılmayı istediğimi, hatta bu evliliğe zorlanmadığımı, koşa koşa ona geldiğimi söylesem...

Düşüncelerimin gidişatını durdurmak için, ellerimle başımı sararak yatakta uzanmaya devam ettim. Gün henüz aydınlanmadan yatağa girmiştım, öyle yorgundum ki gözlerimi açık tutamıyordum; kendimi işe vermek kolay gelmişti ama şimdi aklım bulanık, karım yine yanımda ve yorgunluk üzerime bir sis gibi çökmüşken uyuyamıyordum.

Zelal'in nefesini dinledim... Emin'in burada olmasını dilerdim, annemle uyumak bugün nereden aklına gelmişti küçük aslanın bilmiyorum ama burada olsa, bana sıkı sıkı sarılsa ve aklımla oynayan şu şeytani sustursa...

Öfkeyle doğruldum, ardından pişmanlıkla soluğumu tuttum. Zelal'i uyandırmak istemezdim, bir kuşun kanat çırpışına dahi uyanırdı o. Yataktan usulca çıkmaya başladım. Belki de fazla yorulmamıştım, kurt aklıma girdiğine göre... Biraz daha işlenmekten zarar gelmezdi. Anamın şu papatya çayından da içerdim.

Ceketime uzandığım sıra, "Süleyman," diyen sesi işittim. Genzime kaçan soluğumu geri çekemedim. Bir nida yankılandı, hafif ama acılı... Acı çeken sesim miydi, yoksa adımı zikrettiği için tekleyen kalbim mi? Kaşlarımı, yüzümü, hatta kalbimi hizaya sokarak göz ucuyla karıma baktım. Sırtım hâlen ona dönüktü.

"Buyur Zelal," dedim kısa kesmesini umarak. Konuşacak havamda değildim. Hele ki onunla... Ses tonuma dikkat etmeye çalışıyordum ama şu günler, biraz tükenmiş hissediyordum. Ağabeyim gibi değildim. Ondan uzak duracak kadar güçlü değildim.

"Seni yakalamaya çalışıyordum günlerdir," dedi ve hışırtilar işittim. Mecburiyetten döndüm ve anında pişman oldum.

Beyaz bir örtüyle uyumuştı. Her ne kadar hareketsiz yatsa da saçlarından birkaç tutam yüzüne düşmüştü. Elleri öyle beyazdı ki, neredeyse tüm damarları görünüyordu. Bir annenin olamayacağı kadar zayıftı, Emin'i doğurduğunu ara sıra kendime hatırlatmak zorunda kalıyordum.

Ve o masum gözleri... Hiç mi değişmezdi? Hiç mi keskinleşmez, kalp yakacak bir kibre bürünmezdi? Onun bildiklerini başka bir kadın bilse, onun becerdiklerini başka bir kadın becerse burnunu asla yere indirmezdi. Olması gereken de buydu.

Ama Zelal asla öyle olmamıştı. Hep tevazu, hep alçak gönüllü ve hep bir çocuğun masumiyetinde... Şişmiş göz kapaklarını kaldırdı ve yeşillerini utangaç birkaç saniye benimle buluşturdu. Dizlerimin titrediğine yemin ederim ki buna yer de şahitti, elimi aniden yasladığım duvar da ucuna ayağımı doladığım kilim de...

“Seninle bir şey konuşacaktım,” dediğinde yutkunmak zorunda hissettim kendimi. Benimle? Zelal, benimle ne konuşurdu ki? O genelde beni görmezden gelir ya da görevi gereği arada sırada ihtiyaçlarımı sorgulardı. Ayakta durmaya devam ettiğimde yanlış anlamış olmalı ki kalktı ve bana oturmam için yatakta yer verdi. Kaşlarım çatıldı. Hâlen böyle olması canımı çok sıkıyordu.

“Sen otur, Zelal. Ben de otururum elbet, düşünme,” dedim. Azarlamak istememiştim ama bir hizmetli gibi sürekli diken üzerinde olması artık kanıma dokunuyordu. Tamam, benimle mecbur kaldığı için evlenmişti ama ondan önce bile bu evin kızıydı. Ayrıca, ne olursa olsun artık karımdı. Buna birazcık bile alışamaz mıydı?

Madem konuşmak istiyordu, ben de konuşacaktım. Hele bir sözlerini söylesin, ben de içimdekileri dökecektim. Buraya kaddardı!

“Sana bir söz edeceğim,” dedi sanki bir buyruk okur gibi. “Lakin iyi dinle ve kalbini bana aç. Yoksa sözlerim boş olur.”

Bazen onun farklı bir zamandan gelen, bilge bir kadın olduğunu düşünüyordum. Akıl kârı değildi eğitim almadan böyle oturaklı ve güzel konuşması. Bir kez olsun cümlelerinde kayma bile olmuyordu. Benim aksime aptal görüldüğü bir an bile yoktu. Bense sinirlendiğimde, heyecanlandığımda ve üzüldüğümde tam bir ahmak oluveriyordum.

Heyecanlandığımda... Şimdi olduğu gibi... Çünkü kalpten bahsediyordu... Anlamış mıydı? Bana kırılmış mıydı? Bu evliliği bitirecek falan mıydı?

Dışarıdan gürültülü ve sağlam adımlarla, içimden ise titrek ve kırılgan bacaklarımla yatağa ilerledim ve yamacına oturdum. Hayalimde dizlerine uzanıyordum ve saçlarımı arkaya tarayarak bana şarkı söylüyordu. Tıpkı benim duymadığımı sandığı zamanlarda Emin'ime söylediği gibi... Sesi, telgraf tellerinde yuva kuran bülbülleri andırıyordu.

Hayalimden silkinerek ve beceriksiz görünmemeye çalışarak Zelal'e göz attım. Cümlelerini toparlaması için birkaç saniye verdim ve direktmemek için sabırsızca ayaklarımla tempo tuttum.

"Aklıma bir şey geldi... Öyle hemen esip gürlemeyeceksin lakin..." Hafifçe tebessüm ederek boğazımı temizledim. "Yok, gürlemeyeceğim," diye onayladım. Ona gürlemek mi? Şu hayatta gürleyeceğim son insandı.

"Tamam. Bak, geçen göl başında gözlerime bir şey ilişti..."

Anlamıştı! Anlamış mıydı? Ona nasıl baktığımı, ıslak eliyle yüzünü silerken gözlerimi ondan alamadığımı, özlemiyle kavrulduğumu ve o geceden beri bu yüzden yanından kaçtığımı...

"Hemen gerilme, beyim. Sadece dinle. Birkaç kız ilişti gözüme. Ve hepsinin gözleri sendeydi. Biliyorum, bahsini eskiden geçirmezdin ama beni artık akladın. Özgürlüğümü elime verdin

ve milletin lafını, sözünü kestir. Şimdi de senin hayatın için ben çabalamak istiyorum.”

Ne söylemeye çalıştığını anlayamıyordum ya da anlamak istemiyordum. Onu buğulu bir camın arkasından izliyordum.

“Seni beğenmeyen bekâr kız yok. Benim de varlığım pek umurlarında değil; dilersen, yani he dersen senin için, yaşı yaşına, boyu boyuna uygun bir kız bulsun anam. Ya da senin gönlün düşmüşse birine bileyim ki, anama söyleyeyim. Muradını yapa...”

Aniden doğruldum. Ayaklarım öyle sert bastı ki zemine, Zelal’in sözü ağzında tıkalı kaldı. Ona bakamıyordum bile. Öfkemi çıkarmak için bir şey arar gibi etrafıma bakınıp duruyordum. Evlenmek! Bana evlilikten mi bahsediyordu? Yani kalbimi anladığını sandığım o gün, aslında bana göl başında kız mı beğeniyordu? Karım. Benim Zelal’im, beni evlendirmek mi istiyordu?

“Ya Hudi!” diye bağırdım ansızın. Bir ses çıkarmasam boğulacaktım. Boğazım yanıyordu ve ellerim terliyordu. Öfke, utanç ve kırılganlık...

“Öfkelenme,” dedi titreyen sesiyle. Onu korkuttuğumu anlamıştım ama sakinleşemiyordum. Saflığı ve iyi niyeti gözüme hep güzel görünürdü ama bugün, gözlerine böylesine perde çekmiş olmasından nefret ediyordum.

“Sen orada öyle durunca... Ne bileyim, çok kederliydin.” İşte şimdi kelimeleri titriyordu. Bir dakika? Kederimi fark etmiş miydi yani? “Sanki... Sanki çok mutsuz ve kimse de seni dinlemiyor gibiydin. Belki de kalbinde biri vardır diye?”

Öyle sinirliydim ki, soru sorduğunu, merak ettiğini anlayamıyordum. “Yok!” diye seslendim, bağırmaktan biraz daha kısık bir sesle. “Gönlümde hiç kimse yok!”

* Ya Allah!

“Ama mutsuzsun...” dedi ağlamaklı bir sesle. “Öyle mutsuzsun ki, yaşamıyor gibisin. Çalışmaktan ellerin parçalandı. Seni görebildiğimiz birkaç saat ve sen...”

Sustu ve ellerini birbirine bağladı. Suçlulukla kafamı duvara yasladım ve nefes alıp vermeye çalıştım. Beni düşünecekti tabii. O Zelal'di. Onca işinin gücünün arasında beni düşünüyor ve onurunu, gururunu ayaklarının altına alarak evlenmemi istiyordu. Aman ne büyük mükâfat!

“Bak Zelal,” dedim sakince ona dönerek. Omuzlarını kasmış ve ellerini bağlamıştı. “Ellerini aç.” Şaşırdı ve ellerinin bağını çözdü. “Ben senin atan değilim, ağan ya da beyin de değilim. Senin eşim ve önümde el pençe divan durmak zorunda değilim. Bunca zaman söyledim yine söylüyorum, karılar ve kocalar birbirine emir vermez. Birbirinden utanmaz yahut konuşurken çekinmez.”

Kafasını sallayarak onayladı. “Sen öfkelenince...”

Dişlerimi birbirine sürterek kendimi azarladım. Anasız ve babasız büyüyen bir kız çocuğundan nasıl cin fikirli biri olmasını bekliyordum ki?

“Öfkelenmedim.”

“Ama Allah’a seslendin,” diye utangaç bir edayla bana karşı geldi. İşte bu yeniydi ve sevdim. Onunla karşılıklı konuşmak, biraz sinirlerimi rahatlatacaktı. Allah’ım! Beni evlendirmek istiyordu! Bu kız aklını kaçırmıştı.

“Allah’a, bana sabır vermesi için seslendim çünkü bir anda çok şaşırdım.”

“Sinirlendin,” diye tamamladı sözümü. Dudaklarım büküldü ve gülümsememek için kendimi zor tuttum. Beni eğitiyordu. Küçük, akıllı bir hanım gibi beni eğitiyordu.

“Kabul. Azıcık sinirlendim ama bana hak vermek zorundasın. Öyle deli saçması... Yani akıl almayacak bir laf ettin ki...”

Zelal, bana kısa kısa bakışlar atarak âdeta sorular sormaya devam etti ama ağzını bıçak açmadı. Yüzünden anladığım bir şey vardı, birazcık mutlu gibiydi. Neden olduğunu çözemiyordum ve ben de ona bakmaya devam ediyordum.

“Saçma olan neydi?” diye sordu, sesi bu defa daha gürdü. Bu da beni sevindirdi. Şükür... Konuşan Zelal’i, susan Zelal’e tercih ederdim.

“Benim evlenmek istiyor olabileceğimi sana düşündüren neydi?”

Bir süre sustu ve bana eziyet gibi gelen bu sürede dudaklarını kemirdi. Gözlerimi bu hareketten uzak tutabilmek adına, odada herhangi bir ayrıntı aradım ama bir mıknatıs gibi beni kendine çekip durdu.

“Mutsuzluğun,” dedi ansızın.

“Ben mutsuz değilim,” diye yanıtladım hızla. Biraz mutsuz olabilirdim ama bunun sebebi bir eş istemem değildi. Ya da yeni bir eş... Kendi eşimi istiyor olabilirdim ama bunu asla dile getiremezdim.

“Pekâlâ ama gülümsemediğin ve uzun uzun daldığın anlar var.” Oturdu ve ellerini uzun geceliğine sildi. Uzun, bol ve kalındı. Onunla ilgili her ayrıntıyı saklıyordu. Bir karı koca için uygunsuz ama yabancı bir karı koca için gayet uygun bir gecelikti. “Kismet, bana dedi ki...”

Kismet, Kismet! O tarla kirpisini elime geçirdiğimde her yerine kendi dikenlerini batıracaktım.

“O kızlar sana ciddi ilgi duyuyormuş. Ben de görüyordum ama dillendirmeye çekiniyordum. Sen gençsin. Gençliğin en güzel çağlarındasın ve bunu harcamana gönlüm razı gelmiyor.”

Gelin

Gittim ve pat diye yanına oturdum. Bir ayağımı çekerek yataktaki ona doğru döndüm. Ellerimi dizlerime yasladım ve yüzüne doğru eğildim.

“Peki ya sen?” diye sordum, Zelal’e. “Sen genç değil misin? Kendine yazık etmiyor musun?”

Karım, gözlerini diktiği yerden ayırarak bana baktı ve bu ifade, gönlümde bir kapı daha açtı. Şaşkın Zelal’e ilk kez rastlıyordum ve bu yanına âşık olmam da kaçınılmazdı. Her yanını sevmeye öyle alışmıştım ki, öfkesi bile taze ekmek gibi içimi ısıtıyordu. Böylelikle kaşlarını çatığında, alnını kırıştırdığında ve tiksiniymiş gibi burnunu gerdiğinde onu seyredurdum. Öyle dalmıştım ki, “Ben başkasıyla evlenmem,” dediğinde güleyim mi, ağlayayım mı bilemedim.

“Elbette evlenemezsin!” diye kükredim ve sonra burnumu kasarak sözlerimi tazeledim. “Yani evlenmeni istemiyorum ya da evlen demiyorum. Ya Hudi!” Bende akıl bırakmıyor bu kız.”

Son sözlerimi sesli söylediğimi anlayınca gözlerimi sıkı sıkı yumdum ve birkaç sabır duası daha ettim.

“Demem o ki, sen de gençsin ama kendini bir odaya ya da işine kapatıyorsun. Gülmek, gezmek ve mutlu olmak senin de hakkın.”

“Ben mutluyum,” dedi Zelal aceleyle. Kaşlarımı kaldırdım. Yanakları kızardı ve yalan söylememek adına ekledi. “Yani iyiyim ben. Meşgul olmak kafamı rahatlatıyor.”

“Ya da konuşulanları duymuyor,” diye düşündüm. Onun da insanlardan kaçma yolu buydu.

“Yani evlenmek istemiyor musun?” diye masumca sordu.

Karşıma baktım: Odanın köşesindeki gelin aynasına... Hafif aydınlanan pencereden odaya yansıyan mavi ışık, Zelal’in yüzü-

• Ya Allah!

ne vuruyordu. Ben aynaya bakıyordum. Zelal'imse bana... Ona baktığımı anlamamıştı ama yüzünü incelediğim o birkaç dakika da ufacık kırıntılar gördüm. Kaygı mıydı? Korku? Ya da umut... Ben sustukça kızardı, kaşlarını çattı ve elleriyle daha çok oynadı. Bana bakmadan yapamıyormuş gibi defalarca yüzüme göz gezdirdi. Sanki artık ben vardım, görünmez değildim onun için.

Gözlerimi aynadaki yansımasından ayırmadan fısıldadım. "Ben zaten evliyim, Zelal. Ve karım beni kabul edene kadar, hiçbir kadına bakmayacağıma yemin ederim."

Önce durdu. Donuk ve bu dünyadan uzak bir varlıkmış gibi yüzümü inceliyordu. Ardından o güzel yanakları gerindi ve dudak kıvrımında iki ince çizgi belirdi. Bir gülümsemeydi. Allah şahidim, bu bir gülümsemeydi!

Gözlerini önüne çevirdi ve işte o anda, aynada beni gördü. Daha doğrusu onu gördüğümü... Gözleri büyüdü ve utançla pembeleşen yanaklarıyla yerinden hızla doğruldu.

"B-Ben..." Nefes nefese düğmeli kaftanını giyinmeye girişti. Bir yandan da başörtüsünü düzeltiyordu. Ama sırtını asla çevirmiyordu. "Ben gitsem iyi olacak. Gün ağarmak üzere. Anam şimdi uyanır, Sarıkız'ın sesi de geliyor kulaklarıma..."

"Palavra..." diye fısıldadım onun duymayacağını bildiğim hâlde. Karım, kapıdan hızla çıkmıştı ve kesinlikle, kulaklarıma bir inek sesi gelmiyordu.

O gülümsemenin anlamını çözmeye çalıştım. Uzun birkaç saat, sadece onu düşündüm ve akşamı iple çeker hâle geldim. Emin'le, köylünün hesap işleriyle günümü geçirirken, günümün güzel sonlanacağına inanmıştım. Ama o kadar şanslı bir adam değildim. Tevafuk mu denirdi, yoksa imtihan mı bilemiyorum ama öfkeyle bana doğru yaklaşan botları gördüğümde, yine çenemi tutmam gerekeceği için, içim kavruluyordu.

Önümde durdu ve “Hoy!” diye seslendi bir ata seslenir gibi. “Delikanlı. Bakıyorum da bu aralar kuzu gibi olmuşsun.”

Askerliğimde çok sevdiğim komutanlarım olmuştu. Birkaçıyla fikir ayrılığım olduğunda, bunu sessiz kalarak yenmeye çalışmıştım. Kıymetli bir komutanım bana, “Kavga bazen her şeyi çözmez. İki yabancı, birbirinden farklı düşünüyor diye yan yana yaşayamayacak değildir. Sadece saygı duymak ve sessiz kalmak gerekir,” demişti. Şimdi bunu deniyordum. Allah şahitti, yıllardır deniyordum ama bu kalın kafalı adam, beni fazla zorluyordu.

Üniformasına kısa bir bakış attım ve kaşlarımın altından selam verdim. “Selamünaleyküm.” O şanlı mesleğin hatırına, o üniformanın hatırına...

Adam kıs kıs güldü. “Sana da merhaba genç. Türkçe bilmiyor musun?”

Tam da bu anda, sanki tevafuklar beni bu tartışmaya zorluyormuş gibi akşam ezanı okunmaya başladı. Derin bir soluk aldım, elimdeki hesap defterlerini, köylünün alacak verecek borçlarının bulunduğu desteye kattım ve deri çantaya yerleştirdim. Emin’e erken döneceğim sözünü vermiştim. Zelal de akşam yemeğini hazırlamış olmalıydı. Gülümsemesi yâdıma düştükçe, komutanın varlığını unuttum ve yoluma doğru döndüm. Ama o, kendini unutturacak gibi değildi.

“Gözüm üzerinde, ağa oğlu! Ağabeyin ölüp gitti diye durulmayacaksın sen, biliyorum. Sen ve yollarına gittiğin müdavimlerini darağacında sallandıracağız!”

Burnumdan soluyarak döndüm ama Komutan Halis, ortaya çıkıp, beni omuzlarımdan tam da o an kavramıştı. Neyi engellediğini biliyordum ama “Bırakın lütfen komutanım,” dedim dişlerimin arasından. Eniştem buraya yeniden atanalı birkaç sene

olmuştı. Görevinin tehlikeye girmesini istemezdim ancak dayanamıyordum. “Ağabeyim hakkında kimse böyle konuşamaz.”

Komutan Halis, beni sıkı sıkıya tutup kulaklarıma doğru hırladı. “Gerçekten ölmek istemiyorsan, var git yoluna, deli oğlan! Karını, çocuğunu düşün.”

“Söyle ona komutanım...” dedim öfkeden yaşaran gözlerimi kısıarak. “Ben kimsenin neferi değilim, hiçbir müdavimim de yok. Benim yolum Allah’adır, kalbim de iman doludur.”

Komutan Halis, beni çekiştirerek nefret yüklü jandarına komutanından uzaklaştırıyordu. Ellerini kollarını sallayışı benim öfkemi daha da körüklüyordu ve bunu bilerek, ellerini havada savurdu. “İnandığın Allah, senin karnını doyurmuyor. Sizin gibi geri kafalılar yüzünden gelişmedi bu memleket. Ağabeyin çocuk aldı, sen de yengeni... Aranızda paylaşıyor olmanız ne güzel... Böylelikle kendi iğrenç genlerinizi kimseye bulaştırmıyorsunuz.”

Sonrası öfkemi hatırlayamıyordum. Gri bir bulutun ardından, bağırdığımı hatırlıyorum. “*Allah öfkelenenleri sevmez,*” diyordu ağabeyim, kulaklarımdan ardından ama ben bağıırıyordum. Susmuyorum. Allah için, ağabeyim için, Zelal için bağıırıyor ve kurtulmaya çalışıyorum. Birini itiyorum, öteki üzerimde... Onu itiyorum, bir başkası... Kim kimdir görmüyorum.

“Ne bilirsin sen?” diyorum. “Sen bizim hâlimizi ne bilirsin?” Ağzımdan köpükler çıkıyordu öfkemden. “Senin arkanda bıraktığın kadınlar, gayrimeşru çocukların ne hâlde biliyor musun? Sen, kimseyi arkanda bırakmamak ne demek biliyor musun? Sen, bu coğrafyada kadın olmak ne demek biliyor musun? Sen, medeniyetin gerçekten ne olduğunu biliyor musun?” Kelimeleirim kesik kesik, akrebin avına saldırması gibi sivriydi. “Bir daha karımın adını ağzına alırsan, seni öldürürüm. Öldürürüm seni!”

En sonunda koca iki adam, dizlerini karnıma bastırıyor ve beni yere yatırıyor. “Ah be!” diyor, yüzü gözü kızarmış Komutan Halis. “Ah be oğlum...”

O da biliyor. Yıllardır sabrımı zorladığını o da biliyor ama sadece “ah” çekiyor. Susmak gelmiyor artık içimden.

“Allah için, böyle adamlar kahrolsun komutanım,” diyorum sesimi susturmaya çalışsa da. “Ağama, Allah’ıma, Zelal’ime uzattığı o dili kopsun!”

“Atın bunu içeri!” diye bağırıyor, o sabrımı zorlayan adam. “Biraz dört duvar arasında kalsın da aklı başına gelsin!”

Onu öldürüp yıllarca içeride yatmak geliyor içimden... Sonra aklım berraklaşıyor ve akşam yemeğinde beni bekleyen karım ve çocuğum aklıma geliyor. Gözlerim yaşıyor ve yutkunarak sakince doğruluyorum.

“Tamam, Halis komutanım,” diyorum ben engellemeye çalışırken elimi havaya kaldırıp. “En beteri ne olabilirdi ki? Karıma da dil uzattı, öldürmedim onu. Öldürmeyeceğim. İki gün yatar çıkarım ben. Ama o ve onun gibiler, aynı kafayla bir ömür yaşayacaklar. Ben kendime yanmıyorum. Benim yandığım, böyle adamların geldiği yerler. Böyle adamların yönettiği makamlar. Böyle adamların, adam sayılması!”

Ağzıma dolan kanı sildim ve dimdik, ellerimi önüme uzattım. “Takın bakalım,” dedim hafifçe gülümseyerek. “Aklıma kelepçe takabilecek misiniz?”

Kelepçeyi koluma takan askerin yüzü de benimki kadar düşmüştü. “Somurtma kardeşim,” dedim tebessüm ederek. “Yoksa askerliğini yakarlar.”

Oğlan önce şaşırdı, sonra dudakları hafifçe kıvrıldı ve kelepçeleri elime nazikçe geçirdi. Konuşma izni olmadığı için, sadece bu kadarını yapıp beni sırtımdan hafifçe ittirdi.

Jandarma komutanının yanından geçerken gülümsemeye devam ettim. Ona asla tatmini yaşatmazdım.

Ama arabaya bindiğimde, Zelal'in hakkımda düşüneceklerini ve ağabeyimin tembihlerini düşündüm. “Yine duramadım, ağabey...” diye fısıldadım. “Affet, yine susamadım.”

BEKLENMEYEN

✧ BEN YANMAZDIM BU KADAR – İLRAİ ZERDÜŞ

ZELAL

Kendime oldukça yabancı bir hislerin kollarında kıvrandım o gece. Öfke vardı. Apaçık ve barizdi. Neden yapmıştı bunu? Neden evde beklediğimizi bildiği hâlde, böyle bir kavgaya karışmış ve kendini içeri attıracak kadar büyük bir öfke patlaması yaşamıştı?

Bir de anlamsız bir sıkışma vardı sol köşemde. Bir yumruk ki, ancak Süleyman'ın koca ellerinden çıkar böyle bir yumruk... Kalbimi sıkıp bırakıyor, sadece nefes alacak kadar yaşamama sebep oluyordu.

İkinci günün gecesine kadar Süleyman'ın yumruğunu sinemde koşturdum. Döktüğüm terlerin, hırpaladığım bedenimin, açlığımın bile çaresi olmadı o güçlü tutuşa. Gece çöktü, anam Emin'imi kucakladı ve odasına götürdü. Bir ara avluda beni gördü. Gece tespihine kalkardı sık sık, bu onun uykusuyla bile kendini sınamasının bir yoluydu. Ona bir gün, “Uyanmak neden bu kadar önemli anne?” diye sormuştum. Öyle bir uyanmak değil... Yani en derin uykusundan kalkma ve tespih çekme çabasıydı sorduğum. O da “İnsan aşırı sever ve sıcak bir yatağı... Nefsimin açlığını oruçla sınıyorum. Neden uykumla da sınımayayım?” demişti.

Anlıyordum artık. Galiba aynı dili konuşmaya başlamıştık. Benim kendimden kattığım yetim ve öksüz ruhum vardı elbet... Daha acıklı, daha hüznü ama yine de imtihanı kucaklayan...

Anam iç çekti ve bana bakarak “Baykuş etti bizim gelini deli oğlan,” dedi. Arada sırada anlamsız kelimeleri oluyordu anamın. Hep de Süleyman ve kendiyile ilgili oluyordu bunlar.

“Derdim Süleyman değil ana,” dedim hemen. “Süleyman delikanlıdır. Bunu bütün köy bilir.”

“O zaman gecenin bu vakti, seheri gözlemek için mi kalktın güzel kızım? Yoksa seherle gelecek olan o deli yeli mi?” diye sordu anam.

Ona gözlerimi büyüterek baktım. İma ettiklerini anlamak, benim için daha utanç vericiydi. “O ağa,” dedim kendimi savunarak. “Koskoca bey oldu. Bir kadının beklemesi, ehemmiyet taşımaz.”

“İster koskoca bey olsun, ister ülkeye padişah. Bir adam, kadınının yanında sadece erkektir.”

Annem tespihine giderken kederle kafamı ellerime gömdüm ve derdimin ne olduğunu kendime sordum. Sonra kabullendiğim ki, onu merak ediyordum. Ama neden? Kocam olduğundandır elbet diye savundum yeniden kendimi. Kocamdı ve bir erimi daha toprağa vermek istemiyordum.

İsmail’i de böyle merak ederdim. Onun için korkar, başına bir şey gelir mi diye kaygılanırdım... Ama İsmail’e sevgi besliyordum. Kalbimin bir parçası onun kalbindeydi ve nereye gitse yanında götürüyordu. Eksik kalıyordum. Bir yarım onu hep özlüyordu. Ve şimdi bomboştum. Giderken yarımı beraberinde toprağa gömmüştü. İçimde filizlenecek tek bir fidan yoktu.

Peki, bu anlamsız kaygı, bu önemseme, bu yoksunluk hissi de neydi? Daha birkaç ay olmuştu ve alışmış mıydım? Kederle nemlenen gözlerimi kaldırdım ve eteğimi avucuma toplayıp ayaklandım. Süleyman bugün de gelmeyecekti. Beklemekle elim hiçbir şey düşmezdi.

Kendimden biraz iğrenerek, biraz da ürkerek yatağıma girdim. Saçlarımı çözdüm. Dünya sırtıma yüklenmiş gibi, tüm köyün işini tek başıma yapmışım gibi kemiklerimin ağrısıyla uymaya çalıştım. Sinemden kopan bir hıçkırık mıydı? Gözümün yaşını yastığa sildim ve sırtımı döndüğüm tarafa döndüm. Orada, daha iki gece öncesinin izini taşıyan, çökük bir yastık vardı. Aramızda bir kol boyu mesafe...

Yokluğunu bu kadar hissediyor olmam garip miydi? Kocam olduğu için miydi? Bir evlilik insana bunu mu yaşatırdı? Hiç tanımadığım, belki de vicdansız bir adamla da aynı duyguları hissediyor muydum? İlk kocam İsmail'e hissetmişim çünkü o iyi bir adamdı. Benim sevgili, hoşgörülü ve sadık kocamdı. Ve şimdi mecburiyetten evlendiğim Süleyman... Kocamın kardeşi Süleyman... Mert, onurlu, öfkeli ama öfkesi yalnızca haksızlığa olan Süleyman... Ona karşı da aynı hisleri beslemem, İsmail'ime ihanet değil miydi?

Daha çok hıçkırdım. Uzun süredir ağlamamış olan gözlerimden sicim gibi yaş akıyordu. Saçlarım yüzümü terletiyor, göğsüm sıkışıyordu. Elimi göğsüme attım ve iç elbisemi göğsünden tuttum. Sanki o kumaş beni boğuyormuş gibi bedenimden uzaklaştırmaya çalıştım ve kafamı bacaklarıma gömdüm. Sesim anama giderse olmazdı. Ne için ağladığımı bile bilmiyordum.

Yan döndüm ve kıvranarak, burnumu yastığa yasladım. Üstüme hücum eden koku yüzünden kalbimin birazcık hafiflediğini hissettim. Kokuyu daha fazla almak için yüzümü yastığa gömdüm ve derin bir soluk çektim.

Uzun zaman ağlamanın verdiği iç çekişlerle uyuyakaldım.

SÜLEYMAN

İçeri parmak uçlarımla girdim. Onu uyandırmak istemedim. Ne diyeceğimi bile henüz kararlaştırmamıştım. Af mı dilemeliydim? Ama kötü bir şey yaptığımı düşünmüyordum. Anlatmalı mıydım? Peki ya bana kızar mıydı? Annemle olduğu gibi önünde el pençe divan duramazdım. Durmalı mıydım?

Bu evlilik işi öyle karmaşıktı ki, ona nasıl davranacağımı düşünmekten iki gündür ne uyumuş ne de yemek yemiştım. Açlıktan ağrıyan midemin sessiz olmasını ümit ederek karanlıkta yatağı bulmaya çalıştım. Öyle çok uyku bastırmıştı ki, yürüyüş yolunda uyuyakalmaktan korktum.

Botlarımı sessizlikle çıkardım. Neyse ki kuş ötüşüne bile uyanan karım, derin bir uykudaydı. Ne denli yorulduğunu Allah bilirdi. Bazen, oldukça deli yanımda onu bu işten, bu evden, bu köyden uzaklaştırmamı söylüyordu. Ama kaçmaya yüreğim el vermiyordu. Bura benim köyüm, ata toprağımdı. Zorbalıklar beni buradan uzaklaştıramazdı. Üstelik, anamı ve babamı bu evden kendimle götürmem de imkânsızdı.

Odanın köşesinde, iç elbiselerim kalana kadar üstümü çıkardım. Dere suyunda iyice bir yıkanmıştım, eniştemin benim için bıraktığı temiz elbiseleri de üstüme geçirmiştim. Hapishanenin o rutubetli kokusuna evdekileri de maruz bırakmak istememiştım. Yavaşça yanaştım, her daim yattığım tarafa yöneldim. Yorganı kaldırdım. Amacım içine girmekti ama öylece ayakta kaldım.

Gündüzleri papatyaların en ısıltılı zamanlarıydı, Zelal'in ise geceleri... Çünkü geceleri Zelal gözlerini yumuyor ve tüm o azamet, kendini koruma ve saklama yok oluyordu. Sadece saf ve tertemiz bir sima ile Zelal kalıyordu. Ve şimdi bu gece çiçeği yatağımda, yastığımda yatıyordu. Neden? Neden benim yastığımda yatıyordu?

Bir şelale gibi kıvrık ve sarı saçları yüzünün bir kısmını örtmüştü. Yastığa tutunan elleri bir hayat arayışında gibiydi. Uzandım. Ellerim öyle çok titredi ki, onu uyandırmaktan ölesiye korktum. Saçlarının yumuşak telini parmak ucumla çekerken teni tenime değdi. Parmaklarımdan yayılan karıncalanma enseme doğru, oradan da tüm bedenime yayıldı. Sık nefesler almaya başladım. Daha önce hiçbir kadına böyle dokunmamıştım. Daha önce Zelal'e, karıma böyle dokunmamıştım.

Saçlarını çektim ve kırılacakmış, yok olacakmış korkusuyla elimi geri çektim. İki kolumu arkadan bağladım ve onu daha iyi görebilmek ümidiyle eğildim. Şimdi pencereden sızan ay, yüzüne vuruyordu. Kaşları çatılmıştı. Kötü bir rüya mı? Yoksa öfkeli mi uyumuştum? Niye? Bana mı öfkeliydi?

Sorular öyle çok zihnimi kurcalıyordu ki, o anda gözlerinin hâlini göremedim. Göz altları çökük, burnu kızarıktı. Ağlamaktan bitap düşmüş gibi bir hâldeydi. Neden? Onu kim ağlatırdı? Ona kim kıyabilirdi? Ellerimde can verecekti.

Öyle öfkeli bir soluk çektim ki Zelal'in yüzüne doğru, o an Zelal kıpırdanarak uyandı. Garip bir şey yaptı... Önce burnunu yastığıma dokundurdu. Derin bir soluk çekti ve ağlama sonrası gelen bir iç çekiş koy verip gözlerini açtı.

Göz göze geldik. Aylardır, hatta onunla tanıştığım yıllardan beri böyle bir bakış görmemiştim. Öfke mi? Yoksa rüyada olduğunu mu sanıyordu? Ama öfke olsa gözleri nemlenmezdi. Dudakları ince bir çizgi hâlini aldı. Kaşları çatıldı ve aniden geri çekildi. Saçları birer perde gibi etrafını sardı, kokusu ise benim etrafımı...

Dudakları mı titriyordu? Kaşlarım onu taklit ederek çatıldı ve dudaklarım gerildi. Mutsuz eden neydi?

“İyi misin?” diye sordum. Yüzünü hızla benden çekti ve sırtını döndü. Kalkıp üstüne bir hırka, başına bir örtü aldı. Örtüye kaşlarımı çatarak bakmadan edemedim. Hâlen böyle bir savunma kuşanması, beni perişan ediyordu.

Yüzünü döndüğünde soğuk ve uzak görünüyordu. “İyi mi?” diye sordu. Dalga geçermiş gibi kafasını iki yana salladı. “İyi gibi bir hâlim var mı?”

Sözleri öyle iğneleyici, ses tonu öyle sertti ki, anamdan bile böyle azar yemediğimi düşünürken buldum kendimi. Peki, bunun iyi hissettirmesi, benim nasıl bir insan olduğumu gösteriyordu?

“Biliyorum, kaygılandırıdım sizi...” diye söze başladım ama tahammül edemiyormuş gibi arkasını dönünce laf boğazıma tıkkıldı. Çok fazla kızmış gibiydi. Neden?

“Ben hayatımda bu kadar sinirlenmedim,” diye homurdandı. Bana yeniden baktığında, gözleri kan çanağıydı. “Acaba seni oraya uzun süre mi kapattılar? Acaba seni hasta edene kadar dövdüler mi? Acaba içeride başına bir şey mi geldi? Acaba dikbaşlılığının bedelini yine ben ve Emin mi ödeyecekti!”

Bir adım geri attım. Kalbim boğazımda atıyordu. Öfkesi elle tutulur cinstendi ve onunla ilk kez böyle samimi bir konuşma yaparken, aslında bu konuşmanın bir tartışma olduğunu kavramak beni afallattı. Ağabeyim her zaman kavgaların, bir insanı tanımanın en kolay yolu olduğunu söylerdi.

“Bu kadar kızacağını tahmin etmemiştim,” dedim kendimi aptalca savunarak.

“Kızmadım,” dedi ama sesi yine kızgın çıkıyordu. Aramızda bir oyundu bu ve dayanamayarak sataştım. “Kızdın.”

“Kızmadım!” diye bağırınca aslında sataşmak için pekiyi bir zaman olmadığını anladım. Bana döndüğünde zorlukla yutkunuyordu. Saçını kısmen örten başörtüsü; kafasında, gece fırtınasının

daki bir perde gibi salınıyor, saçları da ona eşlik ediyordu. Elleri, titrekçe alnını yokladı ve hayal kırıklığını andıran bir ifade alnına yerleşti.

“İnan bana, kızsam anlardın. Sadece hayal kırıklığına uğradım. Sorumluluk sahibi olabileceğini sanmıştım ama sen eski, akıllı bir karış havada Süleyman’sın!”

İşte bu, kalbime isabet eden bir mermi gibiydi. Zorlukla yutkundum ve onun gibi öfkelendiğimi hissettim.

“Bilmiyorsun. Bir şey bilmiyorsun ve bana bu kadar kızmaya hakkın yok.”

Bana göz ucuyla bakıp fısıldadı. “Haklısın. Buna hakkım yok. Çünkü sen zaten kimseye kendine karışma hakkı vermezsin.”

Sersemledim. Bir isabet daha... Neden bu kadar acıtıyordu? Ağabeyimin sözlerini ondan işitmek yaralayıcıydı.

“Yanılıyorsun,” diyebilirdim ama o, öfkesini kusmaya yemin etmiş gibiydi. Neredeydi sabırlı, her şeye susan ve sağduyulu Zelal? Onu da mı çıldırtmıştım?

“İsmail...” Ağabeyimin ismi dudaklarını titretti. Benim de kalbimi... Ondan ağabeyimi duymak, canımı yakıyordu. Utandırtıyordu. Suçlu hissettiriyordu. Yüzümü kızartıyordu... “İsmail senin yaptığını asla yapmadı bana. Böyle hissetmeme asla sebep olmadı!”

Suçlulukla kaçmak istedim. Bir köşeye saklanmak istedim ama böylece dikildim. Zelal dolmuştu ve taşıyordu.

“E-eğer...” Sesi titredi ve bana öfkeyle baktı. “Eğer yaşıyor olsaydı, beni ve Emin’i düşünürdü. O erkeklik gururunu değil!”

Kendimi kayırmak istedim. Asla kazanamayacağım bir savaşa sürülmekten yorulmuştum. Ben ağabeyim değildim ve bu kıyaslamalar canımı çok fena yakıyordu. İnsan hem en sevdiğiy-

le kıyaslanıp hem de onu çok özler miydi? Onu yenmek isterken aynı zamanda da pişmanlık hisseder miydi? Ağabeyim, ömrümün sonuna kadar karımla aramda asılı kalacaktı. Ve ben hep onunla yargılanacaktım. Tüm bunlar yetmiyormuş gibi Zelal'e olan aşkım depreşmeye ve beni tüketmeye devam edecekti. Ve ona el süremeyecektim... Ona uzandıkça parmaklarım titreyecek ve bu kadın bana her baktığında âşık olduğu adamı, ağabeyimi görecekti.

Sessiz kaldım. Üstümü çıkardım ve küskünlükle yatağa girdim. Özür dilemeli miydim? Ama yine olsa, yine yapardım diye-medim. Zelal'ime laf etmişlerdi. Ona nasıl laf ettirirdim?

Sırtımı yine ona döndüm ve yastığıma sinen kokusuna burnumu dayamamak için direndim. Sessizce, serinlik bedenimi kuşatırken uzandım. O da sessizdi. Nefes bile almıyor gibiydi. Dakikalar sonra yatak çöktü ve kendi tarafına yattığını hissettim. Aramıza yine koca bir yorgan yığıldı ve belli ki başörtüsüyle yatağa girdi.

Uyuduğunu düşündüğüm sırada fısıltısını duydum. O kadar kısıktı ki, hayal olduğunu düşündüm.

“Beni bu kadar kaygılandırmaya hakkın yoktu.”

Gözlerimi yumdum ve burukça gülümsedim. Bir sevgili değil ama en azından bir eş kadar benim için kaygılanmıştı. Bu da yeterdi...

ZELAL

“İki keklik, bir kayada ötüyor...” Kayınvalidemin bu sabahki türküsü epey manidardı. Görmezden geldim, çünkü Süleyman'la ettiğimiz kavganın anısı hâlen tazeydi ve içimde filizlenen bu öfkeli kadını tanıyamıyor, ondan korkuyordum. İsmail ile evliy-

ken böyle hissetmeme sebep olacak hiçbir şey yaşamamıştım. Süleyman'la ise her günüm diken üzerinde ve rahatsız geçiyordu. Omuzlarıma, benim İsmail'e yüklediğim sorumlulukları yükliyordu.

Yanından hızla geçtim ve samanlığa yürüdüm. Tırpanım bir savaş silahı gibi avucumun içindeydi, öfkem hâlen göğsümü deliyordu. Anamın, Süleyman'a bir şeyler fısıldadığım işittim ama kendimi kapatacak bir kapı ararken kulak ardı ettim.

Samanlığa girdim ve üç adamın öfkesiyle samanları yukarı atmaya başladım. Üstüm, kirpiklerim hatta tırnak içlerim bile samanla boyandı ama ter içinde kalana kadar bunu tekrarlardım. Bir an içeri güneşin ışığı doldu, gözlerimi biraz yaktı ve kapı hemen ardından kapandı.

“Ben yapıyorum baba...” dedim, bu görevi genelde üstlenen kayınbabama. “Bugün başka iş yok. Burayla ben ilgileneyim.”

“Kendini öldürmekse amacın, durma devam et.”

Homurdanan kocamın sesiyle yerimde sıçradım. Alnımdan bir terin yanağımı izlediğini ve boynuma doğru aktığını hissettim. Ona bugüne kadar kimseye atmadığım bir ters bakış attım ve işime geri döndüm. “Burayı ben hallederim,” diye homurdandım. Cevap dahi vermedi. Kocaman bir tırpanı eline aldı ve yerdeki samanları hırsıyla tarayarak bir araya topladı. Sonra çıplak elleriyle tuttuğu yığınları üst üste yığmaya başladı. İstemsizce, göz ucuyla gördüğüm işini takdir ettim. Kolları çevik ve hızlıydı. Omuzları öyle genişti ki bir insanı tek omzuyla kaldırabilirdi. Bu işler onun için çocuk oyuncağı olmalıydı. Benim tersime...

Nefesim tükenmeye başlamıştı. Ayrıca cildim öyle çok kaşınyordu ki kanatana kadar kaşımak istiyordum.

“Az kalmış, bana bırak kalanı.” Ona yeniden ters ters baktığımda gözlerini dikmiş bana bakıyordu. Samanlığın ufacık pen-

ceresinden sadece onun tarafına yansıyan ışık, tenini yakmıştı. Kıpırmızı teni, terinin parlaklığı ve altın saçlarıyla karşımda durmuş, gözlerini dahi kırpmadan bana bakıyordu.

Bu gümbürtü de neydi? Gözlerimi aşağı indirdim ve sinemde bir atın nallarının yeri dövmesini andıran bir tempo işittim. Çok fazla mı yorulmuştum? Kulaklarımın uğultusu, avuçlarımın terlemesi bu yüzden miydi?

Tekrar kocama göz ucuyla baktığımda, bana bakmaya devam ettiğini gördüm. Bakışları öyle... Öyle yoğunlu ki yutkunarak sordum. “Ne oldu? Neden öyle bakıyorsun?”

Bana sadece bakmaya devam etti. Tenimin alev aldığını, kemiklerimin sıvılaşmış gibi eridiğini hissettim. Olduğum yere yığılmamak için yere dayadığım tırpana yaslandım. Burada hava eksikliği hissederek, kafamı pencereye çevirdim ve nefes almaya çalıştım.

“Bana daha ne kadar kızacaksın?” diye sordu. Sesi hem hoyrat hem de kırılgan bir tını taşıyordu. Yutkundum ve yerdeki ufak parçaları bir araya toplamaya başladım. Hâlen beni bekliyor ve hareket etmiyordu. Sonra bana doğru bir adım yaklaştığını hissettim. Gerginlikle tırpanı daha çok sıktım, bu onu durdurdu. Hissetmiş gibi sessizlikle bekledi. En sonunda sesini yumuşatarak sordu. “Daha ne kadar küs kalacağız?”

“Bir kişi değil, üç kişinin yüküyle yaşadığını anlayana dek.”

Boğazını temizledi ve suçlulukla sessiz kaldı. Sözlerime devam ettim. “Kaygılanan bir anayı, babayı, eşi ve evladı aklına getirip, ona göre öfkene gem vurana dek...” Ona baktım ve bana bakan şaşkın yüzüne doğru fısıldadım. “Gerçek bir eş gibi davranana dek.”

Yutkunuşunu gözlerimle gördüm. Bana doğru bir adım daha gelişini de... Bu sefer geri çekilmemem, tamamen bedenimin iha-

netiydi. Bana yaklaştı ve yüzlerimiz arasında bir kol boyu mesafe bıraktı. Onu böyle yakından görmeyeli ne kadar olmuştu? Tanıdık siması değişmişti. Daha erkeksi ve daha sertti. Yüzündeki birkaç çizgi, güneşin altında belirginleşmişti. Sakalları uzamış ve güneş yanığı teninde sarı, kumral, siyah teller olarak parıldıyordu. Onu böyle incelemem, ne kadar doğrudu? Ne kadar doğal?

İhanet ediyormuş gibi hissetmiyordum. En kötüsü de buydu. Sevgime, aşkıma, bana bir baba, abi, eş gibi davranan eski kocama karşı tüm o sadaketime ne olmuştu?

“Affet...” diye fısıldadı tüm bu kargaşayı yaran kocamın sesi. “Ağabeyim gibi değilim. Bazen düşünmeden, duygularımla hareket ediyorum. O adamlar sana öyle deyince...”

“Ne dediler?” diye kestim aniden sözünü. Panik, kalbimi deldi. Bana yine ne iftira atılmıştı?

Bana bakarken yüzünün acıyla buruştuğunu, sözleri söyleyememenin verdiği suçlulukla gözlerini düşürdüğünü gördüm.

“Önemsiz. Sadece inanmayan, sevmeyen ve kötülükle beslenen bir adamın önemsiz sözleriydi. Ama o sözler seninle ilgiliydi ve ben, seni koruyacağıma yemin ettim Zelal. “

“Ağabeyine,” diye onu tamamladım. Her şey o kadar netti ki artık... Son zamanlara doğru Süleyman’ın her söze karşı kavgatmesi, benimle evlenme isteği, Emin’in yabancı bir elde büyümemesi için desteği... Hepsi İsmail’e verilen bir sözdü. Aslında bunu biliyordum ama Süleyman’ın ağzından beni sadece yemini için önemsediyini işitmek... Aklımı yitirmeden buradan çıkmalıydım. Bu kuyuda debeleniyordum. Bu evlilik, daha ne kadar böyle sürecekti? Süleyman’a mecburi bir eziyet gibiydi, boynuna atılan bir urgandı ve bu da yetmiyormuş gibi benim yüzümden kavgalara karışıyordu.

Arkamı döndüm. O sırada omuzuma uzanan el, beni durdurdu. Omzumdaki o sıcak, güçlü kavrayışla gözlerimi acı içinde yumdum ve yanaklarımın içini ısırdım. Çünkü bu hissi özlediğimi anladım: Bu korunma, sarmalanma ve sıcaklık hissini... Bunu eski kocamın kardeşinde bulmam da kaderin beni sınama şekliydi. Çünkü Allah biliyor, adamın elleri güven vermişti.

“Ağabeyime söz verdim, evet,” diye fısıldadı. Sesi öyle yakındı ki, başörtümü havalandırdı. “Ama Zelal, o an ağabeyim aklımın ucundan bile geçmedi. Tek düşünebildiğim karımdı ve karıma uzanan yabancı bir dil.” Titremeler bedenimi sardı. Ayaklarım beni nasıl tutuyordu? Omzumdaki el, beni bir parça çekti. Kendine doğru çevirdi. Gördüğüm, kalın ve koca botlarıydı. Biraz yukarıda pamuklu pantolonu vardı. Botlarının içine sokmuştu, tıpkı bir asker gibi... İşte o anda çenemde ellerini hissettim. Tenimi öyle dağladı ki, yüzümde iz bıraksa şaşırmazdım.

Çenemi kaldırdı ve gözlerime bakmak için dizlerini kırdı. Bir çocuğa seslenirmiş gibi seslendi. “Üzgünüm, Zelal... Beni affedecek misin?”

Ona bakmamak için öyle çok direnç göstermiştim ki, en sonunda çenem ağrımaya, göz kapaklarım titreşmeye başlamıştı. Çenesine bakıp, utanarak kafamla onayladım. Sesi kulaklarıma çalındı. “Bana bak ve affettiğini söyle.”

Yutkunarak ağlamaklı bir ifadeyle ona baktım. Dudaklarım titremesin diye birbirine mühürledim. İşte o zaman gördü. Ağladığımı gördü ve daha çok eğilip çenemi daha sıkı kavradı.

“Ne oldu? Seni bu kadar çok mu kırdım?”

Kıran o değildi. Kıran bendim. Eski Zelal’i paramparça etmiştim. İsmail’e ihanet etmiştim. Bu aileye utanç ve acı getirmiştim. Yine de bu adamla, bu kalbi sağlam ve güzel adamla evli olduğum için mutlu hissettim. Bu histen nefret ettim ama sevdim

de. Bu his beni göklere çıkarıyor, sonra utanmam için yerlere çalıyordu. Bu adam beni bir koca gibi kucaklarken, eski kocamın anısını da bünyesinde taşıyarak daha çok yaralıyordu.

Ona bakıyordum ve İsmail değildi işte. Ona sarılmak istiyordum ve İsmail değildi. Onun bana sarılmasını istiyordum ki bu en büyük felaketti. Kokusuyla uyumuştum, cehennemimdi...

Ona baktım ve yandım. Baştan ayağa. “Utanıyorum kendimden...” diye fısıldadım. Gözyaşlarım, kocamın ellerine damlıyordu.

“Neden?” diye fısıldadı. Ah, nasıl da habersizdi? O beni korumak için benimle evlenmişti. Ama ben tıpkı o çocuk Zelal gibi onunla kuşanmıştım. Göl başında gözlerine bakmış ve “Ne kadar güzel bakışlı bir çocuk ve sesi de bir o kadar güzel,” demiştim. Ağabeyiyle evlendiğimde, ağabeyine gözlerim herkese kör olana kadar tutulmuştu. Benim kıymetlim, hayatımdı. Ağabeyi ölmüş ve sorumluluklarla bu genç adamla evlenmek zorunda kalmıştım. Ağabeyinin yükünü yüklenen adamla... Ve utanmadan... Utanmadan bu adama da mı? Düşüncelerimi zapt ederek nefretle gözlerimi yumdum. Kendime duyduğum nefretle.

“Sana bu yaşattıklarım yüzünden,” dedim hırsla. Gözyaşlarımı elimin tersiyle sildim. “Daha iyi bir hayatı hak ediyorsun. Beni kayırmadan, kaygılanmadan, dert sahibi olmadan...”

Çenemi kurtarmaya çalıştım ama izin vermedi. Elleri öyle tanıdıktı ki, izin vermediğine sevindiğim için yine kendimden nefret ettim.

“Anlaşmıştık. Böyle konuşma demiştim sana. Bu benim aptallığımdı. Sebep her şey olabilirdi... Bunca zaman rahat durduğuma bile şaşırdım.” Kelimeleri telaşlıydı. Sanki onları benim zihnime kazımak istiyordu. “Sen bana yük olmazsın. Sen kimseye yük olmazsın. Kalbine, ruhuna aykırı. Sen sadece insanın kalbini ferahlatırsın Zelal...”

Kelimeleri derindi ama kalbim öyle kızgın ve utançla doluydu ki, o zamanlar ne anlama geldiğini kavrayamamıştım. Sohbetimizi bölen sesin, beni yeni bir dünyayla tanıştıracaklarını anlamadığım gibi...

“Mektubunuz var!”

Kocam sarsakça benden uzaklaştı. Bu anı bölmek istemiyor ama buna mecbur hissediyordum kendimi. Bazı şeyler dillenezdi ama bir sözden daha çok can yakardı. Süleyman’ın kavgası ve bana edilen hakaretler yüzünden bu kavgaya karışmış olması da böyle bir şeydi.

Süleyman dışarı çıktı. Biraz soluklanmak adına bir süre orada kaldım. İşleri bitirmişti. Bana tek tane kırıntı bırakmamıştı. Eşarbımı düzelttim ve rengimin normale dönmesi adına biraz daha bekledim. Kimsenin bir şeyleri anlamasını istemiyordum.

Kapıyı açtım ve habercinin çoktan ayrıldığını, anamı, babamı ve kocamı bir şeye uzun uzun bakarken gördüm. İçimde bir tedirginlik baş gösterdi ve yanlarına doğru usulca yaklaştım. Hepsinin yüzüne bir bir baktım. Birbirlerine bakarken Kürtçe konuşuyor ve anlamlandıramadığım kesik kelimelerle hararetle tartışıyorlardı.

Oraya gittiğimi gördüklerinde hepsi sustu. Bu haber her ne ise, benimle ilgili gibiydi. Yoksa neden hepsi bana baksın?

“Ne oldu?” diye sordum Süleyman’a. İfadesiyle biraz daha ürktüm. Şaşırmış gibiydi. Bana bakarken sanki bu haberi sindirmemi bekliyordu.

“Yazan kardeşin...” diye fısıldadı. Amcama bir şey olmuş olma ihtimaline karşı rengim attı.

“Ağabeyim mi? Ne diyor?” Süleyman kafasını iki yana salladı. Kaşlarımı kaldırarak sordum. “Kim öyleyse? Diğer ağabeylerim mi?” Kuzenlerimi kastediyordum. Kardeş demişti...

“Zelal.” Anamın sesi, Süleyman’ın ızdırabını böldü. “Erkek kardeşin. Senin bir erkek kardeşin varmış ve sana aylar öncesinden yazmış kızım. Ama mektubu yeni elimize geldi.”

“Nasıl olur?” derken rengim attı. “Benim babam öldü.”

Süleyman bana doğru geldiğinde kafamı iki yana sallayarak geri kaçtım. “Babam öldü, kardeşim yok benim.”

Kayınbabamın sesi, uğultuların ardından geliyor gibiydi. “Baban geçen sene vefat etmiş, Zelal. Erkek kardeşin de senden yeni haberdar olmuş. Seni yanına, Kayseri’ye çağırıyor.”

“Babam geçen sene mi ölmüş?” Sesim titriyordu. Oraya yığılmaktan korktum. Müthiş bir ihanet sancısı karnıma vurdu. Amcam haberdar mıydı? Babam beni nasıl bunca yıl bırakıp kendine yeni evlatlar edinmişti? “Benim babam çok önce öldü.”

“Zelal...” diye seslendi, Süleyman. Acım öyle yoğundu ki, onun gözlerinde benim acımın taklidini görünce yere düştüm. Dizlerimin üstüne çöktüm. “Babam beni bırakmadı. Öldü,” dedim hoyratça. “O öldü! Başka kardeşim, ailem yok. Öldü babam. Ben kimsesizim.”

Annemin güçlü kolları beni sarmaladı. Karşımda dizlerinin üstüne çökmüş Süleyman’a bakarken uyuşmuş gibiydim. Bana, “İstemezsen gitmeyiz...” diye fısıldadı. “Ama onlar gerçekten kardeşin Zelal. Baban ölmemiş. Kayseri’de evlenmiş. Orada dört evladı olmuş.”

Dört kardeş... Benim muhtaç olduğum babayla büyüyen dört kardeş... “Beni terk mi etmiş?” derken sesim fısıltı gibiydi. “Beni bırakıp gitmiş...”

Anam, kafamı kucakladı ve hıçkırığımı sinesine gömüldü. “Sen bizim kızımızsın,” dedi bana teselli vermek isterken. “Sen kimsesiz değilsin. Biz varız. Biz senin aileniz.”

Sırtımda anamın güven veren eliyle, kafamı kaldırdım ve Süleyman'a baktım. "Onları görmek istiyorum," diye fısıldadım. "Onları ve babamın mezarını görmek istiyorum. İnanmak istiyorum."

Çünkü bir mezarı bile olmadan kaybolan babamın beni terk ettiğine inanmak istemeyen yanımda, kardeşlerinin merakında olan yanımla çelişiyordu. Bir aile... Hiç sahip olamadığım ve hep hayalini kurduğum... Benim yitik hayatımın üzerine kurulmuş bir düzendi bu. Terk edilmiş bir evladın acısıyla nasıl evlenir ve evlat sahibi olabilirdi bir baba? Amcamın haberi var mıydı? Ve bunu bile bile beni yanında barındırmış mıydı?

"Onları görmek istiyorum..." dedim, tüm inkârlarımı ancak böyle susturabilirdim.

"Ben at arabasını ayarlayayım, sen de birkaç parça eşya al yanına. Hemen yola çıkalım."

Uyuşmuş gibi talimatlarına uydum ve daha o sabah, yetim ve öksüz bir kızın aynı zamanda iki adamı nasıl sevebiliyor oluşunun karmaşasını yaşarken, şimdi aynı zamanda terk edilmişliğin acısını sırtlamıştım. Babam, bir kere ölmüştü. Onun için yas tutmuştum ve şimdi yeniden öldüğünü duymak, aynı yası tekrar sineme yerleştirdi. "Yüklenemeyeceğim kadar sına Allah'ım," diye mırıldandım ve Emin'ini giydirip elbiseleri hazırladım. Ne kadar kalacağımızı bilmiyordum. Onları görüp hemen geri mi dönecektik? Kayseri kaç saat sürerdi? Beni nasıl karşılayacaklardı?

Yabancı bir şehirde ve yabancı insanlarla olacaktım ama aslında onlar benim kardeşimdi. İşte bu, hayatımda daha ne kadar değişiklikler olacağının ilk sinyaliydi.

Beni bekleyen Süleyman'ın yanına vardım. Bizim için şu dört tekerlekli, kapalı arabalardan bulmuştu. Hatta bir seyisi bile vardı. Emin'imi kucakladı ve içeri bıraktı. Benim de elime uzandı. O an sadece doğruların açlığını çektiğim için, düşünmeden

elimi eline bıraktım ve beni çıkarmasına izin verdim. Arabaya bindik ve Süleyman karşıma yerleşti. Koca cüssesiyle arabayı kuşatıyordu.

Kollarını bağladı ve sırtını yasladı. “Uzun bir yolculuk olacak,” diye fısıldadı. “Mümkün olduğunca dinlenin ve ihtiyacınız olursa bana söyleyin, olur mu?”

Oğlumun kafasını okşadı. İşte o an beynimde birkaç bağ koptu ve direkt kalbime ulaştı. Babam, öz kızını erkek kardeşine emanet etmiş, yeni evlatlar edinmişti. Bu adam ise ağabeyinin evladına baba olmuş, yetim ve dul bir kadını koşulsuz kendine eş ilan etmişti.

Bu adam, güzel kalpliydi. Ağabeyi kadar...

İkisinin de altın gibi kalpleri vardı. Ve Allah, bu adamları bana sanki “*Sabret, Allah sabredenlerle beraberdir,*” demem için göndermişti. Bir süre sonra gözlerimi yumdum ve iki günlük yolculuğumuzun sonunda karşıma çıkacak olan tüm o kargaşaya kendimi hazırlamaya çalıştım.

YOLCULUK

✧ KLÇÜÇÜM - SEZEN AKSU

ZELAL

Toza bulandım. Zihnimde ve kalbimde, eteğimin uçlarında, göz bebeklerimde... Her yerimdeydi toz. Silkelendikçe daha çok, daha kalın bir katmanla sarmalanıyordum.

Yeşil ovalardan geçtim... Yüksek dağlardan. Tozlu, çakıllı yollardan. Yorgunluğun beynimi ele geçirdiği bir evrede, Süleyman'ın koluma dokunup beni uyandırmasıyla ayıldım. Zihnim hâlen pusluydu ama içerisi kızıl bir güneşle aydınlanmıştı. Sıcak değildi, serin bir güneşti. Emin, baba bildiği adamın dizlerinde kalın bir battaniyeye sarmalanmış, melekler gibi uyuyordu. Süleyman'a baktım. Bana bakarken gözlerinde buruk bir gülümseme vardı. Arabada asılı duran perdeyi aralamış, âdeta beni oraya davet ediyordu.

Yanaşırken fısıldadı. “Daha önce hiç bu kadar büyük bir göl gördün mü, Zelal?”

Yolculuğum boyunca keşfettiğim güzellikler yetmiyormuş gibi bir de göl mü görecektim?

“Bir deniz kadar büyük değil ama ona baktığında da ucunu göremiyorsun. Uçsuz bucaksız bir su birikintisi...”

Sözleri görüntüyle pekişti. Güneş göle yansırken kırmızı bir gül şerbeti gibi yayılmış, dalgalanıyordu. Gerçekten de ucu bucağı yoktu. Kaybolmamak mümkün müydü burada? Sadece baktığımda bile boğuluyorken o göle dokunsam yok olurmuşum

gibi geliyordu. Su, buram buram çağırıyor ve soluğumu keskin havasıyla kesiyordu.

“Hazar Gölü...” Emin’in uyanmaması için kısık sesle konuşuyordu. Emin öyle yorulmuştu ki, muhtemelen iki gün boyunca kendine gelemeyecekti. Süleyman’a göz ucuyla baktığımda, gözlerindeki hayranlığı gördüm. Göle duyduğu sevgiyle ışıldıyordu. Biraz sarsıldım. Çünkü bu bakışı birkaç kere görmüştüm. Neye yoracağımı da bilemiyordum. Tebessüm ederek devam etti. “Kocamandır. Neredeyse bir deniz kadar. Kanatları Dicle’ye akar. Geçtiği her yer yeşildir. Bereketli bir toprak yığınının kıyısına toplar.”

Bu kadar şeyi nereden bildiğini düşünerek göle uzun uzun baktım. Muhtemelen askerlik hayatında öğrenecek birçok şeyi olmuştu. Tek başına başka bir şehre seyahat etmek kim bilir ne güçtü? Ben bile, yanımda kocam ve oğlum varken böylesi korkuyordum. Süleyman nasıl dayanmıştı? Süleyman’ı ne kadar az tanıdığımı fark ettim. Yabancı ve biraz çekingen hissettim. Çünkü bu daracık arabanın içinde, daha önce hiç dokunmadığım bir adamla baş başaydım. İsmail’le her şey çok normaldi. O benim ilkin korunağım, sonra da kolayca elimi uzattığım kocamdı. Kimselere onu sevdiğimi söylememiştim çünkü buna gerek yoktu. Herkes, ona duyduğum hayranlığı fark ediyordu.

Ama Süleyman... Öyle yabancı bir hisle sarmalıyordu ki etrafımı, ona bakarken yakalanırsam utancımdan kahrolurdum. Atalarım, kocana bile duyduğun sevgiyi belli etmemelisin derdi. Çünkü ayıptı. Geleneklerimiz, bu kadar katı bir inanışla göstermememi haykırıyorken ben İsmail için bunu umursamamıştım. Ama bu adamda... Bu adamda tüm hislerimi gömüp onlarda boğulmak istiyordum. Tıpkı şu gölde boğuluyormuşum gibi... Ben bilinmezlikten korkarak büyütülmüştüm. Şimdi bilinmezin kucağına gidiyordum.

“Korkuyorsun...” diye fısıldadı. Kirpiklerimin altından baktım. O zaman anladım ki, Süleyman gölü değil, beni izliyordu. Yüzümü ona çevirmeden göle baktım ve fısıldadım.

“Korku demek doğru olur mu, bilmiyorum. Ama yabancılık hissi beni hep çekindirir.”

“Biliyorum. İlk geldiğinde bunu görmüştüm.” Neyden bahsettiğini anladığımda şaşırdım. O zamanlar nasıl hissettiğimi biliyor muydu? “Eğer evlendiğin adam ağabeyim gibi biri olmasaydı, muhtemelen asla evlenmene izin vermezdim.”

Bu sözler beni diken üstünde oturuyormuşum gibi rahatsız etti, aynı zamanda kalbimde teklemeye sebep oldu. “N-Neden?” diye sordum kekeleyerek.

Gerginliğimi anlamış gibi arkasına yaslandı ve gözlerini kapattı. Bunu göz ucuyla gördüm. Onun da gergin olma ihtimalini gözledim, sadece kendi derdime düşmüştüm ve Süleyman’ın da en az benim kadar yabancı bir şehre yolculuk yaptığı için gerildiğini ve muhtemelen kardeşlerimle ilgili şüphelerini düşündüm.

“O zamanlar öyle küçük ve kırılgandın ki... Sana kötü bir söz etseler kalbinin kırıklığıyla can vereceğini düşünürdüm. Ama beni yanılttın. Ağabeyimi de... Hatta tahminen tüm köylüyü...”

Ona uzun uzun baktım. Bana bakmadığı için bu anı değerlendirdim, çünkü bana baktığında ağzımın kuruluğu, kalbimin şiddeti ve utancım onu incelememe engel oluyordu.

“Küçük bir kızken bile becerikliydin ama ağabeyim seni bırakıp gittiğinde ve yavaş yavaş büyüyüp, gerçekten olacağın kıza dönüştüğünde arkadaşlarımdan bile dilinden seni dinlemek çok zordu.” Bu konuşmanın gittiği yolu sevmesem de dinledim. Benim için kavgaları olmuştu. Şimdi olduğu gibi... “Ağabeyime çok kızardım. Ben olsam seni asla ardımda bırakmazdım.”

İşte bu, yeni bir sözdü. Rengim soldu ve gözlerim kirpiklerine kilitlendi. O anda durgun gözlerini açtı. Kızarmış ve keder yüklüydü. Gözlerimiz pekişti ve bana uzun, derin bir bakış attı. Kızıl ışık, göz bebeklerinde oynaşıyordu; sakallarını ve boynunu boyuyordu. Gömleğinin birkaç düğmesini açmıştı, kollarını katlamış ve saçlarını arkaya taramıştı. Bir erkeğin nasıl görünebileceğini kafamda canlandırırsam, bu Süleyman olurdu. Sert, kaba, keskin köşeli ama erkek... Avuç içlerimin terini eteğime silerken gözlerimi sanki gözlerine çekmiş ve bırakmıyordu. Ona bakmayı kesemiyordum. Yutkundum. Âdemelmasına bir göz attım ve terleterek tekrar gözlerine baktım...

“Seni asla ardımda bırakmam,” derken sesi çelik kadar sertti.

İşte o anda, Süleyman’ın aslında neden gergin olduğunu anladım. Kardeşlerimle tanışınca, yani yeni bir aile ile... Onu göndermemden ve orada kalmamdan korkuyordu. Bu çok saçmaydı. Benim ailem onlardı. Bu yeni aile ne kadar iyi olursa olsun, onlarsız yaşayamazdım. Hem Emin, babası olmadan asla büyüyemezdi. Babası... Yani Süleyman.

Bahanelerimi kafamda sıralarken kaygı genzimi yaktı. Ya Süleyman beni bırakırsa? Tüm bu sözlerine rağmen, orada güvende olacağımı düşünür ve beni terk ederse... Kaygıyla doğruldum ve öne doğru eğildim. Eşarbımın kenara düştüğünü, boynumun açıldığını fark etmedim. Tek derdim onu inandırmaktı.

“Asla orada kalmayacağım. Benim yerim sizin yanınız; annem annen, babam baban...”

Süleyman doğrulmadan bana uzun uzun baktı. Yüzüne çöken kederle gözlerim yandı. Neden bu kadar umutsuz ve kahrolmuş bir bakış vardı gözlerinde? Gözleri yüzümü okşadı ve açılan boynumda gezindi. Utanarak toparlanmaya çalıştığımda onun acıyla gözlerini yumduğunu gördüm. Neden acı çekiyordu?

“Peki ya ben kimim?” diye fısıldadı. Anlamadım. Ucunu kaçırdığım an, tam da beni incelediği o andı, o yüzden acısının bile sebebini fark edemedim.

“Süleyman?” diye fısıldadım soru dolu sesimle. Gözlerini açtığı anda artık öfke vardı. Onda hiç görmediğim bir ifade. Bana karşı hiç kullanmazdı öfkesini.

“Uyu, Zelal. Yolumuz uzun,” dedi. Sesi öyle keskindi ki güçsüz düşmemek için geri yaslandım. Kafasını çevirdi ve kızıl güneşin ışıklarına karşı gözlerini yumdu. Dünyayı sırtlamış gibi bir iç çekiş koyuverdi ve uyudu. Bense, saatler boyunca onun kederiyle kederlendim. Ne istediğini, neden mutsuz olduğunu, neden hiç konuşmadığını, beni neden yabancılaştırdığını... Eğer aklım biraz daha büyük, yaşanmışlığım biraz daha çok olsaydı, bir erkeğin hislerini daha iyi tecrübe ederdim. İsmail’le taş çatlasa bir yıl geçirmiştik. Zaten onun da Süleyman’la benzeyen tek yanı sadece kanıydı. İsmail kolayca çözülen bir bağ iken, Süleyman kördüğüm gibi parmaklarıma dolanıyordu.

ZELAL

Bir konaklama yerinde, küçük, temiz ama biraz eski bir oda tuttuk. Yorgunluğumuzu gidermek için sadece üç saatimiz vardı. Tekrar yollara düşecektik. Süleyman’ın dediğine göre, şehirlerde kargaşa vardı. Bu kargaşanın ortasında kalmamak için acele etmemiz gerekiyordu.

Yola tekrar çıkana kadar Emin’in yüzünü yıkayıp, karnını doyurdum ve bitap bedenini yatağa koydum. Onun için kaygılanmadan edemedim. Annesinin bu sefil hayatında sürüklenen ufacık bir beden gibiydi. Daha babasını görmeyen bir çocuktuk o. Sonra amcasını baba bellemişti. Şimdi de annesinin bilmediği kardeşlerinin yanına, iki günlük yolculuğa çıkmıştı. Laflar işiti-

yordu ufacık kulakları. Sorguluyordu. Babası ve amcası gibi zeki bir çocuktı. O kadar sorguluyordu ki, bazen hızına ben bile yetişemiyordum.

Ona baktığımda oğlumu değil de bir kardeşi görür gibiydim. Çünkü beraber büyümüştük. Daha kadınlığın ne olduğunu kavrayamadan önce dul kalmış, sonra anne olmuştum. Emin büyüdükçe de kendimi anne gibi hissetmiyordum. Yol gösterecek kadar tecrübeli bir anneden ziyade, onunla beraber öğrenecek bir arkadaştan farksızdım. Bu da kendimi yetersiz hissettiriyordu.

Odaya giren güçlü ayak sesleriyle döndüm. Elbisemi çıkarmış, iç eteklerimle ve ince iç başörtümle oturuyordum. Kafama dolamıştım ama boynum, kollarımın yarısı ve muhtemelen bileklerim ortadaydı. Yorgunluktan kafam o kadar bulanıktı ki, kendime çekidüzen vermek istemedim. Zaten bunun Süleyman için de pek önemli olduğunu düşünmüyordum. O beni bir kadın gibi görmüyordu. Her ne kadar bu evliliği gerçek kılmak istediğini söylese de bu, inancı ve görevi gereği idi.

Ayakkabılarını çıkardı ve dışını duvara bir iki defa vurdu. Tozlarını dağıtır dağıtmaz hafif aralık kapıyı hızlıca kapattı. İçeri eğilerek girmişti. Odanın kapısı, çok kısa ve dardı. Duvarlardan kireç kokuları geliyordu. Duvarda yanan hafif ampul, onun bitap yüzünü aydınlatıyordu. Doğrularak yanaştım. Amacım ceketini çıkarmaktı. Ama beni görmedi bile. Hızla ceketini çıkarırken benim ellerim de omuzlarındaydı. Ellerimiz çarpıştı. Dengemi yitirdim. Bileklerimi tutarak düşmemem için beni hafifçe çekti.

Kalakaldık. O da ben de... Bileklerimi sıkıca tutmuştu. Nefesi suratıma düştü ve birkaç günlük sakalı burnuma çarptı. Bileklerim yandı. Kendimi geriye çekmek istedim ama hareket edemedim. Sıcaklığı, kokusu ve sakalları öyle bir sarmaladı ki etrafımı, yorgunluğuma yordüğüm baygınlık hissi sırtımda filizlendi.

Bu his karnıma, bacaklarıma ve parmak uçlarıma indi. Kıvrılan parmak uçlarımla kafamı kaldırdım ve gördüğümüz göller kadar derin, çimenler kadar yeşil gözleriyle buluştum.

“Dikkatli ol,” diye fısıldadı. Sesi iliklerime kadar işledi. “Daha kardeşlerini görmeden düşüp bir yerini kıracaksın.” Hafıfçe gülümsedi ama gülümsemesi gergin ve gözleri tedbirliydi. Geriye çekildim ama yakınından ayrılmadım. Gülümsemesi bir dua gibi kucaklamıştı. Ben de hafıfçe gülümsedim.

“Ceketini çıkaracaktım,” diye fısıldadım. Öyle yanıyordum ki yanaklarımin, ampul ışığında bile kızarıklığını gösterdiğine emindim. Bu utangaçlık da nereden çıkmıştı?

Ceketini çıkardı, tebessüm ederek ellerime bıraktı. “Ben çocuk değilim,” derken sesi hâlen tedbirliydi. “Böyle ceketim için koşturmana gerek yok.”

Bana bunu öğrettiklerini, yapmazsam kendimi kötü hissedeceğimi söylemek istedim ama muhtemelen bunun için amcalarıma ve bunu öğreten herkese kızacaktı. Çünkü Süleyman’ın saygı anlayışı çok başkaydı. Ona, “İstiyorum,” diyerek cevap verdim ki kızacak bir şey bulamasın...

Ve yine o tebessüm... Kırılgan bir oğlan çocuğu gibi bana gülümsediğinde, parmaklarıim kilimlerde kıvrılıyordu. Kendimi tanıyamayarak yutkundum ve arkamı döndüm. Gözlerini üzerimde hissediyordum. Bu yüzden yürüyüşüme, eğilişime, hatta yatağa uzanışıma bile dikkat ettim. Kendimin farkına varmaya başlamıştım. Mesela saçlarıim dağınıktı ve bu kendimi kötü hissettiriyordu. Sonra elbisemin de yolculuktan tozlandığını, yüzümü ve ellerimi yıkasam dahi bedenimin de terli olduğunu biliyordum. Bu ayrıntılar, eskiden bu kadar önemli olmazdı. Ama şimdi kendimi çirkin ve yaşlı hissetmeme sebep oluyordu. Bunun sebebi neydi? Süleyman’ın bakışları mı?

O da iç elbiselerine kadar çıkarmaya başladı. Kendimden utanarak ona baktım. Ampul onun tarafında yandığı ve muhtemelen yastığım da bakışlarımı gizlediği için, sinsi bir kedi gibi onu inceledim. Hava ve oda çok sıcaktı. Alnında ve göğüslerinde ter izleri birikmişti. Saçlarını defalarca eliyle arkaya taramış gibiydi. Çoraplarına eğildi ve onları da çıkarıp, çırparak kenara koydu. Yarın yenisiyle değiştirmeliydi. Yakasını açtığı gömleğini de sandalyenin üzerine astı. Belinde bir çakı gördüm. Erkeklerin hepsinde bunlardan olduğunu biliyordum ama onda olmasını beklemiyordum. Kocamın belinde taşıdığı bu silahı bile görmemiş olmak, ondan aslında ne kadar uzak bir eş olduğumu gösteriyordu. Giyinirken onu hiç seyretmemiştim ki...

Çakıyı da kemeriyle çıkardı ve sandalyeye astı. Elleri öyle becerikliydi ki, saatlerce ellerini seyredebilirdim. Yutkundum ve utanarak gözlerimi kaçırdım. Pantolonunun hışırtısını, çıplak ayaklarının kilimi, sonra fayansı dövüşünü işittim. Yatak çöktü. Ortamızda uyuyan Emin homurdandı ve dönerek, babasına doğru kıvrıldı. Gözlerimi birazcık araladım ve Emin'i kucaklayan kocamla karşı karşıya geldim.

Yatak o kadar ufaktı ki onunla burun buruna uyuyor gibiydim. Bacaklarını ona değmesin diye kaskatı birbirine bastırdım. Onun da benim gibi kocaman bedenini kıvırdığını fark ettim. Ama bu yakınlıkta ona baktığımı gizleyememişim.

Konuşmadı. Bana sadece baktı. Gözlerini üzerimde hissederek yeniden uyumaya çalıştım ama olmuyordu. Bir dokunuş gibi boynumu, kulaklarımı ve dudaklarımı yakıyordu. Yeniden gözlerimi açtığımda, onun da gözlerini henüz yumduğuna tanık oldum. Hayal mi görüyordum? Bana dokunmasını mı istiyordum?

Kendimden nefret ederek hırsla sırtımı onlara döndüm ve yorgunluğun beni kucaklamasına izin verdim. Ağlamaklı hâlim,

kadınsal hislerime olan nefretimdendi. Ama kollarımın sızısına anlam veremiyordum.

SÜLEYMAN

Bir kere konaklamıştık, birkaç kere de yemek yemek için şehir merkezlerinde durmuş ve yola devam etmiştik. Onları yıpratmış mı biliyordum ama şehirler bu kadar karmaşıkken bu kargaşanın içinde kalmalarından korkuyordum.

Ağabeyimin korktuğu ve sürekli olarak benimle tartıştığı olaylar gerçek olmuştu. İnsanlar, kendi inançlarına ya da görüşlerine uymadığı için birbirlerini öldürüyordu. İş öyle bir raddeye gelmişti ki sağ sol görüşlülerin cinayetleri, gazete kupürlerini doldurup taşııyordu. Kampüsler, meclis, mahalleler... Gerginliğin bulaşmadığı yer yoktu. Siyasetin ellerinin hiç böyle kanlandığını görmemiştim. Bu, beni bile ürkütüyordu.

Eskiden olsa, bu olayların tam merkezine otururdum. Haklıyı, haksızı ararken kendi inancımı da insanlara diretirdim. Çünkü ben neye inanıyorsam özgürce söyleme hakkım vardı. Ama şimdi elimi bağlayan iki beden vardı. Onlar için ne denli değiştiğime ben bile hayret ediyordum. Burukça gülümserken ağabeyimin de bu hâlime hayret edeceğini düşündüm.

Şimdi ağabeyimi düşünmek, daha az acı ama daha çok utanç veriyordu. Çünkü dün onun eski karısını, benim karım Zelal'i nasıl izlediğimi anımsıyordum. Nasıl özlediğimi... Nasıl kollarımla sarmalamak istediğimi... Öyle masum duygular değildi bunlar. Hoyrattı. Onu kendime istiyordum ve bu yabancı şehirler, isteğimi daha da besliyordu.

Ya beni terk ederse? Bu düşünce beynimi kemirip duruyordu. Yanımda annem ve babam için kaldığım biliyordum. Onları,

kendi ailesi gibi görüyordu. Ama ya kardeşleri onu çok severse? Ya Zelal kardeşleriyle kalmak isterse? Onu tutabilecek ne vardı ellerimde?

Ona dokunmayan, ondan çocuk sahibi olmayan, hatta gerçek bir evlilikleri bile olmayan kocasıydım. İçgüdülerim, oldukça sağlam bir ısrarla onu kendimin kılmak istiyordu. Sanki tüm erkekler, hatta tüm kadınlar bile ona dokunmadığımı, onun bana ait olmadığını biliyor gibiydi ve bu histen nefret ediyordum.

Çok az bir yolumuz kalmıştı. Haziran ayında kar taşıyan bir dağın eteklerinden geçerken, buranın Erciyes olduğunu varsayıyordum. Geldiğimiz yönün tersine oldukça sert bir havası vardı bu şehrin. Sıcaktı ama hafif bir esinti suratınızı usul usul okşuyordu. Varmış olmanın ferahlığıyla perdeyi aralayıp arabanın penceresini açtım. Kıvrımlı yollara bakan Emin'in iç çekişi kulaklarımı doldurdu. Kıkırdadım. Hayranlık duymak konusunda benden aşağı kalır yanı yoktu. Ağabeyim gibi sessiz bir çocuk değildi, benim kadar duyguları konusunda geveze bir çocuktü.

"Baba, şu kayalaya bak!" Bazen "r" harfini çıkaramadığı konuşmasıyla annesini de gülümsetmişti. Yol boyunca ona bakmamaya öyle özen göstermişim ki, şimdi Emin doğal bir konuşma yaparken bakmak zorunda kalmış ve gülümsemesiyle manzaranın sönükleşmesine, onun tebessümünün büyüüne vurulmuşum. "Çok güzel..." dedi Emin ağzı kulaklarında.

"Öyle," dedim. Ama benim kastettiğimin Emin'inkiyle hiçbir alakası yoktu.

Zelal, dağa bakarken mırıldandı. "Ağrı Dağı'na benziyor."

"Öyle. Ama bu biraz daha küçük. Gerçi yine de en büyük dağlardan birisi," diye duyurdum. Emin yanaklarımı avuçladı ve tek tük dökülen dişleriyle bana sırttı. "Büyüyünce ben de senin kaday çok şey bileceğim baba," dedi.

Sersemledim. Bu aşırı güven duygusuna hazır değildim. “Ben bilgili değilim,” diye kekeledim. Onun öz babasının yanında, ben bir hiçtim. Emin bunu büyüyünce anlayacaktı.

“Hayıy, sen en harika babasın. Arkadaşlayım böyle bir babam olduğu için beni çok kıskanıyorlay.”

Muhtemelen amcası olduğum hâlde baba dediği için onunla dalga da geçmişlerdi ama Emin öyle iyimser bir çocuktuk ki, bunları kulak ardı etmeyi öğrenmişti.

Utanarak “Teşekkür ederim,” diye mırıldandım.

Bizi izlediğini fark ettiğim Zelal, boğazını temizledi. Araya girmek istemiyor ama sabırsızlanıyor gibiydi. Ellerini sürekli birbirine sürtüyordu. Onun kaygısını görünce benim de kalbimde bir kaygı filizlendi. Bu insanlar, Zelal’i üzer miydi?

“Ne kadar kaldı sence?” diye sorunca, aşırı heyecanını âdeta soludum. Gözlerimi düşünüyormuş gibi dışarı çevirdim, aslında onun korkusundan kaçınıyordum. “Belki yarım saat.”

Yutkunduğunu âdeta işittim. Yerinden doğruldu, pencereye yanaştı. Dışarıdan bir soluk çekerken eteği kucığımda kısa süre gezindi. Onu kalıbından biraz daha iri gösteren pileli, çiçekli bir etek giymişti. Üstüne uzun, kenarından kesik bir tunik ve belinde düğününden kalma, ince altın kemeri vardı. Başlık takmamıştı. Altın başlığının fazla olacağını düşünmüş olmalıydı. Kemerini dahi mecburiyetten taktığını düşünüyordum. İnsanlar, altın kemerinden evli olduğunu anlayacaktı. Eşarbını her evli kadının bağladığı gibi, oyası alına gelecek şekilde sarınmıştı. Altında bir kat daha yemenisi vardı. Boğuluyormuş gibiydi ama yol boyunca dayanmıştı.

Kirpiklerini kaldırdı ve hafif bulutlu göğe baktı.

“Babam buralardan geçmiş midir?” diye sordu. Kendine sormuş olabilirdi ama cevap verdim. “Muhtemelen.”

Uzun bir süre iç çekti. Yeniden oturduğunda biraz kederliydi. “Sence beni neden çağırdılar?”

Şaşırdım. Böyle düşündüğünü biliyordum ama bunu benimle paylaşması bir ilkti.

“Bence... Seni merak etmiş olmalılar. Ve kardeşler bunun içindir. Hayatta yârenlik etmek için.”

Yeniden dışarı baktı. Kederi artık elle tutulur gibiydi. “Babam, onları sevmiş olmalı.”

“Seni de sevmiştir,” diye directtim. Alay edermiş gibi bir ses çıkardı. “Beni sevseydi, bırakmazdı.”

Haklıydı. Ama bunu dile dökemedim. Tanıdığım o kız çocuğunu sevmeyecek tek bir insan tanıımıyordum. Ama babasının da normal bir insan olmadığını artık anlamıştım. Bir kızım olsaydı... Zelal’e benzeyen bir kızım... Tüm varlığımı ona adardım. İçimde anlamını bilmediğim bir sızı geçip gitti.

Yarım saat biraz hızlı geçti. Tariflere uyarak bir köyün girişinden geçtik. Bizim köye çok benzese de daha betonlarla kaplı evler ve geniş yollar vardı. Nefesim tekledi. Daha önce hiç bu kadar korktuğumu hatırlamıyordum. Onu geri götürme ihtiyacıyla avuçlarım terledi. Barbar gibi davranıyordum. Karımı ailesinden uzaklaştıramazdım. Böyle çocuksu bir tavrı hak etmiyordu.

Titrediğini gördüm. Düşünmedim ve eline uzandım. Avucunu, avucumun arasına alıp sıktım. Ona dokunmazsam boğulurdum. Aramızda koca bir uçurum açılıyor gibiydi.

“Buradayım ben... Yanındayım,” dedim. Bana baktı ve kafasıyla onayladı. Anlıyor muydu kaygımı? Onun derdini unutup dertlendiğimi?

Bir köy evinin önünde durduk. Topraktan sıvanmış duvarları vardı ama sağlam bir çatıya sahipti. Ufak görünüyordu. Kapı

Gelin

ahşaptı. Koca bir tokmak, kapının ortasında sallanıyordu. Onları arabadan indirdim. Arabacıya parasını verdim ve bir hafta sonra dönmesi için onu gönderdim. Yakında işleri olduğu için özellikle anlaşmıştık.

Bavulları kapının eşiğine koydum ve tokmağı bir iki kere tıklattım. Kendim için, Zelal için ve henüz doğmamış kızım için açılan kapının sesi, geleceğe sesleniyordu.

KAVUŞMA

~ GAYE TU ÇÜ - SEYDA PERİNÇEK

ZELAL

Kapı açılırken gürültüyle gıcırdadı. Kafasını dışarı uzatan bir çocuk vardı. Bu koca kapıyı nasıl açabildiğini düşünemeden ardından gür bir ses duyuldu.

“Oğlum, çekil kenara.” Ağır bir aksanı vardı. Türkçe konuşuyordu ama şehir merkezinde denk geldiğimiz birkaç insan gibi daha geniş ve daha kalın sesler çıkarıyorlardı.

Kapı daha çok açılırken kalbim gümbürdedi. Aniden gözlerime değen gözlerle olduğum yerde sallandım. En az benimkiler kadar yeşildi. Benzerliğimiz öyle elle tutulurdu ki, ona kim olduğunu sormama gerek yoktu. Oydu. Bana mektup yazan erkek kardeşimdi.

O da anladı. Uzun uzun bana, kocama, oğluma baktı. Ve hiç beklemediğim bir şey yaptı. Ağladı. Kollarını bana uzatarak ağladı.

Önümde duran Süleyman, bu tavra şaşırdı. Kucaklamayı ilk kendi kabul etti. Yeşil gözlü adam da onu teskin etmek için ilkin ona kucak açmıştı. “Hoş geldiniz,” derken sesi daha gür, kelimeleri daha telaşlıydı. “Hoş geldiniz. Sefalar, güzellikler getirdiniz.” Böyle bir neşe, böyle bir selamlama beklememiştim. Bacaklarım titrer hâldeydi. Genç adam, kocamın sırtına gürültüyle vurdu ve oğlumu tutup havaya kaldırdı. Şaşıran Emin, genç adamın omuzlarına tutundu.

“Selamünaleyküm güzel yeğenim,” dedi Emin’in saçlarını öperek. Onun hakkımda benden çok şey bildiğini o zaman anladım. Arkasından birileri daha çıktı ama gözlerim bu genç adamı terk etmiyordu. Bir şeyler... Kanımın altında bir şeyler harekete geçti. Isındım. Öyle ısındım ki kalbimin uzun süreli yalnızlığı bir anda son bulmuş gibiydi.

Bana döndü. Emin’i yavaşça bıraktı ve soluklarının arasında “Sensin, değil mi?” diye sordu. Kelimelerini kavramak için düşünmek zorunda kaldım. Puslu zihnim, ne yapacağını şaşırmıştı. Süleyman’a baktım. İzin istiyordum. Bu yabancı olan ama aslında kardeşim olan adama selam verebilmek için... Kafası karışmış gibi bir bana, bir kardeşime baktı. Sonra içten bir tebessümle başıyla onayladı.

O zaman kardeşim kucaklaşmayı bana bırakmadı. Beni tuttu ve kendine çekti. Daha önce bana helal olan hiçbir adam tarafından böyle kucaklanmamıştım. İsmail ve amcam dışında kimseye karşı böyle yakın bir mesafede temas kurmamıştım. Sersemleyerek ellerimi nereye koyacağımı şaşırdım.

“Xuşka min...” dedi adam ama bu sefer kırık dökük bir Kürtçeyle konuşuyordu. “Ablam, kız kardeşim,” diyordu. “Hoş geldin, Xuşka min.” Gülerken ağlıyordum. Beceriksiz Kürtçesi çok tatlı, aynı zamanda özlem doluydu.

Bütün duvarlarım yerlere indi. Kardeşimin kollarına yığıldım. Ağladığımı bile anımsamıyordum ama hıçkırıklarım yankılanıyordu. Çaresizce ağlamaya başladım. Ne için ağladığımı bilmiyordum. Çocukluğuma mı? Terk edilişime mi? Babama mı? Kardeşime mi? Anladım ki ağlamaya ihtiyacım vardı. Tüm bu olanlar da bahanemi güçlendirmişti.

Beni bir kol boyu uzağından izledi. Titreyerek ve biraz da utanarak ona baktım. Benden kaç yaş küçüktü? Emsalim gibi du-

ruyordu. Daha uzun, daha neşeli ve daha hayat doluydu. Yanı başında oğlu olduğunu düşündüğüm çocuk, bacağını çekiştirdi. Emin'den çok çok küçüktü.

Çocuğu kucağıma alarak güzel gözlerine baktım ve saçlarını öptüm. Bu yabancı insanların, böyle yakın hissettirebileceğini nasıl bilebilirdim?

“Kimmiş ağabey?” diyen bir genç kız, içeriden çıktı. Taş çatlasa on altı yaşındaydı. İki yana örgülü saçları, kırmızı yemenisi, pantolona benzeyen garip eteğiyle siyah saçları vardı. Bana pek benzemiyordu ama anladım. Onun kim olduğunu çok iyi anladım.

“Ablan...” dedi erkek kardeşim. “Ablan geldi, Kıymet.” Tıpkı sonradan edindiğim kız kardeşim Kısmet gibi... Hüzünlü bir tesadüftü.

Kıymet, bana şaşkın koca gözleriyle baktı. Kocaman bir gülümsemeyle yeniden sarmalandım. Bu sevgi seli, beni sersemletti. İçeri buyur edildiğimizde, hâlen Kıymet tarafından kucaklanmış vaziyette içeri girdim. Ayakkabılarımızı aldılar, valizlerimizi de. Bir anda etrafımız kuşatılmıştı. Süleyman'a göz ucuyla baktım, onun yabancılarla arasının benim kadar kötü olduğunu biliyordum. Şimdilik, tüm kararları bana bırakmış gibiydi.

Biri genç, biri yaşlı iki kadın, Kıymet'ten birkaç yaş küçük iki kız çocuğu ve daha küçük bir kız çocuğu daha... İsimleri ile birlikte hepsiyle tanıştırıldım. Minderlerle çevrili serin bir odaya buyur edildik. Soğuk bir ayran, kuru yemişler ve daha bir sürü ikramlıkları önümüze doldurdular. Bu misafirperverliğin altında ezilmek üzereydim. Sormaya korktuğum şeyleri gözledim. Yaşlı kadın kimdi? Peki ya bu kalabalık kız çocukları?

Erkek kardeşim, yanı başıma oturdu. Samimiyeti sersemleticiydi. Babama mı çekmişti? Yoksa annesine mi? Annesinin bu yaşlı kadın olduğunu varsayarsak, ona benzerliği sadece söz-

lerindeydi. Yüzü beni, hatta amcamı anımsatıyordu. Açık tenli ve oldukça düzgün hatları olan bir erkekti. Kıymet ona nispeten daha esmerdi ama güzel, koca gözleriyle dikkat çeken bir genç kızdı.

Kız çocuklarından biri gelip erkek kardeşimin yamacına kuruldu. Elinde bez bebek vardı. Onun çocuğu olup olmadığını merak ettim. Bu kadar genç yaşta evlenmiş olamazdı. Karısı olduğunu tahmin ettiğim kadın, bana uzun uzun bakıyordu. Sanki bir yabancının korkusunu benim kadar yaşıyordu.

“Yolculuğunuz iyi geçti mi?” diye sordu. Kocamla konuşuyordu ama gözleri üzerimdeydi. Utanarak kafamı daha da eğdim. Herkesin bana böyle dikkatle bakmasına hazır değildim. “Acıkmışsınızdır, sofrayı kurun kızlar. Ablanıza yol gösterin, yolculuğun kirini atsınlar üzerlerinden.”

Adamın bir sözüyle tüm kızlar ayaklandı. Bunu hizmet için mi, yoksa sevgi için mi yapıyorlardı? Kafamı kaldırdım. Hepsinin yüzünde bir gülümseme buldum. Kıkırdayarak birbirlerine dirsek atıyor ve işlerini bir elden, sevgiyle yapıyorlardı.

Önce yemek yedik. Sonra bizi bu küçük evde nereye yerleştireceklerini düşünmüştüm ki, evin girişinin tersi yönünde bir kapı açtılar. Açılan bu kapı, evle ilgili tüm algımı değiştirdi. Dört tane sıralı dam, aşağı inen bir merdiven ve balkon vardı. Tahtayla ve çamurla doldurulmuş damlar sağlam görünüyordu. Hepsinin üzeri temizlenmişti, bazılarında minder, bazılarında çocukların oynayacağı ahşap oyuncaklar vardı. Geçişler için de ortalarına sadece uzun, ince bir kalas koymuşlardı.

Aşağı doğru inerken, görüş alanımdan çıkana kadar bu damları seyrettim. Bir an için, kendimi o damların üzerinde zıplarken hayal ettim. Onlar gibi çok oynucağım olmamıştı. Amcam iyi bakmıştı ama kız çocuklarının damlardan atlaması, bir şeyler

talep etmesi, kahkahalarla gülmesi insanlar tarafından iyi görül-müyordu. Ben de çocuk aklımla amcamlara söz gelsin isteme-miştim. Hem bir sığıntı, ne kadar konuşabilirdi ki? Onlar beni sevse de bırakmalarından korkuyordum.

Merdivenlerden inerken daha da küçüldüm. Ufak bir kız ço-cuğu oldum ve seke seke indim ruhumla. Aslında boynum bükük, gözlerim nemli, kalbim ağırdı. Ama ruhum oyunlar oynuyordu. Babamın kurduğu bu evde, çocukluğumu arıyordum. Aşağı avlu kocamandı. Birkaç kapı, betondan bir zemin ve ağaçtan tavanları vardı. Evin tam altına, bizim için ayrıldığını tahmin ettiğim bir odaya girdik. Odanın bir uçtan öbür uca minderlerle döşendiğini gördüm. Bir kenarında da fayanstan bir abdesthanesi vardı. Büyüktü. Muhtemelen burada banyo bile yapıyorlardı. Önüne muşambadan bir perde çekilmişti. Bir kova ve maşrapa vardı. Biz içeri girer girmez erkek kardeşim ve eşi, taşıdıkları kazam içeri yerleştirdi. Hızlıca odadan ayrıldılar ve beni, Emin'i, Süleyman'ı bu küçük ama sıcak odada baş başa bıraktılar.

Yoğun bir sessizlikte Emin'i yıkamak için üstünü çıkardım. Soru yağmurunda Süleyman'ın avluya bakan pencereyi seyrettiğini gördüm. Kararsızlıkla, "Emin yıkandıktan sonra onu da alıp çıksam iyi olacak," dedi. Yıkanmam için beni yalnız bırakacaktı. Kardeşlerimin bunu düşünmediklerine emindim. Hangi koca, bir muşambanın arkasında yıkanacak karısından kaçınırdı ki? Ağ-zımda acı bir tat kaldı. Bu mutlu ailenin içinde, kendimi Süley-man'a eziyet eden bir varlık gibi hissediyordum.

Emin'i onun yardımıyla yıkadık. Temiz kıyafetlerini giydirdik ve onları, keşfetme neşesiyle uğurladım. Emin, bu yeni köye oldukça meraklı görünüyordu.

Yıkandım. En temiz ve belki de en renkli kıyafetlerimi giyecek bir ruh aradım kendimde. Onların önüne güzel çıkmak istedim. En azından kardeşleri olarak kabul görmek için...

Sefil bir hâlde, ıslak saçlarımı örüp toplayarak örtündüm ve yukarı çıktım. Kahkahalar etrafımı sarmaladı. Emin'in daha önce işitmediğim tiz gülüşü, kalbimden mideme aktı ve benim de dudaklarım kıvrıldı. Onu, kardeşimin kollarında gördüm. Bir kuş gibi uçuyordu ve dayısı, oğlumun dayısı, onu kahkahalarla güldürüyordu.

Süleyman'ın da bu gülüşe ortaklık ettiğini gördüm. Öyle sıcak bir görüntüydü ki, omzumdan bir el tutana kadar buna dalıp gitmiştim.

“Seni biraz kocandan kaçıracağız,” diye kıkırdadı Kıymet. Odaya girdik. Çaylar, çörekler, birkaç çeşit tatlıyla çevrili tepsinin etrafında oturan kızlar bir ağızdan konuşuyor, gülüşüyorlardı. Bana ansızın yer açtılar. Ve ait olduğum, ablaları olarak olmamı istedikleri yere oturdum.

“Ağabeyinin ismi ne?” diye sordum hızla. Kafamda çarklar dönmeye başlamıştı. “Yusuf,” dedi. İsme aşinalığımla sarsıldım. Bu, dedemin ismiydi. “Peki ya...” Kızlara baktım. Sormaya ürkerek fisıldadım.

“Bu kızlar, benim kardeşim mi?”

Kıymet, şaşkınlığımı anlamış gibi burukça gülümsedi. “Bu İsmet...” dedi. Kendinden taş çatlarsa bir yaş küçük olan kızı göstererek. “Bu Kifayet.” İsimlerinin benzerliğiyle sarsılmaya devam ettim. “Bu da...” Bana bakarak bir nefeste söyledi. “Zühre.”

Bebekle oynayan kızı gösteriyordu. Sarı saçları vardı, diğerlerinin aksine. Yusuf gibi, o da beni anımsatıyordu. Ama tek anımsatan yüzü değildi. Benim de tıpkı öyle bir bebeğim vardı. Tek bebeğimdi. Onu bana amcam çocukken vermişti. Kimin

aldığını, nereden aldığını bilmiyordum ama babamdan geldiğini şimdi kavırıyordum.

“Onlar...” Kıymet, sarsılışımı anlamış gibi elimi tutarak fısıldadı. “Onların anneleri farklı. Annem, daha ağabeyim ufakken hastalanmış. Babam da yeniden evlenmiş.”

Anlamayarak gözlerine baktım. Kıymet’in de benim gibi acılar barındırdığını anlamıştım. Orta yaşlı, asık suratlı kadına baktım. Bu kadının, Kıymet’in annesi olmadığını adım gibi biliyordum. Kendi köşesinde, öksürük krizleri eşliğinde topluluğu izliyordu.

“Bir süre sonra iyileşmiş. Ben olmuşum ama sonra yeniden yataklara düşmüş.” Babamın dokunmadığı, hayatını mahvetmediği bir kadın var mıydı?

“Ama biz kardeşlerimle mutluyuz,” diye tamamladı konuşmasını, ellerimi sıkarak. “Onlar beni çok sever, ben de onları. Anneleri gibiyimdir. Burada tek ihtiyacımız olan ablamızdı, o da geldi.”

Gülümsemesi içtendi. Benim birkaç sene önceki hâlim kadar pervasız bir gülümsemeydi. Onun da acıları vardı. Onun da sınavları olmuştu.

Kızlar, hep bir ağızdan bana sorular sormaya başladılar. Saçlarımı merak ettiler. Zühre’ye benzediği için hepsi hayıflandı. Kıvrıkcık saçlı olan Kifayet, saçlarından memnun değildi. Aksi yöndeki annesini göz ucuyla göstererek anneme çekmişim dedi. Tahminlerimin doğru çıkması ne garipti. Ama bir şey daha vardı. O kadını tanıyormuşum gibi hissetmem... Daha önce böyle kindar bir bakışla karşılaşmamıştım ama neredeyse kadını tanıdığımı düşünecek kadar aşinalık vardı.

Emin ve Yusuf içeri girdi. Kızlar çığlık atarak Emin’i ortalarına aldılar ve teyzeleri tarafından ilgiye boğulan Emin, amcasını anımsatan bir öz güvenle sorulara cevap veriyor, hatta fırsatları değerlendirerek bir sürü öpücüğü ve kucak kabul ediyordu.

Yusuf'un yanıma oturduğunu gördüm. Aramızda biraz mesafe bırakarak fısıldadı. "Kocan yıkanmaya gitti. İhtiyacı var mı diye sordum ama kendi başına halledeceğini söyledi."

Anladığımı belirterek kafamla onayladım. Ama bana uzun ve meraklı bakışlar atan kardeşime bakmaya çekinerek önüme baktım. Yeniden konuştu.

"Onunla ne vakit evlendin?"

Bu soruya hazır değildim. Ona dönerek yerdeki halıların desenine baktım. Yüzüne bakmaya hâlen çekiniyordum. "Çok zaman olmadı. Belki iki, üç ay."

Gözleri hemen Emin'i buldu. "Duyduklarım doğru o vakit..." diye fısıldadı. "İki kardeşle evlendirildin."

Sesindeki suçlamayla sarsıldım. Hemen savunmaya geçmek istedim. "Beni zorlamadılar. Yani ailem..." Bana aniden baktığında, ailem olarak kimlerden bahsettiğimi anlamasını umdum. "Kayınvalidem ve kayınbabam ailemdir. Süleyman da öyle. Onlar bana kimsenin bakmadığı kadar iyi baktı."

"Eğer haberim olsaydı..." dedi öne doğru eğilmişti. Bir sırı paylaşıyor gibiydi. "Eğer bilseydim bunların sana olmasına izin vermezdim. Burada kalırdın. Oğlun olmuş, evlenmişsin, kocanı kaybetmişsin hiç fark etmezdi. Yeniden evlendirilmek zorunda kalmamalıydın."

Ona nemli gözlerimin ardından baktım. Artık kıkırtıları duymıyordum. Kalbim haykırıyordu. "Kimsesizdim..." derken gözyaşım yanağımdan düştü. "Yusuf, seni bilmezdim. Kız kardeşlerim var mı, bilmezdim. Amcam ne yapardı? Bizim oranın dilini bilmezsin. Beni de Emin'i de sağ komazlardı."

Onun da hüzünlendiğine şahit oldum. Yabancı bir adamın, benim için ağlayışına şahit oldum. Kan, gerçekten de bu kadar derin bir şey miydi?

“Buralar, oralar kadar acımasız değil,” dedi. Sesi keskindi. “Acımasız olsa da ben izin vermezdim.”

“Sen yoktun...” diye direttim. “İsmail, Allah için bana gönderilen bir hediye idi. Bana baktı. Büyüttü. Emin’ime gebe kalana kadar da el üstünde tuttu. Takdiri ilahi, canından olacağı vardı.”

“Anlamıyorum...” dedi Yusuf. Elinin tersini yüzümden akan yaşa sürdü. Utandım önce. Bana aniden dokunmalarına alışık değildim. Sonra suçlu hissettim. Yabani bir kedi gibi kaçmamalıydım. O benim kardeşimdi. Islak elini sıkıca tuttum ve gözyaşımı eşarbımla sildim.

“Ben de anlamıyorum kardeşim,” dedim. “Dünyanın düzeni böyle.”

“Hadi sen ufaktın. Korkuyordun. Peki ya amcam? Amcam bizden haberdardı.”

Sarsıldım. Duyacağım şeylere hazır değildim. Bir şeyler döndüğünü anlamıştım. “Nasıl haberdardı?”

“Zelal sen... Sen bilmiyorsun,” dedi bir nefeste. Doğrudum. Önünde dizlerimin üzerine kalktım. “Neyi?”

Bana yutkunarak baktı. İçeri giren kocamı görmedim. Onun da yanımıza geldiğini görmedim. Sadece Yusuf’un hayal kırıklığı dolu gözlerine bakıyordum.

“Bu, senin buraya ilk gelişin değil. Seni buraya baban getirdi. Ama amcan geri götürdü.”

Anlamayarak etrafıma bakındım. Hatırlamıyordum. Yusuf, neyden bahsediyordu? Ben babamı gördüğümü bile hatırlamıyordum.

“Ben yeni doğduğumda seni buraya getirmiş. Yanında iki sene kalmışsın. O zamanlar çok ufakmışsın, hatırlamıyorsundur muhtemelen...” Sesini kıstı. Odanın uzak ucunda oturan üvey an-

nesine göz ucuyla baktı. “Amcamız ziyarete gelmiş. Senin vücudunda yaralar görmüş. Babamın fark etmediği yaralar... Sonra seni babamdan alıp yanına götürmüş. Bir daha da göndermemiş.”

Süleyman’ın arkamda beni tuttuğunu hissettim. Ne zaman geriye doğru sendelediğimi bilmiyordum ama bu öğrendiklerim o kadar ağırdı ki, yorgun bedenim kaldıramıyordu. Yusuf, o an sustu. Dakikalar boyunca ağzını bıçak açmadı. Rengimin kaçtığını hissetmiş gibiydi.

“Uyusa iyi olacak,” dedi Süleyman. Bir bez bebek gibi beni kolunun altına aldı. Aşağı taşıyıp Kıymet’in benim için hazırladığı yatağa yatırdı. Emin de yanı başımdaydı.

“Öğrenmem gerekenler var,” diye fısıldadım. Ama öyle tatsızdım ki tüm neşem sömürülmüş gibiydi. “Öğreneceğiz,” diye fısıldadı Süleyman. “Daha vaktimiz var.”

Minnetle gözlerimi yumdum. Rüyalar âlemi beni boğarken, kocamın cam kenarında, kendi yatağına kıvrılışım anımsıyordum. Uzakta oluşu, ilk kez canımı yaktı. Sarılmasına ve tesellisine ihtiyacım vardı.

Ama sadece uyudum...

Uyandığımda hâlen gece çökmemişti. Emin ve Süleyman yoktu. Dışarıda sessizlik vardı.

Giysilerimi sarındım ve merdivenlerden çıkana kadar kahkah seslerini dinledim. Çıkar çıkmaz kızlarla karşılaştım. Ellerde el işi vardı ve damın üzerinde boğuşan adamlara kahkahalarla bakıyorlardı.

Yanlarına oturdum. Sessizce. Kendimi biraz daha yalnız hissetmeye başlamam çok garipti. O kadar kalabalıktı ki, silik bir ruh gibi bu kalabalıkta kayboluyordum.

Kıymet ve bir küçüğü İsmet, yanıma kuruldu. Öyle dibime sokuldular ki, bir sorguya çekildiğimi düşünmeye başlamıştım. Beni yanıltmadılar ve kocama bakarak sorular sormaya başladılar.

“Onunla ne zaman evlendin? Çok yakışıklı bir kocan var, çok yakışıyorsunuz.” Utanarak Süleyman’a baktım. Onların gözünde nasıl görüldüğünü düşünmeye başladım. Ablalarının genç kocasıydı. Damda yanan gece lambalarının altında öyle büyük ve güçlü görünüyordu ki, nefesim hızlandı. Yakışıklıydı. Hayatımda gördüğüm en yakışıklı adamdı. Buna İsmail ve Yusuf da dâhildi. Süleyman’da diğer erkekleri sönük bırakan garip bir ışıltı vardı. Gülüşü müydü? Yoksa gözleri mi?

Kafamı iki yana sallayarak düşüncelerimi düzene sokmaya çalıştım. İsmail’den yakışıklı bulmak da nereden çıkmıştı? Öyle olabilirdi ama ben ömrümün sonuna kadar İsmail’e sadık bir sevgi duyuyordum. Kardeşi için böyle düşüncelere yer veremezdim.

Kıymet, kıkırdayarak fısıldadı. “Sana nasıl baktığına bakšana... Çoban’ın, Cemile’ye baktığı gibi bakıyor.” Daha çok gü-lüştüler. İsmet fısıldadı. “Çoban, kavuşamayacağını bildiği için Cemile’ye öyle bakıyordu. Eniştem, sevdiğine kavuşmuş. Hâlen neden böyle hasretle baktığını anlamıyorum.”

Ne dediklerini anlamaya çalışarak Süleyman’a baktım. Bana bakıyordu. Nefes nefeseydi. Göğsündeki birkaç düğme açığı, kollarını sıyırmış, paçalarını da katlamıştı. Saçları yıkandığı için ıslıl ıslıl görünüyordu. Henüz yirmilerinde bir delikanlı gibi doludizgindi. Ve bu delikanlı, bana bakıyordu. Kızların dediği gibi, gözlerinde anlatmaya çalıştığı bir şey vardı sanki. Bir hasret... Nefesim kesilerek kekeledim.

“Biz severek evlenmedik.”

Kızlar bana şüpheyle bakınca devam ettim. “O, eski kocamın kardeşi. Bizde gelenektir. Bekâr kalan yenge, erkek kardeşle evlenir.”

İsmet, iç çekerek arkasına yaslandı. “Sen öyle sanıyorsun bence. Bu adam, kabak gibi sana âşık.”

“Kabak gibi mi?” Kıymet, kahkaha attı. “Bence deve kadar.” Onların atışmalarına kulak asmayarak yeniden kocama baktım. Emin’i alıp havaya kaldırdı ve yeni öğrendiği uçma oyununu ona oynattı. Kahkaha atan sesi, gür ve titrekti. Bacaklarım tutmaz hâle geldi. Ağzım kurudu. Nefes alamaz hâlde, kızlara eşlik etmeye çalıştım. Ama aklım kocamdaydı. Benden ne istiyordu? Peki ya ben ondan?

SÜLEYMAN

Herkes odasına çekildi. Öyle yorulmuşlardı ki, onların sabah erken kalkmama anlaşmasına ortak olmuştum. Bostan bekleyecekti. Hayvanlar bile bekleyecekti. Yarın herkes uykusunu alacak ve gün ışıldayınca damda kahvaltı yapacaklardı. Sonra bize bağları gezdireceklerdi.

Emin’in Kıymet teyzesiyle uyuma ısrarına dayanamayan Zelal, onu kardeşine emanet etmişti. Aslında kulaklarımın işitebileceği bir tartışmayla Zelal’in de onlarla yatmak istediğini duymuştum. Kardeşleriyle hasret gidermek istediğini her ne kadar bilsem de içimin burkulmasına engel olamamıştım. Benden kaçıyordu. Uzaklaşmamız öyle ani olmuştu ki, korkuyordum.

Yusuf’un ona kollarını açması iyiydi. Elbette Zelal için iyiydi. Ama benim için... Korkunç bir ihtimal, kalbimi kurcalıyordu. Aynı uyumak istememiştim ama ailesinin yanında yatağına girmek de garip kaçıyordu. Zaten ona dokunamıyordum ki!

Ama bu gece farklı bir şey vardı içimde. Zelal'in bakışından mı, yoksa terk edilme korkusundan mı bilmiyordum ama Zelal'i yanımda istiyordum. O yüzden tartışmanın benim yönümde seyretmesi için Kıymet'i "biraz" teşvik ettim. Emin, teyzeleriyle gitti. Yusuf, eşiyle odasına çekildi. O yaşlı ve asık suratlı kadın da ortalarda görünmüyordu.

Odaya girdiğimde Zelal'i cam kenarında buldum. Bir elini başının kenarına koymuş, kederle ve görmeyen gözlerle dışarıyı izliyordu. Tek yatak vardı yerde. Kendim için hazırladığım minderleri kenara toplamış, dışarıyı seyrediyordu. Umutlanmak için aptal olmam gerekirdi ama onun da benle uyumayı özlediğini düşünmek istedim. Uzağında dahi olsam, aynı döşeğe baş koymayı özlediğini...

İrkilerek bana döndü. Korkutmamak adına elimi kaldırdım. "Benim," diye fısıldadım. Ayın yansıdığı pencere ışığından başka odada ışık yoktu. Gaz lambasını, asılı durduğu raftan aldım. Yaktım ve yerine yerleştirdim. Onu görmeye ihtiyacım vardı.

Ateşin ısıltısı, altın saçlarını okşadı. Onları açmıştı. Nefesim kesilerek güzelliğine baktım. Üstünde beyaz bir gecelik vardı. Genelde giydikleri kadar sade değildi. Dantellerle çevriliydi ve inceydi. Ona yaklaşırken ayaklarım titriyordu. Yamacına oturdum ve pencereden dışarı, neye baktığına baktım. Buradan sadece avlu gözüküyordu.

"Neyi seyrediyordun?" diye fısıldadım. Sanki sesim, sessizliği yırtmış gibi omuzlarını dikleştirdi ve dışarı baktı.

"Sence burada daha mutlu olur muydum?"

Bu soruyla irkildim. Savunmalarımı kuşandım. "Mutsuz musun, Zelal?"

Bana baktı. Gözleri hâlen nemliydi. Şu son iki aydır onu o kadar ağlatmıştım ki... Hâlbuki ağabeyim, onu hiç ağlatmamıştı.

Özlemiyle belki... Ama benim yanında olduğum her gün, ona acı veriyor olmalıydı. Tüm umudum yerlere döküldü. Ayaklarımın altında ezildi. Burada kalmak istiyordu. Gerçek ailesinin yanında, benden ve sorumluluklarından uzakta.

“Olmaz,” dedim boğazım düğümlenirken. Şimdi ben de bulanık görüyordum. Dizlerimin üzerinde ona doğru döndüm. “Burada kalamazsın, Zelal. Anam ne olacak? Babam? Senin hasreti-ne dayanamazlar.”

Bana şaşkınca baktı. Kısık bir sesle konuştu. “Burada kalacak olsam, sadece onlar mı beni merak eder? Sadece onlar için mi dönmeliyim?”

Kalacak olsam mı? Bunu ihtimallere almasından nefret ettim. “Kalacak mısın?” dedim sorusunu duymayarak. “Bunu istiyor musun?”

Bana uzun uzun baktı. Sessizliği boğucuydu. Ayağa kalktı. Anlamayarak ona baktım. Ama bana bakmadan yürüdü, yatağı açtı ve içine girdi. Orada, terk edilmişim gibi bir acıyla Zelal’e baktım. Zelal de bana baktı. Sessizlikle ne yapacağımı şaşırmış bir hâlde ayağa kalktım.

Zelal bana bakmaya devam ediyordu. Gözlerini kaçırmıyordu. Yorganın kenarını açtığında, nefes almayı kestim. Kalbim atmayı kesti. Ayaklarımın tutabileceğini bile bilmiyordum. İple çekiliyormuş gibi yaklaştım. Üstümü dahi çıkarmadan yatağa, yanına uzandım. Kollarım kaskatıydı. Anlayamıyordum. Benden ne bekliyordu?

Üstümü tekrar örttü. Ellerini yüzünün yanına koydu ve bana döndü. Hafif bir tebessüm dudaklarında yer etmişti. “Benim merak ettiğim, çocukken burada olsaydım mutlu olup olmayacağımdı. Sizi, seni asla terk etmem.”

Kafamla onayladım. Aptallaşmışım, rahatlamışım. Onun gibi dönerek yüzünü inceledim. Güzelliği tarafından bir kez daha büyüldüm.

“Korktum,” diye itiraf ettim. Yüzüm yanıyordu. “Sen öyle de-yince... Öfkem korkumdan. Senden uzakta kalmak istemiyorum.”

“Neden?” diye sordu. Bu, meraklı ve hazırcevap Zelal’di; beni en çok korkutan ve onu en çok istediğim...

“B-Ben...” Kekeleyerek hırsıyla tavana döndüm ve elimle saçımı geriye taradım. “Ben senden uzakta kalmak istemiyorum. Yanımda olmanı istiyorum.”

“Neden?” diye sordu. Sersemleyerek ve kaşlarımı çatarak ona baktım. Ne duymak istiyordu?

“Çünkü...” Döndüm ve ona hızla yaklaştım. Yüzlerimiz arasında, nefes alacak kadar mesafe bıraktım. Sesim öyle sertti ki nefesim suratına çarpıyordu. “Çünkü sen benim karımsın. Daha dokunmamış olsam da istediğim, kollarıma almak için gün saydığım tek kadınsın.” Bana şaşkın, koca gözleriyle baktı. “Eğer bana soru sormaya devam edersen bunun için bekleyemeyeceğim,” dedim, hırsıyla geri çekildim ve sırtımı döndüm. “O yüzden uyu, Zelal. Bugün pek tahammül sahibi değilim.”

Sessiz kalınca hem hayal kırıklığıyla hem de bir parça rahatlamayla sarmalandım. Kendi kargaşamda onu kırmaktan korkuyordum. Ağabeyime âşık bir kadına, fütursuzca dokunamazdım. En çok da bu canımı yakardı.

“Beni gerçekten kadın olarak görüyor musun?” diye fısıldadı. Sesi öyle acı yüklüydü ki, onu yeniden ağlattığımı o zaman anladım.

“Kadın olarak görüyor muyum?” diye sesimi yükseltip, yorganı üzerimden atarak ona döndüm. Gözlerimin öfkeyle yandığına emindim. “Seni kadın olarak görüyor muyum, öyle mi?”

Dudaklarını gerdi. Bana bakarken gözlerinde tedbir vardı. “Benimle ne için evlendiğini biliyorum. Sana hak veriyorum. Belki burada kalırsam, dokunmaktan korkmadığın bir kadın bulursun ve evlenirsin. Tıpkı babam gibi bir düzine çocuğun olur. Kuma gelmesini umursamam.”

Saçmalamalarına daha fazla tahammül edemedim. Üzerine hırsıyla eğildim. Elimle başını tuttum ve aylardır, belki de bilmediğim birçok zamanda istediğim gibi dudaklarına dudaklarımı örttüm. Acıyla, hasretle, nefretle, pişmanlıkla ve en çok da aşkla onu öptüm. Kalbim öyle çok ağrıyordu ki gözlerimin yaşı, yüzüne damlıyordu. Hırçın sesler çıkardım. Belki de dişlerim, dudaklarına hasar veriyordu ama umurumda değildi. Beni hissetmeliydi. Bu bendim. Süleyman. Onun kocası ve âşığı... Ona âşık olduğumu hissetmeliydi.

Geri çekildim. Onun da benim gibi ağladığına tanık oldum. Yanaklarını avuçladım. Yarı üzerinde, yarı yataktaydım. Bedenin nahif kıvrımlarını hissediyordum. Saçlarının yumuşaklığı ellerimi okşuyordu. Acı ve tatlı bir aradaydı. Dayanılmaz bir his içimi parçalıyordu. Onu kendime katmak istiyordum. Beni istesin istiyordum. Fısıldadım.

“Bu, seni istemeyen bir adamın öpücüğü mü?” Nefes verdim. “Seni istediğim gibi, sen de beni iste...” Yanaklarını, kaşlarını öptüm. “Ne olur beni iste, Zelal. Ben seni öyle çok istiyorum ki nefes alamıyorum artık. Seni bir kadın olarak görüyorum. Kendi kadınımla olarak görüyorum. Ne olur, sen de beni bir erkek olarak gör. Kendi erkeğin olarak.”

Sessiz kaldı. Beni itmiyordu. Sadece orada uzanmış, bana teslim oluyordu. “Beni kabul etsen de etmesen de kimselere gitmem ben. Ben baban değilim. Ben ağabeyim de değilim. Seni asla terk etmem, etmeyeceğim. Sen de beni bırakamazsın.”

“Seni sevemem...” diye fısıldadı, sözlerimi keserek. Artık hıçkırıyordu. “Ayıp. Günah. Bunu ona yapamam...” Geri çekilmeye çalıştığımda kollarını boynuma doladı. Ağlaması güçlendi. “Ama gitme...” Boynuma sokulan dudakları sıcacıktı. Benden ne istediğini anlayamadım. “Gitme. Burada, kollarımda kal.”

“Zelal bunun sonu yok,” dedim. Terliyordum. “Kollarında kalırsam, daha fazlası olacak. Seni kırmak istemiyorum.”

“Beni kırmazsın,” dedi hararetle. “Sen beni asla kırmazsın.” Kafasını geri çekti. Gözlerinde kendi hislerimin yansımasını gördüm. Utanç ve özlemin çelişkisi. Hayal gibiydi, belki de bir rüyadaydım. Zelal fısıldadı.

“Seni artık... Bir erkek gibi görüyorum,” derken al yanakları gözle görülür hâle geldi.

Ne demek istediğini anlayamadım. Beni sevemezdi. Ama erkek gibi mi görüyordu? Öfkelenmem gerekirdi. Ama onun aşkından kör olmuş yanımda, her şeyi kabullenmek ve sadece onu sarmalamak istiyordum. Sessizce onu kollarıma çektim ve göğsümün üstüne yatırdım. Yüzünü boynumun kıyısına çektim. Bir hayali yaşıyormuşum gibi sersemdim ama dünyadaki en çok istediğim gerçekliğin kollarındaydım. Bu, onun kollarıydı. Bir dua mı almıştım? Bir duam mı kabul olmuştu? Zelal'deki bu değişiklik neydi bilmiyorum ama bir anda, ortamızdaki uçurum yok olmuş ve sıkı sıkıya bana sokulmuştu. Minnetle bağırmak istiyordum.

Cesaretimi topladım. Daha fazla sesiz kalmak istemiyordum. Ağabeyime olan sevgisine son veremezdi, ondan bunu isteyemezdim. Ben de ağabeyimi sevmeden onu sevemezdim. Ama ilgisini kabul edemez miydim? Kollarını? Şefkatini? Bir parça, ağabeyimden artakalan kalbinden bir kıyıyı... Bununla yetinemez miydim?

“Bunu gerçek kılmak istiyor musun?” diye fısıldadım. “Daha azıyla yetinemem. Daha fazlasını da istemiyorum senden. Sadece karım olmanı istiyorum.”

“Karınım...” diye directti ama kollarımda bile utanarak kendini saklayışı, bunu yalanlıyordu. Yüzünü hafifçe çevirdim. Şimdi dudaklarım dudaklarına karşıydı. Teni öyle hassastı ki, bir kuşun tüylerini okşuyor gibiydim.

Gözlerime bakması için bekledim. O upuzun kirpiklerini havalandırdı. Yeşil olduğunu bildiğim, ışığın yansımasıyla alev alan gözlerini bana çevirdi. Hâlen utanarak bakıyordu ama artık bakıyordu.

“Gerçek anlamda karım olmanı istiyorum,” dedim. Gözlerini kaçırdı. Sonra yeniden bana baktı. Kendiyle savaş verdiğini anlayınca artık onun yerine karar vermem gerektiğini kavradım. Dudaklarına yanaştım ve fısıldadım. “Hakkımı istiyorum, Zelal. Allah biliyor, buna hakkım var. Kocanım senin.”

Dudaklarına kısa buseler kondurdum. Kendimi buna hazırlıyordum. Onu buna hazırlıyordum. Kafamdan tüm fikirleri kovdum. Artık ben vardım. Ve karım... Ne ağabeyim, ne Emin, ne annem babam... Hepsi aramızdan bir anda çıkmış gibiydi. Kalbimden ona bir yol açılmıştı ve bu yolu hiçbir güç kapatamazdı.

Onu yatağa yatırdım. Geri çekilip tepeden ona baktığımda, kafasıyla bir onaylama işareti yaptı. Ve bende ipler koptu. Artık Zelal bile beni durduramazdı. Onu öyle sıkı sarmaladım ki, dışarıdan hiçbir güç bizi koparamazdı.

Çağlardır, asırlardır süregelen bir geleneği, kadın ve erkeğin birleşimini hiç böyle düşünmemiştim. Onu seviyordum. Bir başka deyişle, bir bütün oluyordum. İlkimdi Zelal. Sonum olacaktı ve onun da sonu olmak istiyordum. Aklında ne varsa silmek ve oraya beni yerleştirmek istiyordum. Kalbinin sahibine karşı suç-

lu hissetmek isterdim. Ama hissetmiyordum. Çünkü Zelal'i ağabeyim kadar, belki ağabeyimden bile çok seviyordum.

Saçlarını, gözlerini, çenesini, tüm güzelliklerini hayranlıkla sevdim. Tecrübesiz ve titrek ellerimle, ona zarar vermekten korkarak... Gözlerini kapadığını gördüm. Bunu belki de her kadın yapıyordu. Belki de utandığıındandı. Belki de tam tersi, beni görmek onu yaralayacaktı. Bu fikir içimi yaktı.

Fısıldadım. "Gözlerini aç, Zelal..."

Kafasını iki yana salladı. Daha ne kadar ağlayabilirdi? Canımı acıtıyordu. Kalbimi paramparça ediyordu. Sonsuz bir mutluluktaki ona dokunmak. Ama ağlamasına tahammül edemiyordum.

"Bana bak yoksa dururum," dedim bunu asla yapamayacağımı bildiğim hâlde. Sızlandı. Dişlerini sıkı. Elini omuzlarıma attı. Bana istekle ilk dokunuşuydu. Gözleri kapalıyken ellerini yüzüme getirdi. Sakallarımı, burnumu, dudaklarımı okşadı. Yanaklarımın nemini parmaklarıyla sildi. "Seni görüyorum," dedi. Sesi öyle kısıktı ki, duyamadım.

"Gözlerini aç..." diye fısıldadım. "Yalvarırım, bak bana."

Ağlıyordum. İçimden bağıırıyordum. Beni gör! Başkasını, sevdiğin adamı değil. Ağabeyimi değil...

Hıçkırdım. "Bunu istemedim," dedim ağlayarak. "Allah biliyor, seni istemek istemedim. Kendime engel olmaya çalıştım. Tüm kemiklerim sana çekilirken direndim. Kim ağabeyinin kansını arzulamak ister? Kim dokunmak ister? Sonra sen benim oldun, Zelal... Sana dokunmamak beni mahvediyor. Beni istememen, beni mahvediyor!"

Eliyle dudaklarımı kapattı. Acı dolu gözlerini açtı. Ama beklediğim bir ifadeyle bakmıyordu gözleri. Bana bakıyordu. Bir başkasına değil. Beni görüyordu. Sevdiği adamı değil...

“Sana bakamıyorum...” diye fısıldadı bana bakarken. “Bu beni suçlu hissettiriyor.”

“Ben de hissediyorum. Hissediyorum,” diye direttim kafasını iki yana sallayınca.

“İhanet ediyorum,” dedi.

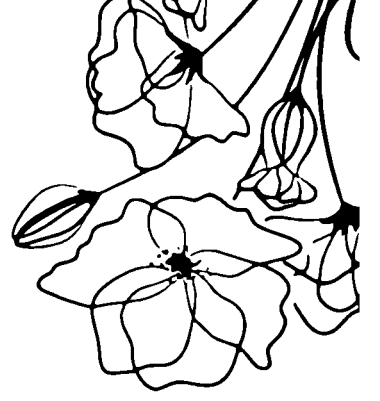
Acıyla yutkundum. “Artık gitti.”

Gözlerime uzun uzun baktı ve fısıldadı. “Biliyorum.”

Ne demek istediğini anlamadım. Bana daha çok sarıldığında da sorgulamadım. Sadece onunla tamamlandım. Olmak istediğim yerdeydim. Onu da burada, benimle tutmaya kararlıydim. Gece boyunca, uyuyana ve yeniden uyanana, yeniden uyuyup şafak vakti yeniden uyanana kadar gözlerime bakması konusunda ısrar ettim.

“Yanındaki benim,” dedim içten içe. “Bana bak. Başka kimseye değil.”

Zelal gelinin kocası olmuştum. Ağabeyimi unutturmak istediğimi fark ettiğimde, şafak sökmüştü. Ve kendime duyduğum nefretle, karımın kollarında uyandığım mutluluk kardeş olmuştu.

EMİN'İN BABASI

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM - JETIAN BARBÜR

AYNI GECENİN SABAHI...

ZELAL

Ellerimin duası... Açıldı ve yakardı. Sebep belirsiz. Önce öfke, sonra hasret, sonra sevgi, sonra yeniden hasret... Utanç vardı sinemde. Sebebini bilmediğim...

Bir rüyanın kollarında çırpındım. Rüya olduğunu bilip ağlamanın eşiğinde kendimi izledim. Eski kocam İsmail, bana bakıyordu. Gülmüyor, ağlamıyor sadece bakıyordu. Hissiz yüzü öldüğü günle aynıydı. Kireç kadar beyaz ama pamuk kadar yumuşak... Pembe dudakları ve uzun kirpikleri vardı. Ama sıcaklık yoktu. Sıcaklığın yokluğu, bana bunun rüya olduğunu bir kere daha fısıldıyordu.

Karların ortasında yalın ayak duruyordu. Ona gitmek istedim ama ayaklarım yere çiviyle çakılmış gibiydi. Yüzümde bir yangın... Utancın izini taşıyormuşum gibi sıcacık. Sıcacık ve yeni... Güçlü hisseden kollarım ağır, kalbim taş kadar sert ve ellerim kocaman. Bir dua için... Kocaman bir dua için açılan ellerim...

"Gittin..." dedim ona. Onu suçlamak değildi amacım, artık bir gerçeğin kabulünü yaşıyordum. "Beni götürmedin, gittin."

Bir çocuğun özlemiyle özledim onu. Karşımda duruyordu ama kalbim hasretle kavuruluyordu. Konuşmadı. Anamın sözleri hatırımlı doldurdu. "Konuşmayan rüyayı melekler getirir."

“Onlar mı getirdi seni bana?” dedim titreyerek. Gülümsedi. Elindeki mendili bana uzattı. Bu, benim işlediğim, Süleyman’a emanet ettiği mendildi. İrkilişim bedenimi sarsıyordu ama uyanamıyordum. Ellerimi uzatmak isteyip uzatamıyordum. Bağırarak, kendimi savunmak istiyordum ama yüz bulamıyordum.

Belime kollar dolandı. Beni eski kocamdan uzaklaştıran sımsıcak kollar... Onun kar soğuğunu terk ederken, sıcacık yaz güneşiyle sarmalandığım bir odada ve yeni kocamın yanında uyan-
dım. Bana kaygıyla bakan gözleri ilkbahar çimenleri kadar taze, nemi de yağmurları kadar berraktı.

Anladım ki, çırpınışlarımı o engelliyordu. Belime sıkıca sarılıyor ve beni buraya, onunla sarmalandığım dünyaya çekiyordu. Özleyerek geri dönmek isterdim hep rüyalarım. Ama gariptir ki o bana baktığında huzurla uyandığıma şükrederken buldum kendimi.

Buruk, korku dolu bir tebessümle baktı. “Hele şükür!”

Doğrulup kollarından uzaklaşmak istedim. Alışkın olmadığım bir utanç üstüme çullandı. Karşılaştırıp durmak korkunçtu ama İsmail’den hiç utanmamıştım. Bir parça belki ama çocuk arsızlığımla sevgimi gösterirken hoyrattım. Süleyman’a bakarken bile kalbim bir süre duruyor ve kelimelerim yok olup gidiyordu. Garipti. O bildiğim, yıllardır gördüğüm Süleyman’dı ama dün gecedен sonra ona eskisi gibi bakamazdım. Yeni hâlimizin nasıl olacağını da zerre kadar tahmin edemiyordum.

İhtiyatla yatakta diz çökerek bana döndü. Elleri dizlerine düştü. Yüzünde hayal kırıklığı gördüğümü düşündüm ama göz kapaklarını indirdiğinde kayboldu. Yutkunarak dışarı baktım. Gün çoktan doğmuştu. Herkes uyanmış olmalıydı. Doğrulamaya çalışırken “Herkes uyanmıştır,” diye başladım ama Süleyman sözümü yarıda kesti.

“Sen uyurken bakındım. Erken uyanmayacaklarını söylemişlerdi ama hiçbirisi evde yok. Emin bile.”

Kalbim, bir annenin paniğiyle çırpındı. Ondan uzakta yatmak bile benim için güçtü. Yüz ifademi görünce devam etti. “Emin’i de yanlarına aldıklarını şu aksi kadından öğrendim. Hepsini tarlaya gitmiş, acil işleri çıkmış. Aksi kadın da komşuya gitti. Kimse yok evde anlayacağın.”

Bunları söylerken bir yandan kıyafetlerini düzenliyor ve giyinmek için hazırlanıyordu. Üstünde kısacık bir iç atlet ve yazlık bir içlikten başka bir şey yoktu. Kolları, boynu, göğsünün neredeyse tamamı ortadaydı. Kızarak bakışlarımı kaçırdım ama ona baktığımı hissetmiş gibi yüzünde hafif, eğri bir gülüş yakaladım. Ben de giyinmeliydim ama çarşafın altından çıkmaya çekiniyordum. Üstümdeki gecelik, gündüz gözüyle görülmeyecek kadar inceydi. Hafızam bana dün geceyi anımsatıp duruyordu ama o geceydi... Sanki olmayan bir zamanda, görünmeyen bir karanlıkta onunla olmak daha kolaydı. Gündüzleri insanlardan, kendimden, hatta havadaki ışıktan bile ürküyordum.

Ya beni kınarlarsa? Bir koca meraklısı olduğumu düşünürlerse? Tüm bunlar bir yana, Emin’in annesiydim ben. Onun utanç duyacağı bir şey yapmaktan ölesiye korkuyordum ama sonsuza kadar bu adamın el değdirmediği karısı olarak kalamazdım.

Kendime sıraladığım bahaneler bir yana... Süleyman’a göz ucuyla baktım. Onun başkasına değil, bana ait olduğunu hissetmek içimde tuhaf bir coşku hâli oluşturmuştu. Anamdan yeni doğmuşum gibi taze, genç ve mutlu hissediyordum.

Süleyman o sırada bana döndü. Yataktan çıkmadığımı görünce biraz daha gülümsedi. Yüzünün yumuşadığını, o katı, yaşından olgun ifadesinin yok olduğunu gördüm. Üstünde bir

mutluluk hâli vardı, sebebi ben miydim, yoksa bu güzel köy mü bilemedim.

O sırada bir dizini yatağa koyarak eğildi ve yüzüme düşen bukleyi arkaya itti. Geri çekilmek istedim ama kaskatı, yüzüm yanarak bana dokunmasına izin verdim. Zihnim kocam olduğu için dayanmam gerektiğini söylerken, kalbim patlayacak kadar gürültüyle atıyordu. Bu, isteksizliğin çırpınışı değildi. Aksine, bu isteğin utanç çırpınışıydı.

“Hayırlı sabahların olsun. Üstünü giyin de biz de şu köyün tozunun tadına bakalım, delal,” dedi. *Sevgili...*

Kalbim durdu. O da kelime seçimine şaşırmış gibi gözlerini kaçırdı ama dudaklarında devam eden tebessüm, bundan memnun olduğunu söylüyordu. Ellerim çarşafa kilitlendi. Çözülmüş olan dilim sordu.

“Neden öyle dedin?”

Bana baktığında kıvranarak yok olmak istedim. Bir erkeğin, bir kadına bakışı hep böyle miydi? İsmail de bana bakardı. Sevgiyle, saygıyla ve umuyordum ki aşkla. Ama bu bakış... Çok haşın, sert ve kalbimi tekleten bir bakıştı. Bana sanki meydan okuyordu.

“Çünkü öylesin.”

Gözlerimi kaçırıp ellerime baktım. Şimdi çarşaf dertop olmuştu, karnımda bir ağrı, midemde de tuhaf bir sancı vardı. Mutsuzlukla, “Hasta oluyorum galiba,” diye mırıldandım.

Bu sözlerim hem kaçmak için bir kapı, hem de yeni bir sancının kollarına düşmek için kuyu olmuştu bana.

“Neyin var?” derken eğildi ve elini alnıma yerleştirdi. Yüzü merak ve merhamet yüklüydü. Elinin sıcaklığı, daha çok yanma-sebep oldu.

“Ateşin yok,” deyince kaşlarımı çattım. Elimi alnıma yasladım ve mutsuzlukla iç çektim. Yanıyordum. Nasıl ateşim olmazdı?

“Karnım ağrıyor ve mideme bir acı çörekledi.”

Yataktan çıkmak istemiyordum. Tüm neşem emilmiş ama aynı zamanda bulutların üstüne uzanmışım gibi bir histi.

“Mideni mi üşüttün?” derken güzel kaşları çatıldı. Güzel mi? Bana ne oluyordu böyle?

“Bilmiyorum.”

Uzun uzun yüzüme baktı. Ardından elbiselerimi taşıyarak yanıma getirdi ve “Giyin,” dedi.

“Hastayım ama...” diye sızlandım. Ben... Sızlanmazdım ki... Sabahın seherinde ayaklanır, tüm köyün işini yapar, yine de sızlanmazdım. Bu, ben değildim.

“Açık hava ve güneş seni kendine getirecek, biliyorum,” dedi.

Bekleyince “Hadi,” der gibi kafasını eğdi. “Sen çık,” dedim. Derdimi anlamış gibi tebessüm etti ama beni zorlamadı. Ayaklandı ve kapıya yöneldi. Çarşafı hafif araladım ama aklına bir şey gelmiş gibi hızla bana dönünce geri kapattım. Gülümseyerek tekrar dönünce merakla sordum.

“Ne oldu?”

“Hiç,” derken sırtışı beni rahatsız etti. Odadan çıktığında, yanaklarıma ellerimi koydum; yüzümde bir gariplik aradım. Kardeşimin odaya astığı sırma kaplı aynaya bakmak için ayaklandım. Değişik hissediyordum. Dışarıdan biri bana baktığında, artık gerçekten evli bir kadın gibi olduğumu anlayacakmış hissi veriyordu bu değişiklik; yalnız aynadaki yansımam, bana aksini söylüyordu. Aynıydim. Tamam, biraz dinlenmiş, taze ve pembe yanaklı görünüyordum ama aynı Zelal’dim işte.

Midemdeki krampları umursamayarak giyindim. “Delal” sözü kulaklarıma her geldiğinde kafamı iki yana sallayarak kovdum ama bu sözcük, bu ses tonu ve o gülüş, ruhuma işlemiş gibiydi. Ve dün gecenin anısı...

Bir kadının hisleriyle hissetmeye iznim yoktu. Sadece gerçek kılınan bir evlilikti ama sözler, dokunuşlar, buseler hâlen yanı başımdaydı. Yatağa göz attım. Sanki biri beni görüp anlayacakmış gibi kaçamak bir bakış attım. Ve anılar üstüme çullanmasın diye hızla giyinip odadan kaçtım.

Yeni kocamın bana hissettirdiği bu hislerden daha ne kadar kaçacaktım?

SÜLEYMAN

Güzel... Körpe ve yeşil... Yeni daldan düşmüş bir elma kadar al yanakları... Boynu narin, elleri işli; sözleri şiir kadar tatlı...

Ve benim...

Odadan çıkarken düşünebildiğim tek şey buydu. Benim Zelal'im. Orada, baş koyduğumuz yatakta... Geri dönmek üzere hazır ve dünden kalma mahmurluk var üzerinde.

Beyaz çarşafı kadar temiz, aynı zamanda gece göğü kadar hüznü. Hüzün ve utanç, bir kadına bu kadar yakışırdı ancak.

“Hiç...” dedim ona. Hiç... Çünkü hangi kelime anlatır ki o anki hislerimi? Söze döksem ben utanırım, dile döksem o utanır. Atalarımın öğrettiği bir edep var omuzlarında. Biraz ağır bir edep... Kocaya sevgi duyulmaz, saygı duyulur denilen bir edep. Kimselerin yanında adıyla seslenme denilen bir edep. Evladını dahi sevmeye denilen bir edep. Edep değil, sanki bir yük omuzlarında. Onları atmak isterdim. Bir denize elbette... Çünkü Zelal berrak suları çok sever. Kafamı kurcaladı yine deli sorular. Dur-

mayan zihnim, deli fişek gibi şahlandı. Bir patlamanın eşiğindeyim. Öfkeden değil bu seferki, sevgiden. Bir kadına duyduğum sevgiden...

Ona vermek isterdim denizleri mesela. Avuç içlerine bıraksam ve desem ki “Sula bununla kederini. Ancak bu geçirir.” Bir şairin ruhuyla sevmek isterdim onu. Böyle sert, mesafeli, uzak değil. Sımsıcak ve apaçık. Göstersem kâinata “buke” kelimesinin asıl anlamını.

Gök ayrı parlıyor bugün. Buğdaylar bir hoş kokuyor. Ayaklarım yere değmiyor da dokunuyor sanki. Yeniden havalanmak için fırsat kollarcasına... O deli çocuk nereye gitti? Hak, bu deli kuluna ne etti? Sakinlik, artık benim adım bu olmalı. Sakin Süleyman... Gülümsedim kendime. Olmaz dediğim ne varsa olduran Rabb’imin bu işine gülümsedim.

“Ne güzel de yediriyorsun laflarımı. Deli Süleyman evlenmeyecekti. Sessiz kalmayacak, yumuşamayacaktı. Nasıl da pamuk gibi ettin beni?”

“Kiminle konuşuyorsun?” diyen hafif sesle âdeta yerimde zıpladım.

“Hiç!” dedim bağırarak. Bana şaşkın gözlerle bakarken önüme döndüm ve boğazımı temizledim. “Ben şu bağın yerini biliyorum. Dün Yusuf, epey tarif etmişti. Yürüyerek biraz uzun ama istersen...”

“Yürüyelim...” diye sözümü kesti. Beraber yola çıktığımızda güneş sıcaklığıyla gömleğimi ısıttı. Ayaklarıma giydiğim kunduralara kaşlarımı çatarak baktım. Çarıklarımı yanımda getirmedığım için epey pişmandım. Zelal’e göz attığımda, onun da güneşten dolayı gözlerini kıstığını gördüm. Beyaz, yeşil boncuklu bir yemeni bağlamıştı. Boncukları yeşim yeşili gözlerini ortaya

çıkarıyordu. Çehresini saran oyalar, o yürüdükçe yüzünde hafifçe hopluyordu. Entarisi ince ve rahattı. O da boncukları kadar yeşildi. Ayaklarına giydiği pabuçlar, benim kunduralarım kadar rahatsız görünüyordu.

Toprak zeminde ayaklarımızdan çıkan çakıl sesleri, hafif kuş cıvıltıları ve burnumuza doluşan üzüm kokusu eşliğinde yürürken tamamen sessizdik. Ne diyeceğimi bilemeyen bir okul talebesi gibi defalarca karıma göz atıyordum ama onun da ağzını bıçak açmıyordu. Yüzünde meraklı bir ifadeyle etrafını incelerken ne düşündüğünü, ne hissettiğini, burayı sevip sevmediğini ölesiye merak ediyordum.

“Ee...” dedim beceriksiz bir kekeme gibi. Kafamın arkasını kaşıyarak etrafıma bakındım. İç çekerek sözlerimi sürdürmem gerektiğini kabullendim. “Biraz farklı gibi bizim köyden.”

“Evet,” dedi Zelal ve susacağını sanarak hayal kırıklığına uğradım ama devam etti. “Daha yeşil ama benzerlikleri de çok.”

Kafamla onaylayarak kabul ettim. Rahatsız geçen bir süre daha, sert ayakkabılarımla toprak zemine bastım. İçimdeki coşkuyu bastırmak ve bu anı bozmamak için sessiz kalmak gittikçe zorlaşıyordu. Esen o deli rüzgâr “Aman be!” dedirtti ve ayakkabılarıma uzandım. Onları hızla çıkarıp, çoraplarımı da ayaklarımdan çekerek ayakkabımın içine tıktım. Kafamı kaldırdığımda bana şaşkın bakan Zelal’i gördüm ve sırttım. “Sen de dene. Toprağın serinliği harika.”

Önce bana, sonra da kendi ayakkabılarına baktı. Emin değilmiş gibi bocaladığında, “Hadi,” diye direttim. Onda hep bu vardı. İçinde bir kız çocuğu barındırdığına yemin edebilirdim ama öyle çok bastırıyordu ki onu görmek güçleşiyordu.

Nefesini üfleyerek ayakkabılarını çıkardı, ayaklarında çorap yoktu ama zaten etrafta tek Allah’ın kulu da yoktu. Issız bağ-

larda, onun da biraz nefes almaya ihtiyacı vardı. Ayakları toprağa değdiğinde rahatlamayla gözlerini yumduğuna tanık oldum. Öyle güzel bir şekilde iç çekti ki, kısık bir kahkaha patlattım.

“Harika hissettiriyor, değil mi?”

Bana dönerek yaz güneşini kışkandıran bir şekilde gülümsedi. Bocalayarak yerimde hafifçe sallandım. Kendimi kandırıyordum; onun bu sıcacık hâllerine asla alışamayacaktım, kalbim kaldırmıyordu.

Bir kız çocuğu gibi kıkırdadığında nefesimi tutarak bir kuşun gökyüzünden yeryüzüne baktığı gibi ona baktım; takdir edilmesi gereken güzelliğine ve iç eriten tebessümüne... Yaratılışın böylesine yeni tanık oluyormuşum gibi, sanki kadının neden yaratıldığını henüz kavıyormuşum gibi... Havva annemizin gölgesinde doğmuş yeşil ve beyazın harmanlandığı bir huri gibiydi.

Ve Allah şahidim, bu huri benimdi.

Utanarak gözlerimi kaçırdım. Fikirlerimin uygunsuzluğuna mı yanayım, yoksa ipin ucunu kaçırdığıma mı üzüleyim bilmiyordum. Kendimi kaptırmış gidiyordum ve fikirlerimi işitecek olsa, benden nefret edeceğini anımsamam gerekiyordu. Zelal, bir Anadolu kadınıydı. Kocasından sonra kalbini bana, yeni kocasına verecek değildi. Ayrıca insanların ne diyeceğini öyle çok önemsiyordu ki, muhtemelen dillendirecek olsam en çok onu bu yaralardı.

Beraber yürürken parmak uçlarıyla tel duvarların üstünden sarkan sarmaşıklara dolandı. Yer yer bağ evleri vardı ama bu taştan evler, ıssız ve yalnız görünüyordu. Bir değirmenin yanından geçerken rüzgârgülünün hızlı dönüşü ve kıyısından yüzen suyun hışırtısı kulaklarımıza çalındı. Suyun dibinde yeşillenen çiçekler, Zelal'in eteklerini süpürdü. Zelal hayranlıkla oraya baktığında, “Dilersen...” dedim aklından geçenleri anlayarak. Paçalarımı sı-

yırmaya başladığımda şaşırarak ve biraz da umutla bana bakıyordu. “Kimseler yokken ayaklarımızı biraz serinletebiliriz.”

Çakıllarla kirlenmiş hatta belki de yaralar edinmiş ayaklarımı suya daldırdım ve Zelal’e dönerek elimi uzattım. “Hadi!” Dünkü çocuk gibi sırtıyordum. Zelal, bu sefer ikiletmedi ve eteklerini hafifçe kaldırarak benimle beraber suya girdi. Etek uçları ıslanıyordu ama umurunda değildi, benim de öyle. Onun yüzündeki mutluluğu görmek ilgilendiğim tek şeydi.

“Bu çok güzel,” derken aksanı iyice belirginleşti. Düzgün Türkçesi kayıyordu. Mutlu olduğunda hep böyle mi olurdu? Onunla ilgili yeni şeyler öğreniyordum.

Suyun kıyısında yüksek bir kaya bulup oturdum ve Zelal’i de yanıma çağırdım. Ayaklarımızı derenin içine sallandırarak yan yana oturduk. Mesafe koymuş olması boğucuydu ama ondan bu kadar erken perdelerini indirmesini beklemiyordum. Hep ilk hareket benden gelmeliydi, muhtemelen ömrümüzün sonuna kadar da böyle olacaktı. Ömür.. Zelal’le bir ömür geçirecek olma fikri kalbime takla attırdı.

“Sana bir şey diyeceğim,” dedim, yüzümdeki o aptal gülümsemeyi hiç silemiyordum. Kafasıyla onayladığında dönerek muzip bir ifadeyle yüzüne baktım. “Kardeşlerinin yanında bana nasıl sesleneceksin?”

Rengi o anda kızardı. Aklımdan geçenleri tahmin edebiliyor muydu?

“Tabii ki adınla seslenemem,” dedi. Bunun bir kültürün dayatması olduğunu ona söyleyebilirdim ama Zelal bu kültürde büyümüştü; insan bazen neyle büyüdüyse, onu kaybettiğinde benliğine olan saygısını yitirirdi.

“Elbette seslenmezsin,” diye onu onayladığımda, rahatlamış gibi omuzlarını indirdi. “Bir isim bulmalıyız,” dediğimde yüzü-

me birkaç tane gözüm varmış gibi baktı. Sırtarak omuzlarımı silktilim. “Mecbur kalırsak seslenirsin diye...”

Önüne dönerek düşünüyormuş gibi çenesini kaşıdı. Ağzım hafif ayrık, şaşkın şekilde onu izlediğimin farkındaydım ama neyse ki ifademi görmüyordu. Güneşin, ağaçların arasından yansması yüzüne vururken ciddiyetle düşündü ve en sonunda mırıldandı. “Eğer çok mecbur kalırsam ‘Şişşt,’ derim.”

Suratım düştü ve homurdanarak dereye bir taş attım. “O kadar düşünüp bunu mu buldun?”

Bana kırgınca baktı. “Sen bulabilirsin.” Sarkık dudaklarına gözlerimi dikerek “Delal...” dedim. İçimde yer eden bu kelimeyi, gün boyu söyleyecek gibiydim. Şimdi ata dilimdeki bu kelime anlam kazanmıştı. Bir sevgili ancak bu kadar sevgili olabilirdi.

Yüzü âdeta renk değiştirdi ve bakışlarını ellerine indirdi. “Olmaz,” derken sesi kısıktı. “Ayıp bir kelime.”

“Ayıp değil...” dedim itiraz ederek. “Neden ayıp olsun ki? İnsan eşine sevgili diyemez mi?”

Boğazını temizlerken sesi cızırdadı ve muhtemelen sevgili olmadığımı düşünüyordu. Kalbim yavaşladı ve ayaklarım serin suyun içinde buz kesti. Hızlı gidiyordum ve muhtemelen kalbim çok feci bir ağrıya baş başa kalacaktı. “Beni öyle görmüyorsun, biliyorum. Sorun değil,” dedim ayaklanırken. Dün gece her şeyin değiştiğini sanıyordum. En azından benim açımdan öyle olmuştu. O artık resmen karımdı ve sevgimi, şefkatimi, dokunuşlarımı ve öpüşlerimi asla ondan esirgemezdim. Onu bulduğum her fırsatta sevecektim.

Küskünlüğüm büyüdü de büyüdü... Zelal, ardımdan pabuçlarını ıslak ayaklarına çekip gelirken ben aldırış etmeden çakıllara basarak ilerledim. Canımın yanışını hissetmiyordum.

“Dur lütfen...” derken nefes nefese peşimden koşturuyordu. Durmak istemiyordum ama ona da kıyamıyordum. “Küsme bana. Başka bir şey söyleyelim ama onu söyleyemem. Çok ayıp. Ben ona bile öyle...”

Kelimelerini yuttu ama ağzımda acı bir tat, boğazımda koca bir yumru oluştu. Ne demek istediğini anladım. Ağabeyime bile böyle seslenmemişken benim hakkım değildi. Haddimi ve yerimi yeniden bildiriyordu. “Haklısın,” dedim ama sesimin haşın çıkmasına engel olamadım.

Uzun ve güçlü adımlarla yürüdüm. Zelal yanımda sessiz, kısa ama hızlı adımlar atıyordu. Bir atı takip eden sincap gibiydik. İçimiz de dışımız da oldukça benzerdi. Onun nahifliğini kırmadan daha fazla ne kadar dayanacağımı bilemiyordum.

“Emin’in babası derim,” dedi artık tükenmiş gibi soluğunu üfleyerek. Olduğum yerde çakılı kaldım. O da durdu. Sırtımı dönmeyen gözlerimi karşıya diktim ve sözlerini duymadığımı düşünmüş gibi yineledi. “Sana diyorum. Emin’in babası derim, olmaz mı?”

Öfkem de kırgınlığım da toz zerrecikleri gibi dağılıverdi. Gönlümü yapıyordu. Ayrıca beni herkese Emin’in babası diye ilan ediyordu. Bu, sevgili olmaktan daha büyük bir makamdı.

Yutkunarak kafamla onayladım ve yavaş adımlar atmaya başladım. O da yanımda takip ederken yüzümü inceliyordu. Muhtemelen bir cevap bekliyordu.

“Emin’in babası dediğin her seferde, aslında delal dediğini düşünceğim,” dedim inatla. Ona göz ucuyla baktığımda yanaklarını dişlediğini ve gözlerini sürekli etrafında çevirdiğini gördüm. Etekleri çamurlanmıştı, muhtemelen ıslak ayakları da onu rahatsız ediyordu.

Gelin

Ona bakmaya devam edince, nefesini üfleyerek “Peki...” dedi. Bir kadının, kocasına teslimiyeti gibi kısa ve tatlı bir “peki” idi bu.

Gülümsemem yeniden yüzümde yayıldı. Ona artık nasıl ulaşacağımı bulmuştum. Biraz dolaylıydı ama üstesinden gelebilirdim. Toprak yolda teslimiyetinin verdiği memnuniyetle gülümseyerek yürürken, yol daraldı. Belki de iki insanı yan yana alamazdı ama ben önden gitmeyi reddettim, arkamda da bırakmadım. Yan yana yürüdük, kısa, hantal ve doyurucu adımlarla. Ellerini pek sallamadan yürüyordu ama benim ellerim söz dinleyecek gibi değildi. İleri geri sallandı ve her defasında elinin sırtını süpürdü. Bana kaçamak bakışlar attı, ne yaptığımdan haberdar olduğunu hissettiren bakışlar; yutkundum ama yaptığım her neyse kesmedim onu, aptalca bir âşık çabasıyla ellerini süpürmekle teselli buldum.

Belki de biraz daha yürekli olmalı ve tutmalıydım ellerinden. Benimdi artık. İlan etmeliydim bunu. Kâinata göstermeliydim. Ama korkuyordum. Onu büsbütün kaybetmekten ve bana olan tüm saygısını yitirmekten. Ben aşkla çevrelemiştim etrafımızı, o ise saygı ve ailesine duyduğu sevgiyle... Hangimizinki daha sağlandı? Hangimizinki daha yıkılmaz?

Tarlaya vardığımızda yol genişledi, kıyıdan akan çayın sesi, kadınların ve erkeklerin hararetli konuşmasına karışıyordu. Yabancı kimseler de vardı. Bu yüzden istemsizce karıma yaklaştım. Köyden kalma bir alışkanlıktı, ağabeyim uzaktayken de Zelal’e hep bir adım daha yakın dururdum. Sanki bunu kendime hep görev bilmiştim.

“Babam gelmiş! Annem gelmiş!” Zıplayarak Kıymet’i çeğiştiren Emin’e doğru ilerledim ve onu bir baba çabukluğuyla kolumun kıyısına oturttum. Annesinin aynısı gülüşüne ortaklık

ederken yine bir adım geriledim ve Zelal'le yan yana durdum. Herkesin gözlerini üzerimde hissediyordum, sanki hepsi dün gecedен haberdardı ve bize kınayarak bakıyordu. Genzimin yanmasını önemsemeden Zelal'e döndüm. Onun da benim kadar utanç ve şüphe yüklü olduğunu gördüm.

Yusuf yaklaştı, bizi selamladı ve bostanla ilgili sorunun ne olduğunu hararetle anlatmaya başladı. Gözlerimi sürekli karıma dokundursam da ömrüm boyunca edindiğim tecrübeyle Yusuf'a nasıl yardımcı olabileceğimi hesaplıyordum.

Emin'i, Zelal'e verdim ve kollarımı sıvadım. Onu hafifçe sırtından yönlendirerek gölgelik bir ağacın altına götürdüm. Yeleğimi çıkardım, bu sıcakta beni boğuyordu. Onu Zelal'in altına serdim ve ikisinin oturduğundan emin olduğumda gülümseyerek Emin'in saçlarını okşadım.

"Hava çok sıcak... Az burada oturun, ben erkek kardeşine yardım edebilecek miyim, bir bakayım."

ZELAL

Onu gün boyu izledim. Toprağı delişini, hasadın köklerini deşelişini, hararetle sorunu çözüşünü ve ara sıra tasasız gülüşünü. Yıllardır tanıdığım o genç oğlanı ya da kayınbirader diye bildiğim dikbaşlı adamı, Emin'in baba bellediği yeni kocamı değil, Süleyman'ı gördüm.

Bir başka baktı sanki gözlerim. El gibi ama ayrıca benim gibi de... Sanki kırk yılım geçti onunla. Ya da ufacık bir ömür ve bitiverecekmiş gibi taze, doyumsuz...

Dün geceyi özledi içim. İçimdeki kötü, söz dinlemez, haşarı Zelal... Onu beslemedim ben hiç. Hep kafasına vurup susturdum. O koyunum öldüğünden beri, belki de daha bilmediğim bir za-

Gelin

manlarda öldürdüm Zelal'i. İsmail besledi, büyüttü ama onun kaybiyla daha filizken soldurdum.

Yeniden yeşermez demiştim. Öldü demiştim. Bir fidanın öldükten sonra filizlendiği nerede görülmüş?

Ama işte bağrımda koca bir ağaç. Daha fidan olmadan büyümüş, meyvelerini veriyor... Ne ara ekim ki onu oraya? Hiç bilmediğim bir zamanda, hiç dillendirmedığım bir yerde, hiç görmediğim bir köşede mi saklanmış? Ezmek istesem mümkünü yok. Ezilmez. Öyle kök salmış ki beni de götürür beraberinde. Meyvesini koparıp yesem... Utanç doğurur içim. Olur mu hiç öylesi? Olur mu?

Edemem ona. Ona... İsmail'e edemem. Hatırası taze. Hatırası kucagımda oturuyor.

Olursa koca olur bu adamdan. Bey olur, er olur... Ama sevgili... Ben daha İsmail'e demedim böylesini.

Yusuf deldi, kendimle çeliştiğim kargaşayı. Kız kardeşlerim harıl harıl çalışmaktaydı. Bense orada, emanet gibi oturup kocamın maharetlerini izliyordum. Gözlerimdeki hayranlığı Allah görsün de kuldan nasıl saklayacaktım?

Yanı başıma oturdu kardeşim. Belki de kardeşlikten uzak büyüdüğümüz için, korkuyla, az uzağıma oturuyordu. Belki de rahatsız etmekten korktu.

“Becerikli bir adam,” dedi düşüncelerimi bölerek. Emin, hafiften uyukluyordu. Öğleni bulan şu vakitlerde eğer çok yorulmamışsa asla gözlerini yummazdı, muhtemelen koca tarlada at koşturmuştu. Yusuf'u duydum ama sadece kafamı sallayarak onayladım. Kocamı övmek ayıp geliyordu, hele ki kardeşime...

“Nasıl oldu da?” Sustu. Gözlerimi gözlerine çevirdim ve sorusunun manasını dillendirmeden anladım. Yüzü beyaz teninden

dolayı kızarıyordu, güneş de yakmıştı ama bu ayrıydı. Benimle nasıl konuşacağını bilmiyordu.

“Bana karşı açık ol, Yusuf...” dedim. Küçük Zelal, abla olmuş da emir veriyordu! Kendime gülmek istedim. Nasıl bu radeye gelebilmişim?

“Onunla nasıl evlendin abla?”

Boğazım yandı. Bana abla dediği her seferinde, ciğerime bir yangın düşüyordu. Ne güzel ne sıcak bir kelime... Hayallerimde hep abla olurdum. Bir dolu kız ve erkek kardeşin arasında büyür, onlara akıl verir, kol kanat gererdim. Şimdi bu yabancı kardeşlere nasıl davranmam gerektiğini bilmiyordum. Sorusu da ayrı yakmıştı canımı. Ablasının utancını ona nasıl söyledim?

“Oldu işte,” dedim kırk dökük. “Hayat bazen insanı öyle bir yere getiriyor ki, istemediğin kararlar veriyor, bazen de o kararlarda huzur buluyorsun.”

Hiç bu kadar açık konuşmamıştım. Bunu kendime bile itiraf edememiştim. Ben belki de başka bir hayatta bu kadar mutlu olamazdım. Süleyman ve onunla gelen her şey, beni şimdiki Zelal yapmıştı.

“Zor olmalı... İki adamla evlenmek ve ikisinin de aynı kandan olması... Yani, özbeöz kardeş...”

Burukça gülümsedim. “Bilsen ki bizim oralarda ne kardeşlerle, dayılarla, amcalarla evlenenler var... Şaşırsın o vakit, Yusuf.”

O da burukça gülümsedi. “Bilmem ki... Kötüsünü değil de iyisini keşke bilsem. Öyle merak ediyorum ki oraları... Babam, ara sıra seni ve köyü anlatırdı.”

Sessizlik üstüme çullandı, söz konusu babadan açıldığında yaram çok derindi, deşelerse içinden ne çıkacak, ben bile bilemezdim.

Gelin

“Seni özlediğini söylerdi. Sık sık söz ederdi. Hatta ölmeden önce bile defalarca, günlerce adını söyledi durdu. Öldüğünde gözleri açıktı.”

Boğazım yanarken zorlukla yutkundum. “Özleseydi gelirdi.”

Onun da sesi boğulmuş gibiydi. “Babamız vurdumduymaz bir adamdı, abla. Sen de bilirsin bunu, duymuşsundur. Kaç kadının yakmış canını... Annene yaptıklarını ölüm döşeğinde her gün fısıldadı. Kendisinin Azrail’i oldu. Daha ölmeden kabir azabı çekiyor gibiydi. Çapkın, akı havada, belki de duygusuz gibi görünüyordu ama ölmeden önce sanki tüm o üstüne attığı örtüleri bir bir kaldırdı. Onu ben gördüm. Acısını elimle tuttum âdeta. Gözlerime her baktığında seni gördüğünü söyledi, bu yüzden bana pek sık bakmazmış. Sevilmediğimi düşünüp dertlendiğim her vakitte, aslında asıl dert çekenin sen olduğunu, babamızın acılarının bedelini ödediğimizi bilmezdim.”

Kafamı eğerek Yusuf’a uzun uzun baktım. Onun da ne çok acılar çektiğini, nasıl böyle güçlü bir adam olduğunu, belki de benim yaşadıklarım kadar ağır bedeller ödediğini gördüm. Bir abla şefkati içimde filizlendi ve Emin’e sarmadığım kolumu kaldırıp ona doğru uzattım. “Gel...” dedim utangaç bir tavırla. Yusuf sanki inanamıyormuş gibi bana baktı ama dizginlerinden kopan bir tay gibi fırladı ve öne uzanıp tek koluyla bana sarıldı. Gözlerimden yaşlar fırar etti. Onun da hıçkırdığını duydum.

“Nasıl dayandın bu kadar yüke yiğit kardeşim?” dedim. Koca bir ev, bir dolu kız kardeş, kindar bir üvey anne. Onun da vücudunda yaralar var mıydı evvelen? Peki ya karısını sevmiş miydi? Babam ona bir kere olsun, onu sevdiğini söylemiş miydi?

“Sen nasıl dayandın ablam?” dedi boğuk sesiyle. Gözlerini yazmama sildi ve söylendi. “Keşke... Keşke...”

“Şişştt!” diye uyardım onu. “‘Keşke’yi şeytan sever, Yusuf’um. Buna da şükür de. Ben bu Zelal olmasaydım, şimdi kollarımda Emin’im, önümde kocam, yanımda sen olur muydun?”

Hafifçe çekilerek bana uzun uzun baktı. Yeşil gözleri parlı parıldı. Yansımanı görür gibi, onun acısını da gördüm; takdirini de gururunu da...

“Allah şahit, görmedim senin gibi güçlü kadın,” dedi. “Aklın nereden gelir, abla? Çok mu okudun sen? Çok mu gezdin?”

“Çok yaşadım,” dedim hafifçe gülümseyerek. İçimden akan sıcak acı, âdeta oturduğum sarı toprağa döküldü ve kuş kadar hafifledim. “Sen söyle bakalım. Böyle yiğit bir adam olmak için sen ne yaptın?”

Kafasını iki yana salladı ve kocama göz ucuyla baktı. “Kocanın yanında gölgem bile saklanır, değil yiğitliğim...”

Kıkırdadım. Onun baktığı yöne baktığımda Süleyman’ın kafa karışıklığıyla, elinde kocaman bir çapayla bize baktığını gördüm. Sanki mutluydu ama mutsuzluk da vardı omuzlarında. Sanki gururluydu ama çaresizdi de... Gelmek ister de gelememiş gibi bakıyordu bana. Utandım. Yusuf’tan el çektim belirsizce. Erimin yanında kardeşime sarılmam ayıp mıydı? Bunu bilmiyordum. Benim daha önce hiç kardeşim olmamıştı.

Süleyman çapayı yere sapladı ve bana doğru döndü. Öfkelenildiğini sanarak hafifçe sindim. O asla bana öfkelenmezdi ama içgüdülerim tetikteydi, bir şey diyecekti. Ya beni kızdıracak ya da yerin dibine sokacaktı.

Birkaç adım attı ve bacaklarını açarak durdu. Kocamandı. Gölgesine sığındığım ağaç kadar kocaman; nefes veren, gölgesinde saklayan, yuva olan bir çınar gibiydi. Bana bağırdı.

“Emin’in annesi!”

Emin, kucagımda hafifçe kıpırdandı. Süleyman, gözlerimin içine bakıyordu. Ne beklediğini biliyordum ama dilim ağzımda şişti. Yusuf buradaydı. Emin buradaydı. Hatta kız kardeşlerim bile durmuş, bize bakıyordu. Nasıl söyleyecektim?

Bana demişti, farklı anlarım demişti. Bunu bile bile nasıl dilendirecektim?

Süleyman tekrarladı. “Emin’in annesi! Emin’in annesi!”

Öfkelendim. Beni zorluyordu. İsmail, beni asla zorlamazdı ama Süleyman, âdeta bana meydan okuyordu. Emin daha çok kıpırdandı, herkes bana beklentiyle bakıyordu. Cevap vermezsem, yoldan geçen köylüler bile bizi duyacaktı. Tekrar bağırdı.

“Emin’in annesi!”

Bir nefeste cevap verdim; sesim tok, öfkeli ama aynı zamanda heyecan yüklüdü.

“Ne söyleyeceksen söyle... Emin’in babası.”

Bana bakarken öfkesi silindi, soluk soluğa kalkan omuzları hafıfledi ve yumruk yaptığı avuçları gevşedi. Yüzünde bir ilkbahar neşesi belirdi ve o güzel gülüşüyle gülümsedi. Kışkandırdı içimi. Onu gören herkesten kışkandırdı.

Süleyman, beni daha da afallatarak bağırdı. “Bir şey yok, delal.”

Arkasını dönerek işine devam etti. Ben dâhil herkesi sersemletip, şarkılar mırıldanarak işine döndü.

Ellerimden can çekilmiş, kalbim gümbürdüyordu.

“Delal ne demek?” diye sordu, tüm o kargaşanın içinde kalan Yusuf.

Utançtan renk değiştirdim. “Zelal demek istedi...” dedim kendimden utanarak. “Dili dolandı.”

Yusuf sanki anlamış ama bozuntuya vermek istemiyormuş gibi gülümsedi. Emin’e doğru kafamı gömdüm ve örtümün du-

daklarımı sakladığından emin olunca ben de gülümsedim. Sol köşemde, genç bir kızın kalbi çırpınıyordu sanki...

ARALIK 1990, İZMİR

Soğuk, taş mezarlığa oturdu. Ellerinin lekelerini anımsatan gölgelerin üzerinde gezdirdi parmak uçlarını. Sonra toprağına değen otları ayıkladı. Göğsündeki yangın hafıflemiş gibiydi; bunun sebebi artık içinin ölmeye başlamış olması mıydı, yoksa acıların içine yerleşmiş olması mı?

Kadın, sırtına attığı şalı çözdü. Toprağın üstüne serdi ve fısıldadı.

“Üşüme sen oğul. Oralarda bensiz üşüme...”

RUHUN BİRLEŞİMİ

✧ YÜREĞİMDEN TUT - EYLEM AKTAŞ

ZELAL

Yusuf ve kız kardeşlerimle vedalaşmam, uzun ve bol gözyaşlarıyla oldu. Erkek kardeşim, uzun uzun ardımızdan yürüdü. Elinde bir kova su, gözünde de birkaç damla yaş vardı... Burada geçirdiğim birkaç gün, ömrümün ilkbaharı gibiydi. Çiseleyen bir yağmurun altında kahkahalarla gülen çocuk Zelal'dim sanki. Tek fark, artık yalnız değildim. Kocası tarafından bakılan, kardeşleri tarafından saygı gören, çocuğu tarafından sevilen bir kadındım. Kimsesizken aniden nasıl bu kadar insana sahip olabilmişim?

Ardıma baktım. Uzun ve toprak yol, hafif bir toz bulutuyla bana veda ediyordu. Gezdiğim üzüm tarlaları yanı başımdaydı. Her evin önüne ekilmiş fesleğenlerden, bu köye aitmiş gibi duran bir koku yayılıyordu. Yolları kırmızıya, sarıya, yeşile boyanmıştı. Kocaman bir dağ ve eteğinde yüzlerce çeşit bitki... Bulutlar bir örtü gibi üzerimizi örttü, içimi mutluluk ve hüznün karışımı kapladı.

Sanki çocukluğumla tanışmış ve onu geride bırakıyordum. Eskiden çocuk olamadığımı fark etmişim bu topraklarda. Ciddi ve yanlışlardan uzak bir kız çocuğuydum, her ne kadar dünyanın en merhametli insanı olsa da çocukken bir adamla evlenmişim, yabancı bir köyde büyümüştüm, babamdan öğrenmem gerekeni kocamdan, annemden öğrenmem gerekeni kayınvalidemden öğrenmişim.

Şansım onların kalbinin iyiliği idi. Ama hep bu olmazdı, değil mi? Herkese bu olmazdı. Peki ya benim gibi olan başka kızlar? Geleneklerimi sorgulamadan büyüdüğüm için, artık sorguluyor olmak bana garip geliyordu. Ama gerekliydi. Bu hayatlar, okuduğum *Kur'an*'da ya da Efendimizin hiçbir sözünde geçmiyordu. Yaşamını incelemiştım İsmail'in kalın kitaplarında. Eşlerini, kızlarını okumuştım... Ticaretle uğraşan Hz. Hatice'yi örnek alıvermişim kendime. Öyle güçlü ve onurlu bir kadın olmaktı artık gayem.

Ama anlamıyordum... İnandıkları din ve yaşadıkları hayat öylesi farklıydı ki insanların, kadın olmak bir yükü sanki omuzlarımda.

Şimdi köyüme, kocamın köyüne dönerken artık dul kadın olmaktan çıkmış, eşi tarafından sahiplenilmiş Zelal olduğumu anımsadım. Ama bu yetecek miydi? Orada huzur bulmama bu yetecek miydi?

Yusuf'un giderken kulağıma fısıldadığı sözlerle ürperdim. "Söz ver, abla. Bir kızın olursa, onu oğluma vereceğine söz ver. Söz ver ki bir bağım olsun seninle. Söz ver ki hep buraya, bize gel."

Söz vermemişim. Uzun ve hüzünlü bir bakış atmıştım yalnızca. Kadın buydu, değil mi? Bir kapı. Canım bildiğim kardeşime kızamazdım. O da biliyordu. En azından ona güvendiğimi... Kızım olursa bir gün, en azından güvenli ellere vereceğimi. Vermek istemezdim gerçi onu. Okutmak isterdim mesela. Güçlü dursun diye, kimselere boyun eğmesin diye...

Önümde oturmuş, oğlumu kucaklayan kocama baktım. Sanki o da bu köyü sevmişti ve ayrılmak onun da omuzlarını düşürüyordu. Öyleydi ya, burada öpmüştü beni. Burada... Yabancı ellerde... Köyümüzde de dokunur muydu? Yoksa utanır da el gibi mi

bakardı yine? Peki ya ben? Ben yine dokunsun istiyor muydum? İç çektim. Son dört gündür, Emin aramızda yattığı sürece bunu düşünüp durmuştum. Dünkü körpe gençler gibi sözleriyle beni güldürüyor, gaflarıyla utandırıyor. Ara sıra elime, örtüme hatta belki yalnızsak yanağıma dokunuyordu. Öyle açık seçik değil... Kısa, kaçamak dokunuşlardı. Sanki kaçmamdan ve saklanmamdan korkuyormuş gibi...

Ona baktığımı hissetmiş gibi hafifçe döndü. Dudakları, Emin'in saçlarında gezindi ve bana muzip bir gülümseme attı. Gözlerimi kaçırdım. Ona bakarken yakalanmak, benim için yeni bir utanç kaynağı olmuştu. Bunu her gün yaptığımı fark ettim. Ona bakıyordum, izliyordum ve inceliyordum; sanki yanımdayken bile yüz hatlarını özlüyordum.

İçimden bir sızı geçti. Utancın ve heyecanın birleşimi gibiydi. Artık alışmıştım. Kabul ettiğim bir gerçektir; tek sorun, bunu kimselere söyleyemememdi. Kendime bile, üstü örtülü bir yalan gibi kendime bile itiraf edemiyordum. Onu özlüyordum. Sadece bir gece dokunan ellerini, sadece bir gece öpen dudaklarını ve günlerdir sürdürdüğü sözlerini. Şimdi yasını tutuyordum sanki. Gittiğimiz yerde bunları yeniden yaşayamazmışız gibi. Orada birbirimize yasakmışız gibi.

“Ne düşünüyorsun?” diye sordu.

İç çektim. “Hiç...”

Ses tonu, ellerimi titretti. İçimden kendime defalarca vurdum, o Süleyman dedim. Tanıdığın, bildiğin adam... Aslında kalbimin en tanıdığı ama ruhumun en ürktüğü adamdı. Çünkü beni içeri çekiyordu: Ona... Büsbütün kendim olmaktan çıkıp onun rayihasında rüyaya dalmaya davet ediyordu. Keskin bir kokuydu sanki. İçimi kesip atan ama bu acıdan zevk aldırın.

“Sen böyle deryalara dalınca hiçliği düşünmezsin, delal.”

“Bana öyle seslenmeyecektin,” diye hafifçe payladım. Sırıttı. Bir çocuk şenliği baş gösterdi sinemde. Neyse ki Emin kısa sürede arabanın salınışıyla uyumuştı, yoksa onun “delal”in ne anlama geldiğiyle ilgili soru yağmurunu cevaplayamazdım.

“Kim dedi?” diye sordu kaşlarını kaldırarak. Emin’i yanına yatırdı ve ceketini üstüne örttü. Kardeşlerimin doldurduğu erzak çantasıyla destekledi ki, araba sallandıkça Emin’i sabit tutsun. Sonra ellerini dizlerine koydu ve öne eğildi. Yüzündeki gülümseyen ifade solmuştu. Bir anda ciddi bir havaya büründü. Sırtımdan akan terle dikkatle onu gözledim. Derin bir nefes alarak anlatmaya başladı. Bunu neden yaptığını bile soramadım. Süleyman, bana kendini anlatıyordu; çocukluğundan, şimdiki Süleyman’a kadar... Kâh durdu, kâh güldü, kâh beni de güldürdü. Öyle çok konuştu ve ben öyle çok soru sordum ki, arabacı arabanın tepesine vurduğunda ikimizin de dili damağı kurumuş ve konaklayacağımız yere bu kadar erken gelmenin sersemliğini yaşıyorduk.

“Ömrümde bu kadar kendimi anlattığım bir gün olmamıştı,” dedi matarayı bana uzatırken. Birkaç yudum içtim ve sıcacık kalbimle gülümseyerek matarayı ona uzattım. Bu yakın bir ilişki gerektiriyordu. Benim de mataram vardı, onunkinden içmem ve onun da aynı mataradan içmesi... Garip, hoş ve yakın bir histi. Gözlerime bakarak, âdeta nispeten görmem için direterek usul usul içti.

SÜLEYMAN

Yorgun argın vardığımızda, sanki kendi topraklarıma bir başka adamın ayaklarıyla basıyordum. Tahta kapıyı geçerken artık Zelal’in evlenmek zorunda kaldığı kayınbiraderi değil, bir sevgiliyi andırıyordum. Kucağımda oğlum, yanımda karım... Olması ge-

reken hep buymuş gibiydi. O yanlış his yoktu. O utanç ve mahcubiyet...

Anamla ve babamla selamlaştığımızda, anamın gözlerime uzun uzun bakışından da anladığını anladım. Hissetmişti, aramızda bir şeylerin artık hiç eskisi gibi olmayacağını... Onun kınayacağını düşünmüştüm, oysaki anam, ağabeyim öldüğünden beri atmadığı kadar şen kahkahalar atıyordu. Onun kahkahaları hep nazik olurdu. Elleri gibi. Ve imanı... İmanın bile nazik oluşu kimde görülmüş?

Anam, kimseleri incitmeden inanırdı. Dini incitmek için kullananlardan haz almazdı. Bunca zaman öfkemle o kadar uğraşmış, beni dizginlemek için öyle çabalamıştı ki Zelal'in birkaç günde bunu yapışı, ona minnettar hissettiriyor olmalıydı. Eski-den ben anama emanettim; atama, ağabeyime...

Şimdi bu güzel kadın ve onun masum bebesi, bana emanetti. Baba olmuştum ben. Ben de ata olmuştum. Atalar öfkeleriyle değil, merhametleriyle hareket ederdi. Umutla, bir bebem daha olmasım diledim. Hatta bir değil, birçok. Hepsinin ona benzemesini istedim. Yeşil gözleri, benzersiz ruhu ve kocaman kalbine... İçim içime sığmadı o gün. Ona bu kadar uzak olup aynı zamanda bu kadar yakın hissetmek...

Yemeğimizi yedik, sohbetler ettik, eskileri ve yenileri yâd ettik. Anam, Emin'i de kucaklayıp bizimle vedalaşınca, "Nereye ana?" dedi karım tüm masumiyetiyle. "Daha yeni geldim. Beni hiç mi özlemedin?"

Sesindeki sitemi duyunca ağızma götürdüğüm çay bardağıyla gülümsedim. Anam göz ucuyla bana bakarken gözlerinin içi gülüyordu. "Özledim, özlemez olmaz mıyım benim gonca kızım. Yarın gideririz özlemimizi. Yorgunum, bugün erkenden uyuyaca-

ğım. Sağ olsun beybaban iş de bırakmadı. Koyunlar uykuda, konan göçen de yok bu gece. Hadi, Allah rahatlık versin ikinize de.”

Kapıdan çıkmak üzereyken mırıldandı. “Emin, gayri benimle yatsın! Uzakta kalınca pek özledim torunumu.”

Şaşıran karıma baktığımda ağzını kocaman açtığını ve hüznle iç çektiğini duydum. “Ne o?” diye sordu benim gülümsememi görünce. “Anam beni azıcık özlemiş, memnun mu oldun?” Dudaklarını büzdü. “Galiba bana küstü,” derken dudakları iyice sarktı. Kaşlarını çattığına bakılırsa, ağladı ağlayacaktı. “Ben bırakıp gittim onu. Küser tabii. Bunca işle bir başına uğraştı.”

Bu kırılgan ruhuna ne zaman alışacaktım, bilmiyordum. Gülüyordum ama içimde koca bir merhamet... Koca bir sevgi... Koca bir aşk. Evet, aşk. Bir buğunun ardından baktım ona. Dokunmanın özlemiyle karıncalandı ellerim. Anamın ne yaptığını biliyordum. Bana yol yapıyordu. Bir yancı gibi beni Zelal’e itiyordu. Bilmiyordu. O itmeden önce ben koşuyordum, körkütük ve önüme bile bakmadan.

“Kalk,” dedim bu yüzden, hafif gür bir sesle. Yerinden sıçradı. Hâlen hüznünlüydü. “Nereye?” diye sordu bardağını tabağına bırakarak. “Uykum var,” derken hâlen sesimin azıcık sert çıktığını fark ettim. Duygularım öyle karmaşıktı ki, saçmalıyor olabilirdim. “Uyuyacağız.”

Kaşlarını kaldırdı. Sonra yanaklarına hafif bir pembelik yayıldı. Öne doğru eğilerek fısıldadı. “Sesini azıcık kıssana, bey. Anam hemen yanımızdaki odada.”

Kendimi heyecanlı ve tahammülsüz hissederek kükredim. “Odamıza gidelim diyorum işte! Duymaz da hem o zaman.”

Yanakları daha çok kızardı. Odamız kelimesinde sersemlediğini gördüm. Daha önce de odamızdı ama Zelal de biliyordu, artık gerçekten bir gelin güvey odasıydı. Ve orada ilk kez, gerçek

karı koca olarak yatacaktık. Amacım, elbette uyumak değildi. Bunu anlamış mıydı? Yanaklarındaki pembelik bu yüzden miydi? Doğruldu. Titrek ellerle eteğini düzeltti.

“Peki, uyuyalım,” dedi teslimiyetle. Usul usul yürümeye başladı. Arkasından onu takip ederken, neden ayakları yere yapışmış gibi yürüdüğünü anlamlandıramıyordum. İçimden bir ses, onu omzuma atmamı ve koşmamı söylüyordu. Tahammül edemeyerek avlunun ortasında dirseğini tuttum. Ellerini bir mahkûm gibi birbirine bağlaması cabasıydı.

“Ayaklarına taş mı bağlı?”

“Ne?” derken şaşırmış gibiydi. Onu umursamadan elimi beline koydum ve hızlı adımlar attırdım. Hafif bir nida çıkararak etrafına bakındı. Sanki ağaçlardan gözükebilirmişiz ve birileri bizi izliyormuş gibi... “Şişşt!” diye uyardı beni ama umursamadım. Sıcaklığını ve kıvranan bedeninin güzel kokusunu âdeta içime çektim. Onu yarı taşır, yarı sürükler hâlde odanın eşiğine getirdim.

Sonra... Yıllar önce duyduğum bir geleneği ilk kez gerçekleştirmek istedim. Kimin gördüğü, ne düşüneceği umurumda değildi. Onu kucakladım ve omuzumla ittirdiğim eşikten geçirdim. Bu, gerçek bir gerdek değildi. Ama öyle hissettiriyordu.

Karım kıvranarak aşağı inmeye çalışırken itiraz ediyordu. “Aklını mı kaçırdın? Biri görecektir. Ah, çok ayıp! Ne kadar ayıp!”

“Ayıp değil. Karımı kucaklıyorum, Allah izin vermiş, kul kim?” diye fısıldadım kulaklarına doğru. Yatağa yanaştım ve ondan ayrılmak istemediğim için onunla beraber yatağa oturdum. Yüzünün aşırı kızarmasına aptal bir sırtışla bakarak konuşmaya devam ettim. “Bu odamızda ilk gecemiz, Zelal.”

“Öyle değil...” diye itiraz ederken bana bakamıyordu. Omuzumdaki ellerini önüne getirdi ve ne yapacağını bilmiyormuş gibi tırnaklarını birbirine sürttü. Masum bir çocuğu anımsatıyor-

du. Ama o çocuk Zelal değildi. Sadece kalbinin saflığı aynı olan ama benim karım olan Zelal'di.

“Öyle. Bunu sen de biliyorsun. Önceleri mecburiyetten paylaştığın bu yatağı, şimdi isteyerek benimle paylaşmanı istiyorum.”

Bana kısa ama şaşkın bir bakış atıp yeniden yatağa baktı. Dudaklarını kasma şekline bakılırsa, utançtan kıvranmak üzereydi. Onu bu kadar zorladığım için ahmağın tekiydim ama başka türlü çözülemeyeceğini biliyordum. Senelerdir ruhunu çözmüştüm, onu en iyi ben dillendirebiliyordum.

“Söyle,” dedim. Ellerini tuttum ve kalbimin üzerine bıraktım. Geri çekmesinden ürkererek ellerimle oraya bastım. “O sözcükleri söyle,” dedim.

“Beni zorluyorsun...” Sesi giderek söndü. Gözleri, şiddetle atan kalbimin üzerinde birleşen sımsıkı ellerimizdeydi. Onu içime katmak hissi öyle boğucuydu ki, ellerini kavrayıp daha çok çektim kendime. Yüzü yüzümde, dizleri dizlerimde, gözleri hemen gözlerimin önünde...

Bir düş kadar güzel, gerçek kadar acı... Tatlı bir acı... Sızlattığı yeri üfleyerek öpüyormuş gibi... Şimdi geçer diyerek iyileştiriyordu sanki...

“Ben hiç böyle olmadım, Zelal...” dedim. Susturmak için titrek ellerini çekmeye çalıştı ama daha sıkı tuttum. “Bırak konuşayım. Sen söylemeyeceksen bile benim sana sözüm var. Ben hiç olmadım böyle. Duyuyor musun kalbimi?” Birkaç kez çok güçlü şekilde attı kalbim, ellerinin arasında. Yüzüne yaklaşıp fısıldadım. “Bu neyin nesi Zelal? Ne olabilir onu böyle güçlü attıran?”

Bana çaresizce bakarken gözleri yine nemliydi. “Bırakmayacaksın yanıma, değil mi?” dediğinde şaşırarak kaşlarını çattım. “Neyi?” diye sordum. Ellerimden kurtuldu ve hafifçe geri çekildi. Dizlerimden kalkmasına izin vermedim. Belini ellerimle sar-

dım. Onun elleri ise yine birbirine bağlanmıştı. Bu kadar yakın olup böyle uzak durması... Canım yanıyordu ama bu bir savaştı. Onun sessizliğine karşı başlattığım bir savaş.

“Bunu,” derken eliyle aramızı gösterdi. Anlamlandıramadım. “Açık konuş delal,” dedim kızacağını bile bile. Nefesini üfledi. Ağlamaklıydı ve dudaklarının titrediğini görünce onu serbest bıraktım. Bir ceylan gibi ellerimden kurtuldu ve yatağın uzak ucuna doğru oturup dizlerini kavradı. Savunmasız ve acı içinde görünüyordu. Burada ne oluyordu? Yoksa tüm o yakınlaşmalarımızdan pişmanlık mı duyuyordu? Yoksa artık beni istemiyor muydu?

“Sadece...” Sesi titredi ve sözlerini yinelerken bana keskin bir bakış attı. “Sessizce her ne yapıyorsak sadece onu yapamaz mısın?”

“Her ne yapıyorsak mı?” Öfkeyle ayaklandım. Tepesine dikilmeden hemen önce, kalbimin durduğunu hissettim. “Bunu böyle mi görüyorsun?”

Bana bakarken dudakları daha çok titredi. “Bana kızdın.”

“Kızmadım,” derken kızgınlıktan kudurduğumu kabul etmek zorundaydım.

“Evet kızdın.”

“Yine aynı oyun mu? Bu oyunu oynamaktan sıkıldım. Evet, kızdım!” Sesimin yükselmesine engel olamadım. “Hâlimi görmüyor musun? Cidden bu kadar vicdansız mısın?”

Hafifçe doğrulurken şaşkın ve öfkeli görünüyordu. İşte bunu istiyordum. Azıcık o kozasından çıksın istiyordum.

“Asıl öfkeli olan benim.” Titrekçe soludu. “Beni deşiyorsun. Ta ki içimdeki her şeyi sökene kadar.”

“Gerçekleri,” dedim keskin bir sesle. Uzun bir sessizlik oldu. Bana baktı, baktı... Sonra gözlerini kaçırdı. Doğru demesini bek-

ledim. Gerçekleri saklıyorum demesini... Utandığını, bunu asla söyleyemeyeceğini biliyordum. Onu çok zorladığımı biliyordum ama daha azıyla yetinemezdim artık. Daha odaya girerken ruh hâlim neydi, şimdi ne olmuştu... Eğer biraz daha arada kalırsam, boğulurdum.

“Gerçekleri,” diye direttim. Cevap vermezse ne yapacağımı bilemiyordum. Artık bu, basit bir ağız dalaşı değildi. Artık hayatın ortasında sallanıyordum. Ya o denize düşecek ya da onunla beraber yüzecektim.

“Gerçeklerin bunlar mı, Zelal?” diye sordum usulca. “Eğer bana karşı sessiz bir savaş sürdürmeyi düşünüyorsan, öğrenmiş olmalısın, ben gürültülü bir adamım. Canını yaktığını biliyorum ama bu sözleri söyleyeceğim. Karşında ağabeyim gibi bir adam yok. Verdiklerinle yetinemem. Ben benim olanı, hakkım olanı istiyorum. Gözlerinde ve o gece ellerinde gördüğüm gerçeği istiyorum. Bahanelerin ve utancın gölgesine sığınmadan, ‘El âlem ne der’ klişesine düşmeden, bana büsbütün gelmeni istiyorum.”

Onun özleminden kavrulsam da dönüp gitmeye yeltendim. Sınırlerimi yatıştırmam gerekiyordu. Daha aptalca şeyler söylemeden, gidip sakinleşmem gerekiyordu.

Arkamdan kısık bir sesle, “Nereye?” diye sordu. Neredeyse duracaktım. Neredeyse teslim olacaktım. Bana verdiğiyle yetinip soba kenarında tüneyen bir kedi gibi ona sığınacaktım. Sıcaklığıyla huzur bulacaktım. Ama aklım kalbimle ortak çalışıyordu bugün. İkisi de kesin cevaplar istiyordu.

“Sakinleşmeye.”

Ardımdan sessizce kapıyı kapattım ve adımlarımın beni yönlendirmesine izin verdim. Her zamanki sığınağıma gidiyordum. Bilinçsizce tırmandım ve ahşap merdiveni ardımda bıraktım. Gökyüzünün ısıltılı yıldızları beni karşıladı. Toprak damın sıcak

Gelin

kumuna uzandım ve gökyüzünü seyrederken hüznün göğsümü kaplamasına engel olamadım. Acıyla dişlerimi sıktım. Gözlerimden birkaç damla toprağa doğru süzüldü. Belki de o kadar umutlu değildik. Belki de gerçekten bir eşin yapacağı şekilde bana teslim olmuştu. Belki de o dokunuşu, o bakışı, o öpüşü sadece ona baktığım içindi. Çocuğuna babalık yaptığım için... Belki de eski çocuk Zelal gibi ona ev ve aş veren herkese teslim oluyordu. Bana da bu yüzden katlanıyordu.

Kalbim ağrıyordu. Ona yaptıklarımı düşündükçe, daha çok... İstemedi bana mı katlanmıştı? Ama neden öyle bakmıştı ki? Neden öyle gülmüştü? Neden o da istiyormuş gibi kollarını boynuma dolamış ve “Seni erkek olarak görüyorum,” demişti?

Hüzünle ağızımdan bir hıçkırık döküldü. Ağabeyimden akıl almak istediğim bir andı. Ama ağabeyim yanımda yoktu. Olsaydı, Zelal benim olmazdı. Hâlen yengem olurdu ve bu acılar kapımı çalmazdı. Ama acıyı seven o yanıma bağıyordu. Zelal’i istiyordu. Onun acısını da kederini de kabul ediyordu. Seven bir adamın gözyaşlarıyla dertleşecek ve akıl alacak kimseimin olmadığını fark ettim. Yalnız ve savunmasız bir adamdım. Dışarıdan görüldüğümün aksine, onun sevgisine muhtaçtım.

ZELAL

Nereye gitmişti? Aklımı yitireceğimi sandığım birkaç dakika bu soruyu sorup durdum kendime. Pes mi etmişti? Benim gibi sorunlu bir eşi artık istemiyor muydu?

Haklıydı. Bunu kabul ediyordum. Dilimde bir bağ vardı. Mavi bir bağ... Sanki gökyüzünü dilime dolamışlar ve tüm bulutları mideme doldurmuşlardı. Güneş yakmıştı dilimi. Güneşten yandığı için dilim, sözlerim soğuk ve tedbirliydi.

“Ayıp” vardı bir de. Ayıp... Kocamı sevmenin ayıbı. Utançla yüzümü avuçladım. Kocamı sevmek... Onu sevdiğimi büyük bir utancın yüküyle kabul ettim. Hem de öyle böyle değil... Bana sarıldığında, dokunduğunda, öptüğünde yüreğimi ellerine bırakacağım bir sevgi. Tenimi karıncalandırıyor ve aklımı alıyordu. Aklım... En çok ihtiyaç duyduğum anda, o yanımdayken beni terk edince geriye tedirgin bir ruh kalıyordu.

Çünkü kalbim tecrübesizdi. Daha önce aşına olduğum o huzurlu ilişkinin aksine, gūmbürtüyle sineme vuran ve beni tepe-takla eden bir evlilikti bu. O adam yapıyordu bunu: Kocam. Tüm savunmalarımı yerle yeksan ediyor, beni kendimle ve onunla bir başına bırakıyordu.

Kaçacak alanım yoktu. Ya tüm çıplaklığımınla ruhumu ellerine sunacak ya da bu ızdırabı kendime yoldaş bilecektim. Bu evliliği kabul etmişim. Onu kocam olarak koynuma almış, hatta gelecekte doğacak olan çocuklarımın babası olarak hayal etmişim. Peki ya kaçındığım neydi? Oradaki boşluk? O korku neydi?

“Ya başka bir kadına giderse?” İçimde sinsi bir ses... “Onu senin özleminle sokağa gönderdin,” diyordu. “Onun ihtiyaçlarını görmezden geliyorsun. Kendininkini de öyle...”

Bu ses çirkin ve edepsizdi. Umursamazdı. Bütün kadınları düşman bellemişti. Beni bile düşman bellemişti. Kendimden nefret ediverdim. Ona yaşattıklarım için. Benim için katlandıklarının yanında, ona sunduğum hiçbir şeydi... Ama diyordu ya:

“Sadece sen yetmezsin. Kelimelerin de gerekli. İnandır beni.”

Onu nasıl inandıracaktım? Kendime bile yalan söylerken ona doğruları söyleyebilir miydim?

Ayaklandım. Anamın, beni görececek olan herhangi birinin ne düşündüğü artık umurumda değildi. Onu kaybedecek olmanın korkusu eteklerime bir ateş düşürdü. Onu başkasının yanında ha-

Gelin

yal edemedim. Bana dokunmuştu. Benim olmuştu, erim, beyim... Bunun artık dönüşü yoktu. O adam bunu bilmiyor muydu? Benim basit bir kadın gibi kendimi ona vereceğimi mi sanıyordu? Kendimi ona sunmuştum. Çünkü bunu istiyordum. Çünkü artık yaşamak istiyordum. Her şeyden daha kötüsü ama en gerçeği... Çünkü onu seviyordum. Ancak bir kadının, bir erkeği sevdiği gibi...

Avluya çıktığımda bir süre sersem gibi etrafıma baktım. Ahır, evin dışını aradım. Onun nerede olabileceğini düşünerek aklıma gelen her yeri aradım... Hüzünle korkum sarmalandı. Ya gerçekten bir başka kadına giderse? Öyle bir adam olmadığını bildiğim hâlde, içimdeki çirkin ses beni dürtüyordu. Ondan esirgediğim şeyleri, başka kapılarda arayacağını söylüyordu. Perişan bir hâlde, ellerimi iki yana sarkıtarak nefeslendim. Ve gözlerimi yumarak düşündüm.

Ayaklarım beni, onun olabileceği basamaklara götürdü. Tırmanırken nefes nefeseydim. Sonunda bir ses işittim. Son basamağı henüz çıkmışken... Bir erkeğin ağlayışı... İçimi şu dünyada en acıtan seslerden biri. Onun ağlayışı...

Çarçabuk toprak zemine bastığımda onu yerde uzanmış, göğü seyredip, kısık sesle ağlarken buldum. Gözlerim doluverdi. Yamacına oturana kadar sessizce ve ağlayarak ona eşlik ettim. Doğrulmadı. Küskün bir tavırla gözlerini dahi bana çevirmedi. Oturdum yamacına ve yüzüne baktım. Bir talebe gibi dizlerimi birbirine bağladım.

Birkaç saniye, belki birkaç sene, belki de bir nefes aralığında onu seyrettim. Beni görmedi. Görmezden geldi. Oysa o hep bana bakardı. Evvelden beri... Önemsermiş gibi, beni dinlerdi. Bana saygı duyar, yeri geldiğinde de sözümü sözü bilirdi.

Şimdi böyle uzak... Böyle küskün... Bu, bana yabancıydı. Benim dostumdu, Süleyman. Daha küçücükken dost bellemişti beni.

“Adımı sormuşsun hani,” diye fısıldadım, beni duyduğunu biliyordum. “Bana kimse ciddiyetle adımı sormamıştı.” Yüzünü inceledim. Onu seyrettim, onun göğü seyredişini fırsat bilerek. “Kimsesiz bir kimseydim. Herkes sevdiğini söylerdi, ben de severdim herkesi. Ama kimse beni sığdıramadı.” Amcama, o güzel yürekli adama bile aslında küskün olduğumu fark ettim. İçim sızlayarak sözlerimi sürdürdüm. “Ellerinde değil derdim hep. Hayat böyle. Seni sığdıramıyorlar çünkü kocamansın, Zelal...”

Bana göz ucuyla baktı. Kan çanağı gözleri, gözlerimle buluştu. Çenesini kasarak ve daha çok gözyaşı dökerek göğe bakmaya devam etti. Bunun, beni yüreklendirme işareti olduğunu anladım. Onun gibi hafifçe uzandım ve göğü seyrederken fısıldadım.

“Kocaman değildim, Süleyman.” Adıyla seslenince eli kırırdandı ve parmaklarımın ucuna dokundu. Bana sarılmasını istedim. Ama asla ona sarılamazdım. İlk adımı atamazdım.

“Küçücüktüm. Hislerim de bedenim de... Koca dünyalar sığıyordu şu köylere. Bir ben sığamadım. Ne babam tutabildi yamacında ne anam kaldı bana... Koca koca ağaların, bana nasıl baktığını şimdi bile anımsarım... Çocuktum ama kadın görüldüm.”

Gözyaşlarım artık tükendiğini sandığım anda yeniden infilak etti. “Ağabeyin geldi sonra. O ne yüce gönüllü ne temiz kalpli bir adamdı... Şanstı bana, Süleyman.”

Gerildiğini hissettim. Ne zordu, ağabeyinden bahsederken dikkatle seçmek kelimelerimi... Ne onu incitmek istiyordum ne de İsmail’in hatıralarına saygısızlık etmek. Ama İsmail’i benden çok seven biri varsa o da Süleyman’dı.

“Saçlarımı örerd, biliyor musun? Tıpkı kendi çocuğu gibi... Aklım yetmezdi, her koca bunu yapar sanırdım. Beni bir çocuk gibi büyüttü. Elleriyle besledi. Bir kadın olana kadar, gözleri gözlerime sadece merhametle değdi.”

Acıyla hırıldadı. Sanki bunları duymak, ciğerlerini parçalamamla eş değermiş gibi... Benim de ciğerlerim kavruluyordu. Sevdığım kocamın yanında, eskiden sevdiğim adamdan bahsetmek... İkisi de içimdeydi. İkisine de kalbimde yer olması garip miydi?

“Sen, bildiğim her şeyden farklıydın. Adımı istedin, verdim. Sonra dostluğumu istedin, onu da verdim. Yatağımı istedin...” Bana döndü. Koyu yeşile çalan gözleri yıldızların ışıltısında gözlerimi buldu ve kalbim, o saniye âdeta durdu. Bir cevap isteyen bakışlardı bunlar. “Onu da verdim,” diye fısıldadım. Eline ürkekçe dokundum. Bana dokunsun istiyordum. Ellerimi tutsun ki gitmeyeceğini bileyim...

“Şimdi benden istediğin şey...” Omuzlarımı hafifçe kaldırdım. “Bu beni korkuttu. Kendimi sana dökmek... Ben elimi uzatığımı kaybettim, Süleyman. Ölümle burun buruna yaşıyorum.”

Bana doğru döndü. Eli hâlen elimin yanındaydı. Beni cesaretlendirmek istiyormuş gibi hafifçe parmaklarını parmaklarıma sürtü. Ben de ona doğru döndüm ve onu taklit ettim. Bu sefer teklifimi anlamış gibi parmakları parmaklarıma dolandı ve sımsıkı kavradı.

Dilim çözölmüştü. Ağlayışı son bulduğu için mutluydum. Ayrıca burada, bir dam başında kendini teselli ettiği için de buruk bir huzur yaşıyordum. O bir yere gitmezdi. Odamın hemen üzerindeki toprakta uzanışı da bunu kanıtlıyordu. Bu adam, beni asla terk etmeyecekti.

“Senin için beslediğim garip hisler var. Korkunç... Korkunç olduğu kadar taze ve ferahlatıcı. Nasıl çeliştiğimi görüyor musun kendimle? Sersemim. Bazen sadece seninle geçirdiğimiz bir anı düşünürken buluyorum kendimi. Bu, bana daha önce hiç olmamıştı. “İnsan bilmediği histen korkarmış,” diye bir cümle oku-

muştum. Öyle doğru bir cümle ki... Korkuyorum, Süleyman. Çok yoğun ve boğucu bir his bu... Korkuyorum ve büsbütün utanıyorum kendimden. Bunu nasıl yaparım? Nasıl..."

Bana doğru yaklaştı ve kollarını etrafıma sardı. Sesim göğsünde sındı. Ağlayışım son buldu. Ellerimi ürkekçe yaklaştırdım ve belinin etrafına doladım. Aramızda hiçbir sır olmadan böyle sarılmak... Daha önce hiç tecrübe etmediğim bir yakınlık gibiydi. Ne anneye ne babaya ne de arkadaşına benziyordu. Hepsisi, tek bedende toplanmış ve bana teselli veriyordu.

"Sen kocaman yürekli bir kadınsın," diye fısıldadı kulağıma. "Kalbinde birçok insan var..." Sonra hırıldar gibi bir nefes bırakarak beni sersemletti.

"Ama ben kalbindeki herhangi biri olmak istemiyorum. Ben o kalbin yâri olmak istiyorum." Kalbim boğazımda atarken hafifçe kafamı kaldırdım ve yüzüne baktım. Fısıldadı. "Anlıyorsun değil mi ne demek istediğimi?"

"Anlıyorum," dedim ağzımın hafifçe açılmasına engel olmayarak. Yâr olmak istiyordu. Yani bir sevgili... Bir âşık... Bu mümkün müydü?

"Böyle evlenip birbirini seven yalnızca biz değilizdir," dedi keskin bir sesle. "Bunda utanılacak bir yan yok! Sen kadınsın, ben de erkeğim. Büsbütün benziyoruz birbirimize. Kendine bir bak! Seni sevmemem nasıl mümkün olabilirdi ki? Çabalasam bile yapamazdım, Zelal. Seni sevmek çok kolay. Hele ki eşimken... Bir eşten umabileceğim her şeysin, hatta daha bile fazlasısın. Ama benim merak ettiğim, senin bende ne gördüğün..."

Boğazımı temizleyerek yüzüne uzun uzun baktım. Sesim titrese de fısıldadım:

"Sende ben... Hayat görüyorum."

Gelin

Kaşlarını kaldırdı anlamadığını fark ederek ve biraz da kızarak sözlerimi sürdürdüm. “Yaşamak gibisin. Bahçeme ekeceğim taze bir fidan gibi... Sonra... Gece yattığım yastık, sabah duyacağım ‘gülneydin’ gibisin... Kapımın önünde büyükçe bir erkek ayakkabısı sen. Tüten bacamda aş kokusu. Evladım da baba sevgisi... Çocuklarımsın sen. Sende gördüğüm çocuklarım.”

Beni kaburgalarımı ağrıtabilecek bir güçle sarmaladığında sözlerim yine göğsünde son buldu. “Canımı acıtıyorsun,” derken hafifçe sitem ettim. Ama o çocuksu bir güçle beni sarmalamaya devam ediyordu.

“Acısın. Yarın geçer,” derken sesinde mutluluğun bütünü vardı.

“Şimdi ne oldu?” diye sordum.

Kahkaha attı. “Sen de bana âşık oldun.”

“Olmadım,” dedim sitemle. Utanç, korku ve ayıplama hissi yine çullandı üzerime ama bu sefer onun kollarında olmanın rahatlığıyla hepsini kovdum. Bu anı hiçbir şey bozamazdı. Bu sarılışı neredeyse bir haftadır arzuluyordum.

“Bu oyunu oynamak istiyorsan, öncelikle odamıza gideceğiz.”

Kızarak kafamı onaylar gibi salladım. Bana baktı ve çene mi hafifçe okşadı. “Seninle dünkü delikanlılar gibi dam başında oynadığımı görseler, köylünün dilinden kurtulamazdım.”

Kızarak gözlerimi kaçırdım. Yanağımı okşadı ve fısıldadı. “Hadi, odamıza gidelim.”

Elimi tuttu ve beni yine yarı taşır, yarı sürükler vaziyette odamıza götürdü. Eşikten bu sefer hızla geçirdi ve kapıyı kapattığı an beni de kapının arkasına yasladı. Yüzümü ellerinin arasına aldı. Kıymetli bir eşyaya dokunur gibi yanaklarımı okşadı ve sert dudaklarıyla dudaklarıma dokundu. Defalarca, bitmek bilmeyen

dakikalarca, beni doyasıya öptü. Sersem bir bedene dönüşüp hafifçe sallandığımda belimi tuttu ve taşıyarak yatağıma yatırdı. Saçlarımı sevdiği gibi açtı. Bedenimi kendininmiş gibi istediği hâle getiriyordu.

Korkuyordum ama artık teslim olmanın hafifliğini tatmıştım. Süleyman'ın bende kurduğu hâkimiyet, bunca zaman özlemini çektiğim bir duyguymuş gibi büyük bir hafiflik kondurdu kalbime.

“Söyle,” dedi inatçı adam. Kocam... Sevdiğim kocam.

“Ne söyleyeyim?” dedim. Sesim, oyuncu bir tınıyla çıkınca, kendim bile ses tonuma hayret ettim.

“Oyun bitti, söyle!” dedi ve beni nefessiz kalana kadar öptü. Sonra geri çekildi ve özlemle bıraktı. Ellerimi iki avucuyla kavramıştı. Yanaklarım yanıyordu; kalbim bir kuşun kanadı gibi çırpınırken heyecanla, nefes nefese fısıldadım.

“İstiyorum.”

Yanağını yanağıma dayadı ve nemli yüzünü yüzüme sürttü. Bu yakınlığa öyle yabancıydım ki kendimi tepeden izliyordum gibiydi. Histen ibarettim. Kemiklerim erimiş ve sadece tenim kalmıştı.

“Kimi istediğini söyle. Kim olduğumu.”

Ona dişlerimin arasından fısıldadım. Artık dayanamıyordum. Haykırmak kadar keskin bir fısıltıydı bu.

“Seni... Süleyman'ı!”

Bu, asırlardır beklenen bir cevapmış gibi tüm dizginlerimizi bir anda bıraktı. Sınırsız bir duygunun göbeğine düştüm. Döndüm durdum, döndüğüm her seferinde her yanımla ona dokundum. Onu sevdim. Utanılacak bir şey yoktu. Öğretildiği gibi, sevmenin bir kadına ayıbı yoktu. Süleyman ayıplamıyordu. Süleyman cesaretlendiriyor, takdir ediyordu.

Ayıp olan, nefretti. Ayıp olan, kin ve öfkeydi. Neden senelerce bana ve birçok kadına sevginin ayıp olduğu öğretilmişti? Bazı erkekler ve bazı kadınlar acımasız olmalıydı. Kalplerinden değil, şeytanlarıyla konuşuyorlardı. Yoksa kim böyle güzel bir kucaklaşmayı hor görürdü?

Ayıp... Ayıp, yatakta değildi. Ayıp, kadında değildi. Ayıp, kalpteydi. Sevemeyen ve sevgiyi hor gören kalpte.

Süleyman'la yaptığım ise sadece ruhumu birleştirmekti. Ve ruhlarımızı doyurmak. Elimi yüzüne koyarak uyuyakaldığım adam, kocamdı. Eskiden kaynım olan kocam. Ama ona olan sevgimde ayıp tek bir yan yoktu. Onu seviyordum. Bir kadının ancak bir adamı sevebildiği kadar...

Onu sevmem mümkün değildi. Onun da dediği gibi, benziyorduk. Kalbim onun kalbine çekiliyordu. Allah istediği sürece ondan kaçmam mümkün değildi. Teslim olmuşum. Hayatımda ilk kez, kendi adıma bir karar vermiştim. Ve bu kararımdan memnundum.

GİDENLE KALMAK

~ BEBEĞİMİN BEŞİÖİ ÇAMDAN – GRUP ABDAL

25 OCAK 1950

ZELAL

Kış aniden vurdu. Öyle çok yağdı ki beyaz örtü; köyü, dağları, evlerin kapılarını dahi kapattı. Köylüler donan ellerini birbirlerinin evlerinde, muhabbetlerinde ısıtmaya çalışırken havaların durumunu, hastalığı, kazaları ve donan insanları konuşuyorlardı. Bu öyle felaket bir mevsim olmuştu ki, hayvanları telef etmişti. Evlerin bacalarını doldurmuş, akan sularını dondurmuştu.

Süleyman’la beraber evin girişini temizledim. Son zamanlarda her işi ortak yapıyorduk. Anam bize, “çifte kumrular” demekten zevk alıyor gibiydi. Süleyman sık sık *Kur ’an* dersine katılıyor, bense şu kara kış günü yolları tepemeyen gebe kadınlara yardıma gidiyordum. Kocam, bu görevlerim sırasında genelde beni eve bırakıyor, sonra atıyla geri alıyordu.

Jandarma komutanıyla husumeti maalesef sürüyordu. Adam, Süleyman’ın da dediği gibi ona kafayı takmış görünüyordu. Devamlı eve kâğıtlar geliyor, Süleyman hakkında devamlı iftira dosyaları açıyordu. Eskiden olsa, Süleyman’ın ona ne tür bir karşılık vereceğini ben dâhil herkes bilirdi. Ama artık onda garip ama hoşuma giden bir olgunluk baş göstermişti.

“Sen ve oğlum yanımdasınız ya, varsın konuşsun dursun,” diyordu. Ona çok yakışan bu olgunluk hırkası, beni ve ağa evini kuşatmış, sıcacık ve güven dolu bir yuva yapmıştı.

Kadınlar daha sever olmuştu beni. Dul kadın değil, ebe kadın diyorlardı artık bana. Karşı köyde, genç bir gelini kurtardığımdan beri de “Ayşe anamızın elini almışsın,” gibi iltifatlar ediyorlardı.

Kara kış, doğumları da imkânları da zorluyordu artık. Süleyman al al olmuş yanaklarıyla kapının girişinde durdu ve sisten gözükmeyen, âdeta yakıcı soğukla çevrelenmiş kar tepelerine baktı.

“Evlerinden çıkmayanlar olacaktır,” diye mırıldandı, kendi kendine. “Ömrümde bu kadar karı bir arada görmedim.”

Sırtından dışarı baktım, ufuk bembeyaz, yollar kör edici sisliydi.

“Kar beni biraz ürkütüyor,” diye fısıldadım.

“Beni de güzelim,” dedi kocam o tatlı sesiyle. “Her ne kadar çocukluğumda oynamayı sevsem de o kara günü hatırlatıyor.” Bana baktı, sonra gözleri aşağı kaydı. Elini uzattı ve hafif şiş karnıma dokundu. “Bebemiz üşüyecek. Sen içeri geç,” dedi.

Omzuna dokundum ve içeri beraber geçmemiz gerektiğini söyledim. Parmakları buz kesmişti. Süleyman dalgın, biraz da evhamlı gözüküyordu. Yine de hatırım için içeri girdi. Süleyman’la odamızın sıcak sığmağında otururken bir felaketi daha bekler gibi pencereye bakıyordum. Anam, babamla beraber köy merkezine gitmişti. Bir gün akrabalarında kalıp geri dönmekti niyetleri ama kış onları da vurmuş ve yolları kapatmıştı. Belki de hiç yola çıkmamışlardı. En azından Süleyman ve ben öyle ümit ediyorduk.

Saat ilerledi. Kar durmadı. Süleyman onları aramak için çıktı. Ben de istedim ama karnımdaki bebeğimi ve Emin’imi düşünerek evde durmak zorunda kaldım.

Kaygıyla saatler geçti. Gün geçti. Kalbim öyle ağırlaştı ki, gümbürtüsü o gece susmadı. Kar benden en sevdiklerimi alacak-

11. Biliyordum, ruhumda hissediyordum. Dua etmeye başladım. Sadece Emin'e aş vermek için kalktım seccade ve tespihimin başından, bu yüzden karın durduğunu fark etmedim.

Kapıdan gelen at kişnemesi ve tekerlek sesleri beni hüzünlü uykumdan uyandırdı. Boynum yana yatmış ve belim saman dolgu-su sırtılığa dayanmıştı. Kaskatı karnımdaki bebem, soğuktan üşümüş gibi hareketsizdi. Elimi üstüne getirerek hafifçe doğruldum.

Emin'im çoktan uyanmış, botlarını dahi giymeden kapıya koşmuştu. Kahkaha seslerini umutla beklerken güçlkle doğruldum. Ayaklarım titredi. Bedenim mi güçsüzdü yoksa yaşlı hissedenden kalbim mi? Kar, benden birini daha alacaktı. Ama bu seferki yıkıma nasıl hazırlanabilirdim? Ağıt sesi duyar gibi oldum. Bir değil, birkaç kişiden. Çocuktur dedim kendi kendime. Çocuklar ağlıyordur. Onlar hep ağlar.

Titrek adımlarımla, tıpkı oğlum gibi ben de ayakkabılarımı hatırlamadan karın üstüne bastım. Öyle çoktu, öyle uzundu ki, neredeyse dizlerime kadar geliyordu. O yüzden, o kar tepesinden gözlerimi kolaylıkla çekemedim. Çekseydim eğer oraya yıkılıverirdim. Bir iki adım attım ve işte o vakit kafamı kaldırdım.

İçimi bir ferahlama sardı öncesi. Süleyman oradaydı. At arabasının üstünde. Canlıydı. Üşümüş, yorgun hatta kederle doluydu ama canlıydı! Şükrettim Allah'a. Onu bana sağ salım gönderdi diye defalarca şükrettim.

Ama sonra kafasını kaldırdı. Yüzünü gördüm. Bana bakan gözlerini... Allah'ım, gözlerindeki o bakışı seneler geçse de unutamayacaktım... Ölmüş ama sadece bedenen ayakta gibi görünüyordu. Öyle bir keder ki, boynu bükük, elleri feryat edercesine iki yana açık, ağzı taş kadar sert ve çenesi kaskatı...

Suratı beni görünce öyle bir değişti, yüzü öyle bir kasıldı ki... O zaman anladım. Onun felaketini... Benim felaketimi...

Koşarak yarı düşer, yarı emekler geçtim o kar yığınınını. Onlardan nefret ederek savurdum her tarafa. Âdeta bir pamuk denizinde -ama soğuk bir pamuk denizinde- kalbimin saf acısıyla çırpındım durdum. Ağlamadım. Umut etmekten vazgeçmedim. Ta ki oraya kadar... Onları gördüm.

İki beden... İkisi de serilmiş koca at arabasının arkasına. “Kalk ana,” dedim haykırarak. “Soğuk, kalk, eve gelin...”

Ama ses eden olmadı. Anam kalkıp işgüzar bir ana gibi kollarını sıvamadı. Bana kendi anamın açamadığı kucağı, şimdi o da açamıyordu. Öylece yatıyordu. Tıpkı kendi gibi bembeyaz kar, etrafında parıldıyor; ruhu çekilmiş bedenini daha beyaz, daha güzel kılıyordu.

“Ana!” diye feryat ettim. “Kalk, kurbanın olam kalk! Bu Zelal, ne eder sen yol göstermezsen?”

Emin’in bana sarılışını hissetmedim, hıçkırarak ağlayan Süleyman’ı da göremedim. Koşarak yanaştım arabaya. Ellerimle omzunu sarstım babamın. O kocaman bedenini sarstım. O güçlüydü. Kalkar, hepimizi ayakta tutardı. Bir dağ gibi yükselirdi üstümüzde ama bizi ezmezdi. Saklardı. Kollardı.

“Baba...” dedim omzunu çekiştirerek. Ona hiç böyle alenen dokunamamıştım. Şu ayıp denen illet yüzünden. Ona daha, “babacığım” diye sarılamamıştım. O da sarılamamıştı bana... O da ayıptan korkardı. O da el âleminden korkardı. Onlara baktım. El âleme... Öfkeyle. “Çekilin!” diye haykırdım. “Çekilin, onları içeri taşıyacağımı!” Babamı gayretle çekiştirdim. “Yardım et, Süleyman! Süleyman, hadi içeri götürelim onları! Isıtırım, iyi ederim ben.”

Süleyman artık daha fazla dayanamıyormuş gibi beni tuttu ve omuzlarımı sımsıkı göğsüne bastırdı. İkimiz de karın içine oturduk. Boğuk, sessiz hıçkırıkları sırtımda yankılandı. Ağlayam-

Gelin

yordu. Ayıp ya, erkek adam ya, ağlayamıyordu. Ona da acıdım. Benim gibi bağıırıp çağıramadığına da acıdım.

“Babam...” dedim artık kısılan sesimle. “Sen kalk bari. Biriniz kalın bari... Biriniz de Zelal’e kalın bari.”

Kalkmadılar. Sadece toprağa vereceğim iki beden olarak orada yattılar.

Ölüm, bana ne çok gelmişti... Ne çok ve en sevdiklerimle...

Ölüm, ne çok sevmişti beni... Öyle sevmişti ki, hiç bana dokunmadan yanımdakileri bir bir götürüvermişti.

“Ben öleydim...” dedim. Anam şimdi yanımda olsa kızardı. Allah’ın gücüne gittiğini söylerdi ama bunu bir dua gibi tekrarladım.

“Ben öleydim de siz kalaydınız...”

MART 1950

ZELAL

Doğum sancılarım normal değildi. Bu doğumun normal olmadığını bir çocuk doğurmama, birçok çocuk doğurtmama bağlı olarak anlamıştım. Saatler, hatta günler süren bir sancı vardı karnımda. Rengimin kaçtığını söylemeseler de anlıyordum. Öyle tüklenmiş hissediyordum ki, sanki hayata dair tüm çabamı kaybetmiştim.

Orada, bir başına oturan ve sancılarımı ızdırapla izleyen kocama baktım. Güzel adama... Genç yaşında çektiği acıların yükünü artık solgun, zayıf ve kederli yüzünde taşıyan Süleyman’ıma...

Benden farkı yoktu ki onun. Önce ağabeyini, sonra ana babasını yitirmişti. Bir kış fırtınası gelmiş ve onları soğuktan dondurmıştu. Kim bilebilirdi? Bir yolà çıkılacağını ve karın onları vuracağını kim bilebilirdi?

Onlara en güzel yerde, çiçeklerle bezeli mezarlık kurulmuştu. Anamı ziyaret eden öyle çok kişi vardı ki, civar köylerden, hatta başka şehirlerden... Onun bu kadar seveni, söz dinleyeni, hatta tabiri caizse talebesi olduğunu bilmiyordum. Ne çok insanlık etmişti, bu insanlığı saklaması nedendi? Gizliden dert dinlemişti. Öğüt vermişti. Öğretmişti. Hatta birçok açığı doyurmuş, birçok yuva kurulmasına vesile olmuştu. İnsan öldükten sonra iyiliklerinin böyle birer birer ortaya çıkması, yaşarken iyi olmaya çalışmanın, ölünce arkandan iyi konuşulmasının en güzel örneği değil miydi?

Kim hayata dokunmak istemezdi? Kim insana iyi gelmek istemezdi? Ardından bir duayı, bir tebessümü, sıcak bir anışı kim istemezdi? Anam işte böyle bir insandı. Onun ellerinde yetiştirdiğim için çok şanslıydım. Herkes de artık bunu biliyordu. Bana, anamın izinden giden bir kız evlat gibi bakıyorlardı. Omuzlarımda ağır bir yük gibi bunu taşıyordum, çünkü asla onun gibi olamazdım. O kadar sabırlı değildim. O kadar iyi değildim. Deniyordum ama imtihanlar beni artık hayattan uzaklaştırıyordu. Elimde değildi. Bir insan kaç kere kaybederdi?

Bir sancı daha vurduğunda soluğumu kesti. Sanki yeni bir felaketin habercisiymiş gibi dışarıda fırtına kopuyordu. Diğer köyden gelen ebe kadın, fırtınanın doğumu tetiklediğini düşünüyordu. Erkenden gelen sancılarımın sebebi ona göre buydu ama çocuk yeterince büyüktü. Eğer doğarsa yaşardı. “Doğarsa,” demişti, çünkü ebenin bildiği bir şey vardı... Benim de tahmin ettiğim, bebek muhtemelen tersti. Eğer biraz daha doğmazsa çevirmek zorunda kalacaklardı, bu aşamada ya anne ya da bebek zarar görüyordu, biliyordum. Kim bilir kaç anne doğumda böyle ölmüştü... Şiddetle yağan yağmur, ebenin gidip gelişlerini sekteye uğratıyordu. Bu sebeple Süleyman beni hastaneye getirmişti. Emin’i kız kardeşine emanet etmişti. Yorgun, sabırsız, aynı zamanda endişeli görünüyordu.

“Eğer böyle olacaksa...” Sesi cılızlaştı. Ne demek istediğini biliyordum. Bunu dillendirmesini istemedim.

“Hayır. Allah isterse doğacak.”

“Zelal'im...”

“Efendim erim.”

“Etme... Bunu bana etme.” Gözleri öyle suluydu ki, kıyamadığımdan benim gözlerim de sulandı.

“Ona nasıl edeyim? O benim canımın canı. Senden parçam. Ona nasıl edeyim?”

“Duydun doktoru. Az daha doğmazsa...”

“Doğacak,” dedim yutkunamayarak. “Doğacak inşallah.”

“Çok zorluklardan geçtin. Kendini suçlama. Suçlamayacaksın,” diye hırıldadı. O da sanki umutsuzluğumun farkındaydı. Umut etmeye çalışıyordum ama analık hislerim, bebeğimin çok az hareketlerinden bir terslik olduğunu anlıyordu.

“Onu hasta ettim,” dedim kırık sesimle. Artık ağlayacak göz-yaşım kalmamıştı. “Ağlaya ağlaya hasta ettim evladımızı.”

Bana doğru hızla geldi ve yüzümü avuçlarının arasına aldı. “Sen etmedin, delalim... Sen etmedin. Sen onu sevdin. Ben de sevdim... Doğacaksa Allah istedi diye... Doğmayacaksa...” Çaresizce omuzlarını kaldırdı ama biliyordum. İçi kan ağlıyordu. “Allah demek ki bu dünyada yaşayıp günaha batırmayacak kadar çok seviyordur onu. Melek olup gidecektir. Bizi bekleyecektir cennet kapısında.”

Tesellisi işe yaramış gibiydi. Ya da artık uyuşmuştum. Öyle aniden bir rahatlama geldi ki, bunun doğum mu, ölüm mü olduğunu bilemedim.

SÜLEYMAN

Ondan bir bebem olsun istemiştim. Şimdi o minik bedeni, toprağa ellerimle yatırıyorum. Kefenle sarmalanmıştı ama neye benzediğini az çok biliyordum... Sarışındı annesi gibi. Dudakları gül yaprakları, teni ay parçası... Elleri minik. Ayakları da öyle... Aslında bir can taşıyamayacak kadar küçük görünüyordu ama canlıymış gibi mis kokusu etrafa saçılıyordu. Sanki uzatsam ellerimi tutacak... Sanki bir bebek ağdı yankılanacak ve “*Ben yaşıyorum baba,*” diyecek bebek sesiyle.

Küçücük bir çukur açtım ona. Anamla babamın hemen yanına... Bir başıma açtım. O bitmeyen yağmur yağarken üstüme, ıslak toprağa yatırdım onu. Hoca ardından *Kur'an* okuyor, birkaç ahababım teselli veriyordu ama yalnız gibiydim. Bebesini toprağa veren baba nasıl olursa, işte ben de öyleydim. Çaresiz. Öfkeli ama isyandan öyle korkar, öyle sakınır bir vaziyetteydim ki göz yaşı bile dökememiştim. Gittiği yeri biliyordum. O günahsız bedeni nereye gitmiş olabilirdi ki başka?

Üstüne attığım her toprak, kalbime atılan bir avuç çivi gibi içimi deşti. Dualar mırıldandım, kaskatı dudaklarımdan. Bir insan, kaç acıya dayanırdı? Kaç kayıp, kaç ölüm?

Ölmek için doğardı insan. Ama ölmek, sevdiklerimi toprağa gömmekten daha kolaydı. Onların ardından her attığım toprak, sanki ayaklarımı yerin dibine gömüyordu. Ağırlaşıyordum. Hayattan uzaklaşıyor ve soluyordum.

Tek umudum oydu... O ve ağamın, benim de evladım Emin'im. Solgun yüzü, gözümün önüne geldi. Son toprağı atarken hırıldadım ve yanağımdaki ıslaklığı kolumun arkasıyla sildim. Yağmur durmuştu. Güzel meleşimi, anamın ismini verdiğim kızımı toprağa gömdüğümde dinmişti. Gri bulutlar çekilmiş ve ilkbahar güneşi

mezarının üstüne dolmuştu. Akşam güneşiydi bu. Anamın sözleri yâdıma geldi. “Akşam güneşi güzele vurmuş.”

Kızımın mezarına baktım; sonra yanında, toprağın altında yatan, çiçeklerle bezenmiş anamın mezarına... İkisine de güneş öyle güzel vurmuştu ki, yanaklarımdan yaşlar boşalmaya başladı. Öfkeyle doldum ve fısıldadım. “Öyle güzeldi ki anne... Senin gibi. Bu dünya ona fazla geldi.”

Ağabeyimin mezarına baktım. O da kızımın hemen diğer yanındaydı. Ne acıydı. Karısıyla evlenmiş, onunla bir çocuk yapmışım ve bu çocuğu ağabeyimin yanına çok önceden göndermişim. Daha ahirette helalleşmeden... Daha ona içimde yanan ateşi, sevgiyi anlatamadan... Kızım anlatır belki diye ümit ettim. Belki o anlar...

“Kucağına verdim bebemi,” diye fısıldadım ağabeyime. “Ona iyi bak, olur mu?”

Ağlayarak kaçtım oradan. Eş, dost, akraba... Kimseyi gözüm görmedi. Aklımda bir düşünce... Sadece tek düşünce... Bu köyden gidecektim. Zelal’i de götürecektim. Onu kaybedemezdim. Biraz daha burada durursam, kaybederdim. Bu köy benden her şeyimi, tüm sevdiklerimi almıştı. Artık burada duramazdım.

“Ağalığı batsın!” diye haykırdım.

Kim duydu, kim deli dedi, kim ardımdan göz süzdü bilmedim. Delirmiştim. Bir delinin sevgisiyle sevdiklerimi ölümden kaçırıyordum. Sanki ölüm, sadece bu köyde varmış gibi...

MART 2017

“Büyük nenem acaba kimin yanında gömülü anne?”

“Tabii ki kocasının yanında kızım.”

“Hangi kocası?”

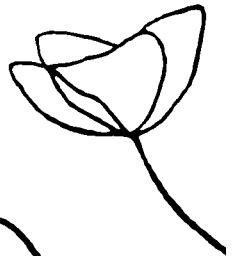
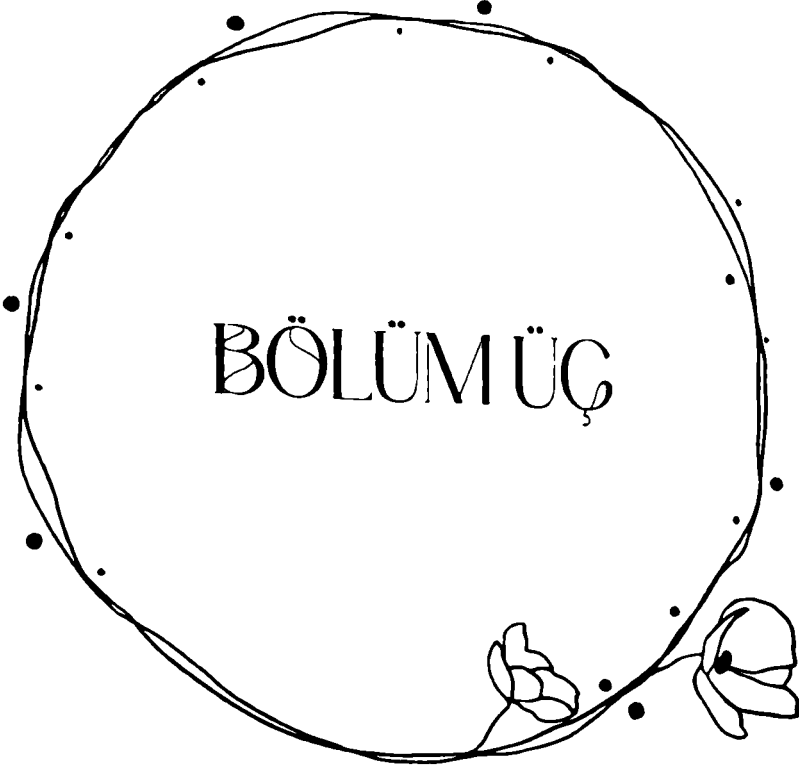
“Anlamadım.”

“Hani büyük dedem köyde ya?” Anlatmasını ümit ederek uzun uzun annesine baktı genç kadın. Onda büyük nenesinin izlerini gördü. Aynı kederli duruş, aynı bilge kadın, aynı becerikli eller... Sonra kendi ellerine baktı. Onların çeyreği bile olamayacağını düşündü.

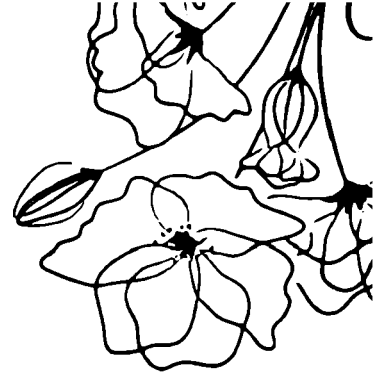
“Evladının ve kocasının yanına, kızım. Vasiyeti böyleymiş,” dedi annesi kestirip atarak. Bu onu çok duygulandırmış olmalıydı, keskin gözlerini kızına çevirdi. “Neden bu kadar soruyorsun?”

“Hiç...” dedi genç kadın. “Hiç anne.”

Bir gün, kendinin de bir kızı olmasını ümit etti; onun da bu hikâyeyi dinlemesini diledi. Bu hikâyeyi ölümsüzleştirmek istedi.

YENİ SAYFA

✦ NİSPİĞİN KAŞINA DEĞİDİĞİ ZAMAN – ÖZLEM ÇELİK

NİSAN 1950, İZMİR

ZELAL

Bir aya yakın zaman boyunca, sanki her gün yolculuk yapmış gibiydik. Ellerim soğuktan kurumuştı. Süleyman'ın elleri, benimkinden daha beterdı.

Eşyaları o sefil hâlimizle, tüm köylünün yardımıyla yüklemiştik. Hayat ne garipti. Kısmen bir kısmından kaçtığımız insanlar, bize yardım ediyor, arkamızdan ağlıyordu. İnsanoğlunun bazen kendi şeytaniyle baş edemediğini görmek, pişmanlıklarını koklamak bana iyi gelmemişti. Onları affetmek istemişim. Aslında tüm bunlar onların değil, zamanla içlerine yerleştikleri bu dünyanın eseri idi.

Sanıyordum ki hayat, hep o kış çökmüş köyden ibaretti. İşte, Süleyman'la evlendiğimin iki senesi iki kere yolculuğa çıkmıştım ve son seferi, temelliydi; şimdi dünyam o kadar da küçük değildi, kocamandı. Bu koca şehir, beni yutacak gibiydi.

Uzak akrabamız Seher ablanın evinde konakladık. Şans bu ya, iyi insanlardı. Gerçi olmasa ne yapacaktık? Bu koca şehirde sığınacak bir evimiz yoktu, mecburduk. Küçük bir odada, eşyalarımızdan kalan yerde, ortamızda Emin'le yattık. Mutsuz olmam gerekirken biraz kaygılı, çokça merak doluydum. Soğuk değildi buralar. Kar bile yoktu. Anamı, babamı hatta bebemi alan o korkunç beyazlık bu şehre hiç dokunmuyordu. Sanki burada ölüm yoktu.

Haş!.. Vardı elbette ama sokaklarında gülen insanlara bakınca ölümü pek görmediklerini anlıyordum.

Süleyman, haftalardır bizim için ev arayışındaydı. Kolayca bulmasını ümit etmiştim, çünkü ona ne dersem diyeyim, beni dinlememiş ve köydeki evi, hayvanları amcasına satmıştı. Hakkı vardı, böylesine yabancı bir şehirde beş parasız yaşanmazdı ama oradaki hatıralar, sanki hep orada büyümüşüm gibi hissettiren o güzel anlar gözlerimin önünden gitmiyordu.

Süleyman'ı beklerken yanıma aldığım kitabı araladım ve aynı satırı birkaç defa okumak zorunda kalınca, yüzüm düşerek gerisin geri bıraktım. Neredeydi? Günlerdir geceleri geç geliyor, iki saat uyuyor ya da uyumuyor, yeniden sokaklara düşüyordu. Bu meçhul kentte nereye gider, kimlerle konuşur, nasıl ev bulurdu? Onun için kaygılanarak Emin'in yattığı köşeye göz attım. Bugün onu istemeden kenara koyduğum için birazcık suçlu hissettim. Ama elimde değildi. Ay olmuştu, kocama sarılamıyordum bile. Sanki anne ve babasıyla beraber, Süleyman'ın bana olan ilgisi de ölmüştü. Benim zaten kollarımı kaldıracak, ona gel diyecek takatim yoktu ancak Süleyman bana hep gelirdi. Beni dillendirmezdi.

Son günlerde bu dar odada, oğlumuzla beraber uyumamız da hiçbir şeye yardımcı olmuyordu. İki yabancıydık âdeta. Evinde kaldığım Seher ablanın imaları, her ne kadar iyi niyetli olsa da utançtan yerin dibine girmeme neden oluyordu.

“Burası kendini sakınmayan kadınlarla dolu. Sınırları olmayan. Allah'a inanmayan ya da herhangi bir yaratıcıya... Süleyman da gücü kuvveti yerinde bir adam. Dikkat et, Zelal.”

Ne yapabilirdim ki? Dikkat etmekle ilgili, savaşmakla ilgili ne bilirdim? Hayata olan enerjim öylesine azalmıştı ki, bugün üzülerek o sözleri hak ettiğimi kendime itiraf ediyordum. En az Süleyman kadar suçluydum. Dünyamı unutmuştum. Sanki

anamlı beraber gömülmüştüm de burada sadece bedenimle yaşıyordum. Evladımı vermiştim toprağa. Nasıl hayata kolayca turnabilirdim?

İçimde bir his... Beni kuduz bir köpek gibi odanın ortasında dolandıran bir his... Onu kıskanıyordum. Belki de Seher abla şartıyordu ama Süleyman'ın başka bir kadına bakmayacağını bile bile, kuduruyordum. Bana yabancı bu his, boğazımdan yükseliyordu. Yanaklarımı ısıtıyordu. O sırada eski kocamın, İsmail'in anlattığı bir hikâye yâdıma düştü.

“Kıskanmak güzeldir. Elbette seven sevdiğini sakınır, kıskanır. Kıskanmasaydık, hayvandan ne farkımız kalırdı? Hatta bilir misin, Hz. Aişe annemiz kıskançlıklarıyla bilinirmiş. Efendimize sık sık sitem eder, onu aksatmaması için hatırlatmalarda bulunmuş. Efendimiz bile bunu göğüslemiş, gülümsemiş ve teslim olmuş. Sence de kıskançlık, evliliğin en güzel besleyicisi değil mi, keçe?”

Onun sesinden işittiğim bu sözleri düşününce içime ağlamaklı bir his oturdu. Yatağa uzandım. Şimdi onun sözleriyle, ona değil, kardeşine duyduğum kıskançlığı ölçüyordum. Ama İsmail'i kıskanacak kadar büyük değildim ki... Onu sakınırdım ama asla böyle bir durumda kalmamıştık. Şimdi içime bir kurt girmiş, karnımı yiyordu âdeta. Gözlerimi yummaya çalıştım. Dualar mı nıldandım. Kapının kilidinin döndüğünü duyana kadar da mırıldanmaya devam ettim.

Kapı iki taraftan da açılıyordu. Seher abla birini bana, birini Süleyman'a vermişti. Evde rahat etmemizi, mahremiyetimizin olmasını istiyordu. Kilit sesi kesildi, kapı açıldı ve tekrar kapandı. Gözlerim kapalıymış gibi yaptım. Neden böyle yaptığımı bilmiyordum ama bu kadar içim kavruluyorken onunla nasıl yüzleşecektim?

Hışırtı sesleri işittim. Kalın kabanını askıya astı. Kemerinin tokasının sesi duyuldu. Gömlek hışırtısını andıran bir ses çıktı. Soba gürül gürül yandığı için oda sıcaktı. Muhtemelen ıslanan elbiselerini astı ki, yarın için kurusunlar. Üstünü değiştirdiğini anladığımda, gözlerimi hafifçe araladım. Boğazım düğümlendi.

Yanakları kızarmıştı. Sakalları öyle uzamıştı ki, haftalardır jilet değmemişti. Dudakları mora yakındı. Elleri hissizleşmiş gibi giydiği içliğı zor bela başından geçirdi. Ona yardım etmem gerekiyordu. Dayanamayarak ayaklandım. Sessizce ona yaklaştım. İçliğine dokunduğumda irkildi ancak hafifçe başını çevirip yorgun gözleriyle bana baktığında, bitkin bir tebessüm sundu.

Aptallaşıyordum. Bu adam, bizim için nelere katlanıyordu, benim aklımdaki kurtlar ise beynimi ne uğruna kemiriyordu... Biraz utanarak -ki uzun zamandır ona bu şekilde dokunamıyordum- içliğini giymesine yardım ettim. Islak saçlarını savurarak sobadan birkaç cızırtı sesi çıkmasına sebep oldu. Yanağıma da bir damla düştü. Onu silmek için uzandığımda benden önce davrandı ve damlaları parmağıyla yumuşakça aldı.

Gözlerim büyüdü. Elleri buz kesmişti. Ellerini derhâl ellerimin arasına aldım. “Donmuşsun,” diye fısıldadım ve onu ortadaki sobanın diğer tarafına, minderlerin serili olduğu uca çekti. Oturduğunda yatağa koyduğum sıcak tuğlayı aldım ve yanına tekrar gelerek ayaklarının altına yerleştirdim. Etrafımız eşyalarla çevrili olduğu için, oturacak ve yatacak alanımız kısıtlıydı. Yine de minnettardım. Bu sıcak odaya, kocam ve oğlumun yanımda oluşuna...

“Delal?” diye fısıldadı Süleyman, beni düşünceli gözlerle ayaklarına bakmaktan alıkoydu. Her yeri su toplamıştı. Süleyman kendine ne yapıyordu?

“Efendim?”

Bana bakarken yüzündeki yorgunluk yerini başka bir duyguya bıraktı. Dudakları burukça gülümsedi ve kolunu hafifçe kaldırdı.

“Yamacıma gelsen...”

Ona bakarken dudaklarım kurudu. Onun da benim gibi özlem çektiğini düşünmek, fazla mı olurdu? Çok sıkıntı çekiyordu, anne ve babasını kaybedeli çok olmamıştı, bu yaban ellerde her gününü soğuk kışın kuruttuğu sokaklarda dolanarak geçiriyordu.

Utanarak başımı eğdim ve hafifçe emekleyerek yanına, kolumu uzattığı tarafa geçtim. Beni beklemedi. Kolumu tuttu, çelererek göğsüne yaklaştırdı ve yüzümü göğsünün üstüne koydu. Kalp atışları, sobanın yer yer patlayan kömürleri gibi gürültülü ve düzensizdi. Benimkiler de kulaklarımda atıyordu. Neredeyse bir senedir kocam olmasına karşın, onun yanında hâlen bu kadar utanıyor olmam garip miydi?

Kokusunu içime çektim. Biraz duman, -muhtemelen diğer insanların içtiği tütün- biraz ter ve çokça Süleyman kokuyordu. Özlem duyduğum bir kokuydu. Ona böyle sarılmayalı asır geçmiş gibi hissediyordum. Gerçi, pek sarılamamıştım henüz. Süleyman’ı sıcaklığımla ısıtmakla meşguldüm.

Birkaç dakika sonra, Süleyman ısınmış ve birazcık bacakları çözülmüş olacak ki, ayaklarının altındaki tuğlayı itti. Geri çekilerek ona alan vermeye çalıştım ama geri yaslanarak beni hırsla göğsüne çekti. Bu ani hareketi yüzünden neredeyse göğsünün üstüne düştüm. Kafamı hafifçe kaldırdım, böyle yakından gözlerine bakmayı nasıl özlediğimi anımsayarak keskin yeşil gözlerine baktım. Yüzümü tarıyordu. Ne aradığını bilmiyordum ama ne arıyorsa, vermeye razıydım. Yeter ki, yeni kavuştuğum bu sevgi benden gitmesin...

Bu fikirle canım yandı. Onu kayıp mı edecektim? Seher abla-
nın imaları, kanıma neden bu kadar dokunmuştu?

“Seni özledim,” diye fısıldadı, beni tüm kederli düşüncelerimden sıyrarak. Ayaklarım kıvrıldı. Karnımda bir sancı belirdi. Yanaklarım yansa da gözlerimi gözlerinden kaçırmadım.

“Ben de...” diye fısıldadım utançla.

“O zaman neden benden kaçıyordun?”

Gözlerimi iyice açtım. “Hayır! Ne? Ben asla öyle bir şey...”

Parmağıyla dudağıma dokundu ve “Şişşt!” diyerek beni susturdu. Yüzümü taradı. Sanki daha önce görmemiş gibi, gözlerini her yanımda gezdirdi. Çenesinin gerilmesinden öfkeli mi, yoksa başka bir şeyin acısını mı çekiyor, anlamlandıramıyordum. Isındığı için teni altın gibi parlamaya, solgun dudakları kızarmaya başlamıştı. Sanki uykusundan henüz uyanıyordu.

Hafifçe öne eğildi, burnunu burnuma sürttü. Gülümsemi-yordu ama hareketleri sevecenlik doluydu. Anlamlandıramadım. “Süleyman?” diye fısıldadım.

“Hımm...” Beni dinliyordu ama durmadı. Dudaklarıyla yan-ğımı hafifçe okşadı.

Hafifçe dönerek Emin’in bizi görmediğine emin oldum. Uyanmadığına da... Uykusu ağırdı ancak ne olacağı belli olmazdı. Bu sırada, kafamı çevirdiğim için Süleyman’ın dudakları ku-lağıma bulmuştu. Solukları nefesimi kesiyordu.

“Neden öyle dedin?” diye bir solukta fısıldadım. Midemde öyle bir kargaşa vardı ki, ona yaklaştırmaya çalıştım. Kollarımı be-line doladım ve sıcaklığında güven aradım. Buldum da. Onda hep güven bulurdum.

Bana baktı. Gözleri nemlenmişti. Anlamayarak kaşlarımı çattım ve çenesini avuçlarıma aldım. Kocaman adamın, ellerim-de çocuğa dönüşmesini izledim. Muhtaç bir çocuğa...

“Neden öyle dedin?” diye ısrar ettim. “Ben seni uzaklaştırıyor muyum?” İçimden bir ses, Süleyman’a hak verdi. O ses, zaten hep canımı yakıyordu...

“Haklısın...” derken adamımın sesi titrekti. “Bu hayatı sana reva gören beni, istememekte haklısın.”

Onu sarsmak istedim. Omuzlarını tuttum ve doğruldum. Emin’e göz atarak yeniden ona yanaşım. Neredeyse kucağındaydım ama o, yenilmiş bir adam gibi omuzları düşük, yorgun ve bitkindi. Yüzünü ellerime alarak bana bakmasını sağladım. Ona böyle kayıtsızca dokunamazdım aylardır. Yenememiştim kendimi. Utancımı. El âlem ne der diye büyüyen o yanımlı...

Ama şimdi, burada, mahremimdeydim ve Süleyman’ın korku dolu gözlerine bakarken hiçbir şeyin anlamı yoktu. Ondan başka kimsem yoktu.

“Bana bak, Süleyman. Bu benim, senin Zelal’in... Seni istemediğimi nereden çıkarıyorsun?”

Gözlerini kaçırdı. O asla gözlerini kaçırmazdı. Güçlüydü, ezemeyeceği dert yoktu. Kimselere boyun eğmez, kimseden medet ummazdı. Ama benim yüzümden yenik hissediyordu. Bu, boğazıma bir düğüm oturttu. Onun alnına, gözlerinin yanına buse kondurarak fısıldadım.

“Yemin ederim, istiyorum...” diye fısıldadım. Ağlamak üzereydim. “Süleyman çok şey yaşadım. Yaşadık... Hele sen... Bütün yükümüz üstünde. Hasta düşeceksin diye korkumdan her sabah dualar ederek uğurluyorum seni. Bu yabancı memlekette başına bir iş gelecek diye aklım çıkıyor.”

Bana bakarken dudaklarını gerdi.

“O kalsaydı, belki bana bu kadar küskün olmazdın,” dedi. Sesindeki kırılganlık canımı yaktı.

“Kim?” diye sordum. Kırık dökük fısıldadı.

“Kızımız.”

Beni canevimden vurmuştu. Ellerim omzuna düştü ve bir süre sessiz kaldım. Yüzümü araştırırken ne gördü bilmiyorum ama hayal kırıklığıyla kafasını arkaya yatırdı. Gözlerini acıyla kapatmıştı. Sesi boğuklaştı.

“Gözümün önünden gitmiyor, Zelal. Güzel yüzünü görmediğim tek bir rüyam yok. Tıpkı senin kadar güzeldi. Büyüyünce nasıl görünecekti? Senin edebini alacak mıydı? Benim gibi dikbaşlı mı olacaktı? Onu her türlü severdim, Zelal. Vallahi, onu öyle çok istemiştim ki, bu sebepten Allah beni onunla sınıadı diye düşününce...”

Elimle dudağını kapattım. Hıçkırmamak için yanağımı dişledim. Kurduğunu sandığım yaşlar yanağımdan birer birer düştü.

“O melek oldu, Süleyman. Günahsız gitti ahiretine...” Boğazımın düğümünü yuttum ve çatallı sesimle devam ettim. “Senin suçun değildi. Yeter, Süleyman! Kendine bu kadar yüklenme. Hiçbir şey senin suçun değildi. Sen iyi bir evlattın, şimdi de koca yürekli bir baba oldun. Tıpkı baban gibi... Tıpkı ağabeyin gibi...”

Sona doğru sesim kısıldı. Bir hıçkırık daha kaçırmaktan korkuyordum. Süleyman gözlerini öyle bir yummuş, kendiyle öyle bir savaşa girmişti ki, onu temelli kaybetmekten korktum; yitip gitmesinden... Yanağını öptüm. Belki bu sevgi gösterisi, onu biraz olsun bana geri getirirdi. Dudaklarımla kulağına uzandım ve fısıldadım.

“Bir tane daha istiyorum. Bir bebek daha... Yemin ederim, sana bunu ispatlayacağım, Süleyman. Sen çok iyi bir babasın. Ve daha iyi olacaksın.”

Kafasını doğrultmadan bana baktı. Bakışları düşük ve tereddütlüydü. Gülümseyerek ona yaklaştım ve fısıldadım.

“Sana yaklaşmadım. Neden biliyor musun? Senin de kendi duygularınla boğuştuğunu sandım. Yeni yeni toparlanıyordum,

beni eskisi kadar istemediğini sandım. Hem Emin ortamımızdayken...” Kızarak sustum. Kafasını azıcık daha kaldırdı ve oğlumuza bakarken yüzündeki gururu gördüm, aynı zamanda bir parça acıyı...

“Biliyorum. Bir ev bulmak için öyle çok çabalıyorum ki inan...” Aniden aklına gelmiş gibi kafasını kaldırdı. “Unutuyordum. Sana yarın bir yer göstereceğim.”

“Ev mi buldun?”

“Aslında haftalar önce,” dedi benim heyecanıma burukça gülümseyerek. “Kıyaslamak için çok yer gezdim ama hiçbir ev onunla kıyaslanamazdı. Beğenmeni ümit ediyorum. Eğer he dersen, yarın eşyalar için anlaştığım adamla konuşurum.”

Susup yüzüne baktım. Ben de neler düşünüyordum? Eşyaları bile hazır ettiğine göre, günlerdir bunlarla uğraşıyor olmalıydı. Ahmaklığıma yanarak bakışlarımı kaçırdım.

“Ne oldu? Memnun kalmadın mı bu fikirden?” derken sesi panik yüklüydü. Ona söyleyip söylememe konusunda kararsızdım.

“Mesele o değil...” Boğazımı temizledim. “Seher abla, bana bir şeyler dedi. Önemsiz şeyler ama bugün aptalca bunları düşünüp kendimi kurdum.”

Meraklanmıştı. Ellerini belime sararak beni yaklaştırdı ve sordu. “Ne?”

“Şey...” Kızarak gözlerimi kaçırdım ve kurtuluş aradım. Bu işi başıma kendim açmıştım. “Şey dedi... Bu şehirde birçok kadın varmış. Yani, bazıları güzel ve rahat kadınlar... Nasıl desem, bizim gibi sınırları olmayan kadınlar...”

Ona göz ucuyla baktığımda, dudak kıvrımında oynayan bir tebessüm gördüm. Kızarak kaçmaya çalıştım ama beni sıkıca tutarak göğsüne yasladı. Yüzlerimizin arasında hiç mesafe yoktu.

“Ee?” diye üsteledi.

“Ben sandım ki... Sen artık beni beğenmiyorsun çünkü o kadınlar, sana ilgi duyuyor.”

Belimi neredeyse acıtacak kadar sıktı. Ona bakmam için teşvik ediyordu. Baktığımda gözlerinde bu sefer keskin bir kararlılık gördüm.

“Bana bak delal, bunu sana bir kere söyleyeceğim. Bu şehir kalabalık, tehlikeli, garip; özgür ama aynı zamanda öldürücü. Burada inandığın için öldürülebilirsin, inanmadığın için de. Görüşünü dillendirince bir damga yer, anında demir parmaklıklar ardına girersin. Boynuna urganı geçirip asarlar bile... Bu şehirde edep de var, edepsiz de. Ama sana bir şey diyeyim mi?”

Başımınla onaylayınca devam etti. “Burada sen varsın, ben varım. Bizi tanıyan, çocukluğumuzu bilen, günahlarımızı, sevaplarımızı listeleyen kimse yok. Burası, insanın kendi başına da var olabileceği bir yer. Yeniden başlamak için. Sen ve ben... Unutalım diyemem, onlar bizim canımızın parçası. Ama yeni bir sayfa açıyormuşuz gibi aynı kitapta... Taze, beyaz ve tamamen bize ait... Yazmakta özgürüz...”

Büyülenmiş gibi onu dinlerken, asıl sorumu cevapladı. “Kimselere kulak asma, Zelal'im. Beni en iyi sen bilirsin, seni de en iyi ben bilirim. İnsanlar alışmış burada rahat yaşamaya. Dışarı bakmanın haram sayılmadığı bir şehir burası. Biz seninle onca lafın sözün içinden sağ çıktık. Bu şehir bize dokunmamalı. Ben senden başkasına dokunmam! Ellerim utanır, gözlerim utanır. Ben herhangi bir erkek değilim, Zelal. Gelin Zelal'in kocasıyım. Seninle boy ölçüşebilecek kimse yok gözümde. Seninle evlendikten sonra gözüm kimseyi görmez oldu.”

Gözlerime bu kadar yakından bakmasa kaçırırdım. Ama beni oraya kilitlemişti. Bu samimi sözler, aramızda hiç mesafe yok-

ken söylenen bu samimi itiraf, beni büsbütün utandırmış, düşüncelerimden dolayı kendimi kötü hissettirmişti. Ama bir yandan da memnundum. Onun sözleri, kalbime hiç bilmediğim bir merhem gibi iyi gelmişti. Sanki bu samimiyeti istiyordum ama asla dillendiremiyordum. Kendimi tutamayarak fısıldadım.

“Gözlerin hep bana baksın... Onlar benim nehirlerim. Terte-niz ve güven dolu. Kimselere vermem.”

Gülümsediğinde dişleri ışıldadı. İçten bir tebessümdü. Gülümseyerek karşılık verdiğimde ansızın beni gülümseyen dudak-larımdan öptü.

“Uzun zaman olmuştu bunu görmeyeli,” diye fısıldadı. “Öp-medem duramazdım.”

Yeniden öptü, öpüşü çaresiz bir hâl aldı. Benimki de öyle. Boynuna kollarımı doladım ve onu özlemle, hasretle, sevgiyle öptüm. Bu küçük ama sıcacık odada, ona ulaşamayacakmışım gibi çaresizce, sımsıkı sarılmaya çalışarak çabaladım. Onun da benden artakalır yanı yoktu. Hayal kırıklığıyla çekilen taraf o oldu. “Emin uyanabilir,” diye fısıldarken sesi acı doluydu. Onu gülümseyerek tekrar öptüm ve fısıldadım.

“Yarın evi beğeneceğimi biliyorum. Az kaldı...”

“Çok özledim,” dedi, beni yeniden, defalarca öptü. “Bur-numda tütüyorsun. Emin ortamızda yatmak için bu kadar ısrar etmese, çeker kollarıma uyurdum seninle. Kokun bile yeterdi...”

Geri çekildiğimde gözlerim ışıldadı. “Bugün sarılabiliriz. Emin çok yorgun. Saatlerce dışarıda oynadı ve geç uyudu. Ve köşeye yatırdım...” diye fısıldadım.

Beni hayrete düşürerek kucakladı ve küçük alanda, kocaman boyundan dolayı biraz zorlanarak ilerlemeye çalıştı. Kafasına bir şey değmemesi için eğiliyordu. Homurdanmalarına kıkırdadım.

Gülümsemem çok hoşuna gitmiş gibiydi, beni yatağa yatırdı ve yanıma yatarak, yüzlerimizi hizaladı. Göz ucuyla oğlumuzu baktı.

“Uyanmaz, değil mi?” diye fısıldadı. “O soruları sormasına katlanamıyorum.”

Kıkırdadım. Emin çok meraklı ve biraz da çekilmez soruları olan bir çocuktü. “Top patlasa uyanmaz ama yine de şansımızı zorlamayalım.”

“Gel sen buraya...” dedi ve beni kendine doğru çekti. Soluğu yüzüme vuruyordu. Gözlerimizin arasında neredeyse mesafe yoktu. “Daha çok konuşmamız gerek, delal,” derken sesi aksiydi. “Bu şehirde birbirimizi kaybedemeyiz. Bir derdin olduğunda bana söylemelisin.”

“Sen de aynı şekilde...” derken kaşlarım çatıldı. “Nasıl seni istemediğimi düşünebilirsin? Nasıl seni suçlu bulduğumu düşünebilirsin? Süleyman, yemin ederim şu dünyada bana en iyi gelen şey, sen ve ailen. Sizler benim ailemsiniz. Onlar ahiretteyken, sen ve Emin, dünyadaki yegâne ailemsiniz.”

“Düşüncesizlik ettim,” diye fısıldadı. “Kayıplar, insanı biraz delirtiyor be delal! Öyle bir andayım ki, bazen uyuyor gibiyim, bazen nefes aldığımı bile zor hatırlıyorum. Sen nasıl katlandın bu kadar acıya, güzel gönlünle? Kocaman adamı devirir ana baba yokluğu... Sen ki kimleri kaybettin...”

Yutkunarak bu acıyı savuşturdum. “Sen yanımdasın. Oğlum yanımda... Allah’ın takdirine sual olunmaz. Sadece ağlarım, ağlarım, en sonunda dünya hâli der geçerim. Bugün gibi...”

Beni kendine daha çok yaklaştırdı ve açık bıraktığı saçlarımı öptü. Burnumu, yanaklarımı öptü. Kokusunu içine çekiyormuş gibi boynumun yanında soluklandı.

“Sen yanımda olduğun sürece, ben de öyle der ve geçerim,” dedi. Hafifçe kafasını çevirdi ve sorgulayan gözlerinin altından

bana baktı. “Demin söylediğini unutmadım. Bir bebek daha mı istiyorsun?”

Utanarak kaşlarına baktım. “Eğer sen de istiyorsan...” Kaşlarını kalktı ve düşünüyormuş gibi kırıştı.

“Peki, bu senin için zararlı...” Lafını kestim.

“Birçok kadın bunu yaşıyor, Süleyman. Ben ilk değilim, son da olmayacağım.” Eğildim, Emin duymasa da utanıyordum. “Senden bir çocuk daha istiyorum. Hatta birçok... Sana benzeyen bir çocuk...”

Emin de ona benziyordu, zaten Süleyman onu asla ayırmazdı ama Süleyman’la bu sevgili evliliğimizi yeşertmek istiyordum. Ona, hak ettiği kocaman aileyi vermek istiyordum.

Ansızın, “Bir şartım var,” dedi.

Yutkunarak şartını bekledim. “Bu sefer, benim kurallarım olacak. Hamileliğin boyunca ağır işten sakınacaksın. Ağladığını dahi görmeyeceğim. Andım olsun, Zelal...”

“Söz,” diye fısıldadım ve dudağını öperek susturdum. Bu adam, beni pervasız ve sevgisini sorunsuz gösteren bir kadına çevirmişti. Ve bu kadın, beni özgür kılıyordu. Kanatlarımı açmış, onunla beraber uçuyor gibiydim. Ne harika bir histi... “Söz,” diye yineledim. “Söz. Söz.” Onu defalarca öptüm. Ta ki artık dayanamayıp o da beni öpene kadar.

“Sabrımla oynuyorsun, buke!” Benim Kürt damarıma basma,” derken sesi alaycıydı. Kucakladı ve hırsla homurdandı. “Uyu, delal. Uyu ki sabah olsun. Belki yarın aydın bir gün olur.”

“Seninle olacaksa, her gün aydın Süleyman’ım,” diye fısıldadım. Bu sevgi sözcüğüyle iç çekti.

“Seni seviyorum delal,” derken sesi öyle yorgun ve uykuluydu ki inanamayarak öylece yattım. Söylenmemiş ama hep hissettirilmiş bu sözler, ortamıza düştü. Onu istediğimi söylemiştim. Hatta kendimi büsbütün ona açmış, kimselere konuşmadığım kadar ona konuşmuştum. Ama bu sevgi? Sevgilinin sözleri gibiydi. Mecnun’un Leyla’ya duyduğu aşkın dizeleri gibiydi... Buna hakkımız var mıydı? Birbirimize körkütük âşık olmaya?

Dışarıdan bakanların zorunlu bulduğu bu evlilik, aslında temelden de sevgimizden gelmiyor muydu? O beni sevdiği için kurtarmış, ben onu sevdiğim için güvenmiştim. Teslim olmuşum. O da bana teslim olmuştu. Kurban olmak kadar kutsal değildi de neydi?

Benim de böyle sevgi dolu konuşmam gerektiğini biliyordum ama dilim bağlanmış gibiydi. Bunu söylersem sanki benden gidecekti. Tüm sevdiklerim gitmişti. Böyle dirayet göstermem, normal değil miydi? Ona cevap vermek zorunda kalmadım. Uyudu. İçimde suçlulukla, özlemle, hasretle yüzüne dokundum ve fısıldadım.

“Özür dilerim, Süleyman’ım. En çok sen hak ediyorsun. Ama en çok seni kaybetmek istemiyorum. Hayatımda kimseye, sana bağlandığım gibi bağlanmadım. Kimse benimle bu kadar kalmadı... Bana kal, gitme diye, diyemedim... Diyemem o sözleri. Affet beni.”

KADER

MAHSUN SEN - MAHSUN KIRMIZIGÜL

SÜLEYMAN

Bozkırların yükselmediği ama tuzlu meltemin estiği bir mahalle-ye girdim onunla. Heyecanlıydım. Garipti. Zemheri soğuklardan sonra ilk kez pencereyi aralıyormuşum da içeriye bahar ılıklığı esiyormuş gibiydi. Kara kış hiç uğramamıştı sanki... Sanki üç can gömmemiştik toprağa.

Hayat öyle garip bir tarlaydı ki, ekinler telef olsa da en fazla üç ay ağıt yakıyordun. Sonra gülümsemeni emrediyordu sana Hak; yaşamam, yaşatmanı... Yeniden ekiyordun tarlanı. Sen doymasan da gelecekte torunların, onların da torunları doysun diye ekiyor, suluyor ve besliyordun hayat toprağını.

Evin basamaklarını geçip, içeri girdim. Kapıyı ardımdan açık bıraktım ve ışığın vurduğu avluyu Zelal'in gözlerine sundum. Ağabeyimin onun için yaptığı evi biliyordum. Ona, aynı o sıcaklığı verecek bir ev ararken çok uğraşmıştım. Bu şehirdeki evler küçük ama gösterişliydi. Genellikle bahçeleri süslü, mutfakları modern, tuvaletleri bembeyaz fayanslarla döşeliydi. Ümit ettiğimden daha iyiydi. Ona en güzelini vermek için gösterdiğim çabalarım, geçen haftalarda nihayete ermişti. Daha balkona çıkmadan almaya karar vermiştim. Ama Zelal'in tepkisini ölçmek istemiştim.

İçeriye girdi ve inceleyen yeşil gözleriyle etrafı taradı. Emin koşturarak balkona gittiğinde, Zelal seslendi. "Oğlum, bizi bekle. Dikkat et!"

Ona yaklaşarak kolumu beline sardım. “Rahat bırak, oynasın. Balkon yüksekte değil, bahçeye inen bir merdiveni bile var,” dedim. Bana dönmeden önce uzun uzun tavanı, süslü avizeleri, temiz kapı pervazlarını inceledi.

“Süleyman...” diye fısıldarken sesi tereddütlüydü. “Beğenmedin mi?” diye sordum telaşla. Onu kendime çevirdim. Bana baktığında gözlerinin ışıldadığını, birazcık da şaşkın olduğunu gördüm.

“Ben... Böyle bir şey beklemiyordum. Burası çok fazla. Buraya paramız yetmez!”

“Yetiyor, güzelim...” derken onu çekiştirerek mutfağa götürdüm. “Bunları dert etme. Üstü bile kalıyor. Biliyorsun, hayvanları da sattığım için, artık iş kurabileceğim ve ev alabileceğim kadar birikimimiz var. Sadece biraz dikkatli adımlar atmamız gerekecek.”

Mutfağa adımını atınca duruverdi. Soluğunu tuttuğunu fark ettim. Dolaplarda, beyaz mermerde, modern döşemeli zeminde gözlerini gezdirdi. Ağzı, tatlı bir şaşkınlıkla açılmıştı. “Burası... Burası ev mi? Nasıl ev olur? Süleyman... Dikkatli yaşamamız gerek diyorsun ama burası küçük bir sarayı andırıyor! Nasıl paramız yeter?”

Gülerek ona yeniden yaklaştım ve ellerinden tutup çekiştirdim. Şaşkın bir ördek gibi ağzı açık her yeri izlerken, ben de onu izledim. Onu mutlu ettiğimi bilmek, beni iliklerime kadar memnun etti.

“Buradaki her insan krallar gibi yaşıyor zaten, güzel karım. İnsan keyfinin bir değeri var. İnan, daha gösterişli, daha büyük evler vardı. Ama bizim şu an için ufacık olan ailemize yeter de artar bile. İleride istersek üst kata ev yapabilir, çocuklarımız için dizebiliriz...”

Kelimelerim balkon kapısına gelince son buldu. Zelal'i çektim, önüme kattım ve belinden iterek balkona çıkardım. Bu sırada yan tarafına geçerek ifadesini görmeye çalıştım.

Soluk bırakma sesiyle hafifçe seğirdi. Onu sıkıca tutarken kırdırıyordum. "Tahmin etmiştim."

"Bu..." Yutkundum. "Bu su..."

"Evet," dedim onun hafif sersemliğiyle alay ederek. "Kocaman bir su, değil mi delal?"

Eliyle elimi sıktı, gözlerini karşısındaki manzaradan alamıyordu. "Süleyman... Bu deniz mi?"

Bu sefer gülümseyemedim. Yüzümde özlemin saf ifadesi belirmişti, emindim. "Evet. Ege Denizi."

Nemli gözleri, beni yeniden bulduğunda boğazım düğümlendi ama yine de mırıldandım. "Sana denizi vermek istedim. Bunu uzun zamandır düşünüyordum."

Daha çok ağladı. Payladım. "Sen gül diye neler yapıyorum! Neden ağlıyorsun, delal?"

"Talihime ağlıyorum," derken bana yaklaştı ve belimi kucakladı. Emin bahçede bulunduğu kaplumbağayı karnından tutmuş, bize göstermek için çırpınıyordu. Gülümseyerek kafamı salladım ve eğilerek Zelal'in kulağına fısıldadım.

"Kör talihine mi? Yoksa güzel talihine mi?"

Gülümserken hıçkırdı. "Seninleyken güzel..."

"Hep güzel olacak inşallah, Zelal," dedim boğazımdaki düğümü geri teperek. "Kaybettiklerimiz her daim yanımızda. Bize güç verecekler. Bu şehirde güçleneceğiz. Çeşme başında tanışan o küçük çocukları güzelce büyüttük, acıttık, sevdik... Artık sence de yaşamanın vakti gelmedi mi?"

Gülümsediğini hissettim. "Korkuyorum."

Boğazımı temizleyerek onu azarlamaya çalıştım. “Ben yanındayım. Artık korkma.”

“Ölümünden kaçamayız, Süleyman. Allah’ın o imtihanı, hep yakamda.”

“Biz de mutlu ölürüz.”

“Benden önce ölmeni istemiyorum. Artık katlanamam. Allah affetsin, gücüm yok.”

Burukça gülümsedim. “Ölmek için elimden geleni yapacağım. Ama sen de bana bir söz vermiştin, hatırladın mı? Bana bir sürü çocuk vereceksin ve asla ağlamayacaksın, Zelal. Asla. Sana ağlamayı yasaklıyorum.”

Geri çekildi. Oğlumuzun bulunduğu bahçeye baktı. Sarsakça oraya yürürken, elimi sıkıca kavramıştı. Peşi sıra, biraz sersemlemiş bir umutla ilerledim. Bir zamanlar, buraya gelebileceğimi bana söyleseler, gülerdim. “*O asi Süleyman mı?*” derdim. Ağabeyim bile inanmazdı. Beni kimse köyümden, dağlarımdan, koyunlarımdan ayıramazdı.

Ama kader, insanı öyle akıllalmaz yerlere sürüklüyor, sonra da bu yerlere gelmemiz gerektiğini bize düşündürüyordu ki teslim olmaktan ve şerle gelen hayra şükretmekten başka çaremiz kalmıyordu.

“Bak anne!” dedi, bağırarak ağaçların ardında çağılayan denizi gösteren Emin. “Kocaman. Ucu gözükmüyor!”

Neredeyse delikanlı olmak üzereydi. Boyu uzamıştı. Gözlerinde babasının bilgeliği vardı. Saçlarının ucu sarı, kökleri koyulaşmış bir renkti. Yeşil gözleri, annesinin aynasıydı. Eğer kız kardeşi yaşasaydı, ona benzer miydi? Yoksa daha çok bana mı benzerdi? Gerçi Emin de bana benzemiyor muydu? Onun öz evladım olduğunu düşünen herkes, “Tıpkı babası,” diyordu. “Sesi, duruşu, yüzü bile aynı sen Süleyman,” diyorlardı.

Belki de yaşadıkça benzeşiyordu sevenler birbirine. Çünkü Emin’de kendimi, kendimde Zelal’i görür olmuştum.

“Baba...” diyen Emin, önüme geldi ve kaplumbağasını kaldırdı. Onu ellerime aldığımdaysa elleri boş kalan Emin, karnımı sıkıca kucakladı. Zelal’den kendini tutmaya çalıştığına dair bir ses işittim. Ona ağlamayı yasaklamıştım ama kendi gözlerimin dolmasına engel olamamıştım.

“Teşekkür ederim baba,” dedi. “Burası çok güzel. Artık bizim mi? Artık o odada kalmayacağız, değil mi?”

Onun da babaannesini ve dedesini kaybettiğini kendime hatırlattım. Onun yaşındayken sevgiyle büyümüştüm. Emin; üvey babasıyla, hatta amcası olan üvey babasıyla büyüyen, köyünü kaybeden, kardeşini kaybeden küçücük bir çocuktü. Onu daha fazla sevmeye yemin ettim. Kendimden bile çok.

“Artık burası bizim evimiz. Allah nasip ederse, kardeşlerin de olursa, hep beraber burada yaşayacağız evlat.”

Daha sıkı sarıldı. Kafasını öptüm ve Zelal’e baktım. Arkasını dönmüştü. Muhtemelen ağlıyordu ve benden saklanıyordu. Gü-lümsedim. Belki de imtihanımız bitmişti.

MAYIS 1951

SÜLEYMAN

Doğum sancılarını bile sessiz çekmeye çalışıyordu. Onun için daha kolay olacağını söyleyen kadına tahammül edemeyerek arkamı döndüm. Düşüğüyle beraber iki doğum yapmış bir kadının, kolaylıkla doğum yapabileceğini savunuyordu.

Ama oradaki benim Zelal’imdi. Çok acı çekiyordu. Saatlerdir acı çekiyordu. Artık katlanamıyordum. Alnımın terlediğini

hissettim. Hastane koridorlarında dolanmaktan ayaklarım uyuşmuştu. Beni içeri almıyorlardı. Bunun mantığı neredeydi? Ona destek olmak istedim. Ayıbını, yanlışını başkaları düşünebilirdi. Benim umurumda değildi!

Yarım saat daha geçmiş olmalıydı ki, sesler azalmış gibi geldi. Bununla beraber, koridor boyu da çocuk sesleri olduğu için emin olamıyordum. Kaygıyla durdum, dinledim. Bir ses, beni çağıran birilerini bekledim. Çok korkuyordum, Zelal'e ya da evladımıza bir şey olmuştur diye... O dakikalar nefesimi tuttum.

Kapı aralandı. Belki dakika, belki saat geçmişti. Kılım bile kıpırdamamıştı. Sadece kafamı kaldırdım. İçeriden çıkan ebe, maskesini indirene kadar nefes almayı unuttum. Gözlerine beklentiyle baktığımda, bu yabancı kadın, adını bile bilmediğim kadın bana dünyaları verdi ve gülümsedi.

“Nur topu gibi bir oğlunuz oldu.”

Dizlerimin üstüne çöküverdim. Ayaklarım tutmadı. Allah'a şükürler ederken, yanaklarımdan boşalan yaşları umursamadım. Ansızın doğruldum, sarsakça odaya yöneldim. Öyle beceriksizdi ki adımlarım, bir o yana, bir bu yana savruluyordum. Kapı pervazına çarptım ama acısını dahi hissetmedim. Odaya girdim. İçeride birçok koku vardı; yoğun sıcaklık, nem, ilaçla karışık keskin kan kokusu. Ama bunlar beni iğrendirmedi. Şu an hissettiklerimi asla bu kelime karşılayamazdı.

Yataktaki karıma baktım. Önce onu, çocuk Zelal olarak gördüm. Çeşme başında bana gülümsüyor, eliyle selam veriyor, güzel gözleri ışıldıyordu. Sonra dönüşüverdi. Benim Zelal'ime... Kadın Zelal'e. Anne Zelal'e. Sevgiliye... Delalime dönüştü.

Kucağında tuttuğu çarşaf lar oynadı. Kıpırtıları takip ederek küçücük bir ele rastladım. Kalbim göğsümde takla attı. İçim oynadı. Ellerimin titremesini saklayamayarak işaret ettim ve sanki

bilmiyormuş gibi önce bebeğimizi, oğlumu gösterdim. Zelal göremiyormuş gibi.

“Bak, Zelal...” diyordum, sanki bir ahmak gibi. “Bak, bu sevgimizin meyvesi. Bu bizim. Parçamız.”

Bana gülümserken ağlıyordu. Tıpkı çocuk Zelal gibi beklentiyle bakarak, yaklaşmamı işaret etti. Sanki on yaş daha gençleşmişti. Ona yaklaştığımda çarşafı araladı ve buruşuk, beyaz, ipeksi bir ten gözlerimin önünde belirdi. Elleri yüzündeydi. Küçük elleri! Allah’ın yarattığı bu güzelliğe büyülenerek baktım ve daha çok yaklaştım. Zelal, onu kucağıma uzattı. Kaygıyla uzandım, beceriksizce kucakladım ve sıcaklığına hayret ettim. Bir candı. Sıcacıktı. Yaşıyordu. Bizimdi.

Minik eline uzandım. Yüzünden çekmeye çalıştım. Ama bu dirençli genç adam, parmağımı sıkıca kavradı. Yanı başımdaki hemşire güldü. “Güçlü bir oğlunuz var.”

“Öyle...” derken kalbim gururla doldu. Daha şuncacıktı, nasıl bana böyle büyük duygular hissettiriyordu? Parmağını çektim ve güzel yüzüne baktım. Gözleri açıktı. Bebeklerin gözleri küçükken hep kapalı olurdu. Ama oğlumun gözleri açıktı. Kocaman, berrak ve dikkatli gözlere sahipti. Sanki beni görmüştü. Bana bakıyordu. Yutkunarak eğildim ve burnumu yüzüne dokundurdum.

“Hoş geldin, oğlum...” derken ağlıyordum. “Bizi ne çok beklettin.”

“Adını koydunuz mu?” diye sordu hemşire.

Zelal’e baktım. Tebessüm ederek fısıldadı.

“Babanın adı: Zeydin.”

Gülümsedim. “Zeydin... Zelal, Emin ve şimdi de sen varsın, Zeydin. Anam çok dua etmiş bana hayattayken.”

Zelal'e uzandım ve kafasının üstünü öptüm. "Sana kurban olurum," dedim içten, kalbimden gelen fısıltıyla. "Bana dünyaları verdin."

"Hak ettiğinden fazlası değil."

EYLÜL 1951

ZELAL

Kucağımda bebemle, Emin'in kaygan ellerini kavramaya çalıştım. Süleyman'ın bugün karşıya geçmesi gerekmişti. Emin'i okuldan almak da bana düşüyordu. Bu şehrin içine girmekten korkuyordum. Öyle kalabalık, öyle farklıydı ki kendimi yabancı hissediyordum. Öyleydim de...

Bir siyah örtü gibi, çıplak bedenlerin yanından geçiyordum. İnanç farklılığını bu denli yaşamamıştım. İsmail'le yaşarken komşularımızdan aşınaydım ancak bu şehirde, her şey o kadar bariz bir şekilde ortadaydı ki, gözlerimi sakınmak için üstün çaba sarf etmem gerekiyordu.

İyi yanları da vardı. Aslında kimse birbirini tanımıyordu. Kimsenin birbirini yargıladığını düşünmüyordum. Sınırsız bir özgürlük ülkesindeydim sanki.

Ama gazeteler, haberler öyle söylemiyordu. Korkunç bir karmaşanın yaklaştığını haber ediyorlardı. Siyasetten anlamazdım. Süleyman da son zamanlarda oldukça uzak duruyordu. Ama anlattıklarını dinlerken onun zeki bir adam olduğunu, her şeyin içinde dönen oyunları bile çözebildiğini kavramıştım. Bunun için farklı bir kıvrak zekâ gerekirdi. Zihnimde yeni bir kapı aralanmıştı ve artık onu kapatamıyordum. Devamlı bilgiye aç, hazırlıklı olmayı istiyordum.

Emin konuşurken sesi birazcık aksiydi. “Yarın okula gitmek istemiyorum, anne.”

“Neden?” diye sordum hayretle. Çok zeki bir çocuktı. Okulu severdi.

“Köylü ne demek, biliyor musun anne?”

Anı sorusuna şaşırdım. Düşündüğüm sırada o, hırsla cevapladı.

“Bence köylü kötü bir kelime. Beni sevmeyen bir çocuk var, sürekli bunu söylüyor. Ayrıca, Türkçeyi kötü konuştuğumu söylüyor. Ben konuşurken kulakları kanıyormuş.”

Hayret ederek, aynı zamanda kalbim biraz burkularak mırıldandım.

“Köylü ne demek biliyor musun, Emin?” Bana ara sıra bakarak yola devam ederken, o da küskün görünüyordu. Onun yaşadıkten benim olabileceğim kadar kırılgandı. Zaman, onu da beni sertleştirdiği gibi sertleştirecekti.

“Bak mesela şurada süt mısır var, görüyor musun?” Gösterdiğim tarafa baktı. “O mısırı yapmak için gecesini gündüzüne katan, onu hasat eden ve şehirdeki bu insanların karnını doyurmasına yardımcı olan kişidir köylü. Her şeyin tazesini yiyen, toprağı iyi tanıyan, soğuğa, sıcağa, açlığa bile daha dayanıklıdır köylü.” Hayranlıkla bana bakarken gülümsedim. “Hani gazetede sevdiğin hikâye bölümü vardı ya? Orada bir adam vardı. Çok büyük güçleri vardı ve bu güçlerle insanlığa yardım ediyordu. Heh, işte köylü dediğin, gerçekte var olan kahramandır.”

“Öğretmenim bir keresinde ‘Köylü milletin efendisidir,’ diye bir söz okumuştı.”

“Mustafa Kemal Atatürk’ün sözüdür. Sana köylü diyen çocuk, sözde onu sever ama onun asıl öğretilerini uygulamaz. Babanın okuduğı kitabı büyüdüğünde sen de okur, ne demek is-

tediğimi anlarsın. Cahillerin ettiği sözler, kıymetli değildir. Boş tabaktan bile ne çok gürültü çıkar, bilirsin. Boş kafadan çıkan gürültüler, seni yıldırmasın.” Eğildim ve kardeşini sıkıca tutarken alnını öptüm. “Köylü annenden ve babandan asla utanma. Hatta gurur duy.”

Etrafta bir şeyler hareketlendi. Emin’in kulaklarını kapatmaya çalışarak kendime çektim ve hızlı yürümeye çalıştım. Sokağın karşı tarafına geçerken aslında içgüdülerimin ne kadar da haklı olduğunu görür oldum. Bir grup insan, ellerinde yazılarla bağıyordu. Ne için bağırdıklarını bilmiyordum ama nefret doluydular. Nefret ettikleri insanları arıyorlardı. Etrafa kızgın bakışlar atıyor, haklarını bağırarak haykırıyorlardı.

“Yobazları istemiyoruz!” diyen bir adam bağırdı. “Biz yenilikçi Türkiye istiyoruz!”

Kafamı kaldırmadan ilerledim. Bir adam ona cevap verdi. Oldukça modern bir lisanla. “Özgürlük anlayışı bu değil, çocuklar. Ben de yenilikçi biriyim, Atatürk ilkelerine bağlıyım. Ama sizin bu yaptığınız yapıcı değil, yıkıcı! Nefretinizi kucaklamayın.”

Adamın üstüne yürüyen genci, çevredekiler uzaklaştırmaya çalıştı. Haklarını savunduklarını iddia etti. Geri kafalı Müslümanların, bu ülkede yerleri olmadığını iddia etti. İddiası öyle güçlü, öyle hararetiydi ki, kalbimde filizlenen inkârı bile dile getiremedim. Emin’e sarıldım ve uzaklaşmaya çalıştım. Arkamdan birinin bağırdığını duydum.

“Sen ve senin gibiler beyinsiz, düşüncesiz, inanç uğruna kafa kesen canilersiniz!”

Bu ithamın bana olduğunu çok geç fark ettim. Arkamdan itildim. En az otuz adamlardı. Aralarında birkaç kadın vardı. Nefretleri elle tutulur, gözle görülürdü. Safça fısıldadım.

“Ben hiçbir şeyi savunmuyorum. Kimseyi. Ben yalnızca Allah’ın kuluyum. Anneyim.”

Zeydin ağlamaya başlayınca sarılarak, onu göğsüme bastırdım. Üstüme gelmeye çalışan adam, tiksintiyle tepemde homurdandı.

“Hadi, inançların kurtarsın seni! Senin gibi yobazlar yüzünden senelerdir neler çektik! Kurtuluşumuz bu! Sizleri bu ülkeden silmeden, bize rahat yok. Gün gelecek, hepimizi yıkmaya çalışacaksınız. Ama izin vermeyeceğiz.”

Çocuğu birileri geri çekti. Daha demin bağırdığını gördüğüm adam, yanı başımda belirdi. Beni ve Zeydin’i kaldırdı, Emin’i kucakladı ve koşarak bizi uzaklaştırdı. Nasıl olduğunu bilmiyorum ama bir süre sonra bir dükkânın içinde, şaşkın ve orta yaşlı bir kadının gözlerine bakıyordum.

Ellerim acıyordu. Muhtemelen soyulmuştu. Dizlerim de öyle... Zeydin’in ağlaması ise cabasıydı. Kadın derhâl ayaklandı. Kocasının talimatıyla bana ve Emin’e su verdi. Emin’i oyalamak için, eline yaptığı kurabiyelerden tutuşturdu.

Oturduğum sandalyede öylece bunları izledim. Yüzüm gözüm kir içindeydi. Süleyman beni böyle görürse, delirirdi. Panikledim. Kadının sıcak elleri ellerime kapandı ve anlayışlı kahverengi gözleri gözlerime perçinlendi.

“Korkma kızım. Su var, şurada lavabo var. Yüzünü yıkarız. Çocuğunu da doyurursun.”

“B-Ben... Ben gideyim,” dedim. Kadın kafasını şiddetle salladı.

“Korkma... Biz sana zarar vermeyiz. Öyle insanlar değiliz.”

Bunu anlayabiliyordum. Sarı saçlarını topuz yapmış, göz-lüğünü boynuna asmış, muhtemelen kırklarında, sevgi dolu bir kadındı. Bunu sesinden, gözlerinden bile anlıyordum.

“Ben... Kocam gelmeden gitmeliyim.”

Eve geç kalırsam şüphelenirdi. Şüphelenirse onu ben bile tutamazdım.

“Böyle gidersen anlar,” derken sesi kırık döküktü. Gözleri nemliydi. Adam yanımıza geldi. Elleri cebindeydi, saçları hafif kır, takım elbisesiyle gazetelerdeki adamlara benziyordu. Konuştuğunda diksiyonunu fark etmemek imkânsızdı.

“Üzgünüm, evlat...” dedi. “Bunları yaşadığın için üzgünüm. İnan, bizim şehrimiz güzeldir. Anlayışlıdır. Özgür ve sevgi doludur. O dışarıda gördüklerin...” Elleri titreyerek dışarıyı gösterdi. “Onlar, sadece nefretleri için hedef ararlar. Hangi tarafı tutuyorlarsa, öte tarafı yıpratırlar. Bağnazlar. Aslında seni itham ettikleri her şey, onlar... Benim inancım sevgi... Senin inancın Allah. Karımın inancı Tanrı... Ama hepsinin ortak noktası; anlayış, hoşgörü ve bu koca dünyada birbirimize yer açarak yaşamaktır.”

Yutkunarak fısıldadım. “Neden bu kadar kızgınlar? Ben... Ben anlamıyorum. Dünya kocaman. Bu şehir kocaman. Onların şehrine geldiğim için mi kızgınlar?”

“Burası kimsenin şehri değil, evlat. Burası dünyanın. Sınırları çizen, o sınıra basana vuran tek canı varlık, insandır. Biz, bu dünyada kendimizi altın kafese kapattık. Ve bunu kendimize, kendimiz yaptık.”

“Sizler iyi insanlarsınız...” derken titreyen sesimi toparlamaya çalıştım. “Kalbiniz güzel. Böyle olmak zor mu? İnsanların inandıkları, kendilerini ilgilendirir. Ben kendi inancımı yaşayabildiğim sürece, kimsenin inancına karışmam. Karışamam. Peygamberim (s.a.v) dahi her inanca saygı göstermiş. Haddime değil... Ama o insanlar, benim örtümden nefret ediyorlar. Onu çekiştirdiler. Bir bez parçasıymış gibi...”

Titreyerek sustum. Saçımı açmalarından korkmuştum. Süleyman'ın yüzüne nasıl bakardım? Aynada kendi yüzüme? Çünkü ben Allah için, helalim için ve kendim için kapanmıştım. Bunu, başka insanların zorba elleri değiştiremezdi.

“Diyorum sana kızım...” dedi adamın şefkatli sesi. “Sevgisi olmayan, nefrete tapan bu insanlar için kutsal hiçbir şey yoktur. Kendi inançları dışında...”

Biraz sakinleşmiştim. Bu sırada, kapının açıldığını belirten bir zil sesi duyuldu. “Buyurun?” diyen hanıma baktım önce. Sonra şaşkınca arkamı döndüm. Çünkü hissetmiştim. Süleyman gelmişti.

Bana bakarken öfkeli gözleri karardı. Bağırarak elini kapıya vurdu. “Biliyordum!” diye haykırdı. “Seni yalnız bırakmamalıydım. Onlar yaptı, değil mi? O züppeler! O nefret kusan köpekler yaptı!”

Ona doğru koşturdum. Zeydin'i sıkıca tutarken diğer kolumu beline sardım. “Yapma... Yapma ne olur, Süleyman! Gitme. Onlardan ne farkın kalır sonra? Ben iyiyim. Bak, bu insanlar beni kurtardı. Onları korkutma. Oğullarımızı korkutma.”

Sesim, öfkeli nefesleriyle birleşti. Elini bir iki kere kapının yanına vurdu. Çenesini öfkeyle sıkıyordu. Adam yanımıza geldi, elini Süleyman'ın omzuna koydu ve bir şeyler fısıldadı. İkisi, dışarı doğru ilerledi.

“Süleyman?” diye sordum. Bana döndü. Kafası hafifçe yerdedydi. Üstümü kontrol ettiğini fark ettim. Çenesi kasılmıştı.

“Burada otur, Zelal. Bey amcayla dışarıda olacağım. Sadece birkaç dakika...”

“Ne olur...” Lafımı kibarca kesti.

“Seni ve oğullarımı tehlikeye atacak bir şey yapmayacağım. Ben eski Süleyman değilim, Zelal. Hakkımı aramaktan çok uzayım. Çünkü sizin haklarınız benim boynumda.”

Kafamın üstünü öptü ve dışarı çıktı. İnsanların içinde böyle bir sevgi gösterisi beni utandırırdu ama kaygım bunu unutturmuştu. Oturdum. Birkaç dakika dut yemiş bülbüldüm. Belki de bir saat kadardı. Zeydin'i doyurdum ve Emin'e de kadının verdiği meyvelerden verdim. Süleyman'ın gidişi, kafama kondurduğu o sahiplenici buse aklımdan çıkmıyordu.

“İşte, asıl bize gereken bu,” diye konuştu sarı saçlı kadın. “Adım Lara, bu arada.” Elini uzattı, tokalaştık. Tebessümü sıcacıktı. “Eşinle aranızdaki bağdan bahsediyorum, lazım olan bu: Sevgi. Sevgi her türlü öfkeyi, nefreti, kini kırar.”

Döndü, oğluma baktı. Emin, pencerenin üstünden dışarı bakıyordu, yanı başında zıplayan kediyi hayranlıkla izliyordu. “Oğlu da babasına çok benziyor.”

Boğazım düğümlendi. “Öz oğlu değil.”

Kadın şaşırarak kaşlarını kaldırdı. “Ama bu kadar benzerlik?”

Kızardım. Beni kınamasını bekleyerek fısıldadım. “Eşim vefat etti. Emin'in amcasıyla evlendim. O daha çok küçüktü evlendiğimizde.”

Kafamı kaldırdığımda, kadının bana inceleyen gözlerle baktığını gördüm. “Ama onu seviyorsun,” derken tekrar tebessüm etti. “Kocanı diyorum. Gözlerinden belli. Bir âşık gibi seviyorsun.”

Bunu dillendiremedim. Bu yüzden utanarak başımla onayladım.

“Çok şanslısın. Tanrı seni seviyormuş, kızım. Ben de hayatın zor olduğu bir İngiliz köyünde büyüdüm. Herkes medeniyetin o diyarlarda olduğunu sanıyor ama orada da on beş yaşında kızları süsler, insan pazarı gibi balolara götürür, en zenginine verirlerdi. Bu yaşlı, sevgisiz, nefret dolu bir koca olsa da... Dünyanın her yerinde hayat böyle. Ama bir gün, umarım ki bir gün, anlayış

kazanacak. Tanrı, kullarını kazanmak için bu kadar peygamber gönderir miydi?”

Tebessüm ettim. “Senin Tanrı’n, benim Allah’ım... O, kullarını asla yalnız bırakmıyor. Zalimlere de ya bu dünyada ya da ahirette bir karşılık bulduruyor.”

“Seni sevdim, Kürt kızı,” derken elimin üstüne dokundu. “Şivenden anladım. Adın nedir?”

“Zelal,” dedim, kızarak.

“Zelal... İsminin anlamı ne?”

“Babam koymuş, Kürtçe bir isim. Berrak demek.”

“Adının anlamını bu kadar yüzünde taşıyan birini daha tanımadım.” İç çekti ve arkasına yaslandı. “Benim adımın anlamı da su perisi demek.”

Şaşıracak kaşlarımı kaldırdım. “O ne demek?”

Güldü. “İnançlara göre, suda yaşayan bir periymiş. Suyu tat, güzellik ve bereket vermiş.”

Güldüm. “Siz de isminizin anlamını hakkıyla taşıyorsunuz.”

Kıkırdadı. “Seni sevdim, Zelal. Burası evine yakındır diye tahmin ediyorum. Birkaç kez eşin bizden börek almıştı. Oğlunu da hatırlıyorum. Umarım bana sık sık uğrarsın.”

Yüzüm ansızın düştü. Uğrayamazdım. Bir daha sokağa nasıl çıkardım? Ya bu sefer gerçekten istediklerimi alırlarsa?

“Korkma. Korkarsan, gücü onların eline verirsin. Onların olduğu kadar senin de şehrin. Senin de ülken. Böyle insanlar kol gezmesin diye, bizim gibi insanlar daha çok boy göstermeli.”

Konuşmasını hayranlıkla dinledim. Farklı inançlarda olsak da adını değiştirseler de tek Allah’a inanan iki kadındık. Dediğine göre benim geldiğim yerlerden gelmiş, muhtemelen benimki-ne benzer acılar çekmişti.

“Gelecekte sizin kadar kendimden emin konuşabilecek miyim?” diye mırıldadım, emin olamayarak.

“Benimle aynı hamurdan değilsin, Zelal. Çok daha zeki, çok daha güçlüsün. Ben yaşadığın şu olayı yaşasam, muhtemelen yerlerde yatıyor ve ağlıyor olurdum.”

Burukça omuz silktim. “Anne olmak beni güçlendirdi.”

“Muhtemelen bunun eksikliği de beni böyle savunmasız bir kadın yaptı.”

Kendime duyduğum öfkeyle atıldım. “Üzgünüm! Gerçekten üzgünüm. Ben... Bilmiyordum.”

“Bilemezdin, ayrıca üzülecek bir şey yok. Doğrular ne zamandan beri kusur oldu? Tanrı, beni de bu şekilde sınavına tabi tutuyor. Alıştım ve teslim oldum artık. Ayrıca, belki bu acı olmasaydı, ben de dışarıdaki o yabanilerden farksız olurdum.”

“Buna asla inanmam,” dedim hararetle. “Sizin kalbiniz tertemiz. Allah’ın sevdiği kulusunuz.”

Güldü. “Ne garip. Farklı isimler koysak da teslimiyetimiz aynı...”

Kapının tekrar açılmasıyla lafı kesildi. Süleyman, dükkân sahibinin arkasından çıkana kadar akla karayı seçtim. Bana baktı. Burukça gülümsedi ve elini uzattı.

“Hadi, evimize gidelim.”

“Ne oldu? Neden gittin?” diye sordum, Zeydin’i kucağına alan Süleyman’a.

“Onları adalete teslim ettim, Zelal. Umarım adalet, hak ettikleri cezayı verir. Bana bıraksalardı, sana dokunduğu elini kırardım ama...”

“Sen doğru olanı yaptın oğlum,” dedi dükkân sahibi adam. “Senin gibi delikanlılara bu ülkenin çok ihtiyacı var.”

Kafasıyla selam verdi, beni de yanına kattı, teşekkür ederek kapıdan çıktık. Kaos susmuştu. Herkes suspus ancak meraklıydı. Bana bakıyorlardı. Başörtüme, yüzüme, çocuklarıma... Sanki bir yabancıya bakıyorlardı ama ben bu toprakların kızıydım. Biraz doğusundan... İnançlarım, atalarım, kanım bile bu topraklara bağlıydı. Bu topraktım ben.

“Onlara bakma...” dedi beni göğsüne çeken kocam. “Onlar sadece meraklı kalabalık, Zelal. Bana bak. Kalbine bak. Sen güzelsin, kalbin güzel. Bu insanlar, senin kadar saf ve temiz kalabilen insanları kıskanır. Onlar, sadece kirletmek ve örselemek isterler. Onlara bakma...”

Elimde değildi. Tiksinerek çekilen bir kadın gördüm. Tıpkı Lara Hanım gibi giyinmişti, onun kadar modern duruyordu ama bana tahammülü yokmuş gibi bakıyordu.

“Alışacaklar...” diye fısıldadı. “Alışmak zorundalar. Biz de onlara alışacağız. İnsanın aklı böyle çalışmaz mı? Herkes farklı dalda yeşerse de kökümüz Hz. Âdem’den değil mi?”

İşte bu sözler, benim de teslim olmama yetti. Evvelden kardeş katiliydik. Yasakları çiğnerdik. Ama her şeye rağmen, tüm yanlışlara, bozulan kitaplara, çarmıha gerilmek istenen peygamberlere, yakılan kutsal mekânlara rağmen Hak, bize son Peygamber Hz. Muhammet’i (s.a.v) göndermemiş miydi? Ümit vardı; kullar için, insanlık için, Kâinat için ümit vardı...

Mucizelere yeni yeni eren insanoğlu, bunu da öğrenecekti: Beraber yaşamayı... Ve günü geldiğinde, doğruya inanmayı...

2009, İZMİR

“Zeydin dede, en sevdiğim dedem oldu.”

Annesi kıkırdadı. Kızının başörtüsünü bağlamasını izledi. Yanakları kırmızıydı. Bu şehir çok sıcaktı. Yeni tanıştığı dedeleri gibi...

“Diğer dedelerimi de seviyorum ama en güzel yüzlüsü, Zeydin dede. Hem anneanneme de en çok o benziyor. Becerikliymiş de... Anneannemin evine hep yardım etmeye gidiyormuş. Köyde onunla beraber kalıyor, dertleşiyor, kardeşlik ediyormuş. Anneannem, ağabeyini çok sevdiğini söyledi.”

Annesi, bu bilmiş kızın burnuna bir fiske attı. “Seni burada bırakayım mı?” diye sordu alayla. “Çok sevdiğin Zeydin dedenle?”

Kız burnunu kıvırdı. “Onu seviyorum ama bu şehri sevmiyorum anne. Çok sıcak.”

Bunu belli etmek için yüzünü havalandırdı. “Ayrıca, anneannem köye götürecek beni. Kayseri’deki bağ evine. Orayı çok sevdiğimi sen de biliyorsun!”

“Köylü kızı seni!” diye alay etti annesi. “Yeter ki toz, toprak olsun. Hadi bakalım, şimdi düğüne gidelim, bunları dönüşte konuşuruz.”

“Ne garip anne... Babamın ailesi ve senin ailen, asırlardır birbirine kız alıp veriyor olmalı. Bu hâlen devam ediyor. Bir döngü gibi... Severek evlenen de var, görücü usulü evlenen de ama hep dönüp dolaşıp, birbirinize bağlanıyormuşsunuz gibi...”

Annesi, kızına uzun uzun baktı. Gözlerinde hafif bir nem belirdi.

“Şimdi gerçekten de çok bildin kızım.”

“Neyi?” diye sordu kız.

“Kadınlarımızın kaderini... Beni babana, annemi dedene, büyük ninen Zelal’i, Süleyman dedeye bağlayan kaderi...”

ANNENİN KADERİ KIZINA

❧ AŞK DEDİĞİN ÖLMEZ YOK YERE - HİRAL ZERDÜŞ

EKİM 1953

SÜLEYMAN

Şehrime dönerken ellerim titredi. Üç aydır evimden, yuvamdan ötede; ekmek parasının derdinde koşarken Zelal'im, Emin'im, Zeydin'im ve henüz doğmuş olan kızım Zühre'me hasret kaldım.

Zühre... Anasının kopyası olan bu ufacık kız, kalbimde adı gibi bir yıldız parlattı. Gözleri her daim beni takip ediyor, beni arıyor, benimle susuyordu. Kız evlat sahibi olmanın ne demek olduğunu bana öğreten bu ufacık kız, şimdiden annesini rakip olarak görüyordu.

Özlemle gülümseyip mahallenin taş yollarında koşturdum. Üstümden dökülen yolculuğun kumu, nemli İzmir sokaklarına karıştı; ciğerlerime dolan deniz tuzu tadını hissettim. Bu tada alışmaya başlamıştım. Şehri benimsemeye, ev bellemeye başlamıştım.

Evimin bahçesinden girerken, sulayıp yeşerttiğimiz güllerin selamını bekledim. Yüzümdeki gülümseme; solmuş çiçekleri, uzun yabani otları, rüzgârla savrulmuş kuru yaprakları görünce soluverdi. Zelal'in dokunduğu her yer parıldar ve yeşerirdi. Kirden eser kalmazdı.

Kaygı kalbimi kapladı, kapıyı çalamadım, korktum. Kimse açamaz diye korktum. Titrek ellerle anahtarımı çıkarıp, kapıyı araladım. Kapıları yağlayıp gitmişim, sessizce aralandığında

içeriden gelen hıçkırık sesi, benim varlığımı hissetmemiş olacak ki ağıda devam etti.

Dizlerim titrerken çocuk odasından gelen bu sese yaklaştım. Mutlulukla geçen iki senenin ardından, evden sadece üç ay ayrılmıştım. Yokluk, işsizlik, ihtiyaçlar belimizi bükmişti. Ant içmiştim evvelden Zelal'i bırakmayacağıma. Allah, yokluğu gösterene kadar da sözümüne sadık kalmıştım.

Çocuk odasının önüne geldiğimde, gözlerim, Zelal'in kucağında duran çocuk elbisesine takıldı. Kızımın elbisesiydi. Pembe, fiyonklu bir kurdeleyle bağlanmış yelek... İçi boş yelek.

"Delal..." dedim, onu irkilttiğimi bile bile. Bana döndü, şaşırmadı bile. Özlemle kollarıma atlamadı. Sadece bana döndü, yeleği kaldırdı ve bana uzattı; hüngür hüngür ağlarken gözlerinde kahır, pişmanlık ve özür vardı.

"Onu yaşatamadım," dedi hıçkırıklarının arasından. "Onu öldürdüm."

Sersemleyip kapı pervazına dayanarak, yere, dizlerimin üstüne düştüm. Konuştuğumu anımsıyorum, ne söylediğimi bilmeden... Seneler sonra o anı unutacaktım. O an, acının en yoğun olduğu, en çok sersemlediğim, artık mutsuzluğu göğsüme yerleştirdiğimi düşündüğüm o an, hayatımın merkezine oturacaktı. Daha sonra, mutluluğu bir daha asla böyle kucaklayamayacaktım. Ve kabul edecektim.

Emanet olan bu hayatta hiçbir mutluluk, sevgi ve insan kalıcı olmayacaktı. "Mezarı..." diyebilmişim meğer, seneler sonra, bana Zelal söyleyecekti böyle söylediğimi. "Mezarı nerede?"

Mezarını anımsayacaktım seneler sonra... Küçük, tıpkı ablasınıki gibi... Ama kimsesiz. Onun yanında ağabeyim olmayacaktı, anam olmayacaktı. "Beni al Allah'ım," demiştim. "Onu yalnız bırakma."

Zelal, güçlükle ağızımı kapatmıştı. Ona sarılamamıştım bile. Biliyordum,  l m  onun suçu değıldi ama içimde bir küskünlük, ağırlık peyda olmuştu.

“Kızamıktan öldü,” demişti Zelal. “Onu kurtarmak için her gün doktora gittim. Geceleri yıkadım, gündüzleri her yerine nemli bezler sürdüm. Verdikleri ilaçları i irdim. Kızamık, Süleyman!.. Emin’in de Zeydin’in de geçirdiğı hastalık... Onları iyileştirmiştim. Ben... Ben yapamadım. Zühre’yi kurtaramadım.”

O günün gecesinde, oturup kireçle boyalı duvara yaslanmışken, evimizin serin ve kuru balkonunda, sanki bizimle yas tutar gibi kurumuş çiçeklere bakıp, nefes almak bile g   gelirken Zelal olan biteni sessizce anlattı. K sk nm   m gibi ona, biraz ötede oturuyordu. Elinde o yelek... Kaç vakit d   rmemişti bilmiyorum, rengi koyula maya başlamıştı. Oğullarımızın hâli de pekiyi değıldi. Son zamanlarda zayıflamışlar, sessizleşmişlerdi.

“Zeydin nasıl?” diye sordum, konuşması bitince. “O atlattı, değıl mi?”

Hangi baba, çocuğunun odasına gidip, onu kontrol etmezdi ki... Sanki gözlerimle bakınca kötü bir şey g recekmışim gibi, tüm yükü Zelal’e yükleyip, onun anlatmasını bekledim. Acısını ve zehrini dökmesini bekledim.

“O atlattı...” derken mahzundu. “Oğlumuz güçlüydü... İki günde atlattı.” Tıkansa da konuşmaya devam etti. “Onu sırtıma bağılayıp, kızımı da kucağıma katarak gidiyordum hastaneye. Komşumuz, Emin’e göz kulak oldu. Zeydin, ilaçlar hemen tesir edince iyileşti. Kızımız gün geçtikçe kötüye gidiyordu. Doktorlar, onun kanında bir şey olduğunu söylediler...” Adını getiremiyormuş gibi kaşlarını çattı. “Onu zayıf düşüren bir şey. İyileşmesini önleyen bir şey. Ateşi  yle çok yükseliyordu ki, bazen feryat bile edemiyordu. Sadece baygın gibi u-uyuyordu. O uyudu. Öyle

“Çok uyudu ki...” Sona doğru hıçkırıklara boğuldu. “Kimsem yoktu,” derken dudaklarını birbirine bastırdı. “Sefil hâldeydim. Senden başka kimsem yokmuş benim, Süleyman...” Bana baktığında göz bebekleri sulu suluydu.

Bir vakit, onu asla ağlatmayacağımı söylerken ne emin, ne gururluydum... Şimdi karşımda, tüm acılarının kaynağına bakıp, suçluluk hissiyle kıvrılırken, mutsuzluğa en az benim kadar yenik düşmüş görünüyordu. Omuzlarımı duvara yasladım ve onu teselli etmedim. Kendimi de etmedim.

Zelal uykuyla savaşıırken, onun belki de haftalardır uyumadığını fark ettim. “Uyumalısın,” diye fısıldadım ama sesim öyle pürüzlüydü ki; bugünle ilgili hayal ettiğim tüm o kavuşmaları, kızıma sarılmanın hayalini, oğullarıma getirdiğim oyuncaklarla oynayacak olmanın verdiği şevki, gecenin sonunda Zelal’in kollarında gidereceğim özlemi ve tüm bunlara duyduğum hasreti ama kavuşamayacak olmanın verdiği yenilgiyi taşıyordu benliğinde. Sesim Süleyman’ındı. Ama bu yeni Süleyman, eskisi kadar kendinden emin değildi.

Kabullendim. O senemi, kendim olmaktan çıkıp, acı olarak yaşamaya başladım. Zelal’den, oğullarımdan, kendimden uzaklaşmıştım.

ALTI AY SONRA...

ZELAL

Bahçeye çevirdiğim çitlere, ellerimi belime koyarak şöyle bir baktım. İçeri dalmak isteyen sokak hayvanlarını çok etkilemese de en azından boyandığında düzenli bir görüntü verecekti.

“Uzat bakalım küçük aslan,” dedim elimi Zeydin’e uzatarak. Elindeki fırçayı iştahla elime uzattı, kendi ufak fırçasını da kuşanmıştı.

“Ağabeyin okuldayken buraların ağası sensin, bakıyorum. Pekâlâ, ortalığı dağıtmak yok. Sadece senin için ayırdıklarımı boyayacaksın, tamam mı?”

Küçük oğlum, heyecanla el çıırttı; tabii böylelikle elindeki fırçada bulunan boya önce kendi yüzüne, sonra da benim yüzüme sıçradı. Kınayarak göz devirdim. “Daha şimdiden başladın!”

Muzipçe gülümseyip ona verdiğim tahta parçalarını boyamaya girişti. Babasının becerikli ellerini aldığı söylenebilirdi, yaşına oranla temizce boyuyordu. Eşarbımı iyice düzeltip eteğimi bacaklarımın arasına kıstırdım ve boyama işine giriştim. Belim, son zamanlarda kendimi zorladığım için zonkluyordu ama umursamadım. Bu acılar bana kalbimin ağrılarını unutturuyor, gece düşünmeden yatmama yardımcı oluyordu.

“Anne, baba geldi,” dedi oğlum, elindeki fırçayı heyecanla sallayarak.

“Baba yok oğlum,” dedim sesimdeki hüznü gizleyemeyerek. “Baba, işte.”

Gecelere kadar çalışıp sabahın köründe de bizi uyandırmadan işe gidiyordu. Evde yemek yediği günler bile sayılıydı, genellikle yaptığım yemekleri sefer taşıyla götürüyor, kahvaltısını da kuru bir simitle yapıyordu. Zayıflamış, sessizleşmiş ve uzaklaşmıştı.

En acısı da benim buna sessiz kalıp kabulleniyor olmamdı. O taze, mutlu his evimizi terk edeli aylar olmuştu. En son ne zaman maaile oturup soframızda yemeğimizi yediğimizi hatırlamıyordum.

Emin büyüyordu. Artık ergenlik çağına erişiyor, derslerine ve arkadaşlarına daha çok zaman ayırıyordu. Onunla kısa sohbetlerimiz oluyordu ama büyüdükçe, aklı erdikçe, babasının aslında

üvey babası olduğunu öğrendikçe uzaklaştığını hissediyordum. Elbette hâlen sevgi doluydu. Bana çiçekler getirdiği birçok seferi anımsıyorum ama bu içe dönük hâli, onun babası gibi, İsmail gibi hassas kişiliğine zarar veriyordu.

Emin ile Süleyman'ın, benden daha sağlam bir bağ kurduğunu gözlemliyordum. İşinden geç çıksa da sabah evden herkesten önce çıksa da oğluna ayıracak zamanlarını çoğaltmaya çalışıyordu. Tek boş vakitlerini oğullarıyla geçirdiği için de bana sadece üç beş kelimelik -iyi geceler dilemek, bir şeyin yerini sormak, sıhhatimi dilemekten öte değil- sohbetler bahşediyordu.

Ona kızgın mıydım? Hayır, çünkü ben de kendime kızgınken onların bana kızmasına göğüs gerebiliyordum. Ama kırgınlık, kalbimin dört yanını sarmalamıştı. Bu benim hatam gibi hissedebilirdim, kendime yüklenebilirdim ama Süleyman'ın da bana yüklenmesi, yağlı urganı boynuma geçirip iskemlenin üstünde aylarca bekletmesi gibiydi. Artık o iskemleyi çekmesi için sabırsızdım. Artık ya beni öldürmeli ya da bu döngüyü sonlandırmalıydı.

Dışarıdan sesler işittim. Kavgayı anımsatan bu sesler, erkeklerin tok gürültüsünden ibaretti. Ara sıra mahallemizde kavgalar olurdu. Bu şehirde, erkeklerin çokça boş vakti vardı. Yorulana kadar iş yapan köy erkeklerinin aksine; kahve içecek, tütün tütürecekt, o saçma kâğıtlarla oynayacak vakitleri oluyor, bu da kavgaları doğuruyordu.

“Babam geldi, anne,” dedi oğlum şen gülümsemesiyle. “Baba değil oğlum,” derken kafamı kaldırdım ve duvarların üstünden baktım.

Nutkum tutuldu. Zeydin haklıydı. Gelen Süleyman'dı. Arbede sesleri de ondan ve karşısındaki iki adamdan geliyordu. Dış kapıya koşturdum. Amaçlarının ne olduğunu anlamadığım adamlar, kötü sözlerle Süleyman'a sataşmaya devam ediyordu.

“Bakmayacaksın!” diyen Süleyman, âdeta mahalleyi inletti. “Sende hiç namus yok mu ulan! Bakmayacaksın! Benim karıma bakmayacaksın!”

Olduğum yerde çakılı kaldım. Süleyman adamı duvara savurdu, yaklaşmaya başladım ama kocamın sesi beni olduğum yere mihladi. “Tek adım daha atma, Zelal! Eve gir.”

Benimle daha önce asla bu ses tonuyla konuşmamıştı. Kırgınlıkla geri çekildim, içimde ona karşı gelmemi avaz avaz bağırarak gömdüm. Ben kimdim de ona karşı gelecektim? Kimsesiz, eğitimsiz, anne bile olmayı beceremeyen, yetim ve öksüz Zelal, kimdi ki kocasına karşı gelsin?

Bugünün gelmesini sabırsızlıkla bekleyen kalbim, göğsümde şişerek benimle alay etti. “*Yine terk ediliyorsun, Zelal...*” dedi. “*Yine seni istemiyor sevdiklerin.*”

İnkâr etmeye bile mecalim yoktu. Zeydin, dış kapıdan çıkarak babasına bağırdı. “Baba! Baba!”

Benim sözüm gitmediyse de Süleyman’a, o deli çağlarındaki gibi kabaaran öfkesine, Zeydin’in sesi gitti. Ellerini, adamın yakasından nefretle çekti. Kapıdan içeri girdiğimde, adama bağırdığını duydum.

“Seni bu kapının eşiğinde görürsem, kanunlara bırakmaz, alırım canını. O zaman anlarsın, bu cahil Kûrt, güzel karısını nasıl koruyor!”

Bahçeye girdim ve Zeydin’in dağıttığı tahta yığınları arasındayken, ne yapacağımı bilemez bir hâlde dikildim. Gelecek bir gün bulmuştu, altı ay içinde sadece bir gün... O gün de böyle mi yaşanacaktı?

İçeri girdi. Bana bakmadı bile. Sanki ben günahkâr bir kadındım da o benim günahlarımı aklıyordu. Evde her ne arıyorsa, içeri girmedim. Zeydin, onun peşinde koştururken oğluyla

konuşan sesini işittim. Hasretle göğsüm sıkıştı. Öfkem bile bu hasreti azaltmamıştı. Bana alakayla bakan yeşil gözlerini, hitap eden derin sesini, dokunan sıcak ellerini, kollayan kollarını öyle özlemiştim ki... Kendi kendimi kucaklayarak yattığım gecelerde, bunun özlemiyle kaç kere ağladığımı anımsayamadım.

Elimdeki çit sanki koca bir duvar, fırçamsa iğne kadardı. Boyadım da boyadım... Bitmeyen bir tekrarlama... Yenisini aldım, onu da boyadım. Hırsla boyaya öyle dalmıştım ki hepsini bitirmek üzere olduğumu anımsayamadım.

“Bahçede yapılacak işleri ben yaparım,” diyen ses, teklif-sizce arkamdan yükseldi. Titreyerek arkamı döndüm. Elindeki çantaya göz ucuyla baktım. Birikimleri bunun içindeydi. Ne yapacağını sormak istedim ama aylardır ilk kez bana baktığı için, içimin umudunu söndüremedim.

“Sen işte olduğundan...”

Düşünüyormuş gibi duvarlara baktı. Bana cevap vermekten kaçınıyordu. Neden bu kadar çalışmak zorunda olduğunu ima ettiğim o sözcüklerden kaçınıyordu. “Burayı göğe kadar yükseltsem, yine de seni gözlerden saklayamam,” dedi, beni bir nebze hayrete düşürerek. Elini şapkasının altına soktu, saçlarını düzeltti ve şapkayı yeniden yerleştirdi. Yaş ona, olgunluk ve güzel bir çehre armağan ediyordu. Kafasının içindeki akıl, sanki yaşı ilerledikçe koca bir çınar gibi genişliyordu.

Ama son zamanlardaki vicdansız soğukluğu, ona bakmamı bile zorlaştırıyordu. İtiraz edebilirdim, sorumlusu ben değilim diyebilirdim. Kırgınlığım, bana bunu söyletmedi. Ya da belki karakterimdi söyletmeyen. Senelerce uğraşmış, beni çözmüş, dile getirmiş; sonra herkes gibi, babam gibi, amcam gibi, kardeşlerim gibi beni kayıtsız bir uzaklığa itmişti.

Kardeşıme, amcama, kuzenlerime duyduğum özlem sadece bana mı aitti? Zelal'in varlığı kimsenin umurunda değil miydi?

"Gidiyorsun galiba," derken sesim kırıktı. Boğazımı temizledim, boya malzemelerini topladım. "Bahar geliyor. Evi de boyamam gerek. Ona iznin var mı?"

Şimdi öfkeliydim. Tutamamıştım kendimi. Hızla yanından geçerken pervasızca omzuna çarptım ya da o yoluma çıktı. Orada sıkılı kaldım. Omzum omzuna dokunurken, eli elime çarparken ve soluğu soluğuma karışırken...

Sesi kulağıma ilişti. "Seni seyrediyorlardı. Uygunsuz bir vaziyetin yoktu ama onların sözleri... Uygunsuzdu."

"Bunu ben engelleyemem," derken hırslıydim, bir yandan da kokusuna duyduğum özlemle titrer vaziyetteydim.

"Seni boş bıraktığımı söylüyorlardı."

Kafamı aniden kaldırdım. Omzunun üzerinden bana doğru eğilen kocama baktım. Gözleri gözlerimi yakaladı, içlerinde merak, acı ve hasret oynaşıyordu. Neden? Neden benden uzak duruyordu? Bunu ona sormak istedim. Dudağımlı ısırp, kendime engel olarak gözyaşlarımı geri teptim.

"Ben bir ev değilim..." dedim hüznle. "Araba değilim. Koltuk değilim. Kadınım ben, beni nasıl boş bırakırsın?"

"Onların sözleri, benim değil," diye hırıldadı.

İçimden bir ses, oldukça kötü niyetli bir ses dillendi. "Belki de beni gerçekten boş bırakmışsındır," dedim. "Bile isteye, bomboş..."

Yanından geçtim, Zeydin'i itirazlarına rağmen kucakladım ve eve girdim. Kapıyı üstümüze kapattım, yere oturdum ve kucagımda Zeydin'le, dış kapının kapanma sesini duyana kadar bekledim. Hüsrarla kafamı geriye yasladım. Gözlerimden yaşlar akıyordu.

Yanaklarımı avuçlayan Zeydin mırıldandı. “Anne... Anne, kardeş gittiği için mi ağlıyorsun?”

Hıçkırdım, onun üzgün yüzüne bakıp ağlamama engel olmaya çalıştım. “Anneler bazen üzülür, Zeydin,” dedim, boğazımı temizleyerek. “Bazen ağlamak isterler. Ama bu, bir daha hiç gülmeyecekleri anlamına gelmez.” Alnımı alnına yasladım. “Seninle, ağabeyinle ve... Babanla gülecek daha çok ömrümüz var oğlum.”

Buna inanmak istedim.

O günün gecesinde geç saatlerde gelen Süleyman, yanıma sessizce uzandı. Bir şey söylemek istiyor gibiydi ama dakikalarca sessizliğini korudu. Bir yatakta, el gibi, sırtlarımız birbirimize dönük uzandık. Zeydin, ağabeyiyle yattığı odada ağladı; yorgun bedenimi kaldırmaya çalıştım.

“Sen uyu,” dedi Süleyman. “Ben bakarım.”

Zeydin’e bakarken, yorgunluk beni kollarına aldı. Bir beşik gibi çalkantılı zihnim uyuştı ve uyuyakaldım. Sabah uyandığımda saçlarım yastığın diğer tarafına yayılmıştı. Yanım boştu.

Ağlayarak gözlerimi yumdum ve sevdiğim adamın sevgisini kaybetmemek için dua ettim. Ben beceriksiz bir kadın değildim. Hatta İzmir’de bile “ebe kadın” diye anılan, kendini geliştirmeye çalışan, insanlara faydam dokunmayınca faydasız hisseden biriydim. Sözde, buranın kadınlarının söylediğine göre; hür kadın, kimseye ihtiyaç duymazdı. Benimse en korktuğum, Süleyman’dan kopup hür yalnızlığımda kaybolmaktı.

Süleyman

Kadın bana bakıyordu. Beni çağırıyor, bana sataşıyordu. Kadın, tasasızlık taşıyordu; gamsızlık, hayat... Kadın, yaşam kadar neşeli duruyordu. Bir adım uzağımda, el uzatmış, günahı vadediyordu.

Kadın ki, evde beni bekleyen karım kadar sadık değildi. O kadın ki, paraya ibadet ediyordu. Giyinip kuşanmasından, takıp takıştırmasından, sürüp sürüşürmesinden belliydi. Bu şehirde süslü kadın çoktu ama buna benzeyen, süsü bir araçmış gibi kullanan kadın sayısı nadirdi. Amaçları, paranın sokağına sapmaktı. Peki bu kadın, çulsuz benden ne istiyordu?

“Kim bu adamın yularını tutan kadın?” diye sordu arkadaşına, ben yoldan geçerken. Şuh kahkahaları yankılandı. “Kocasını böyle saatlerce sokakta tutan kadın kim?”

Elimdeki sebze poşetlerini öfkeyle sıktım. Beni evden uzak tutan karım değildi. Evden uzak kalmak zorunda olan bendim. Zelal’e edilmiş bu hakarete öfkeyle karşılık vermek istedim. Ama bu, arsız kadını daha da cesaretlendiriyordu. Ona sadece bir kere, sırf bana adımla seslendiği için bakmıştım. Güzel olduğunun farkında olan kadın, gözlerini utanmazca gözlerime dikmişti. Alışkın olmadığım bu cesarete sadece hayretle bakakalmıştım.

O günden sonra kadın kendinde bana bakma hakkını, bana seslenme ve benimle konuşma hakkını bulmuştu. Yoldan geçeceğim saatleri ezberlemiş gibi, evime döneceğim köşede bekliyor, komşu olduğumuzu, istediğim bir şey olursa karıma ve çocuklarıma yardım edebileceğini söylüyordu. Onun, Zelal’e yaklaşması fikri bile öfkemi ateşledi. Zaten yeterince acı çeken karıma, bir de böylesine gamsız kadınların musallat olması fikrine tahammül edemiyordum.

Onu o seferinde, iyice bir azarlayıp başımdan def etmiştim. Ertesi gün görmediğimde içim rahatlamıştı ancak bu rahatlama, kadının artık vazgeçmeyeceğine dair yarattığı tavrıyla son bulmuştu.

O gün, eve dönerken kolumu çekiştirdi. Bana dokunmaya, konuşmaya çalıştı. Yalvarışları bir kadına yakışmıyordu. “Neden

beni rahat bırakmıyorsun?” derken sesim titriyordu. “Kendine göre bir adam neden bulmuyorsun?”

“Senin gibi bakmıyor hiçbiri...” demişti kadın. “Sende bir şeyler var. Sadık, güçlü ve iradelisin. Seninle olmak, güvende hissettiriyor insana.”

“Ellerini üstümden çek!” diye bağırmıştım. “Ben karımdan başka kimsenin değilim. Kötü sözler etmeden önce yanımdan defol git.”

Kadın kırıncıca geri çekilmişti. “Karın aptal...” dedi gözüme baka baka. “Senin gibi bir adam varken o çocuklarıyla, bahçesiyle kafayı bozmuş!”

Kadının üstüne doğru yürüyüp öfkeyle bağırdım. “Sen karımı mı gözetliyorsun?”

“Ne?” demişti ahmak kadın, içimde filizlenen öfkeden habersiz. “Tüm mahalle gözlüyor. O güzel gözlerini süzüp, bahçesiyle ilgilenirken erkekler ona deli oluyor! Senin aksine! Seni memnun edemiyor, değil mi? Onu istemiyorsun, değil mi? Ben seni memnun ederim. Evden çıkmak bile istemezsin!”

Öfkeyle kadını arkaya doğru savurup eve kadar koşmuştum o gün. Kadının söylediklerini doğrular gibi ağızlarının suyu akan iki şerefsiz, duvarın üstünden karımı gözlüyordu. Karım... O hüznün ve çaresizliğin arasında eğilmiş çitlerini boyarken bu art niyetli adamlar, ona dik dik bakıyorlardı.

Öfkeme yenik düşmüştüm. İçime ekilen nifak tohumu filizlenmiş, yeşermiş; adamları dövmüş, istemeden karımın kalbini kıracak sözler de etmiştim. O gece, onunla konuşmaya çalışmıştım, yatağa döndüğünde uyuduğunu görünce becerememiş, sabaha kadar güzel saçlarını koklayarak uyuyakalmıştım.

Küskünlük yerini beceriksizliğe, o kadınla muhatap olduğum için tiksintiye, bana dokunduğu için de ihanet etmiş olma duygusuna bıraktı. Zelal'e nasıl söyleyecektim?

O gün, ev için gerekli tüm malzemeleri satın aldım. Bahçeyi onaracak, boya yapacak, hatta geri kalan birikimimle arka bahçeye Zelal için, çok sevdiğini bildiğim için tavuk kümesleri yapacaktım. Belki kuş yuvalarını da ağaçlara asardım.

Bunlarla ilgilenmek için o gece eve gidemedim, fazladan mesai yapmam karşılığında iş yerimden bir gün izin alabilmiştim. Sabahına eve dönüp, malzemelerin gelmesini beklemek için her zamanki yolumdan yürürken, kovduğum, itelediğim hatta hakaret bile ettiğim kadını, aynı yerinde buldum. Üstünde elbise denemeyecek bir kılıkla...

Gözlerimi kaçırdım. Sergilediği teni erkeklere hitap ediyordu ama ben erkekten çok, koca ve babaydım. İrademi zorladıkça sadece öfkemi kazanıyordu. Tek temennim, Zelal işitmeden artık beni rahat bırakmasıydı.

“İnancın mı seni böyle tutan, yoksa aşkın mı?” diye seslendi arkamdan. Peşime takıldı. Mahalleden birkaç mırıltı işittim, pencereden kadına bakanlar, beni merakla süzenler vardı. Bu kadınla alakam olmadığını bağırsam, anlarlar mıydı? Yoksa onlar kendi yargılarını çoktan dağıtmışlar mıydı?

Kadın koşarak elini belime doladı. “Ne olur, bir kere bana baksan, beni görsen...” diye yakardı. “Senden beş kuruş istemiyorum. İlgini istiyorum.”

Kızın kolunu kavrayarak uzaklaştırmak için tuttum. Bu sırada, bir soluk alma sesi işittim. Kafamı kaldırdığımda tüm kâbusum gerçek oldu. Zelal; kırgın, güzel, yeşil gözleriyle bana bakıyordu.

ZELAL

Akşam olduğunda, balkonda kurduğumuz salıncakta oynayan oğullarımı gözlerken, gaz lambasıyla el işi yaptım. Salıncağın yola bakan tarafında oturdum, ağaçlar beni gizlese de ufak bir açıklıktan görebiliyordum. Bir umut, erken gelir diye bekledim. Her gece böyle beklerdim. Her gece, kızımız ölmeden önceki hâlimize dönmemizi bekledim.

Ne ben ona gittim ne o bana geldi... Kavga bile edilmeyen bu evlilikte, benim yerim neydi?

Süleyman, o gece gelmedi. Nerede ve kiminleydi?

Uyumadan geçirdiğim akşamın ardından, sabah şafak vakti kalkıp yol ağzına kadar yürüdüm. Geceyi nerede geçirdiyse elbet evine dönecekti ama yolda onunla karşılaşacağımı da tahmin edemezdim.

Onu, bir kadınla bulduğumda, belki de hayatımın daha en büyük acısını tatmadığımı anladım. Ölüm, benim gibi bir kadın için alışkanlık olmuştu ama ihanet... Sevgiliden, Süleyman'dan gelen ihanet...

Sarışın, etine dolgun ve güzel bir kadın onu kucaklamış, samimi bir vaziyetle onunla konuşuyordu. Süleyman, kadının bileğini tutmuştu. Benim Süleyman'ım!

Kafasını çevirip bana baktı. Gözlerinde şaşkınlık, acı, öfke harmanlandı. Dönüp ardıma hırsıyla koştum. Ona haykırabilirdim. Kadına bağırabilir, kavga koparabilirdim ama ben böyle bir kadın değildim. İnsanlar orada bize bakarken kendimi, kocamı ve o kadını rezil edemezdim. Yeterince rezillik görmüştüm.

Oğullarımın sesini işittim, hâlen güvenle bahçemizde oynadıklarını işittim. Kendimi banyomuza kapattım ve fayans zemine

oturarak ellerimle başımı kavradım. Şimdi ne yapacaktım? Terk edilmemiştim, terk edilmeye zorlanıyordum. Benden bıktığını dile getirmeye bile tenezzül etmemişti. Mecbur kaldığı köyünden uzakta, mecbur kaldığı karısından başka kadınların varlığıyla kendini eğlendiriyor olmalıydı. Sadece kendi hayatını yeniden tamir ederken beni dışarıda bırakmış ve başka tenlerde tesellisini buluyordu.

“Zelal...” dedi kapının ağzından sesi. Koşmuş gibiydi. Kapıyı vurdu, hıçkırıklarımı kısmak için elimle ağzımı kapattım. Ağladığımı anlamasını istemedim. “Delalim... Yanlış anladın. Kurban olduğum, aç kapıyı...”

İç çekerek ağlamayı sürdürdüm. O kapı ağzında yalvarırken ne için ya da kim için yalvardığını duymak istemediğimden kulaklarımı kapattım ve ağlamayı sürdürdüm. Dakikalar, belki saatler geçti. Çocukların sesini işittim. Sonra ev sessizliğe gömüldü. Süleyman’ın sesini yeniden duyduğumda ağlamaktan yorgun düşmüştüm.

Âdeta sahibinin kapısında bekleyen bir kedi gibi kapıyı hafifçe parmaklarıyla tıngırdattı. Sahibim oyken bu benzetme eğreti duruyordu. Bedenimin, kalbimin, evlatlarımın, hayatımın sahibi; şimdi başka bir kadının ellerinin izlerini ve kalbinin varlığını taşıyordu. Ondan gelen her şey kabulümdü. Ama ihanet? Buna nasıl karşılık verecektim? En beteri de onu affetmek için şimdiden bahane arıyor olmamdı. Onsuz ben bir hiçtim. Evlatlarım, babasız ne yapardı? Bu evden, ondan başka gidecek kimim vardı?

Konuşurken, sesim yorgundu ama kelimeler ağzımdan çözüldükçe çözüldü. Onları Süleyman’a kustum.

“Kimsem yok ki benim... Hani kızlar evini terk edince, anama, babama gideceğim der ya? Anamı, babamı bırak, ana baba bellediklerim bile yok bu dünyada artık. Kime şikâyet edeceğim seni, Süleyman?”

“Bana et...” diye fısıldadı, sesinin titrediğini işitiyordum. Karanlık çökmüştü, çocukların uyuduğunu tahmin ediyordum. Bir anne, nasıl olur da akşam olduğundan habersiz böyle oturur, kendi kahrını çekerdi? “Onlara bugünlük Hatice teyze bakacak,” dedi düşüncelerimi okumuş gibi. “Kendini üzme.”

Yutkunamadım. Kafamı arkamdaki fayansa dayayıp ellerimi takatim tükenmiş gibi iki yana açtım. “Onca acı, ölüm, hasret, sevgi... Bunun için miydi?”

Ondan ses gelmeyince, sözlerim acıyla devam etti. Artık boğazım ağrıyordu. “Tam bitti derken tüm acıların yeniden üstüme çullanmasından yoruldum. Terk edilmekten, özlemekten, çabalamaktan güçsüz düştüm. Bütün bunların içinde bir de sen!” Dişlerimi sıkarak devam ettim.

“Yemin ederim çabaladım. Kızını yaşatmak için çabaladım, Süleyman.” İçimde öyle bir yangın vardı ki, boğazım alev aldı. “Bana inanmadın mı? Senin güzel kızını, sevgi dolu kızını yaşatmak için elimden geleni yaptım. Kendimi suçlamadan geçirdiğim tek günüm olmamasına rağmen, o günlerde elimden ne geliyorsa yaptım. Sırf sen yanımızda yoksun diye, ona iyi bakmadığımı, onu öldürdüğümü mü düşündün?”

“Delal...” dedi kapının ağzından. Deli gibi gülerek kafamı iki yana salladım.

“Delalin öldü. Onu, başka bir kadına ellerini uzatarak öldürdün.”

“Yemin ederim dokunmadım. İstemedim dokunmak. Uzaklaştırmak için...”

“Peki altı aydır bana niye dokunmuyordun da o kenar mahalle kadımna dokundun?” Sesimdeki öfke beni bile şaşırttı. “Benden bu kadar mı iğreniyorsun artık? Başka bir kadına gidecek kadar mı?”

“Ona ben gitmedim!” Sesi yükseldi, sonra ayağa kalktı. Elini kapının üstündeki buzlu cama yasladı. Kahverengi buzlu camda elleri kocaman ve güven verici görünüyordu. Daha önce bana dokunurken ne de sıcaklardı... Şimdi onda, başka kadının teni mi vardı?

“Sana geledim çünkü... Çünkü ruhum karıştı, Zelal. Her mutluluk, sonunda büyük acılar doğuruyor. Seninle her şey ya çok güzel ya da çok acı...”

“Sen de pes ettin,” diye sitem ettim.

“Etmedim!” diye haykırdı. “Zelal, kurbanın olayım kapıyı aç. Yüzüme bak, öyle konuşalım.”

“Altı ay ben senin yüzüne baktım, Süleyman. O zaman da sen bana bakmadın.”

“Beni biliyorsun...” derken ağlıyormuş gibi çıkıyordu sesi. “İlk kızımızı kaybettiğimde de böyle oldum. Kendimi bu boşlukta buldum. O acıları tekrar yaşamayız sandım. Artık geride kaldı sandım... Senelerce üstüme doluşan mutluluktan sonra böyle bir imtihan... Ağır geldi güzelim. Çok ağır geldi.”

“Bana gelmedi mi? Bu kavgayı eğer aylar öncesinde yapsaydık, belki de beni bırakıp o pis kadına!..”

“Gitmedim. Yemin olsun, gitmedim. Bana inanmıyorsan, tüm mahalleye sor. Gözümü bile çevirmedi! Yemin olsun Zelal, senden başka tene isteyerek dokunmadım.”

Susarak sadece fayanslara baktım. Bu güzelce döşenmiş evde, son altı aydır kendi kafesimdeydim.

“Belki de köye dönmeliyim,” diye fısıldadım. Acı kalbimi deliyordu. “Belki... Sen burada kalır, kendi hayatını yaşarsın. Sana zorla sunulmamış bir hayat. Hem evli bir kadın olarak köyde daha rahat yaşarım. Sen de burada dilediğin gibi sefanı sürersin.”

“Zelal!” diye bağırdı, eliyle kapıya vurarak. “Zelal...” Sesi yumuşadı, yalvarmaya döndü. “Yapma, güzel gözlüm. Kalbimi biliyorsun. Seni ne denli sevdiğimi biliyorsun... Sana bunu yapmam. Sen de bana yapma.”

“Neden şimdi?” diye sordum iç çekerek. “Neden onca zaman değil de şimdi benimle konuşuyorsun?”

“Korktum,” dedi yeniden. “Koca, korkak bir adamım. Yeniden umutlanmaktan, yeniden ölümle selamlaşmaktan korktum. Ben senin kadar güçlü değilim. Ölüme senin kadar aşina değilim. Hepsi benim içimde koca bir oyuk açıyor, o oyukların kapanması aylar, yıllar sürüyor.”

“Benim içim paramparça. Her giden, bir parçamı söküp alıyor. Alışkanlık değil bu, teslimiyet. Ben yere çökersem oğullarıma kim bakacak? Çökersem bu eve kim bakacak? Çökersem, sana kim kadınlık yapacak?”

“Özür dilerim...” diye mırıldandı Süleyman. Kafasını buzlu cama yaslamıştı. “Çok özür dilerim, Zelal... Çok özür dilerim. Gitme. Düzelteceğim.”

“Nasıl?” diye fısıldadım. Asla düzelmeyecek gibi hissediyordum.

“Seni inandıracağım... Kendime...”

İçimdeki yorgun Zelal, bir daha kimseye inanmayacakmış gibi hissediyordu. “Ne olur, aç kapıyı! Gözlerime bak. Seni inandırmama izin ver.”

“Sonra ne olacak?” diye fısıldadım. “Diğer acıda ne olacak? Ondan sonrakinde?”

“Dersimi aldım,” diye hırıldadı. “Allah, bana dersimi öyle bir verdi ki bir daha asla senden uzaklaşmayacağım.”

Gelin

Sakinleşerek durdum ve ayağa kalktım. Kapıya yaklaştım. Onursuz bir kadın gibi hâlen onu kucaklamak istiyor, teselli etmek ihtiyacıyla kıvranıyordum.

“Bana o kadını anlat.”

“Zelal...”

“Anlat.”

İçim yansa da kadının tacizlerini, Süleyman’ın onu def etmelerini dinledim. Yalan söylemediğini biliyordum, onun hiç yalanını yakalamamıştım. Ama kadınsal duygularım kıskançlıkla köpürüyordu. Kelimeleri son bulduğunda, “Bana dokunmasını istemedim...” diye bitirdi sözlerini. “O yüzden elini ittim. Başka da dokunmadım.”

“Bana neden anlatmadın? Onca zaman...”

“Kalbin kırılısın istemedim.”

“O adamlarla kavga ettiğinde...”

Süleyman’ın sesi kesilince anladım. Kadın onu öyle bir doldurmuştu ki, öfkesini adamlardan ve benden çıkarmıştı.

“Teninin aldatmadığını söylüyorsun. Peki aklın? Aklın beni çoktan aldatmış. Ben, sen yokken de Allah’ın varlığını bilen karın, kendimi iki şerefsizden koruyamayacak mıyım?” Başımdaki örtüyü o görmese de avcuma aldım. “Şu örtüyü, senin için mi takıyorum ben? Kendimi kocama saklamamı emreden Allah için takıyorum!”

“Biliyorum...” derken sesi titriyordu. Öfkem en had safhadayken bile sesindeki titremeye içim acıyordu.

“Kapıyı aç...” diye fısıldadı. “Sana dokunmama izin ver.”

Duraksadım. Sadece yüzünü görerek, onun yalan söyleyip söylemediğini anlayabilirdim.

Kapının kilidini çevirdim ve açmasını bekledim. Kapı açıldı. Gözlerini gözlerime çevirdi ama öylece, elleri iki yanında bekle-

di. Perişan hâldeydi. Göz altları çökmüş, saçları karman çorman, gömleği dışarıda, gözleri kan çanağıydı. Yanakları ıslaktı. Onun ağladığını görmek, duygularımı dalgalandırdı. Aşk böyle bir şey miydi? Bunu İsmail yapsa kabul eder miydim? Bu denli ciğerim yanar mıydı? İsmail bunu yapmazdı. O hep düşünerek hareket ederdi. Bu haşarı oğlan çocuğunun aksine, o olgun doğmuştu.

Ama o oğlan çocuğu, aynı zamanda Zelal için dağı taşı devirmiş, köyünü bırakmış, geleceğini onunla doldurmuştu. Ona kaybettikleriyle beraber üç evlat vermiş, tüm sevgisini ayaklarına sermişti.

“Beni affet...” diye fısıldadı. Kafasını yana eğdi ve çaresizce avuçlarını iki yanından bana doğru uzattı. “Sana asla ihanet etmem, Zelal. O çeşme başında bana güvenle bakan kız çocuğunun ümidini asla kırmam. Allah, bizi o zamandan yazmış. O zamandan iki evlat alacağı belliymiş. O zamandan, benim dünyamın seninle durulacağını, sakinleşeceğini; sana körkütük, Allah aşkına çıkan bir aşkla âşık olacağımı yazmış Zelal... Tüm bu düşüşlerim, kalkışlarım, yeniden düşüşlerim seninle olduğum süre boyunca katlanılır. Sensizken, yolda ezdiğim karıncanın bile acısıyla ölürüm ben.”

Kafamı eğerek içime doğru iç çektim. “Ne yapacağımı bilmiyorum,” dedim, sesim titriyordu. “Annen olsaydı söylerdi...”

“Affet beni,” dedi Süleyman. “Bana sarıl, ben sana yol gösteririm.”

“O kadını bir daha görmeyeceksin,” dedim.

“Evimizi değiştiririz.”

Kafamı iki yana salladım. “Her yerde bir sıkıntı oldukça ev değiştiremeyiz. Gördüklerim senin anlattığın gibiyse, o kadından kurtulman için ben varım. Ama bir daha bana söyleyeceksin.”

“Yemin ederim,” diye haykırdı Süleyman. İki adımda yanına geldi. Ona bakmam için yanaklarımı avuçladığında, tenim özlemle kabardı.

“Bir daha sırtını bana dönmeyeceksin.”

Süleyman kaşlarını çatarak kendine kızıyormuş gibi kafasıyla onayladı. “Sırtımı dönüşlerim, sana daha fazla acı vermemek içindi. Sana dokunursam ben... Duramam. Bir çocuğun daha kaybına dayanamazsın.”

Burnumdan derin bir nefes alarak gözlerimi kırıştırdım. İç çekişlerim aramızda yankılandı. “Aksine. Senin de dediğin gibi, bahçemizde çocuklarımız koşsun istiyorum ben. Hepsi sağlıklıla büyüsün istiyorum. Bu yarayı, ancak sağ salım büyüyen çocuklarımla tamir ediyorum. Allah, doğmayacak çocuğun umudunu kalbime vermezdi. Onlara o ömür biçildi, diğerlerine umuyorum ki daha uzun ömür biçilecek.”

Süleyman, eğilerek burnunu burnuma yasladı. “Bana sarıl, Zelal,” dedi. “Beni affettiğini göster. Seninle istediğin gibi bir çocuk daha yapalım. Bu sefer değil üç ay, üç saat bile uzağınızda kalmayacağım.”

“Beni çok üzdün,” dedim kırılganlıkla. “Sana sarılmadan uyuduğum tüm o geceler...”

Sözlerimi öpücüğüyle kesti. Özlem midemde filizlendi ve soluğumdan, onun nefesine karıştı. Onun özlemi de vardı, bunu ellerinden, çaresizce belimi kucaklayan avuç içlerinden hissettim. Burnunu yüzüme sürttü, göz kapaklarımı, çenemi, yanaklarımı öptü.

“Özledim seni...” diye fısıldadı.

“Bekledim seni,” diye cevap verdim.

“Gelmek istedim. Her gece. Yanındayken kıvrandım hasretinden.”

“Bize bu acıyı bir daha yaşatma.”

“En büyük acıyı ben çektim...” diye hırıldadı Süleyman. “Kendimi sensizlikle cezalandırdım. İyi koca olamadığım için... İyi baba olamadığım için...”

Dudaklarını ellerimle kapadım. “Sen iyi bir adamsın, Süleyman. Hayat herkesi bazen zorlar ama benden kaçmamayı, bana sığınmayı öğren.”

“Sen benim küçük gelinimsin. Nasıl acılarımı sana yüklerim?”

“Büyüdüm ben,” diye fısıldadım, onun burnuna bir buse kondurdum ve yüzüne baktım. “İki ahirette, iki de dünyada olan meleğin annesiyim. Senin güçlü, büyüyen, kabullenen, yaşamayı öğrenen karınım. Dünyayı, dünyanın kurallarına göre yaşamayı öğrendim.”

“Biliyorum...” diye fısıldadı, dudaklarını dudaklarıma defalarca kondurarak. “Sana layık değilim, biliyorum.”

Beni kucakladı ve aylar sonra ilk kez, odamıza, çocukların olmadığı yatağımıza yatırdı. Özlemin yakıcı kısıkcıyla sarmalandık, birbirimize dolandık. Ne garip, her acı, her kavga insanı nasıl böyle güçlü kılabilirdi?

Zamanla öğreniyordum. Daha da öğrenecektim. Acılar, insanları birbirine koptukları yerden bağlayan sıkı düğümlerden farksızdı.

OCAK 1955

SÜLEYMAN

Bir “Narin” geldi dünyamıza. Kız evlat, anne gibi kokuyormuş. Annem gibi kokuyormuş. Kız evlat, anayla, yârin bütünüyümüş meğer...

Saçları anası gibi, alnına düşecek kadar gür. Kulakları ufacık, gözleri kocaman. Tutunca parmağımı, kalbim göğsüme dar...

Kız evlat... Böylesi bir dünyada kız evlat büyütmek zor, meşakkatli, acılı... Ama öyle güzel... Öyle güzel ki, mezara koyduğum o cansız evlattan öyle farklı ki... Onu da sevdim. Acısı ta ciğerimde... Ama bu... Bana sanki tüm dünyası benmişim gibi bakan bu kız çocuğu, bambaşka...

Adını "Narin" koydum. Elleri kibar, gözleri şefkatli, akli Narin... Anasına çekerse eğer, adının hakkını verecek olan bu kızı, kalbimin en güzel köşesine yerleştirdim. Ömrümün sonuna kadar, iki kadına âşık olacağımı kabullendim.

Kaderine yanayım, keşke ellerimi kaderine uzatabilseydim.

2020

Kızına bakan genç kadının gözleri sulu suluydu. Elinde bir not defteri vardı. Anneannesinden işittiği sözcükleri buraya yazdı. Bir kız kardeşi daha ölmüştü anneannesinin. O tek kızdı, dünyaya gelene kadar, Zelin nenenin ve Süleyman dedenin özlemle beklediği, hasretle kucakladığı tek kızlarıydı.

Yaşadıklarına bakınca, onun tek kız oluşuna hayret ediyordu genç kadın. İnsan, biricik kızını da insanoğlundan koruyamıyordu işte...

Annesi yâdına düştü. Ve kendi... İnsan, zaman ve mekân gözetmeksizin acıyı göğüslemek zorunda bırakılıyordu. Neyse ki eşten yana onun kaderi anneanesi gibi değildi. O, Zelin nenesinin kaderini yaşıyordu. Sadık bir eşle, tüm imtihanlar gölgede kalıyordu.

Elindeki diğer fotoğrafa baktı genç kız. Dört erkek kardeş ona gülümsüyordu. Hepsisi Zelin nenesinin oğullarıydı. Ortada

duran Emin dede, öyle yakışıklı, öyle güzel giyimliydi ki genç kadın, dedesiyle iftihar etti. Yanı başındaki kardeşleri de bir o kadar yakışıklıydı. Hepsinin gözlerinde hayat vardı.

Ama sadece üç tanesi hayatta kalmıştı. Anneannesi, bu fotoğraf çekilirken henüz on altı yaşında bir gelindi.

Kızı, genç kadına tüm zamanların hitabıyla seslendi. “Anne?”

Genç kadın defteri köşeye bıraktı, resmi arasına sakladı ve kızına döndü. Tarih, eğer tekerrür edecekse, o kızını tüm kötülüklerden koruyacak; annesinin, anneannesinin ve büyükannesinin yaşadıkları acılardan koruyacaktı.

Takdiri, Allah’a bırakacaktı.

VEFA

❖ BU KENTE BİR DAHA GEL – HİRAL ZERDÜŞ

EYLÜL 1960

ZELAL

Denizin tuzlu nemi, genzime dokundu. Tatlı bir rüzgâr yüzümü yaladı, eşarbımı havalandırdı. Yanaklarımda güneşi gizleyen yaprakların gölgesi oynadı, ağaçların arasından süzülen sarı parlaklık gözlerimi kamaştırdı. Nemlenen gözlerimi kırıştırdım. Genzimde bu sefer tatlı bir yangın vardı.

Ayaklarımı uzattım. Dalgalar gelip ayak uçlarıma tuzlu bir buse kondurdu. Geri çekildiğinde, Süleyman'ın kalbimde bıraktığı hissi andıran bir serinlik, ferahlık bıraktı.

“Zeydin ağabey, bana ahşap bir at oydu anne,” dedi yanıma gelip kumlara, dizlerimin dibine çöken kızım. Sırtına doğru savrulan saçları, hırçın dalgalar hâlinde oynadı...

Onda bir şey vardı. Diğer çocuklarımdan çok daha farklı bir şey. Gözlerindeki saf güven, dürüstlük ve iyi niyet herkes tarafından görülüyordu. Kocamandı göz bebekleri, benimkinin aksine elaydı, alacalı rengi deniz kenarında daha açık bir tona boyanmıştı. Beyaz teni kızarmış, mutlulukla parılıyordu. Göz rengi değildi onu farklı kılan, o gözlerle nasıl gördüğüydü.

Ahşap atı dizimde koşturdu. Onu gülümseyerek izlerken biraz ötede ağacın altında uyuyan iki oğluma göz attım. Duramıyor gibiydik. Her çocuğumuzda yorgunlukla son olacağını düşünüyor, sonra bir bebek özlemiyle yeniden çocuk sahibi oluyorduk.

Hepsi akıllı, tatlı ve zeki çocuklardı. Babalarından öğrendikleriyle ince ince işleniyorlardı.

Kızım atını havaya kaldırdı ve bulutlara tuttu.

“Neden atların kanatları yok anne?”

Gülümsedim. Tam da Narin’ime yakışacak bir soruydu. Onun yaşındaki kızlar, dünyevi ve eğlenceli şeylerle meşgul olurdu. Narin ise sık sık hayallerine daldı.

“Atların uçması gereken bir dünya düşün... Zaten yeterince güçlüler, bir de uçsalar, kâinattaki tüm dengeyi bozmazlar mıydı? Allah öyle güzel, öyle ince işlemiş ki bu âlemi; karıncadan deveye, insandan bitkiye, her birinin bir yeri ve iç içe geçmiş bu kusursuz halkada bir gücü var kızım.”

Düşünüyormuş gibi bulutlara doğru bakıp gözlerini kıstı. “O zaman ben de özelim...” diye mırıldandı. “Yoksa Allah, o incelikle işlenmiş halkaya beni niye eklesin ki?”

Güneşin sararttığı saçlarını okşadım. Deniz taşları kadar parlıdayan göz bebeklerine baktım ve fısıldadım. “Çok özelsin kızım.”

“Ben de özelim, değil mi delallerim?” diyen Süleyman, tek-lifsizce diğer dizime uzandı. Utanarak dizlerimi kastım. Etrafıma bakındım. Issız bir sahil kenarındaydık ama eski korkular yenilmiyordu. Gelenekler kolayca unutulmuyordu. Ayrıca çocuklarımdan da oldukça utanıyordum.

Süleyman, kızımız gibi yüzünü bulutlara döndü. Tıpkı onun gibi aşağıdan bana baktı ve gülümsedi. Benzer saçları birbirine sürtüyordu, Narin kıkırdıyor, Süleyman göğsünden gelen bir sesle gülüyordu.

“Buradan bakınca annen çok güzel,” dedi Narin’e. “Oradan bakınca da öyle mi?”

Narin düşünmeden bağırdı. “Annem hep güzel baba!”

“Evet, senin gibi.” Kollarını uzatarak kızımı da beni de kücaktadı ve altına aldı. Yanaklarımıza defalarca sakalını sürdü. İkimiz de bağırana kadar bu eziyetine devam etti.

Zeydin’in kahkahası yükseldi, bize doğru koşan oğlum, ağacın altında uyuyan diğer oğullarımı da uyandırdı ve bu savaşa katıldılar. Kıkırdayarak ve suların içinde boğuşarak geçen dakikaların ardından, sırtüstü uzanırken hüznle mırıldandı Süleyman.

“Emin de burada olsaydı...”

“Ağabeyim, erkek adam gibi askerliğini yapıyor, baba!” dedi Zeydin gururla. “Ben de onun gibi güçlü, kuvvetli bir asker olacağım.”

“Olacaksınız elbet. Bu ülkenin sizin gibi güçlü, mert adamlara ihtiyacı var.”

Süleyman her ne kadar sevgi dolu bir baba olsa da oğullarını daha dik durmaya teşvik ederdi. Yeri geldiğinde öfkelerini sakınmamaları, annelerini ve kız kardeşlerini korumalarını tembihlerdi.

“Peki, ben?” diye sordu Narin, elinde tuttuğu ata hüznle bakıyordu. “Ben ne olacağım baba?”

Kalbim ağrıdı. Süleyman’ın bana, sonra yeniden Narin’e baktığını gördüm. “Ben hayatta olduğum sürece sen sadece mutlu olacaksın kızım,” dedi.

Narin kabullendi. Babası ne derse kabullenirdi. Ama ben çok iyi biliyordum. Dünyada, kadın olmaktan daha güç bir şey varsa, o da böyle bir şehirde, bilinmezliğin içinde sıkışıp kalmaktı. İnancı ve insanlarla fikirleri uyuşmadıkça, Narin içine kapanıyordu. Arkadaşlarıyla samimiyet kuramıyordu. Kendini onlardan farklı görüyordu. Ayrıca, ileride buralardan biriyle evlenemezdi. Fikir farklılığı bir yana, güzelliği öte yana, onu dışlayacaklarını kendimden biliyordum. Daha şimdiden ağabeyleri tarafından ko-

runuyordu, ileride üstüne çullanacak olan tüm laftan, sözden onu nasıl koruyacaktık? Biz korusak bile, Narin'in nazik kalbi buna nasıl alışacaktı?

Evlatlarımın her birine bakarken içimden bir dua geçti. "*Onları varlığımda da yokluğumda da koru, Allah'ım. Tüm iyi görünen kötülüklerden...*"

TEMMUZ 1970

ZELAL

Üç aslanım yürürken yan yana, öyle farklı ve bir o kadar da aynıydılar ki omuzlarım, seneler sonra ilk kez gururla kabardı.

"Ana!" diye bağırdı Ubeyt. "Zeydin ağam ne der, bilir misin?"

Ubeyt, Narin'imden hemen sonra dünyaya geldi. İnsanların kafa dinlemek için çocuk istememesinin aksine, Süleyman neredeyse her sene bir çocuk daha yapmamızı istiyordu. İlk korkusunu atlattıktan sonra, Zeydin'le ve Emin'le hayatın ne kadar güzelleştiğini öğrenmiş, bu sebepten ısrarlarıyla beni de ikna etmişti. Kaybettiğimiz kızımızdan sonra, Narin için ikna oluşumu anımsıyordum ama iki oğlan daha dünyaya getirecek duruma nasıl geldiğimi anımsamıyordum. Mutlulukla gözümü kör ediyordu.

"Ne der?" diye sordum, köyümüze geldiğimiz ilkyazın keyfini sürerek. Elimde, kaynanamdan kalma kasnağı kumaşa geçirdim. İğnemi ipimden geçirdim, olgun ellerim artık pratik kazanmıştı.

"Ağa kızını alacakmış!"

İğneyi parmağıma batırdım. Şaşkınlıkla soludum. "Ağa kızını mı?"

"He ya!" Kıkırdayan kardeşini kolunun altına sıkıştıran Zeydin "Onu dinleme ana!" diye bağırdı.

“Vallahi almazsanız, o çiftliği birbirine katacak ağabeyim.”

Gülerek kasnağı kenara koydum. “Kimmiş bakalım, bu ağa kızı?”

Zeydin utanarak gözlerini kaçırdı. Ubeyt, hayta bir tavırla ağabeyine omuz attı ve öne çıktı. Halasının yanında oturdu. Kısmet, saçlarını okşarken bana bakarak sırtıttı. Ağzına bir dal üzüm atmıştı. Zeydin’in kıvrınmasından zevk alıyordu.

“Kendin anlatmak ister misin ağabey, ben anlatayım mı?” Ağabeyinden ses çıkmayınca söze girdi. “Çiftlik ağasının kızı. Tek kızı, ana. Kız, atının üstünde ağabeyimden bile iyi duruyor!”

“Yok öyle bir şey!” diye haykırdı Zeydin. Güzel renkli gözleri, heyecanla parlıyordu. “İyi sürüyor evet ama benimle yarışmaz. Hem hangi kız ata öyle biner?”

“Ben...” diye düşündüm. Eskiden, çok eskiden ben binerdim...

“Nasıl biner?”

“Öyle işte! Kara kız, erkek gibi ata biniyor.”

“Kara kız?”

“O... Alya...”

“İsmi Alya demek.” Kısmet, keyifle Ubeyt’e baktı. Aklında bakla ıslanmayan oğlum, hemen söze girdi. “Hanları, sarayları varmış. O denli zenginler. Sana bakmaz dedim ama...”

Kısmet halası, yalandan Ubeyt’e bir fiske vurdu. “Siz İzmir’de unutmuş olabilirsiniz ama hepinizin burada toprakları, hanları, duacıları var. Ayrıca o da bir ağa oğlu.”

Adı geçen ağa, elinde sallanan halatlarla yanımıza geldi. Arkasından koşan koca kızım, küçük çocuklar kadar şendi.

“Ana! Babam bana salıncak kuracak.”

“Seni tartacak mı bari?” diye takıldım.

“Ben o kadar da büyümedim,” diye itiraz etti.

“Evet, o benim küçük, tatlı kızım,” diye bana kaşlarını kaldırdı Süleyman. Meydan okuyordu. Bana meydan okumalarını kazanabilirdi ama zamanın ve kızımızın meydan okumasını asla kazanamazdı.

Serpilmişti. Örtülü saçlarının altından görünen belikleri, uzun iki örgü şeklindeydi. Bazen ona baktığımda, eski Zelal’i, iki adamı birden seven o çocuk gelini görüyordum. Kızım, benim aksime daha erken gelişmiş, daha uzun boylu olmuştu. Ve çok, çok daha güzel...

Ona beceriksiz, çocuk diyemezdin. Elinden gelmeyen iş yoktu. Yemek, el işi, okuma yazma, çocuklarla ilgilenme ve kitap okuma konusunda beni ikiye katlamıştı. Üç sene önce, en son köye geldiğimizde bu kadar büyük değildi. Bu sebepten bugün çevirdiğimiz altıncı görücüden sonra, onun artık büyüdüğünü düşünen insanların sayısı gün geçtikçe artıyordu. Korktuğum şeyin başıma geldiğini fark ediyordum. Onu ne kadar saklamak istersem isteyeyim, bu zalim dünyadan, akraba denilen çözülmez bağdan, el âlem lafından sakınamıyordum.

Ben alışmıştım. Buna boyun eğmiyor, aksine kulağımın arkasına itiyordum. Ama Narin? Adı gibi Narin? Her gece bana garip sorular sorduğunu anımsıyorum. Ama beni asıl kaygılandıran, bu aralar soru sormayışıydı. Teslim olmuş, kabullenmiş gibi olan hâli...

“Deli kız,” diye fısıldadı, Kısmet. Ubeyt doğruldu, babası geldiğine göre ağabeyine sataşmayı bırakması lazımdı. Ne kadar arkadaş gibi olsalar da babalarının yanında evlenecekleri kızlarla ilgili konuşulduğunda hemen odayı terk ederlerdi.

Kısmet, duruldu. İç çekerek bana döndü ve sordu. “Emin nasıl kardeşim?”

Bana pek yenge demezdi. Zaten, ben de onun beni kardeş bellemesini istemiştim.

“İyi, iyi...” dedim. İç çekişimi engelleyemedim. “Doktorlar, hastaneler... Karısıyla ömürleri orada geçiyor.”

“Allah onlara da bir evlat nasip eder inşallah,” diye iç çekti. “Çok istiyorlar, en son gördüğümde daha yeni evlilerdi. Kim bilirdi ki, evlat hasretiyle sınanacaklar...”

“Sınavın nereden geleceği belli olmuyor kardeşim,” diye mırıldandım. İçime oturan hüznü tepemezdim.

Emin... İsmail’in emaneti... Onun böyle sınanacağını tahmin edememiştim. Uzun, yakışıklı, sağlıklı bir adam olmuştu. Gören bir kere daha bakıyordu. Giyimine kuşamına dikkat ediyor, adamakıllı çalışıyordu. Daha şimdiden kendi evini almıştı. Karısını da öyle bir koruyor, kolluyordu ki insanlar, hayatlarına jümrenerek bakıyordu. Babası gibiydi. Çelik gibi iradesi, altın gibi kalbi vardı. Sesi ise... Tıpkı baba bellediği amcası, Süleyman’dı. Sözleri, insanın ciğerine nüfus ediyordu.

Gel gelelim, senelerdir bebek için çalmadıkları kapı kalmamıştı. O özlem insanın içine düşünce, paranın da mutluluğun da anlamı kalmıyordu. İnsanların sorgusu ve bunaltması da onları perişan ediyordu.

“Ana misafirin var!” diye bağırdı Hamza. Küçük oğlum henüz delikanlı olmuştu, işte Süleyman’a en çok benzeyen oydu. Upuzun kirpikleri ve canlı gülümsemesiyle, insanın kalbini sıcacık yapıyordu.

Arkası sıra gelenleri görünce dizimin bağı çözülde. Kardeşim gelmişti. Yusuf gelmişti. Onları selamlarken, mutlulukla, geleceğin getireceği belirsizlik dört yanımı kuşatmıştı. Görememiştim. Kızımın kaderini o gün örmüştüm. Biricik kardeşime, can parçama kucak açarak...

MAYIS 1973

ZELAL

Narin, gelin oldu. Nasıl oldu bilmem, henüz on altısına basmadan... Bedeni büyük, kalbi küçük Narin'im...

“Kardeşliğimizin hatırına...” demişti kardeşim. Ağlayarak “Abla, senden başka kime güvenirim? Malımı mülkümü ayaklarına sererim. Namuslu, temiz, senin gibi kızın... Onu oğluma ver. Bir kapı olsun sana açılan...” demişti.

Yusuf, temiz kalpli ve merhametliydi. Amacı, belli ki bana yakın olmaktı. Narin'i gelin etmezdim yine de... O kalles eller kapımı çalmasaydı...

Otuzunda bir adam görmüştü Narin'i. Aklınca, vurulmuştu. Gece demiyor, gündüz demiyor peşinde dolanıyordu. Narin, bundan kimselere bahsedemiyordu; utancından ağabeylerine bile... Gün oldu, sene geçti. Narin, on beşine vardı. Köye ziyarette bulunduğumuzda, Narin'i istemeye geldi. Öbürlerine ettiğim gibi, onu da kovdum kapımdan. Ama insan olan anlar lafı... Zalim olan yaralar insanı...

Narin'i bir sabah gördüm ağlarken. “Ana...” dedi sulu gözleriyle. “Beni ona ver.”

Şaşkınlıkla, “Ne dersin kızım?” dedim.

“Adımdan olacağım ana. Namusumdan olacağım. Korkarım.”

“Hani... Hani, bir genç isteyecekti seni?” Bundan bahsettiğimde yine yüzü kızardı. “Yaşınızın ermesini bekliyordu. Hani bekleyecektin onu?”

“Olmaz anne,” dedi hıçkırıklarla. “Bir kızı kimse o zamana komaz. Anladım ben. O adam da bana rahat vermez... Her sabah

gölgesi değiyor pencereme. Babam, ağalarım görecek de kan çıkacak diye korkuyorum.”

“Seni ona vermem,” derken tüm kemiklerim titriyordu. “Köpekler gibi yatsa da kapımda, seni istemediğin kimseye vermem.”

İşte bunun akabinde oldu ne olduysa... Kardeşim geçen sene yol yapmış, bu sene de kızımı istemişti oğluna... Kara yağız, yakışıklı bir oğlandı. Sessizdi de... Duyduğuma göre, elinden her iş gelirdi... Gurbet büküyordu belimi. Bir de kardeşimin karısı... O kadında üvey analığı mı görüyordum. Elleri de yetişmişti. Duam, onun kadar gaddar olmaması yönündeydi.

Şimdi simli tüllerle süslenmiş, al gelinliğiyle gidiyordu Narin'im. Vedalaşmak için arabanın yanında bekliyordu. Tüm bedeni titredi. Sırtımda bir el hissettim. Küskün, nemli bir el. Neden küskün olduğunu biliyordum. O, gül goncasını uzaklara vermek istemeyen bir babaydı. Bense kızını erkek kardeşine kurban etmiş bir anne...

Bu pişmanlığın, senelerce göğsümü deşeceğini biliyordum. Ama kollarıma bağlanan bu zincirlerden kurtulamıyordum. Onu iyi yere verdiğimi söyleyen takdir dolu mırıltıların arasında, kızım babasının önünde durdu. Eline uzanan elleri bembeyazdı. Titriyordu. Süleyman, kızımızı bir koluna sardı ve utanmadan, hıçkıra hıçkıra ağladı.

Arkaya doğru devrildim. Oğullarımın beni tuttuğunu hissettim. Kalbim kırıldı. Güçsüzlüğüm yüzünden en çok kendime kıızıyordum...

Kızıma sarılırken, puslu bir zihinle fısıldadığımı anımsıyordum. “Annen hep burada...”

“Biliyorum ana,” dedi. “Biz, babamın delalleriyiz.”

ZELAL

Zeydin, ağa kızıyla evlendi. Öyle bir düğün etti ki, herkes, tüm köylü onun yavuklusunu aldığını anladı. Yeşil gözleri, sevgiyle parlıyordu.

Aynı zamanda ilk torunumuz doğdu. Küçük Narin'im, on altı yaşının ortalarında anne oldu. Bunu evde coşkuyla karşılayamadık. Zamanla üç kata çıkardığımız evimizin en üst katında oturan Zeydin'deydik. Ortanca katta Ubeyt oturuyor, en küçük oğlum Hamza bizimle kalıyordu. Bu haberi coşkuyla karşılayamadık çünkü kendi evini kuran Emin, baba olamayacağını öğrenmişti. Artık tedavi olmayı bırakmışlardı. Bunu kabullenmişti.

Ona baktığımda öyle hayat dolu, yakışıklı, becerikli bir adam görüyordum ki, Allah'ın hak etmeyenlere çocuklar nasip edip, onun gibi sevgiye boğacaklara vermemesinin bir sebebi olduğunu düşünmeden edemiyordum. Belki de Emin'in, bu dünyaya ekecek bir fidanı yoktu.

Zeydin, keskin sessizliği bölerek kahvesini tabağına koydu. "Ağabey," dedi Emin'e bakarak. "Sen benim canımdan cansın."

"Sen de öyle kardeşim..." derken gözleri tedbirle ışıldıyordu. Yengesine baktı, Zeydin. "Sen de öz ablamdan farksızsın."

"Allah razı olsun," dedi yengesi. Herkes, bu anı itirafların sebebini merak ederken Zeydin kızarak konuştu.

"Alya gebe." Ona kızmak istedim, ağabeyinin yüzüne bakarak bunu rahatça nasıl söylerdi? Onların hasretle kavrulduğunu bilmiyor muydu? Sonra Zeydin beni yanıltarak, babasının oğlu olduğunu ispatlarcasına gür sesiyle konuştu.

"İlk evladımı sen al, ağabey." Emin, nutku tutulmuş gibi Zeydin'e bakakaldı. "Bizim evlatlarımız olur daha. Hem ben se-

nin kanından kan, canından can değil miyim? Benim evladım, senin de evladın olmaz mı?”

“Nasıl olur, Zeydin?” derken tereddütle Alya’ya baktı, Emin. Alya, kafasıyla onayladı. Hepsinin kalbinde hüznün olduğunu bildiğim hâlde, fedakârlık yaptıklarını fark ettim. Söze karışmak istedim. Ağzımı açtığım an Süleyman, nasırlı elleriyle elime dokundu.

“Bu sefer laf bize düşmez,” diye fısıldadı. “Kardeş, kardeşle halletsin.”

Onun kırılaşmış saçlarına, yeşil gözlerine bakarken ne demek istediğini anladım. Bunu en iyi Süleyman bilirdi. Kardeşini çok seven ve yitiren adam...

“Alya da kabul etti. Hem, hemen karşımızda oturuyorsunuz. Onu biz de görür, biz de büyütürüz. Ama senin adını taşır, sana baba der.”

“Olur mu öyle şey?” Emin’in yüzünden geçen ifadeleri izledim. Üzüntü, mutluluk, şaşkınlık, umut... Kalbim hızla çarptı. Onun için mutlu olurken Zeydin ve Alya için kederlendim. Bir çıkmazın içindeydim. İtiraz etmek istiyordum. O çocuğun büyüyünce neler yaşayacağım tahmin edebiliyordum. Ama Süleyman’ın elime dokunan eli, sözlerimi dizginliyordu.

“Bal gibi de olur. Biz ayrı babadan, aynı anadan gardaşız. Hem, sen de amcanı baba bellemedin mi? Baban gibi sevmedin mi? Sen de benim evladımı seversin.”

“Onu canımla severim.”

“Beni kırma, ağabey. Sana bu hayatta verebileceğim yegâne şey bu.”

“Evlat...” diye fısıldadı, Emin. Karısına bakarken güzel gözleri nemlenmişti. Sonra gözlerini bana çevirdi. “Ana?” dedi. Sü-

leyman elimi sıktı. Titreyen sesimle, “Kardeş, kardeşin yoldaşındır,” dedim. “Göçüp gidersek siz kalacaksınız birbirinize. Zeydin ne derse, benim de kabulüm.”

Ağlayarak başıyla onayladı. Hâlen şaşkın gibiydi. Mutlulukla gülümseyerek “Benim de evladım olacak,” dedi. “Hem de kanımdan.”

Zeydin’in bir kızı oldu. Bu kız, Emin’e baba, karısına anne dedi. Babasına amca, annesine yenge dedi. İsmi Hüsna’ydı. Hüsna, Emin’in gül goncasıydı. El bebek, gül bebek büyüdü. Emin tüm varlığını ona adadı. Ancak Hüsna, büyüyene kadar iki anne arasında çok acı çekti.

KASIM 1978

SÜLEYMAN

Küçük, beyaz tenli bir el elime dokundu. “Babamı neden örttüler, dede?” diye sordu. Ağlamaktan kısılmış sesimle, “Temiz kalsın diye yavrum,” dedim.

“Ama ağzını da örtmüşler, dede. Gördüm.”

Bu yaşında, babasını o hâlde görmüş olduğunu düşününce kalbim paramparça oldu. “Baban, artık nefes almayacak kızım. Bu yüzden, ağzına örtü örttüler.”

“Babam nefes almazsa ölmez mi, dede?”

Hıçkırıklarımı tutarak onu teselli ettim. “Baban, artık nefes almayacak kızım. Ama Zeydin amcan var, diğer amcaların var, ben varım...”

“Ama babam yok mu?”

“Baban... Dedenin yanına gitti.”

“Ama dedem burada...” Ellerimi sıktı. “Yanımda.”

Gelin

“İsmail dedenin yanına. O da tıpkı baban gibi, bu dünyadan, ahirete gitti.”

“Sen de gidecek misin, dede?” Kız, kaygıyla elimi sıkıca tutarken, güzel ela gözleri kıpkırmızı olmuştu.

“Zamanı gelince herkes gidecek. Ama şimdi seninleyim.”

İçeriden bir feryat sesi daha geldi. Zelal'im... İmtihan dolu gelinim... Bir evladını daha kaybetti.

ARALIK 1990

ZELAL

“Üşüme oğul...” dedim, oğlumun mezarını okşarken. “Oralarda bensiz üşüme.”

Yaşlı ellerimi toprağına şefkatle sürdüm, sırtımdaki şalımlı mezar taşına astım. Kızı bellediğı Hüsna, yanı başımda onun için *Kur'an-ı Kerim* okurken, ben de ezbere bildiğim sureleri tekrarladım.

En büyük mutluluğı tatmışken, babasının kaderiyle göçmüştü bu dünyadan oğlum. Çocuk özlemiyle bedenine hastalık girmişti. Hüsna, son yıllarını gülerek geçirmesine vesile olan yegâne insandı.

Kocamı kaybetmiştim, ana baba bildiklerimi, bebeklerimi... Ama Emin'i kaybetmek, hepsinden ağırdı. O, benim yolculuğumda kader arkadaşımı. O bana İsmail'in emanetiydi.

“Hadi, delal...” dedi pürüzleşmiş ses. “Evimize gidelim.”

Doğruldum. Acılarım kadar mutluluklarıma ortak olan adamın koluna girdim ve sevdiklerimi arkamda bıraktığım gibi, oğlum da mezarda bırakarak evime doğru yol aldım. Her şeye rağmen orada torunlarımı, mutluluğı, sevgiyi bulacağımı bili-

yordum. Yolun yarısında, yaşamın göbeğini yürürken ölümü sırtıma almış bir dünya yolcusuydum. Ben Anadolu'ydum... Toprağa yakın, harman kokan; gölgemde çiçekler açar, dallarımdan meyveler dökülürdü.

O meyveler tohum olmuş, yeniden bir toprağa ekilmiş ve yeni yeni ağaçlar yeşermişti. Ben, o yaşlı çınar ağacıydım. Toprağa yaklaşan dallarımdan, hâlen umut filizleri akıyordu.

FİNAL

ŞİFA İSTEMEM BALINDAN – GRUP ABDAL

MART 2001

ZELAL

Sahile karşı, ahşap banka oturduk. Etrafımızda koşturan kargaşadan uzak, sadece o ve ben vardık. Fikirlerimiz seneler sonra bir olmuştu. İhtiyaçlarımız... Sevdiklerimiz... Sevmediklerimiz... Acılarımız ve mutluluklarımız...

Yeri gelmişti, ben onu incitmiştim. Yeri gelmişti, o beni... Ama hep dönüp yanımıza, kime sahip olduğumuza bakmayı bilmiştik. Geriye bırakamazdık birbirimizi. Çok fazla ileri, çok fazla içeri, çok fazla derine girmiştik. Zaten bırakmak da istemezdik.

Ellerini uzattı elime. Hafifçe buruşmuş nasırlı, bronz parmakları parmaklarıma dolandı. Kaşlarına uzanan kirpikleri kıstı, saçları rüzgârla havalanıyordu. Yosun kokusu, kalabalığın sessiz gürültüsüyle boğuşuyordu.

“Nerelere geldik, delal?” diye sordu. Burukça gülümsedim. Sitem yoktu bu sözlerde. Acı vardı biraz, efkâr çokça ama gurur da...

“Ne o?” diye takıldım. “Çeşme başındaki o toy, genç adamı mı özledin?”

İtirazla başını iki yana salladı. “Sadece onun sana bakışını özledim.” İç çekerek beni kolunun altına aldı ve güneşin suya yansımalarına daldı. “Bedenim sağlıklıydı ama fikirlerim kudurmuş kurtlar kadar dizginlenemezdi. Nasıl da düşüncesiz, haylaz, ele avuca sığmazdım...”

“Haylazlığını ben de anımsıyorum.” Hafifçe gülümseyerek omzuna yaslandım. “Ama o yaşına rağmen, oldukça akıllı bir gençtin.”

“Hah!” Bana gözlerini kısarak baktı. “Sen de pek uslu sayılmazdın hani?”

“Ben mi?” Şaşırarak gözlerimi kırptırdım. “Ne yapıyordum ki ben?”

“Ş-şu su olayını...” Gözlerini kaçırarak dalgalara baktı. Ağabeyiyle evli olduğum dönemden bahsederken hâlen eski Süleyman kadar çekingen oluyordu.

“Henüz on altı yaşımıdaydım...” Sesimi dalgalar alıp götürürmüş gibi bir cesaretle, henüz dünyada yaşarken şu sözleri de fısıldadım. “Bu hayatı hak etmediğimi düşünürdüm, ondan önce... Babamın, sırf onu hak ettiğim için öldüğünü sanırdım. Amcam, her ne kadar bana sahip çıksa da daha çocuk yaşta evlendirmişti beni. On altı yaşında bunları düşününce, kimse tarafından istenmediğimi sanıyordum...” Süleyman’ın sempatiyle bakan yeşil gözlerine baktım. Zaman, ondan hiçbir şey almamıştı. Daha keskin köşeli, daha yakışıklı, daha bilge bir adama dönüşmüştü. “Sizinle yaşamak, galiba bana ‘*Sen de insansın,*’ diyebilmeyi öğretti.”

“Ama biz de sana hak ettiğin değeri gösteremedik,” derken Süleyman’ın sesi, kendine duyduğu öfkeyle doluydu. “Seni yeterince koruyamadım.”

“Hayır,” diye itiraz ettim. Güçlü ellerimi avuçlarıma aldım. “Sen... Hayal ettiğim kocadan çok daha fazlası oldun. Gerçi, ağabeyinle evlenirken bir erkekle evlenmenin ne olduğunu bile bilmiyordum. O iyiydi, anlayışlıydı ve tüm adamlar öyle sanıyordum...” Onun kırılğan bakışlarına nemli gözlerimle baktım. “Şansıma, kardeşi düştü kaderime. Kötü bir adamla evlenmek nasıl olurmuş, bilemedim. Bu da benim güzel kaderim...”

“Acılar getiren güzel kader...” diye fısıldadı Süleyman.

“Sana bir şey söyleyeceğim, Süleyman.”

“Bana bir kere güzel söz söyle, yeter delal.”

“Onu da diyeceğim bir gün...”

“Ben ölmeden de hele. De bakalım buke, de bakalım delal, sevdin mi beni? Tüm kalbinle?”

“Süleyman...” diye itiraz ettim.

Yeşil gözleri titreşti. “Ölürsem eğer, mezar taşıma söylersin.”

“Yel alsın ağzından. Sen çok, çok yaşa erim.”

“Bir daha de bakayım, ben kimim?”

“Erim.”

“Bu da yeter kocamış Sülo’ya!” diye takıldı.

“Kocadın tabii. Kocadın, dede oldun ama hâlen ağzımdan laf alma derdindesin.”

“Seni bir gün çözeceğim, delal. O gün, bana kalbinde ne var, ne yok söyleyeceksin.”

“Diyeceğimi unutturdun şimdi. Narin’imin kızı yanımızda ya... Onu burada okula yazdırsak? Köy yerindeki okullar, buradakiler kadar iyi değil.”

“Aklınla bin yaşa!” derken yeşil gözleri parladı. “Fatma’yı burada okutup güzel yerlere getirsek ne güzel olur...”

“Babası izin verirse...”

“Aslan gibi dedesi burada.” Arkaya yaslandı. “Ben yaşadığım sürece ne Narin ne de onun çocukları yetim kalır. Gücüm kendi oğullarıma yetiyorsa ona da yeter elbet.”

Rüzgâr tenimi titretti. “Hadi kalkalım,” dedi Süleyman, omzuma kolunu sararak. “Çocuklar yemeğe bekliyor. Seneler sonra bu kadar kaytarma fazla.”

Ayağa kalktık. Aniden aklıma gelenle, Süleyman'ın sallanan eline doğru uzandım. Gözleri şaşkınlıkla açıldı. "Hayrola delal?"

"Hiç..." dedim elini sıkıca tutup, yanında yürüyerek. Yanaklarım, yaşıma rağmen yanıyordu. Gülümsedi. Ne yapmaya çalıştığımı anlamıştı.

"Geçen senelerin acısını mı çıkarıyorsun?"

Keşke bu kadar kolay çıksaydı. Keşke ona daha çok dokunsaydım. Keşke ona daha çok sevgi sözcüğü söyleseydim. Keşke gerçekten onun elini tutmuş olsaydım o sahilde.

"Anne?" dedi bankta yanıma gelen Ubeyt. "Kiminle konuşuyorsun sen?"

Yanıma baktım. Daha önce kimse oturmamış gibi buz tutmuştu ahşap. İlkbaharın serin rüzgârı dizlerimi kesiyor; gözlerimden sicim gibi akan yaş, yanağımda acıyla kuruyordu. Hava ya kalkmış elim, sıcacık, güven dolu o eli tutmuyordu.

"Babanla konuşuyorum," dedim Ubeyt'e, bana deliymişim gibi bakmayı sürdürürken. "Demin buradaydı. Saman gibi saçları, nehirlerden yeşil gözleri, zıpkın gibi bedeniyle yanımda, dimdikti..."

"Anne..." derken sesi titriyordu. "Anne, babam öldü."

"Biliyorum." Dudaklarım titredi. Öyle titredi ki, onları sımsıkı kapatmak zorunda kaldım. "Ciğerimin yangını, bana bunu her saniye hatırlatıyor. Bazen, kendi adımları bile zor anımsıyorum ama onun öldüğünü unutamıyorum."

Ubeyt, babasının sıcaklığındaki bedenini bana sardı. "Ah anam..." dedi. "Ne acılar çektin."

"*Kimi sevdiysem gitti...*" diye geçirdim içimden. Asla dile dökemezdim. "*Onu çok fazla sevdim. Ama söylemedim. Gitmeyecek belledim. Bana bu acıyı yaşatmaz dedim.*"

ZELAL

Beyaz tespihimin üzerine kar taneleri damladı. Yanı başımda duran torunum Fatma'nın kızına elimi uzattım.

“Öğütlerimi dinle,” dedim ona sessizce. “Kendini yor ama hak eden için. Çabala ama huzur için. Sev, seven için. Gör, tart. Tart, konuş. Konuş, tatlı söyle...” Hafifçe gülümsedim. “Bunların hepsini belle. Neredeyse bir asır dolu bu sözlerimde.”

“Gidecekmişsin gibi konuşuyorsun,” derken sitemliydi torunumun sesi. Öyle hayat dolu, aceleci ve cahil bir dünya aşkıyla doluydu ki, ona bakarken kuşlar kadar hafif, aynı zamanda tedirgin hissediyordum. Çabuk kırılacaktı, korkuyordum.

“Kar yağmak üzere,” dedim şakayla. “Ben bu havaları sevmem.”

“Kar yağmadı ama henüz,” dedi.

“Yağacak elbet,” dedim. Kız meraklanarak “Ben aşağı ineyim o vakit,” dedi.

Şen adımlar atarken ardına bile bakmadı. Her hayat, sanki diğerinin yansımasıydı. İnsanlar geliyor, öğreniyor ama asla değişmiyorlardı. Zalim her zaman zalim, âlim her zaman âlimdi.

Yün yeleşimin cebine elimi attım. Üstünde gül işlemesi olan mendili burnuma dayadım. Süleyman'ın kokusu çıkmıştı ama onu yine de kokladım. İçime çöreklenen hüznle, eski koca İsmail için, Süleyman için, oğlum Emin için, kaybettiğim iki bebem için dua ettim...

İçeri giren çocukları, Zelal'i öylece, elleri dua eder şekilde açmış hâlde buldu. Balkonda üşüdüğü için üstüne beyaz bir battaniye

atmıştı. Başında beyaz yazma, üstünde de beyaz elbise vardı. Melekler kadar saf ve temiz görünüyordu. Yeşil gözleri kapanmıştı, elinde bir mendil, diğer elinde de tespih vardı.

Gözleri açık gitmemişti. Çünkü neredeyse tüm sevdikleri, gittiği yerdeydi.

Onu görenler öldüğünü anlamadı. Sanki orada, huzurla uyuyormuş gibiydi. Kar, henüz başlamıştı ve açık avucunda duran mendile düşüyordu. Mendilde dikilmiş iki harf vardı: *S* ve *E*...

Çocukları, onu en sevdiği iki adamın arasına gömdü. Bu annelerinin mendilindeki vasiyetiydi. Asla kocasına onu sevdiğini söyleyemedi ama yanına gömülmek istediğini belli ederek, bunu tüm dünyaya gösterdi.

HAZİRAN 2009

“Bu mu mezarı anne?”

Fatma’nın kızı, annesine sordu. “Evet kızım, nenemin mezarı bu.”

“Hatırlıyorum da saçlarımı okşar, bana eskileri anlatırdı. Seni çok sevmişti, değil mi?”

“Hem de çok... Eğer babam izin verseydi, okutacaktı beni. Yanında tutmak istiyordu. Ama babam İzmir gibi bir yerde, kızının kendini kaybedeceğini düşündü. Köye döndüm, hocalarım zeki olduğumu, sınıf atlamam gerektiğini bile söyledi... Ama babam okutmadı. Kız çocukları okursa gözleri açılır diye düşünüyordu... On beşimde babanla evlendim... Zelal nenenin yanında büyüdüğü amcası vardı. Nenemi evlendiren... O, torunu için beni uygun görmüş. Hamdolsun, sizin gibi evlatlara, hayırlı bir geleceğe sahip oldum ama hep, okusaydım ne olurdu diye düşündüm

Gelin

durdum. Annenin kaderini kızı da yaşarmış ya, annem on altısında, Zelal nenen de on üçünde evlenmiş.”

“Ben okuyacağım,” dedi küçük kız inatla. “Evlenmeyeceğim.”

“İnşallah kızım,” diyen annesi, tıpkı annesinin tereddütlü bakışlarıyla baktı kızına. Her kız, kendi kaderiyle doğardı. Kim bilir, bu küçük kızın kaderi neydi?

“Yanına gömüldüğü kişiler çocuğu ve kocası mı?”

“Evet...”

“Peki ya, hangileri?”

“Sağ tarafındaki oğlu... İlk kocasından olan oğlu, Emin. Emin dayım. Gencecikken, evlat hasretiyle hasta düşüp öldü. Sol tarafındaki de kocası... İkinci eşi. Süleyman dedem. Benim biricik, yakışıklı, güzel kalpli dedem.”

“Ne acı...” Kalbine hüznün çöken genç kız, bu hikâyeyi asla unutmayacağını biliyordu. “Ama sanki onun ne hissettiğini kalbimde hissediyorum anne.”

“Bu da bize miras kızım,” dedi, hüznle gülümseyerek. “Biz, Zelal nenenden, başkasının derdiyle dertlenmeyi miras olarak almışız.”

“Keşke onu hiç unutmasam,” dedi küçük kız. “Keşke tüm kadınlara onu anlatsam anne... Her şeye rağmen nasıl güzel anılır insan, nasıl güzel hatırlanır göstersem herkese...”

“Sen olduğun sürece, bir nesil daha yaşayacak Zelal nene...”

7 AĞUSTOS 2020

O kız, büyüdü. Yirmi yedi yaşında genç bir kadın oldu. O da kız çocuğu doğurdu. Umduğu gibi okuyamadı, çevre baskısından dolayı okulu bıraktı... Ama çok sevdiği, Süleyman dedesi gibi

Seyma Demir

yürekli bir adamla evlendi. Kız çocuğunu okutacağına yemin etti. Ders çıkarmayanlara inat, bu hikâyeyi tüm gözler görsün, tüm kalpler bilsin diye kaleme döktü.

Ben Zelal'in, Narin'in, Fatma'nın soyundan olan... Bu satırları yazan. İsimler önemsiz, mekânlar önemsiz, kim olduğum önemsiz. Önemli olan, yaşanan ve yaşanacak olan...

Şimdi evimde otururken, çayım önümde dumanı tüter vaziyette beklerken, kızım yanı başımda uyuyakalmışken, bir asır öncesinde yaşamış olan nenemi yâd ediyor, ruhuna dua ediyor ve onu sevgiyle anıyorum.

Asıl adı bende saklı olan, Zelal nenem...

Ardında, sayfalar dolusu bir iz bıraktın. Benim bu hassas kalbimde de ruhunu...

Düzenleme

Ny.ozlem

SON SÖZ

Fatma eşarbını düzeltti. Kömür karası gözleri ve tatlı bir yüzü vardı. Elleri, kardeşlerine bakmaktan sertleşse de kalbi, göğsünde taze bir kelebek gibiydi. Parmağını kaldırdı ve sözlendiğinde parmağına takılan yüzüğe gülümseyerek baktı. Saman balyalarının arasında uzanmış göğü seyrederken annesini düşündü.

Fatma, annesi gibi olmayacaktı. O nişanlısına âşıktı. İkisi de aynı yaşıydı. Körpe kalpleri içlerinde çırpınıyordu. Hem kayınvalidesi ve kayınpederi onu çok seviyordu. Tek erkek çocuklarının, tek gelini olacaktı.

Yazmasından dışarı taşan saçlarını parmağına doladı. Siyah yığınlar, annesinin örüp geri söktüğü ipler kadar kıvrırcıktı. Ancak Fatma, artık saçlarını o kötü ipliklere benzetmiyordu. Nişanlısı onu beğendiğine göre, saçları oldukça güzel olmalıydı.

Gözlerini yumdu ve geleceğini hayal etti.

Anneannesi, o gece yerini ezbere biliyormuş gibi bahçeye girdi. Fatma utanarak toparlandı. Onu çok sever, ona çok saygı duyardı. Ondan “el almak” isterdi ama anneannesi buna izin vermedi. Ona göre, elleri çok sıkıntı çekmişti. Fatma’nın da aynı sıkıntıları kaldıramayacağını düşünüyordu.

Yanına oturdu, el işini örmeye başladı. Fatma’ya göz ucuyla bakıp hafifçe gülümsedi. “Güller yüzüne bahçe kurmuş.”

“Ne diyorsun sen anneanne?”

“Ne dediğimi benden iyi biliyorsun, yaman kızım. Ama bu kadar uzaklara uçma. Hayat ayağının dibinde oturup seni beklerken, sen onun dışında her şeye bakıyorsun.”

“İçimi mi karartmaya çalışıyorsun?”

“Sadece sahici oluyorum kızım.”

Utansa da korksa da “Peki sen?” diye sormaya cesaret etti. Korkuyordu çünkü anneannesi bazı konularda çok katıydı. Mesela adaba, saygıya çok dikkat ediyordu. Çabasız insanlara katlanamıyordu. Kendi için her işin üstesinden gelmek çok kolay olduğundan, torunlarından da bunu bekliyordu. Fatma, onun kadar becerikli değildi. En azından o zamanlar. İleride ne kadar çetin bir yoldan geçeceğini, sürekli onu anacağını bilmiyordu. Bilseydi eğer, belki o gün anneannesini daha iyi anlardı. Öfkesini, dalgınlığını ve ağzını burarak örgüsüne bakarken aslında neler hayal ettiğini...

“Ben ne?” diye sordu.

Fatma iç çekti, elini yazmasına sürdü ve ayaklarını toprağa sürerken de süklüm püklüm oldu. Anneannesi, ona acıdı ve anladı.

“Senin yaşlarındayken ağaçlar bile bana koşardı.” Fatma kulaklarını dört açtı ve dinledi. Anneannesi anlattı:

“Dağlar kucak açar, yıldızlar çarşaf olur, geceleri üstüme serilirdi. Ne dizlerimde bir ağrı ne de kalbimde ağırlık vardı. Bedenim hafif, ruhum âdeta uçardı. Gençliğin geçmeden önce içinde olduğunu fark etmezsin, kızım. Gençlik, zaten o sarhoşluk hâlidir. Cahillğe sığınırsın. Saflığa sığınırsın. Bilinmezliğe sığınırsın. Önünde uzanan ihtimalleri hayal etmek bile, yaşarken sana zevk verir.

Sonra bir zaman gelir, gerçekten o hayatı yaşadığını hissedersin. O andasıdır. Başka bir anla değiştirmek istemezsin. Sen

ve o an. Sana şahitlik eden her şey anlam kazanır. O anla ilgili bir söz, bir türkü, bir dua, bir koku bile seni o ana götürür ve geri dönmek zor gelir. O anda kalmak istersin.”

İç çekti, arkasına yaslandı ve yeşilin en güzel tonundaki gözlerini üzüm dallarına çevirdi. Fatma, onun ne düşündüğünü bilmek istedi; hangi anıda kaybolduğunu... Gözlerinde bir sahne canlanmıştı sanki. Fatma da bunun seyircisiydi. Anneannesini sustu, Fatma da sustu. Yalnızca onun hayalini yaşamasına izin verdi.

ZELAL

Üzüme uzanan Süleyman, bana bakıp uzattığım sepete bir salıkım üzüm daha koydu. Göz kırıp sepetimden kopardığı üzüm tanesini ağzına attı ve gülerek çiğnedi. Yanaklarım kızardı ve göz ucuyla diğer daldan üzüm toplayan oğluma göz attım. Boyu epey uzasa da hâlen toyluğun verdiği o hayalperestlik vardı.

“Zeydin göreceksin,” diye fısıldadım. Eğildi, sepetten bir üzüm daha kopardı. Üzümleri dudaklarıma uzattı. Ağzımı açarken bir yandan da parıldayan gözlerine hayranlıkla bakmak istiyor ama utanıyordum.

“Görse ne diyecek?” diye fısıldadı ve parmağının ucunu burnuma vurdu. “Babasının annesine âşık olduğunu mu?”

“Sus!” diye uyardım, göz ucuyla arkama baktım. Kalbim gümbürdüyordu. Nedeni korku muydu, utanç mı yoksa bana öğretilen o sınırlar mı bilmiyordum ama kimselerin bizi böyle görmemesi için içimde bir ikaz sesi yükseliyordu.

“Birazcık, birazcık sal kendini artık delalim,” diye mırıldandı. “Birkaç seneye torun sahibi olacağız. Sen hâlen taze gelin gibisin.”

Omuz silktim. Üzümleri kucakladım ve küskün bir edayla arkamı döndüm. “Şişşt!” diye seslendi Süleyman, sesinden güldüğü anlaşılıyordu. “Seninle az gezelim mi?”

“Nereye baba?” diye sordu, Zeydin. Diğer oğulları da bir ağızdan onu taklit edince, Süleyman iç çekti ve elini pantolon askısına asarak, olduğu kişi gibi, bir ağa gibi dikildi.

“Ananızla tarlamıza bakmaya gideceğiz. Siz koca çocuklar oldunuz. Ananız olmadan bir iki saat idare edersiniz artık? Kız kardeşiniz, halanızın yanında zaten.”

Oğlanlar homurdanınca Süleyman kaşlarını çattı. Bana doğru eğildi ve fısıldadı. “Eskiden de zor bulurdum ama şimdi seni beşe böleceğiz herhâlde, delal hanım!”

Kocamın ciddi olduğunu anlayınca kalbim, ilk zamanlar olduğu gibi çırpındı. Oğullarıma birkaç emir verdim. Hepsi işiyle uğraşırken de kocamın peşine takıldım ve gerçekten de tarlaya gideceğimizi sandım.

Ancak hiç ummadığım bir yere doğru gidiyorduk. İkimiz de akıllarımızın ermeyeceği kadar genç ve toyken sürekli yüzdüğümüz o göl başına...

Elime bir sıcaklık uzandı. Utanarak geri kaçırdım. Süleyman ısrarcıydı. “Kimseler yok, delal. Tut şu elimi.”

Etrafa baktım. Köylüden biri bile görse, gündüz gözüyle kocasının elini tutmuş derler diye korktum. İçime yerleşen bu kuralları asla aşamayacağımı biliyordum. Kınanmaktan ve ayıplanmaktan korkuyordum. Kabul görmek istiyordum.

“Hadi,” diye ısrar etti elini sallayarak. “Ölüp gideceğiz bir zaman, Zelal. Bu kadarına hakkımız var.”

Ter içinde kalsam da uzandım ellerine. Sıcacık, güçlü ve bana dokunduğunda olduğu gibi, güven vericiydi. Odamızın saklı du-

varlarında, ellerinin üstümde olmasına alışkındım. Ancak güneşin ışıkları altında, köyümüzün topraklarında ona dokunmak, en yasak kuralları aşmak gibiydi.

Beni uyarmadı bile. Elimden çekti ve ikimiz de pabuçlarımızla suya girdik. Üstümüzde hışırdayan ağaçlar, şarkı söyleyen şakayık kuşları, kuşların ezgisini bize taşıyan tatlı rüzgâr ve bizden başka hiçbir şey yoktu.

“Tekrar o genç kız olmak ister miydin, Zelal?” diye sordu.

Düşünürken gözlerine bakamadım. Ayaklarımın altında uzanan beyaz taşlara ve güneşle ışıldayan suyun güzelliğine bakıp gerçekten düşündüm.

“İstemezdim,” dedim.

“Bunca acıya rağmen mi?” diye sordu.

Ona asıl söylemek istediğim dudaklarıma geldi ancak sanki her an biri duyacakmış gibi hissettim ve geri yuttum. Elimde duran eller, kollarımı aştı ve omuzlarıma yükseldi.

“Yapma,” diye uyardım ama dinlemedi. Yüzümü avuçladı.

“Sana gün ışığında, toprağın üstünde, ağaçların altında dokunmak ne güzel Zelal,” dedi. “Sanki hep bana yasaklıymışsın gibi, gizli kapılar ardında seviyorum seni. Böyle göğün altında gözlerine bakmak, benim olduğunu dünyaya göstermek gibi...”

Genzim yandı. Ardından yanaklarımdaki ellerine ellerim uzandı. Süleyman, yanağımdan uzaklaştıracakımı sandı. Ancak döndü ve nasırlı avuç içlerini kokladım. Sonra uzun uzun öptüm. Bana dokunan, bu hayatı veren, benim için ve çocuklarımız için çabalayan parmaklarını bir bir öptüm. İnanamıyormuş gibi soluk alıyor, nemlenen yeşil gözleriyle bana soru soruyordu.

Kuşlardan biri uçtu, bu bana nasıl bir dünyada olduğumuzu hatırlattı. “Seni başka bir yerde tanımak isterdim,” dedim, bo-

ğazımın acısını dindirmek için yutkundum ve ellerimi ellerine dolayıp, birleşmiş ellerimize baktım. “Seni başka bir zamanda tanımak isterdim. Dokunmanın ayıp olmadığı... Kadınların güçlü olduğu... Benim yetim ve öksüz olmadığımı, güçlü olduğum bir zamanda...”

“Sen ne yetimsin ne de öksüz.” Süleyman eğildi ve alnımı öptü. “Seni tanımadığım ama rahat yaşayacağım bir gençlik sunsalar bana, elimin tersiyle iterdim Zelal.”

“Hani sordun ya?” Titreyen sesimle, zorlukla yutkunurken konuştum. Sesim gırtlığımdaki yumrudan dolayı boğuktu. O yumru hep oradaydı. Aklım ermeye başladığı andan beri...

“O genç kız olmak ister miydin diye...” Omuz silktim ve titreyen dudaklarıma inat gülümsedim. “O kız seni göremiyordu. O kız seni tanımıyordu. Yetim, öksüz Zelal nasıl da çaresiz, nasıl da bilgisiz ve toydu... Oysa seni tanıyan ben öyle mi?”

“Zelal,” dedi Süleyman yalvarırcasına. “Bunca söz ediyorsun ama bana bir kez bile duymak istediğimi söylemiyorsun.”

Yaklaştım ve elimi kocamın kalbine koydum. Gözlerimi yumdum ve başımı göğsüne yasladım. Ayaklarımdan bertak suyla dünyanın kiri akıp giderken, dilimden de kalbimin sırları dö-küldü.

“Ahirete bıraktım,” diye fısıldadı. “Yakamı bırakma diye.”

Süleyman gülümsedi. Bunu, başımın üstünü öpen dudaklarında hissettim. “Ana!” diye seslendi uzaktan bir ses. Küçük oğlumun sesini andırıyordu. Belli ki yine bana ihtiyaçları vardı.

“Seni paylaşmak gücüme gidiyor,” diye takıldı Süleyman. “Ama seni benden parçalarla paylaşmak, şükretmemi sağlıyor.”

“Sana çektiklerini biliyorsun, değil mi? Ben olmadan çoraplarını bile değiştirmek istemiyorlar.”

“Eh, bizi sen şımarttın!” Uyarsam da dinlemedi ve beni çekip, yanağımı öptü. “Oğullarımız taş koymadan önce öpmezsem içimde kalırdı. Ama bugün Kısmet’le konuşacağım. Oğlanların, biraz da onlarda kalmasını isteyeceğim.”

“Ne kadar ayıp!” diye kızdım yanaklarım yanarken. “Ah, ne kadar ayıp!” diye tekrarlarken onu arkamda bıraktım ve suyu dö-
verek içinden çıktım.

Arkamdan bağırdı. “Emin’in annesi!”

Yanaklarım yandı ve döndüm. Büyük oğlum, bu sözün ne anlama geldiğini bilmese de birbirimize böyle seslenmemizden hoşnuttu. Bense her defasında kızarıyordum.

“Yine başladın!” diye homurdandım ve ilerlemeye devam ettim. Süleyman yılmadan bağırdı. “Emin’in annesi!”

Oflayarak döndüm ve elimi belime koydum. Yanaklarımı dolduran gülümsemeye engel olamadım. Bağırdım.

“Efendim, Emin’in babası!”

Kocaman gülümsedi ve göz kırptı. “Bugün odamızda üzüm yiyelim mi?”

Gözlerimi devirdim ve gülerek onu arkamda bıraktım. Suyu döven ayak seslerini seneler sonra bile hatırlayacaktım.

Biraz katı, çokça ketum, belki de kuralcı bir nine olduğum hâlde torunum o soruyu sorduğunda, üzümlere bakıp yapraklarının kokusuyla birlikte, o gece odamızda yediğimiz üzümün tadını dahi hatırlayabiliyordum. Süleyman’ın kokusuna karışan bu koku burnuma geldiğinde, içimden defalarca fısıldadım.

“Emin’in babası... Seni çok özledim.”

YAZAR NOTU

Bu satırları okuyan kadın... Ellerim omuzlarında, sırtını sıvazlıyorum. Belki dile dökülmedi hikâyen ama dökülseydi eğer kalemimden, seni de böyle hissederek yazar, senin de kalbini kalbimde taşırdım. Ben, öylesine bir kulum. Ama bir becerim var ki Allah, bana onu hem ödül hem kendi zehrim olarak vermiş. O da duygudaşlık... Senin yerine koyabilirim kendimi ve senin kadar yanabilir canım... Acını anlıyorum ama ne olur, yalnız olmadığını bil. Kadınlar yalnız değildir. Kimsesiz hiç değildir. Allah ve onun kalple seven kulları, her daim bir yerlerde vardır.

